

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเลือกและไม่เลือก
โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำหรับบุตรหลาน

ปริญญานิพนธ์
ของ
ภณิษา พรหมโน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
พฤษภาคม 2551

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเลือกและไม่เลือก
โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำหรับบุตรหลาน

ปริญญานิพนธ์
ของ
ภณิษา พรหมโน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

พฤษภาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเลือกและไม่เลือก
โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำหรับบุตรหลาน

บทคัดย่อ
ของ
ภณิษา พรหมโน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
พฤษภาคม 2551

ภณิษา พรหมโน.(2551).การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำหรับบุตรหลาน. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์, รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำหรับบุตรหลาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2550 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 863 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีกลุ่มการศึกษาเป็นชั้น (Strata) และผู้ปกครองนักเรียนในแต่ละชั้นเป็นหน่วยการสุ่ม (sampling unit) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ปกครอง ตอนที่ 2 ปัจจัย ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 1) ด้านความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน 2)ด้านความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน 3)ด้านบุคลิกภาพของครู 4)ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอน 5)ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม 6)ด้านสื่อการเรียนการสอน 7)ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งแต่ละด้านมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 .91 .93 .89 .87 .92 และ .89 ตามลำดับ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบสองค่า (Binary Logistic Regression)

ผลการศึกษาพบว่า

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพของครู ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน และด้านความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยด้านความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอนและด้านสื่อการเรียนการสอน โดยปัจจัยทั้ง 7 ด้านที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สามารถร่วมกันทำนายกลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจเลือกและไม่เลือกได้ร้อยละ 63.5 ทำนายเฉพาะกลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจเลือกได้ถูกต้องร้อยละ 44.1 และทำนายเฉพาะกลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจไม่เลือกได้ถูกต้องร้อยละ 79.6 ซึ่งทำนายกลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจไม่เลือกได้ถูกต้องมากกว่ากลุ่มที่ตัดสินใจเลือก

A STUDY OF FACTORS AFFECTING THE PARENTAL DECISION ON SELECTING
AND NOT SELECTING SMALL SIZE SCHOOLS FOR THEIR CHILDREN

AN ABSTRACT
OF
PHANISA PROMNOO

Presented in partial Fulfillment of the Requirements
For the master of educational degree in Educational Research and Statistics
At Srinakharinwirot university
May 2008

Phanisa Promnoo. (2008). A Study of Factors Affecting the Parental Decision on Selecting and not Selecting Small - size Schools for their Children. Master thesis, M.Ed. (Educational Research and Statistics). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assist. Prof. Dr. Ong-Art Naiyapatana, Assoc. Prof. Chusir Wongrattana.

The major purpose of this research was to investigate the variables affecting the parental decisions on selecting and not selecting small size schools for their children of Prachinburi Educational Service Area Office during academic year of 2007. The samples were 863 parents by stratified random sampling. The groups of education were used as strata while parental in each stratify were used as a sample unit. Tool used for collecting data was a two-part questionnaire. Comprising one -part personal information of the parental. Two-part factors affecting the parental decisions on selecting school were 1) hope of a school interest 2) hope of knowledge and ability of student 3) personality of teacher 4) type of studying and teaching 5) building and environment 6) educational aid 7) relation between school parents and community with the reliabilities of .86 .91 .93 .89 .87 .92 and .89 respectively. The data were analyzed by using binary logistic regression.

The study finding were as follows.

Factors affecting to parental decisions on selecting small-size schools with statistical significance at the level of .01 were personality of teacher. Factors affecting to parental decisions on selecting small-size schools with statistical significance at the level of .05 were relation between school parents and community, hope of knowledge and ability of student. Factors affecting to parental decisions on not selecting small-size schools with statistical significance at the level of .01 were building and environment. Factors affecting to parental decisions on not selecting small-size schools with statistical not significance were hope of a school interest, type of studying and teaching and educational aid. All 7 factors affecting the parental decisions on selecting small-size school could correctly predict the parental decisions on selecting and not selecting at 63.5. Factors could correctly predict only the parental decisions on selecting the examinations at 44.1 and predict only the parental decisions on not selecting the examinations at 79.6. This meant that factors could correctly predict the parental decisions not selecting better than factors who decisions selecting the examinations.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ เอาใจใส่ให้คำปรึกษาชี้แนะตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยกราบขอพระคุณทั้งสองท่านเป็นอย่างสูง

กราบขอขอบคุณอาจารย์ ดร.สุพร เข้มเฮง และรองศาสตราจารย์ ดร.ส.วาสนา ประवालพฤษ์ เป็นประธานและกรรมการสอบปากเปล่าที่ได้กรุณาให้ข้อสังเกตและคำแนะนำเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์อย่างมากในการจัดทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีเนื้อหาที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอพระคุณ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ อาจารย์ ดร.บัญญัติ ชินศรี นายสมชาย มิตรมูลพิทักษ์ นายสมพงษ์ ชินสร้อย และนายกิตติศักดิ์ หงษ์วีไล ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้

ขอกราบขอพระคุณอาจารย์ในภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษาทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอพระคุณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีที่ให้ความอนุเคราะห์ในการใช้ข้อมูลของผู้ปกครองเพื่อคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย และขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนและครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล รวมทั้งผู้ปกครองทุกท่านที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทุกท่านที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสามารถทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยน้อมรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ทุกท่านที่คอยแนะนำอบรมสั่งสอน ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยตลอดมา คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องแสดงความกตัญญูทเวทิตาคุณแด่บิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนส่งเสริมและช่วยเหลือผู้วิจัยให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี.....	12
โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก.....	15
ทฤษฎีการตัดสินใจ.....	28
ทฤษฎีอุปสงค์การศึกษา.....	36
การรับรู้.....	41
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก.....	42
ปัจจัยด้านความคาดหวังอรรถประโยชน์จากโรงเรียน.....	43
ปัจจัยด้านความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน.....	46
ปัจจัยด้านบุคลิกภาพที่ดีของครู.....	49
ปัจจัยด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอน.....	52
ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม.....	55
ปัจจัยด้านสื่อการเรียนการสอน.....	61
ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน.....	65
การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก	78
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	86
งานวิจัยในประเทศ.....	86
งานวิจัยต่างประเทศ.....	91

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	94
	ประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	94
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	97
	ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	98
	วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	106
	การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล.....	107
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	113
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	113
	การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	113
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	114
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	124
	สรุปผลการวิจัย.....	125
	อภิปรายผล.....	126
	ข้อเสนอแนะ.....	131
	บรรณานุกรม.....	133
	ภาคผนวก.....	147
	ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	148
	ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	159
	ภาคผนวก ค ค่า IOC ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	161
	ภาคผนวก ง คำอธิบายจำแนกของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	173
	ภาคผนวก จ หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	180
	ประวัติผู้วิจัย.....	186

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ผลการประเมินคุณภาพระดับชาติ (NT)ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก วิชาคณิตศาสตร์.....	22
2 ผลการประเมินคุณภาพระดับชาติ (NT)ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก วิชาวิทยาศาสตร์.....	23
3 ผลการประเมินคุณภาพระดับชาติ (NT)ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก วิชาภาษาไทย.....	24
4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้ปกครองที่ใช้ในงานวิจัย จำแนกตามกลุ่มการศึกษา.....	97
5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจเลือกโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็กและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก.....	115
6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเชื่อมั่น และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกและไม่เลือก โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก.....	116
7 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกและไม่เลือก โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก.....	118
8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยแต่ละด้าน.....	119
9 VIF (Variance Inflation Factor) และค่า Tolerance ของตัวแปรอิสระ.....	120
10 ค่าสถิติทดสอบความเหมาะสมของโมเดล.....	121
11 ค่าสถิติทดสอบความเหมาะสมของตัวแปรปัจจัย.....	121
12 ผลการวิเคราะห์โลจิสติก (Logistic Regression) ในการอธิบายผล การตัดสินใจเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก.....	122
13 ความถูกต้องของการทำนายผลการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก.....	123
14 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	162
15 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามในแต่ละด้านที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	174

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	99

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งต่อการพัฒนามนุษย์ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า และมีประโยชน์ต่อสังคม จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาคน การให้สิทธิและเสรีภาพแก่บุคคลในการเข้ารับการศึกษาโดยเห็นว่า “การศึกษา” หมายถึงกระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้และความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นจากการจัดสรรสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 10) ฉะนั้นการจัดการศึกษาจัดเพื่อก่อให้เกิดทั้งความรู้และคุณธรรมควบคู่กันไป และควรปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการทางสังคมในปัจจุบันและอนาคตด้วย

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและสามารถสร้างความเจริญให้แก่เศรษฐกิจและสังคมได้ในภายภาคหน้า การที่จะพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพได้นั้น พ่อ – แม่มีความจำเป็นที่จะต้องตระหนักถึงการให้ความรู้และการให้การศึกษาแก่เด็กเป็นสำคัญ ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นต้องเลือกสถานศึกษาและเตรียมความพร้อมให้แก่บุตรหลานของตนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาต่อไป แต่เนื่องจากสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาส่งผลให้การดำเนินชีวิตของครอบครัวแต่ละครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่พ่อแม่ผู้ปกครองมีเวลาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานอย่างเต็มที่ แต่ปัจจุบันไม่สามารถกระทำได้เหมือนก่อน เพราะลักษณะของครอบครัวเปลี่ยนจากครอบครัวขยายมาเป็นครอบครัวเดี่ยว อีกทั้งการที่พ่อ – แม่ ผู้ปกครองมีความจำเป็นต้องออกไปประกอบอาชีพต่างๆ นอกบ้านเพื่อหารายได้ช่วยเศรษฐกิจของครอบครัว ด้วยเหตุนี้สถานศึกษาจึงเป็นทางเลือกที่ผู้ปกครองต้องการให้เป็นตัวแทนในการฝึก อบรม สั่งสอนบุตรหลานให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพในอนาคต

โรงเรียนประถมศึกษาเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาภาคบังคับให้กับเด็กมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2464 โดยรัฐบาลทุกสมัยต่างถือเป็นภารกิจและให้ความสำคัญต่อการจัดการประถมศึกษามาโดยตลอด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2534: 1) การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของท้องถิ่น อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดต่างๆ ซึ่งจะดูแลการจัดการศึกษาหน่วยงานระดับโรงเรียน ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่นำเอานโยบายด้านการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ให้การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยตรง ซึ่งโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดต่างๆ มีจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้ในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาให้แก่บุตรหลานนั้นจึงมีหลายทางเลือก เกณฑ์การเลือกของพ่อ – แม่ ผู้ปกครองแต่ละคนจึงอาจ

แตกต่างกัน เพราะบุตรหลานยังเล็กเกินไปที่จะตัดสินใจเลือกที่จะเรียนในโรงเรียนต่างๆ ด้วยตนเอง และถึงแม้ว่าผู้ปกครองมิได้เลือกโรงเรียนให้แก่ตนเองแต่เป็นการเลือกให้แก่บุตรหลานที่อยู่ในความอุปการะ แต่ผู้ปกครองมีสิทธิ์ในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาใดก็ได้ที่ตนต้องการ ซึ่งอยู่ภายใต้ขอบเขตที่เหมาะสมตรงกับความต้องการของตน

การตัดสินใจของพ่อ-แม่ ผู้ปกครองที่จะเลือกโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งจำเป็นต้องพิจารณาจากปัจจัยหลายประการ อีกทั้งผู้ปกครองแต่ละท่านมีคุณลักษณะแตกต่างกัน จึงมีบรรทัดฐานในการตัดสินใจแตกต่างกัน (ธรรมบุญ นวลใจ. 2541 : 52) เช่น ผู้ปกครองบางท่านอาจใส่ใจเรื่องหลักสูตรการเรียนการสอน ในขณะที่ผู้ปกครองบางท่านสนใจเรื่องกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกีฬา มากกว่า ดังนั้นการตัดสินใจในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาให้แก่บุตรหลานนั้น ผู้ปกครองแต่ละท่านจึงมีเกณฑ์ในการตัดสินใจแตกต่างกัน ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้ปกครอง ปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษา เช่น ทำเลที่ตั้ง จำนวนครู สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน มาตรฐานทางวิชาการ และรูปแบบการบริหาร ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ น่าจะเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกโรงเรียน

เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีมีจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาทั้งสิ้น 275 โรงเรียน ส่งผลให้ผู้ปกครองมีทางเลือกมากมายในการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่ตนพึงพอใจ ปัจจุบันพบว่า มีโรงเรียนประถมศึกษาอีกจำนวนมากที่ผู้ปกครองไม่นิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนซึ่งโรงเรียนเหล่านี้เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 1 – 120 คน ซึ่งมีมากถึง 134 โรงเรียน เป็นผลให้จำนวนนักเรียนในโรงเรียนลดน้อยลงเรื่อย ๆ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กให้กับบุตรหลาน ในการศึกษาครั้งนี้นอกจากจะทำให้ทราบว่า มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกหรือไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กแล้ว ข้อมูลที่ได้ยังสามารถนำมาเป็นประโยชน์ในการวางแผน ปรับปรุง แก้ไข และจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กด้านต่างๆ ให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมตรงตามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยด้านผู้ปกครอง ด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อครูผู้สอน และด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียน ของผู้ปกครองที่เลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านผู้ปกครอง ด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อครูผู้สอน และด้านลักษณะรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็กและการตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของผู้ปกครอง นักเรียน โดยรวมทั้งเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลในการนำไปใช้ปรับปรุงการจัดการศึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก และใช้เป็นข้อมูลในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียน และยังสามารถนำเสนอข้อมูลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กให้สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้ปกครองได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเป็นไปตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ต้องการให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จากโรงเรียน ในกลุ่มการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ทั้งหมด 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มกบินทร์บุรี กลุ่มเมืองปราจีนบุรี กลุ่มบ้านสร้าง กลุ่มนาดี กลุ่มศรีมหาโพธิ์ กลุ่มประจันตคาม และกลุ่ม ศรีมโหสถ ทั้งหมด 250 โรงเรียน จำนวนผู้ปกครอง 4,383 คน ซึ่งแบ่งลักษณะผู้ปกครองเป็น 2 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กให้กับบุตรหลาน คือ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ที่ตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จากโรงเรียนในกลุ่มการศึกษาทั้ง 7 กลุ่มของเขตพื้นที่การศึกษา ปราจีนบุรี จำนวน 134 โรงเรียน ทั้งหมด 1,109 คน

2. กลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กให้กับบุตรหลาน คือ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ที่ตัดสินใจส่งบุตรหลาน เข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่ใช่ขนาดเล็ก จากโรงเรียนในกลุ่มการศึกษาทั้ง 7 กลุ่มของเขต พื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำนวน 116 โรงเรียน ทั้งหมด 3,274 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จากโรงเรียน ในกลุ่มการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ทั้งหมด 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มกบินทร์บุรี

กลุ่มเมืองปราจีนบุรี กลุ่มบ้านสร้าง กลุ่มนาดี กลุ่มศรีมหาโพธิ์ กลุ่มประจันตคาม และกลุ่มศรีมโหสถ จำนวนผู้ปกครอง 863 คน ซึ่งแบ่งลักษณะผู้ปกครองออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กให้กับบุตรหลาน คือ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ที่ตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จากโรงเรียนในกลุ่มการศึกษาทั้ง 7 กลุ่มของเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำนวน 364 คน

2. กลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กให้กับบุตรหลาน คือ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ที่ตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่ใช่ขนาดเล็ก จากโรงเรียนในกลุ่มการศึกษาทั้ง 7 กลุ่มของเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำนวน 499 คน

ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

1.1 ปัจจัยด้านผู้ปกครอง

1.1.1 ความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน

1.1.2 ความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน

1.2 ปัจจัยด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อครูผู้สอน

1.2.1 บุคลิกภาพของครู

1.2.2 ลักษณะการจัดการเรียนการสอน

1.3 ปัจจัยด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียน

1.4.1 อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

1.4.2 สื่อการเรียนการสอน

1.4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก แบ่งเป็น

2.1 การตัดสินใจเลือก

2.2 การตัดสินใจไม่เลือก

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้ความหมายของข้อความที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นที่เข้าใจตรงกับผู้วิจัย จึงกำหนดความหมายดังนี้

1. **ผู้ปกครอง** หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่เลี้ยงดู อุปการะ รวมทั้งอบรมสั่งสอนเด็กอย่างใกล้ชิดที่บ้าน และเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของเด็ก ในอันที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

2. ปัจจัย หมายถึง ตัวแปรที่ส่งเสริมหรือที่เป็นอุปสรรคต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ปัจจัยที่ศึกษาประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ปัจจัยด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อครูผู้สอน และปัจจัยด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียน

3. ปัจจัยด้านผู้ปกครอง หมายถึง ตัวแปรที่ส่งเสริมหรือที่เป็นอุปสรรคต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในด้านผู้ปกครอง ได้แก่

3.1 ความคาดหวังด้านผลประโยชน์จากโรงเรียน หมายถึง การที่ผู้ปกครองคาดหวังผลประโยชน์ที่จะได้รับจากโรงเรียนที่เข้าเรียน เช่น การได้รับทุนการศึกษา การรับบริการพิเศษ อาหารกลางวัน การบริการทางสุขภาพ การได้ลดค่าเล่าเรียน หรือการได้รับแจกหนังสือและอุปกรณ์การเรียน เป็นต้น

3.2 ความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน หมายถึง การที่ผู้ปกครองคาดหวังว่านักเรียนจะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ในด้านการอ่าน การเขียนภาษาไทย และภาษาอังกฤษได้ มีทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ถูกต้อง สามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงานเป็น สามารถทำงานต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ปกครองหรือบุคคลให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี รวมทั้งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ผ่านเกณฑ์ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนดและอยู่ในระดับที่ผู้ปกครองพึงพอใจ

4. การรับรู้ หมายถึง การแสดงความคิดเห็นหรือการแสดงออกทางความรู้สึก จากความเข้าใจ ซึ่งเกิดจากการตีความหมายเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเชื่อของตน เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจหรือแสดงออกทางพฤติกรรมในทางด้านทัศนคติ การแสดงอารมณ์ การยอมรับ ไม่ยอมรับ สนใจ ไม่สนใจ และสื่อสารออกมาในรูปแบบต่างๆ

5. ปัจจัยด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อครูผู้สอน หมายถึง ตัวแปรที่เป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้ปกครองซึ่งเกิดจากความเข้าใจตามความเชื่อของตนที่มีต่อครูผู้สอนในด้านต่างๆ ได้แก่

5.1 บุคลิกภาพของครู หมายถึง ลักษณะเฉพาะของครูที่แสดงออกมาเป็นบุคลิกภาพภายนอก ได้แก่ การแต่งตัวสุภาพเหมาะสมกับกาลเทศะ กิริยามารยาทเรียบร้อย การพูดจาไพเราะ การยิ้มแย้มแจ่มใส ลักษณะการนั่ง การยืน การเดินที่สง่างาม รวมทั้งการแสดงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากบุคลิกภาพภายในเช่น ลักษณะทางอารมณ์ ได้แก่ การมีความมั่นคงทางอารมณ์สามารถควบคุมอารมณ์ได้เวลาโกรธ ลักษณะการเข้าสังคม ได้แก่ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียนและบุคคลทั่วไป รวมทั้งการมีความเชื่อมั่นในตนเองเช่นกล้าพูดกล้าแสดงออกในที่ชุมชน

5.2 ลักษณะการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การที่ครูพยายามให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะการเรียนรู้ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งประเด็นการสอนที่เน้นด้านวิชาการ เช่น วิชา คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต วิชาภาษาอังกฤษ ครูมีการสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วม การแข่งขันทักษะทางวิชาการทั้งในระดับอำเภอและจังหวัด ครูพานักเรียนใช้บริการห้องสมุด ครูวัดและประเมินผลการเรียนโดยให้การบ้านและตรวจผลงานผู้เรียนเป็นประจำ

6. ปัจจัยด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียน หมายถึง ตัวแปรที่เป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้ปกครองซึ่งเกิดจากความเข้าใจตามความเชื่อของคนที่มีการบริหารโรงเรียนในด้านต่างๆ ได้แก่

6.1 อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม หมายถึง การที่โรงเรียนมีสิ่งก่อสร้าง ภายในโรงเรียน และสถานที่อย่างอื่นนอกเหนือจากการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสม เพียงพอ ปลอดภัย มีอาคารเรียนที่ทันสมัย มีห้องปฏิบัติการต่างๆ เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา มีอุปกรณ์การเรียน โต๊ะและเก้าอี้ครบครันอยู่ในสภาพสมบูรณ์ใช้งานได้ดี และมีบรรยากาศที่ตั้งของโรงเรียนเงียบสงบ น้ำไม่ท่วมขัง การคมนาคมสะดวก ระยะทางจากบ้าน ถึงโรงเรียนไม่ไกลนัก บริเวณโรงเรียนสะอาดร่มรื่นและสวยงาม ปราศจากเสียงและสิ่งรบกวน ต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการเรียนและพฤติกรรมนักเรียน เช่น ฝุ่น กลิ่นเหม็น แหล่งการพนัน และยาเสพติด

6.2 สื่อการเรียนการสอน หมายถึง การที่โรงเรียนมีวัสดุ และอุปกรณ์ที่ใช้เป็น สื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้ และทักษะไปยังผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ แบบเรียน หนังสือ เอกสาร วารสารต่างๆ โทรทัศน์ ลูกโลก แผนที่ ของเล่น วัสดุทัศนและCAI ที่ผลิตหรือซื้อไว้ใช้ควบคู่กับเครื่องมือโสตทัศนศึกษาและคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ซึ่งวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เหล่านี้มีความพร้อมมีประสิทธิภาพในการใช้งานได้ และมีจำนวน เพียงพอต่อผู้เรียน

6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน หมายถึง การที่ โรงเรียนจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียน เช่น การประชุม ผู้ปกครอง การเป็นวิทยากรท้องถิ่น การให้บริการสถานที่ การเชิญผู้ปกครองร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ รวมทั้งให้ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน มีการเยี่ยมบ้านผู้ปกครอง เพื่อให้ครูและผู้ปกครองมีความสามัคคีและเกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน และต่อโรงเรียน

7. การตัดสินใจ หมายถึง การใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลในการพิจารณาตกลงใจ เลือกปฏิบัติทางใดทางหนึ่งเพียงทางเลือกเดียว เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของตนเองมากที่สุด

8. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง ผู้ปกครองของนักเรียนที่เรียนอยู่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนประถมศึกษา (สังกัด สปช.เดิม) ในสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

9. การตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง การที่ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนประถมศึกษา (สังกัด สปช.เดิม) ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี พิจารณาดกลงใจเลือกปฏิบัติทางใดทางหนึ่งเพียงทางเลือกเดียว เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของตนเอง ซึ่งในงานวิจัยนี้เป็นการตัดสินใจเลือกโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งโดยพิจารณาปัจจัยต่างๆ เป็นเหตุผลในการเลือก

10. โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดการสอนระดับประถมศึกษา และมีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 121 คน ไม่ว่าโรงเรียนนั้นจะมีการเปิดสอนระดับอนุบาลหรือมัธยมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม เป็นโรงเรียน (สังกัด สปช.เดิม) ที่อยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

11. โรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่ใช่ขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดการสอนระดับประถมศึกษา และมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 คนขึ้นไป ไม่ว่าโรงเรียนนั้นจะมีการเปิดสอนระดับอนุบาลหรือมัธยมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตามเป็นโรงเรียน (สังกัด สปช.เดิม) ที่อยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

12. การตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง การที่ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่เปิดการสอนระดับประถมศึกษา ซึ่งมีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 121 คน เป็นโรงเรียนประถมศึกษา (สังกัด สปช.เดิม) ที่อยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

13. การตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนในการไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง การที่ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่เปิดการสอนระดับประถมศึกษา และมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 คนขึ้นไป เป็นโรงเรียนประถมศึกษา (สังกัด สปช.เดิม) ที่อยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการตัดสินใจเป็นกระบวนการใช้ความคิดอย่างมีเหตุมีผล เพื่อพิจารณาเลือกจากหลายทางเลือก โดยผู้ตัดสินใจประเมินค่าแล้วว่าทางเลือกนั้นสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้มากที่สุด ซึ่งทฤษฎีการตัดสินใจและการกระทำทางสังคมของริดเดอร์ (จิรพรรณ กาญจนจิตรา.2547 : 13 – 23 ; อ้างอิงจาก Reeder. 1976 : Mimeographed.) พบว่ามีปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมต่างๆ คือ

1. ปัจจัยดึงดูด ได้แก่ ความเชื่อพื้นฐานของแต่ละบุคคล ค่านิยมของสังคมและชุมชนนั้นๆ รวมถึงขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งเป็นแบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดมาช้านาน โดยที่ผู้กระทำจะมีการกำหนดเป้าหมายไว้ล่วงหน้า

2. ปัจจัยผลักดัน ได้แก่ ความคาดหวังในสิ่งที่ตนต้องการ เช่น ทุนการศึกษา วัสดุ อุปกรณ์การเรียน การบริการพิเศษต่างๆ รวมทั้งความคาดหวังในเรื่องของคุณภาพทางการศึกษา เป็นต้น ข้อผูกพันซึ่งผู้ตัดสินใจใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ เช่น สัมพันธภาพระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

3. ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ โอกาสที่ทำให้ตัดสินใจได้ง่ายขึ้น เช่น ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีโอกาสที่จะส่งบุตรเข้าเรียนสูง ๆ มีมากกว่าครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ นอกจากนี้ความสามารถเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดระดับการตัดสินใจในเรื่องนั้นๆ เช่น ผู้ปกครองที่มีรายได้สูง จะมีความมั่นใจว่าตนเองมีความสามารถในการส่งบุตรหลานเล่าเรียนในโรงเรียนที่ตนต้องการได้ นอกจากนี้ปัจจัยสนับสนุนซึ่งมาจากความช่วยเหลือของบุคคลภายนอกเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนช่วยให้เกิดการตัดสินใจขึ้น

ความต้องการส่งเสริมทางด้านการศึกษาหรืออุปสงค์การศึกษาของผู้ปกครอง โดยเฉพาะผู้ปกครองที่มีบทบาทในการเลือกโรงเรียนให้กับบุตรหลานซึ่งอายุน้อยในระดับประถมศึกษา ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การศึกษา (บุญพุ่ม เสนารักษ์ . 2531 : 163 – 164) คือ

1. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ระดับรายได้ของผู้ปกครองอันเนื่องมาจากอาชีพ อัตราค่าเล่าเรียน และอุปกรณ์การเรียนในโรงเรียนนั้น

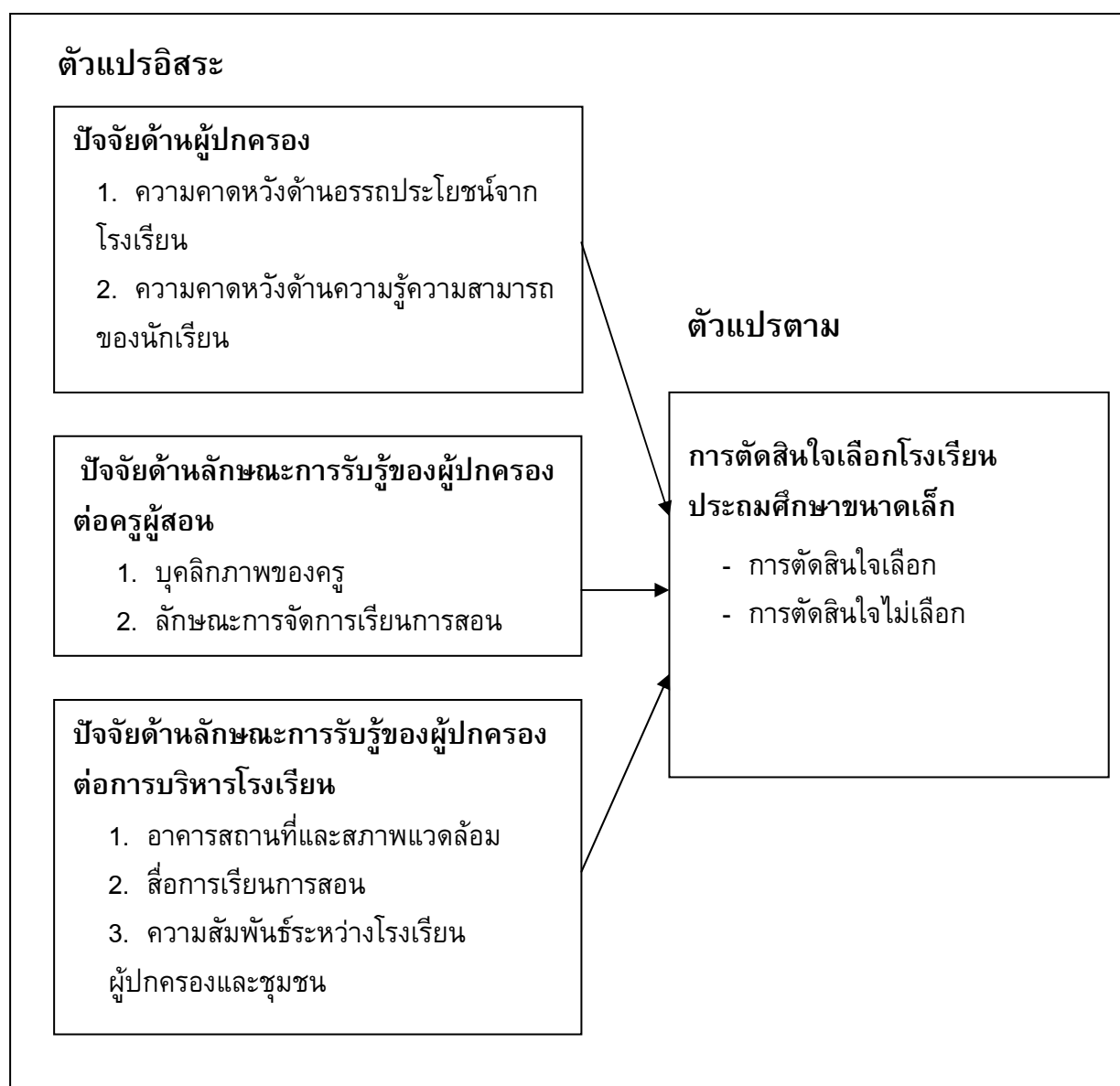
2. ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากร เช่น การเกิด การอพยพโยกย้าย รวมทั้งทัศนคติของประชากรละแวกนั้น ซึ่งมีอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่มีการเปลี่ยนแปลง กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน เช่น การจัดการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีซึ่งมีแรงดึงดูดในเรื่องอัตราค่าจ้างสูง

3. ปัจจัยอื่นๆ เช่น ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากสถานศึกษาในอนาคต ยศถาบรรดาศักดิ์ การเปลี่ยนแปลงนโยบายการศึกษาของรัฐ การออกกฎหมายกำหนดการศึกษาภาคบังคับ ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี ระยะทางระหว่างบ้านไปโรงเรียน การจัดสวัสดิการและการบริการพิเศษ การรักษาความปลอดภัย ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนทั้งสิ้น

สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาให้กับบุตรหลานนั้น จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครของสุรสิทธิ์ แก้วใจ (2542: 42) พบว่า ผู้ปกครองตัดสินใจเลือกโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่และการจัดภาพแวดล้อม คุณลักษณะของครูด้านบุคลิกภาพและการจัดการเรียนการสอน ค่าธรรมเนียมการเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการ ชื่อเสียงของโรงเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชน การประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองรับทราบเรื่องราวของโรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน เป็นไปด้วยดี ระยะทางระหว่างบ้านไปโรงเรียนสะดวก และเศรษฐกิจของครอบครัว นอกจากนี้เหตุผลของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนชั้นประถมศึกษาของโรงเรียน สแตนเบนวิลล์ในรัฐโอไฮโอ

กับโรงเรียนเซนต์พอลในรัฐมินเนโซตาของจอยส์ (Joyce. 1992 : 5) พบว่าสาเหตุสำคัญที่ผู้ปกครองเลือกโรงเรียนคือ ครูผู้สอนมีคุณภาพ โรงเรียนมีกฎระเบียบเคร่งครัด นักเรียนโรงเรียนมีระเบียบวินัย โรงเรียนมีหลักสูตรพิเศษ ครูมีคุณธรรมและจริยธรรม มีความสามารถเหมาะสมกับอาชีพ จัดการเรียนการสอนได้หลากหลาย และโรงเรียนมีความรับผิดชอบต่อผู้เรียน

เหตุผลในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาของผู้ปกครองที่กล่าวมานี้ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำหรับบุตรหลาน จึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อครูผู้สอน และด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียน อย่างน้อย 1 ปัจจัยส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี
2. โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
 - 2.1 ความหมายและความสำคัญโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
 - 2.2 สภาพในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
 - 2.3 รูปแบบการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
3. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 ทฤษฎีการตัดสินใจ
 - 3.1.1 ความหมายของการตัดสินใจ
 - 3.1.2 ความสำคัญของการตัดสินใจ
 - 3.1.3 กระบวนการตัดสินใจ
 - 3.1.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ
 - 3.2 ทฤษฎีอุปสงค์การศึกษา
 - 3.3 การรับรู้
4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำหรับบุตรหลาน
 - 4.1 ความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน
 - 4.2 ความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน
 - 4.3 บุคลิกภาพของครู
 - 4.4 ลักษณะการจัดการเรียนการสอน
 - 4.5 อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
 - 4.6 สื่อการเรียนการสอน
 - 4.7 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน
5. การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก
6. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

1.1 ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานตามโครงสร้างใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการ มีทั้งหมด 175 เขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีเป็น 1 ใน 175 เขตพื้นที่การศึกษา มีขอบข่ายความรับผิดชอบ ดูแลการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาของ จังหวัดปราจีนบุรี ประกอบด้วยพื้นที่ 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองปราจีนบุรี อำเภอศรีมโหสถ อำเภอบ้านสร้าง อำเภอศรีมหาโพธิ์ อำเภอประจันตคาม อำเภอกบินทร์บุรี และอำเภอนาดี โดยมีโรงเรียนในสังกัดจำนวนทั้งหมด 250 โรงเรียน (กลุ่มบริหารงานบุคคล , กลุ่มงานวางแผน อัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง. 2550 : 20)

ในการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ได้แบ่งพื้นที่การศึกษา ปราจีนบุรีออกเป็น 7 กลุ่มการศึกษา ซึ่งในแต่ละกลุ่มการศึกษามีจำนวนโรงเรียนประถมศึกษา (สังกัด สปข.เดิม) และมีจำนวนนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2550 (กลุ่ม บริหารงานบุคคล , กลุ่มงานวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง. 2550 : 20) ดังนี้

กลุ่มการศึกษาที่ 1 กลุ่มเมืองปราจีนบุรี มีโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 36 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 7,369 คน

กลุ่มการศึกษาที่ 2 กลุ่มกบินทร์บุรี มีโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 86 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 14,614 คน

กลุ่มการศึกษาที่ 3 กลุ่มศรีมโหสถ มีโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 10 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 1,193 คน

กลุ่มการศึกษาที่ 4 กลุ่มนาดี มีโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 28 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 5,798 คน

กลุ่มการศึกษาที่ 5 กลุ่มบ้านสร้าง มีโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 23 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 3,019 คน

กลุ่มการศึกษาที่ 6 กลุ่มประจันตคาม มีโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 35 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 5,196 คน

กลุ่มการศึกษาที่ 7 กลุ่มศรีมหาโพธิ์ มีโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 32 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 6,270 คน

ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี. 2550 : ออนไลน์) ตั้งอยู่บนอาคารสำนักงานการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม จังหวัด ปราจีนบุรี เลขที่ 814 (เดิมเลขที่ 136 / 24) ถนนปราจีนอนุสรณ์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี มีเนื้อที่ 2 ไร่ 1 งาน 46 ตารางวา สำหรับโครงสร้างการบริหารงานของ สำนักงานได้แบ่งกลุ่มการบริหารงานออกเป็น 6 กลุ่ม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี. 2550 : ออนไลน์) คือกลุ่มอำนวยการ กลุ่มนโยบายและแผน กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

กลุ่มบริหารงานบุคคลกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา และกลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน

1.2 การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราชญ์บุรี

การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราชญ์บุรี จัดการศึกษาสนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นบูรณาการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ไปสู่การศึกษาตลอดชีวิต นำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นไปประกอบการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตให้สมบูรณ์ จัดสวัสดิการ สวัสดิภาพ และกองทุนเพื่อการศึกษา ที่จะเป็นการช่วยเหลือผู้เรียนปกติ ด้อยโอกาส พิการ และมีความสามารถพิเศษ ส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน ร่วมจัดการศึกษาที่จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ซึ่งกลุ่มงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาปราชญ์บุรี คือ กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราชญ์บุรี. 2550 : ออนไลน์) มีขอบข่ายภารกิจดังนี้

1. งานธุรการ

2. กลุ่มงานส่งเสริมกิจการนักเรียน

ส่งเสริมสุขภาพอนามัย ส่งเสริมกิจการแนะแนวในสถานศึกษา ส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ ส่งเสริมกิจการลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร ส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย

3. กลุ่มงานส่งเสริมสวัสดิการ

ส่งเสริมสนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสวัสดิภาพในสถานศึกษา ส่งเสริมการพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน

4. กลุ่มงานส่งเสริมกิจการพิเศษ

งานอันเนื่องมาจากโครงการพระราชดำริ งานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา งานตามโครงการเสมาพัฒนาชีวิต งานความมั่นคงของชาติ งานวิเทศน์สัมพันธ์ งานการป้องกันโรคเอดส์ งานสารวัตรนักเรียน

5. กลุ่มงานส่งเสริมคุณภาพภายในสถานศึกษา

กล่าวโดยสรุปการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราชญ์บุรี มีภารกิจงานจัดการศึกษาอยู่ 5 กลุ่มงาน คือ งานธุรการ กลุ่มงานส่งเสริมกิจการนักเรียน กลุ่มงานส่งเสริมสวัสดิการ กลุ่มงานส่งเสริมกิจการพิเศษ และกลุ่มงานส่งเสริมคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตของนักเรียน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสวัสดิการแก่ครู บุคลากรทางการศึกษา

1.3 การจำแนกขนาดโรงเรียนประถมศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี มีโรงเรียนในความรับผิดชอบทั้งหมด 276 โรงเรียน (สังกัดสพช.เดิม และสังกัดกรมสามัญศึกษาเดิม) ได้จำแนกขนาดโรงเรียนตามจำนวนนักเรียน ในปีการศึกษา 2549 (กลุ่มบริหารงานบุคคล , กลุ่มงานวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง. 2549: 12) โดยใช้เกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

โรงเรียนขนาดที่ 1 (นักเรียน 1 – 120 คน)	จำนวน	134	โรงเรียน
โรงเรียนขนาดที่ 2 (นักเรียน 121 – 200 คน)	จำนวน	59	โรงเรียน
โรงเรียนขนาดที่ 3 (นักเรียน 201 – 300 คน)	จำนวน	27	โรงเรียน
โรงเรียนขนาดที่ 4 (นักเรียน 301 – 499 คน)	จำนวน	33	โรงเรียน
โรงเรียนขนาดที่ 5 (นักเรียน 500 – 1,499 คน)	จำนวน	19	โรงเรียน
โรงเรียนขนาดที่ 6 (นักเรียน 1,500 – 2,499 คน)	จำนวน	3	โรงเรียน
โรงเรียนขนาดที่ 7 (นักเรียน 2,500 คนขึ้นไป)	จำนวน	1	โรงเรียน

ซึ่งโรงเรียนขนาดที่ 1 ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 1 - 120 คน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดให้เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550: ออนไลน์) ดังนั้นโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 121 คนขึ้นไปจึงเป็นโรงเรียนขนาดอื่น ๆ ที่ไม่ใช่โรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งจำนวนโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนที่ไม่ใช่ขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเดิม มีจำนวนโรงเรียนซึ่งแบ่งตามกลุ่มการศึกษาได้ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็กมีทั้งหมด 134 โรงเรียน โดยจำแนกออกตามกลุ่มการศึกษา คือ

กลุ่มการศึกษาที่ 1 กลุ่มเมืองปราจีนบุรี มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 24 โรงเรียน

กลุ่มการศึกษาที่ 2 กลุ่มกบินทร์บุรี มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 44 โรงเรียน

กลุ่มการศึกษาที่ 3 กลุ่มศรีมโหสถ มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 6 โรงเรียน

กลุ่มการศึกษาที่ 4 กลุ่มนาดี มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 9 โรงเรียน

กลุ่มการศึกษาที่ 5 กลุ่มบ้านสร้าง มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 15 โรงเรียน

กลุ่มการศึกษาที่ 6 กลุ่มประจันตคาม มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 19 โรงเรียน

กลุ่มการศึกษาที่ 7 กลุ่มศรีมหาโพธิ์ มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 17 โรงเรียน

โรงเรียนที่ไม่ใช่ขนาดเล็กมีทั้งหมด 116 โรงเรียน โดยจำแนกออกตามกลุ่มการศึกษา คือ

กลุ่มการศึกษาที่ 1 กลุ่มเมืองปราจีนบุรี มีโรงเรียนที่ไม่ใช่ขนาดเล็กจำนวน 12 โรงเรียน

กลุ่มการศึกษาที่ 2 กลุ่มกบินทร์บุรี มีโรงเรียนที่ไม่ใช่ขนาดเล็กจำนวน 42 โรงเรียน

กลุ่มการศึกษาที่ 3 กลุ่มศรีมโหสถ มีโรงเรียนที่ไม่ใช่ขนาดเล็กจำนวน 4 โรงเรียน

กลุ่มการศึกษาที่ 4 กลุ่มนาดี มีโรงเรียนที่ไม่ใช่ขนาดเล็กจำนวน 19 โรงเรียน

กลุ่มการศึกษาที่ 5 กลุ่มบ้านสร้าง มีโรงเรียนที่ไม่ใช่ขนาดเล็กจำนวน 8 โรงเรียน

กลุ่มการศึกษาที่ 6 กลุ่มประจันตคาม มีโรงเรียนที่ไม่ใช่ขนาดเล็กจำนวน 16 โรงเรียน

กลุ่มการศึกษาที่ 7 กลุ่มศรีมหาโพธิ์ มีโรงเรียนที่ไม่ใช่ขนาดเล็กจำนวน 15 โรงเรียน

2. โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

2.1 ความหมายและความสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ความหมายของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 121 คนลงมา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550: ออนไลน์)

ความสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีความสำคัญ ดังนี้ (วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์. 2548 : ออนไลน์)

1. โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเป็นโรงเรียนที่อยู่และใกล้ชิดชุมชนนักเรียนไม่ต้องเดินทางไปโรงเรียนไกลมากนัก ไม่ต้องเสี่ยงกับภัยจราจร และพ่อแม่สามารถร่วมดูแลอย่างใกล้ชิดได้
2. โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีขนาดและจำนวนเด็กพอเหมาะ สามารถเน้นในเชิงคุณภาพได้ไม่ยากนัก
3. โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กนั้น ท้องถิ่นสามารถเข้าร่วมบริหารจัดการ สนับสนุนและกำหนดหลักสูตรที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

สเตซี (Stacy. 2000: online) กล่าวถึงโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กว่ามีลักษณะ ดังนี้

1. โรงเรียนขนาดเล็กให้ความรู้สึกผูกพัน (Small Schools nurture a sense of belonging) โรงเรียนสามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคลได้ เสริมสร้างความสัมพันธ์ อันดีระหว่างครูกับนักเรียน การศึกษาพบว่านักเรียนที่อยู่ในความดูแลของโรงเรียนขนาดเล็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน
2. ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนช่วยเหลือโรงเรียนเป็นอย่างดี (Parent and neighbors are often sidelined as well) ผู้ปกครองและชุมชนจะเข้ามาช่วยเหลือโรงเรียน และบอกถึงความต้องการของนักเรียนในเรื่องการศึกษา

ดังนั้นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กจึงมีความสำคัญโดยเฉพาะกับคนในชุมชน และท้องถิ่นนั้น ๆ ในการให้บริการการศึกษาใกล้บ้าน ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และชุมชนสามารถเข้าร่วมบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นได้

2.2 สภาพในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจหลักคือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร ปัจจุบันมีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งสิ้นจำนวน 32,879 โรงเรียน ในจำนวนนี้มีโรงเรียนที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน จำนวน 10,877 โรงเรียน หรือคิดเป็น 33% ของ

โรงเรียนทั้งหมด สถานศึกษาขนาดเล็กเหล่านี้ ส่วนใหญ่มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550: ออนไลน์)

1. นักเรียนจากสถานศึกษาขนาดเล็กมีคุณภาพค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับสถานศึกษาขนาดอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดความพร้อมทางด้านปัจจัย เช่น มีครูไม่ครบชั้นเรียน ขาดแคลนสื่อการเรียนรู้และวัสดุอุปกรณ์โดยเฉพาะสื่อและเทคโนโลยีที่มีราคาแพง

2. สถานศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ กล่าวคือ มีการลงทุนค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับสถานศึกษาที่ใหญ่กว่า เช่น อัตราส่วนครู: นักเรียนซึ่งมาตรฐานต้อง 1:25 แต่สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก อัตราส่วนครู:นักเรียน เท่ากับ 1:8-11 เท่านั้น

เนื่องจากการจัดการประถมศึกษามีขอบข่ายและปริมาณงานกว้าง ต้องใช้เงิน คน วัสดุ ครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่มากกว่าการศึกษาระดับอื่น การจัดการประถมศึกษาของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้พัฒนารูปแบบของการจัดการศึกษามาโดยตลอด มีความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในการจัดมากพอสมควร แต่ก็จะมีปัญหาและข้อจำกัดต่างๆ อยู่เสมอเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัย โดยเฉพาะในปัจจุบันเมื่อสังคมเปลี่ยนเข้าสู่ยุคของความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นก็ซับซ้อนมากยิ่งขึ้นและเกี่ยวโยงกันเป็นลูกโซ่ ปัญหาที่เกิดขึ้นในวงการประถมศึกษามีหลายประการ เนื่องจากอัตราเพิ่มของประชากรสูงขึ้น การขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ยิ่งทำให้ขาดแคลนครูเพราะนักเรียนเพิ่มขึ้น การกำหนดตำแหน่งแต่งตั้งและโยกย้ายดำเนินไปอย่างไม่เป็นธรรม ขาดการวางแผนปัญหาการขยายติดตามครอบครัวช่วยราชการ และอัตราการกระจายอัตราครูส่วนใหญ่จะรวมอยู่แต่โรงเรียนในเมือง และโรงเรียนขนาดใหญ่ จากการค้นคว้าหาข้อมูลของผู้วิจัย พบว่าปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น สอดคล้องกับสภาพที่พบในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีขณะนี้คือ

2.2.1 จำนวนครูในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

โดยทั่วไปจำนวนครูแต่ละโรงเรียนย่อมมีผลต่อการดูแลเด็กนักเรียนด้วย หากโรงเรียนมีจำนวนนักเรียนต่อครูในอัตราสูงโอกาสที่ครูจะดูแลนักเรียนแต่ละคนจะน้อยลง (ปรัชญา เวสารัชช. 2534 : 87) ปัญหาจำนวนครูไม่ครบชั้นเรียน เกิดจากหลายสาเหตุด้วยกัน เช่น ครูลาออกก่อนเกษียณอายุราชการตามโครงการลาออกก่อนเกษียณอายุราชการ และทางรัฐไม่ให้อัตรากำลังครูทดแทน ครูย้ายออกจากพื้นที่แล้วไม่มีครูย้ายเข้ามาแทน ครูในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กถูกตัดอัตรากำลังครูไปให้โรงเรียนขนาดใหญ่ เนื่องจากมีครูเกินเกณฑ์เมื่อคำนวณอัตรากำลังครูกับจำนวนนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาที่มีครูไม่ครบชั้นเรียน เป็นปัญหาที่มีผลกระทบถึงคุณภาพทางการศึกษามาช้านานเนื่องจากประเทศของเรามีทรัพยากรจำกัด จากผลการสัมมนาของกรมวิชาการเกี่ยวกับเรื่องการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาในโรงเรียนที่มีครูสอนไม่ครบชั้นสรุปได้ว่าโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นเรียนมีปัญหา ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2539: 59 – 62) ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ ครูสอนไม่ทันหลักสูตร เพราะเนื้อหาในหลักสูตร

มากเกินไป ครูสอนให้เด็กเกิดพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ไม่ครบ ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครู ได้แก่ ครูไม่ถนัดในบางวิชาจึงไม่ได้สอน ครูมีภาระงานที่หนักเกินไปและขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่สอนได้เต็มที่เพราะต้องใช้เวลาการสอนไปปฏิบัติงานอื่น ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน ได้แก่ การขาดเรียน ความยากจน และขาดอุปกรณ์การเรียน ปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษาเนื่องจากครูไม่สามารถวัดผลได้สอดคล้องกับหลักสูตร และปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้เกิดโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้น ได้แก่ สภาพทางภูมิศาสตร์ที่เต็มไปด้วยแม่น้ำคลอง ป่าไม้ ภูเขา และเส้นทางคมนาคม ทำให้เกิดความจำเป็นที่ต้องมีโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้นเรียน การตั้งถิ่นฐานของประชากรที่กระจุกกระจายเป็นกลุ่มเล็กกลุ่มน้อย และทุกกลุ่มต่างมีความต้องการโรงเรียนเพื่อบุตรหลานของตน ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวล้วนสอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2540 เป็นต้นมา รัฐบาลมีมาตรการกำหนดอัตรากำลังคนของภาครัฐตามนโยบายธนาคารเอเซีย ADB โดยปรับลดอัตรากำลังข้าราชการ มีการยุบตำแหน่งร้อยละ 80 จากโครงการการเกษียณอายุก่อนกำหนด รวมทั้งใช้เกณฑ์ในการจัดสรรอัตรากำลังครู คือนักเรียน 20 คน ต่อครู 1 คน (กลุ่มบริหารงานบุคคล ,กลุ่มงานวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง. 2549 : 18) ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนน้อยได้รับจัดสรรจำนวนครูไม่เพียงพอต่อชั้นเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีจึงมีปัญห จำนวนครูไม่ครบชั้นเรื่อยมา จากการสำรวจข้อมูลจำนวนครูไม่ครบชั้นเรียน ปีการศึกษา 2547 -2549 จำแนกตามอำเภอ ดังนี้

อำเภอ	ปีการศึกษา 2547		ปีการศึกษา 2548		ปีการศึกษา 2549	
	โรงเรียนขนาดเล็ก (โรงเรียน)	จำนวนครูไม่ครบชั้นเรียน (โรงเรียน)	โรงเรียนขนาดเล็ก (โรงเรียน)	จำนวนครูไม่ครบชั้นเรียน (โรงเรียน)	โรงเรียนขนาดเล็ก (โรงเรียน)	จำนวนครูไม่ครบชั้นเรียน (โรงเรียน)
เมืองปราจีนบุรี	23	18	24	20	24	19
กบินทร์บุรี	43	38	42	39	44	42
ศรีมโหสถ	7	6	6	4	6	5
นาดี	8	7	11	8	9	6
ประจันตคาม	18	15	19	18	19	16
ศรีมหาโพธิ์	16	13	13	11	17	16
บ้านสร้าง	14	14	14	13	15	13
รวมทั้งจังหวัด	129	111	129	100	134	117

จากข้อมูล พบว่า ปัญหาจำนวนครูไม่ครบชั้นเรียนของประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีในปีการศึกษา 2547 คิดเป็นร้อยละ 86.04 ปีการศึกษา 2548 คิดเป็นร้อยละ 77.51 และปีการศึกษา 2549 คิดเป็นร้อยละ 87.31 ในแต่ละปีถือว่าปัญหาที่พบค่อนข้างรุนแรง ในปีการศึกษา 2549 (กลุ่มบริหารงานบุคคล , กลุ่มงานวางแผนอัตรากำลัง และกำหนดตำแหน่ง. 2549: 19) จำแนกตามอำเภอ ดังนี้ อำเภอเมืองปราจีนบุรี มีจำนวนโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 79.16 อำเภอกบินทร์บุรี มีจำนวนโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 99.45 อำเภอศรีมโหสถ มีจำนวนโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 83.33 อำเภอนาดี มีจำนวนโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 66.66 อำเภอประจันตคาม มีจำนวนโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 84.21 อำเภอศรีมหาโพธิ์ มีจำนวนโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 94.11 อำเภอบ้านสร้าง มีจำนวนโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 86.66 รวมทั้งจังหวัดคิดเป็นร้อยละ 87.31

เกณฑ์การจัดสรรอัตรากำลังครูในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา จากเกณฑ์อัตรากำลังข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(กลุ่มบริหารงานบุคคล,กลุ่มงานวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง. 2549: 22) ดังนี้

โรงเรียนที่มีนักเรียน 1– 20 คน จำนวนครูผู้สอน 1 คน ผู้บริหาร 1 คน รวม 2 คน

โรงเรียนที่มีนักเรียน 21 – 40 คน จำนวนครูผู้สอน 2 คน ผู้บริหาร 1 คน

รวม 3 คน

โรงเรียนที่มีนักเรียน 41 – 60 คน จำนวนครูผู้สอน 3 คน ผู้บริหาร 1 คน

รวม 4 คน โรงเรียนที่มีนักเรียน 61 – 80 คน จำนวนครูผู้สอน 4 คน ผู้บริหาร 1 คน บุคลากรสนับสนุนการสอน 1 คน รวม 6 คน

โรงเรียนที่มีนักเรียน 81 – 100 คน จำนวนครูผู้สอน 5 คน ผู้บริหาร 1 คน

บุคลากรสนับสนุนการสอน 1 คน รวม 7 คน

โรงเรียนที่มีนักเรียน 101 – 120 คน จำนวนครูผู้สอน 6 คน ผู้บริหาร 1 คน

บุคลากรสนับสนุนการสอน 1 คน รวม 8 คน

โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีส่วนใหญ่ จะจัดการสอนระดับอนุบาล คือ ชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 2 ระดับประถมศึกษา คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมทั้งหมด 8 ห้องเรียน

เมื่อพิจารณาเกณฑ์การจัดสรรอัตรากำลังครูต่อจำนวนห้องเรียน พบว่าในการจัดสรร อัตรากำลังครูในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์โดยไม่ได้คำนึงถึงจำนวน ชั้นเรียน ทำให้จำนวนครูที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการสอนประจำชั้น ปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากหลักสูตรและเนื้อหาสาระในแต่ละชั้นก็มีความแตกต่างกัน จึงเป็นการยากที่ครูจะสอนให้ครบตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ประกอบด้วยภาระหน้าที่ครู

ที่ได้รับมีมากเท่ากับครูในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ซึ่งมีจำนวนครูมาก ครูบางคนต้องสอนมากกว่า 1 ชั้นเรียน ส่งผลให้การดูแลเอาใจใส่ต่อเด็กไม่เต็มที่เท่าที่ควรเมื่อเทียบกับโรงเรียนที่มีจำนวนครูมาก การที่ครูมีภาระหน้าที่มาก เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะงานวิชาการตามขอบข่ายและแนวทางปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 งานวิชาการถือเป็นงานหัวใจสำคัญของงานจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโดยตรง นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมักจะย้ายเข้า ย้ายออกอยู่เป็นประจำ และมักจะไม่มีครูย้ายเข้ามาแทน เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่ และการเดินทางไม่เอื้ออำนวย ส่งผลให้การปฏิบัติงานของโรงเรียนขาดช่วง ไม่ต่อเนื่อง อีกทั้งมีการตัดอัตราครูไปยังโรงเรียนขนาดใหญ่ ทำให้โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กประสบปัญหาที่เกี่ยวข้องกันเป็นลูกโซ่

2.2.2 การได้รับจัดสรรงบประมาณ

งบประมาณที่โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กได้รับจัดสรรในแต่ละปีงบประมาณ คิดเป็นรายหัวนักเรียน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับอนุบาล นักเรียน 1 คน ต่อ จำนวนเงิน 600 บาท และระดับประถมศึกษา นักเรียน 1 คน ต่อ จำนวนเงิน 1,100 บาท ซึ่งเป็นงบดำเนินงาน งบประมาณทั้งหมดที่ได้รับนี้สามารถนำไปใช้ได้ 4 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548: 3) คือ 1)ด้านค่าตอบแทน เช่น ใช้เป็นเงินสำหรับจ่ายค่าตอบแทนวิทยากร และวิทยากรวิชาชีพท้องถิ่น 2)ค่าใช้สอย เช่น เป็นค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่า ที่พัก ค่าพาหนะในการเดินทางไปอบรมของครู หรือค่าเหมารถพานักเรียนไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ 3)ค่าวัสดุ คือ เป็นเงินสำหรับจัดซื้อวัสดุการศึกษา เครื่องเขียน ให้นักเรียน และเป็นค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาทรัพย์สิน 4)ค่าสาธารณูปโภค คือ สำหรับจ่ายค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า และค่าโทรศัพท์ ประเทือง รอดไทย (สัมภาษณ์ : 2549) กล่าวว่า งบประมาณที่โรงเรียนได้รับจัดสรรในแต่ละปีต้องแบ่งออกเป็นส่วนๆ เพื่อไว้สำหรับใช้จ่ายได้อย่างเพียงพอ นอกจากโรงเรียนต้องจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน วัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็น จะต้องกันเงินไว้สำหรับเป็นงบประมาณในการซ่อมแซมครุภัณฑ์ และงบค่าสาธารณูปโภค คือ ไฟฟ้า โทรศัพท์ น้ำประปา สำหรับโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยก็จะได้รับจัดสรรงบประมาณน้อย ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในแต่ละปี สอดคล้องกับการวิจัยของ สุบิน จันทะนันท์ (2543 : 81) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ กล่าวว่าโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีปัญหาด้านงบประมาณสนับสนุน เนื่องจากการพิจารณาจัดสรร งบประมาณใช้เกณฑ์จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยย่อมได้รับจัดสรรงบประมาณน้อย ถึงแม้ว่าหน่วยงานระดับสูงจะมีนโยบายปฏิรูปการศึกษาโดยมีมาตรการต่างๆ เช่น จัดให้มีห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ เนื่องจากมีงบประมาณจำกัด จึงจัดให้เฉพาะโรงเรียนขนาดใหญ่ ทำให้โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กไม่สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาช่วยสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับการศึกษาของ

มนตรี ศรีเพชร (2546: บทคัดย่อ) พบว่า ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน นั้น โรงเรียนขนาดเล็กขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อและจัดทำ รวมทั้งโรงเรียนไม่มีระบบการจัดเก็บ บำรุงรักษาและนำไปใช้ จากการค้นคว้าข้อมูลผู้วิจัยพบว่าโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาปราชญ์บุรีส่วนใหญ่ประสบปัญหาการขาดแคลนงบประมาณสำหรับการใช้จ่ายในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียน ซึ่งถือว่าเงินงบประมาณเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลทางอ้อมต่อการนำมาใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2.2.3 หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

มนตรี ศรีเพชร (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กพบว่า ครูมักมีปัญหาด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ไม่ครบถ้วน เพราะหลักสูตรประกอบด้วยเนื้อหาสาระมาก ปัญหารองลงมา ได้แก่ โรงเรียนขาดการวิเคราะห์หลักสูตร และไม่พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และท้องถิ่น นอกจากนี้การปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนด้านการวางแผนหลักสูตรและการเรียนการสอนมักจะสอนไม่ทันเนื้อหา ครูไม่มีการวางแผนและวิเคราะห์หลักสูตร นอกจากนี้ด้านการวัดผลประเมินผล พบว่าครูผู้สอนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ขาดเครื่องมือในการวัดผลประเมินผล นอกจากนี้ สุเทพ สวัสดิ์ (2539: 201) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนนทบุรี พบว่า ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ตามแนวทางการพัฒนาหลักสูตร คือ หลักสูตรต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหา สนองความต้องการของสังคมที่ใช้หลักสูตรนั้นๆ ในสภาพความเป็นจริงของปัจจัยพื้นฐานทางด้านวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ สภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ

ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราชญ์บุรี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราชญ์บุรี. 2547: 128 - 145) พบว่า หลักสูตรสถานศึกษาที่สถานศึกษาสร้างขึ้นเอง ส่วนใหญ่ปรับปรุงมาจากสถานศึกษาอื่น ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น ยังไม่ค่อยได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ ดังนั้นหลักสูตรยังไม่ตอบสนองกับความต้องการของท้องถิ่น ด้านกระบวนการใช้หลักสูตรของครูผู้สอน พบว่า มีการวางแผน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังมากที่สุด ส่วน เรื่องเวลาเรียน การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และจัดทำสื่อการเรียนการสอน มีการวิเคราะห์น้อยที่สุด ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาคทฤษฎี ครูให้นักเรียนศึกษาจากใบความรู้มากที่สุด ผลงานส่วนมากมาจากแบบฝึกหัด การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานและแบบบันทึกผลการทดลองมีน้อยที่สุด ครูผู้สอนมักทำวิจัยง่าย ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก แต่ใช้กระบวนการสอนตามขั้นตอนของกระบวนการวิจัยน้อย ครูไม่ได้จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ทำให้สอนไม่ทัน และไม่ครบตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โรงเรียนขาดปัจจัยสนับสนุนด้านการบริหารจัดการ หลักสูตรอย่างเพียงพอ และยังไม่เปิดโอกาสให้ทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวัดและ

ประเมินผลอย่างจริงจัง ในระดับโรงเรียนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ตามแนวทางที่หลักสูตรกำหนดมีการปฏิบัติน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าภาระหน้าที่ของครูมีมาก รวมทั้งครูยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง และพบปัญหาการขาดการติดตามนิเทศการเรียนการสอนจากผู้บริหาร จึงทำให้การปฏิบัติงานของครูไม่เป็นปัจจุบันไม่สอดคล้องกับระเบียบการวัดและประเมินผล

นอกจากนี้เนื่องจากหลักสูตรมีเนื้อหาสาระมาก ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ไม่ครบถ้วน ครูไม่มีความสามารถและความถนัดตรงกับสาระที่สอน บางคนไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน และไม่ได้ศึกษาหลักสูตรให้ถ่องแท้ ไม่มีการวิเคราะห์หลักสูตรและไม่นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นหลักสูตรอย่างจริงจัง จึงทำให้ผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ

2.2.4 ผลการประเมินคุณภาพระดับชาติของนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ทำการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา พบว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณภาพดีกว่านักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2538: 14) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวีระชัย ผลทิพย์ (2545: 89) พบว่าการที่ครูในโรงเรียนมีจำนวนน้อยทำให้ครูมีภารกิจเกินกว่าหน้าที่ เช่น จัดทำอาหารกลางวัน ทำงานธุรการ งานการเงิน – พัสดุ กิจกรรมและโครงการอื่นๆ เช่น กีฬา กรีฑา เข้าค่ายลูกเสือ – เนตรนารี ประชุม สัมมนา อบรมตามโครงการต่างๆ ในหน่วยงานระดับสูงที่จัดอบรมประชุมสัมมนา ทำให้มีเวลาสอนไม่เต็มที่ ครูบางคนต้องสอนคนเดียวสองชั้นเรียน ทำให้สอนไม่ครบเนื้อหา ไม่มีเวลาเตรียมการสอน ส่งผลให้คุณภาพผู้เรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเป้าหมาย ปัญหาที่พบดังกล่าวสอดคล้องกับข้อมูลด้านการประเมินคุณภาพระดับชาติของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี (กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี. 2546 – 2548) ซึ่งจำแนกตามระดับอำเภอ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2546 - 2548 ดังนี้

ตาราง 1 ผลการประเมินคุณภาพระดับชาติ (NT) ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
วิชาคณิตศาสตร์

อำเภอ	ชั้น	ปีการศึกษา 2546		ปีการศึกษา 2547		ปีการศึกษา 2548	
		คะแนนเฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ
เมืองปราจีนบุรี	ป.3	14.16	47.20	12.34	41.13	9.38	31.28
	ป.6	16.95	42.37	15.26	38.15	17.8	44.51
กบินทร์บุรี	ป.3	13.74	45.8	10.23	34.10	6.73	22.44
	ป.6	15.85	39.62	13.52	33.80	17.64	44.11
ศรีมโหสถ	ป.3	13.93	46.44	12.69	42.30	11.11	37.06
	ป.6	16.34	40.86	15.60	39.00	15.56	38.92
ศรีมหาโพธิ์	ป.3	11.04	36.82	12.30	41.0	9.08	30.28
	ป.6	13.51	33.79	15.45	38.62	17.04	42.60
นาดี	ป.3	12.09	40.3	13.25	44.16	11.12	30.09
	ป.6	13.42	33.56	15.20	38.00	17.04	42.60
บ้านสร้าง	ป.3	11.93	39.76	11.30	37.66	9.5	31.67
	ป.6	15.5	38.76	16.23	40.57	18.47	46.18
ประจันตคาม	ป.3	12.67	40.26	15.60	52.00	9.15	30.52
	ป.6	15.16	37.90	14.62	36.55	17.42	43.56
รวมทั้งจังหวัด	ป.3	12.79	42.64	12.53	41.76	9.43	31.46
	ป.6	15.24	38.11	15.12	37.81	17.28	43.20

ตาราง 2 ผลการประเมินคุณภาพระดับชาติ (NT) ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
 วิชาวิทยาศาสตร์

อำเภอ	ชั้น	ปีการศึกษา 2546		ปีการศึกษา 2547		ปีการศึกษา 2548	
		คะแนนเฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ
เมืองปราจีนบุรี	ป.3	11.44	38.13	10.22	34.06	10.31	34.38
	ป.6	16.90	42.25	15.90	39.75	14.8	37
กบินทร์บุรี	ป.3	12.11	40.36	12.10	40.33	11.54	38.48
	ป.6	17.17	42.29	16.23	40.57	16.34	40.85
ศรีมโหสถ	ป.3	11.65	38.83	11.23	37.43	12.55	41.84
	ป.6	15.17	37.94	15.36	38.40	14.21	35.52
ศรีมหาโพธิ์	ป.3	8.57	28.58	10.23	34.10	11.80	39.35
	ป.6	13.33	33.34	12.68	31.70	13.94	34.86
นาดี	ป.3	10.5	35.00	11.65	38.83	12.51	41.71
	ป.6	11.37	28.43	12.35	30.87	15.07	37.68
บ้านสร้าง	ป.3	9.74	32.46	10.32	34.40	11.69	38.99
	ป.6	14.32	35.81	14.43	36.07	14	35.00
ประจันตคาม	ป.3	10.25	34.19	10.65	35.50	11.55	38.51
	ป.6	14.49	36.23	13.13	32.82	13.33	33.33
รวมทั้งจังหวัด	ป.3	10.60	35.36	10.91	36.38	11.70	39.02
	ป.6	14.67	36.69	14.29	35.74	14.52	36.31

ตาราง 3 ผลการประเมินคุณภาพระดับชาติ (NT) ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
วิชาภาษาไทย

อำเภอ	ชั้น	ปีการศึกษา 2546		ปีการศึกษา 2547		ปีการศึกษา 2548	
		คะแนนเฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ
เมืองปราจีนบุรี	ป.3	13.04	43.46	11.85	39.50	9.49	31.65
	ป.6	16.95	42.37	16.99	42.47	17.80	44.51
กบินทร์บุรี	ป.3	14.26	47.53	12.75	42.50	11.09	36.99
	ป.6	17.43	43.57	17.68	44.20	17.64	44.11
ศรีมโหสถ	ป.3	12.7	42.35	12.64	42.13	12.53	41.79
	ป.6	15.83	39.58	15.87	39.67	15.56	38.92
ศรีมหาโพธิ์	ป.3	11.68	38.94	11.45	38.16	10.99	36.64
	ป.6	14.57	36.43	15.62	39.05	17.04	42.61
นาดี	ป.3	13.47	44.90	12.15	40.50	12.50	41.83
	ป.6	16.32	44.80	16.58	41.45	17.04	42.60
บ้านสร้าง	ป.3	13.22	44.06	12.56	41.86	11.44	38.44
	ป.6	16.57	41.43	17.85	44.62	18.47	46.18
ประจันตคาม	ป.3	13.15	43.86	12.00	40.00	12.12	40.41
	ป.6	15.84	39.62	16.23	40.57	17.42	43.56
รวมทั้งจังหวัด	ป.3	13.07	43.58	12.20	40.66	11.45	38.17
	ป.6	16.21	40.53	16.68	41.72	17.28	43.20

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่าผลการสอบวัดคุณภาพระดับชาติของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กคะแนนเฉลี่ยรวมทั้งหมดในปีการศึกษา 2546 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 วิชาคณิตศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 42.64 วิชาวิทยาศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 35.36 วิชาภาษาไทยคิดเป็นร้อยละ 43.58 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิชาคณิตศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 38.11 วิชาวิทยาศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 36.69 วิชาภาษาไทยคิดเป็นร้อยละ 40.53

ปีการศึกษา 2547 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 วิชาคณิตศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 41.76 วิชาวิทยาศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 36.38 วิชาภาษาไทยคิดเป็นร้อยละ 40.66 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิชาคณิตศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 37.81 วิชาวิทยาศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 35.74 วิชาภาษาไทยคิดเป็นร้อยละ 41.72

ปีการศึกษา 2548 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 วิชาคณิตศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 42.64 วิชาวิทยาศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 35.36 วิชาภาษาไทยคิดเป็นร้อยละ 43.58 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิชาคณิตศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 38.11 วิชาวิทยาศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 36.69 วิชาภาษาไทยคิดเป็นร้อยละ 40.53

จะเห็นว่าคะแนนสอบของนักเรียนทั้ง 3 วิชาอยู่ในระดับต่ำติดต่อกันมา 3 ปี การศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไขโดยเร็ว และเนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของจังหวัดปราจีนบุรีมีจำนวนมากการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงต้องเร่งปฏิบัติโดยด่วนเพื่อให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานระดับชาติ

2.3 รูปแบบการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ในปีการศึกษา 2549 มีจำนวน 134 โรงเรียน และมีแนวโน้มว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กนี้จะลดจำนวนลงเรื่อยๆ ด้วยเหตุนี้การกระจายทรัพยากรอันจำกัดภายใต้เงื่อนไขภาวะเศรษฐกิจของประเทศให้กับโรงเรียนทุกโรงเรียนอย่างทั่วถึงย่อมเป็นไปได้ยาก ดังนั้นการแสวงหารูปแบบและการจัดการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการกระจายทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้ทั่วถึงและเกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดนโยบายการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กโดยแบ่งโรงเรียนออกเป็น 2 ประเภท คือ

ก. โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีความเหมาะสมในการรวมโรงเรียน

การรวมโรงเรียน คือ การนำนักเรียนจากโรงเรียนขนาดเล็กไปเรียนรวมกับโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงและสนับสนุนจัดค่าพาหนะสำหรับนักเรียนในการเดินทางไปเรียนในโรงเรียนดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุด โรงเรียนขนาดเล็กที่มีความเหมาะสมในการรวมโรงเรียน คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนลดลงเรื่อยๆ เนื่องจากอัตราการเกิดลดลง หรืออัตราการเคลื่อนย้ายประชากรวัยเจริญพันธุ์จากชนบทสู่ชุมชนเมือง หรือมีเด็กวัยเรียนแต่ผู้ปกครองในท้องถิ่นนิยมส่งบุตรหลานไปเรียนในโรงเรียนอื่นๆ โรงเรียนขนาดเล็กเหล่านี้เป็นเป้าหมายที่จะพิจารณาทบทวนประสิทธิภาพการจัดการศึกษาทั้งทางด้านคุณภาพ การจัดการเรียนการสอน ด้านบุคลากร สภาพภูมิศาสตร์ สภาพท้องถิ่น ความเชื่อและวัฒนธรรมชุมชน รวมไปถึงการลงทุนการศึกษา โดยอาจพิจารณากำหนดให้ดำเนินการรวมทั้งโรงเรียน หรือรวมบางชั้น (เฉพาะชั้นเด็กโต) แล้วรวมชั้นเรียนที่เหลือแบบค่อยเป็นค่อยไป

ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับปีที่ 8 พ.ศ. 2540 – 2544 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเป้าหมายการรวมโรงเรียนที่มีนักเรียน 60 คนลงไป แนวการดำเนินการรวม

โรงเรียนในระดับจังหวัด มียุทธศาสตร์ในการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้ 1) ทุกจังหวัดจัดทำแผนการรวมโรงเรียนเป็นแผนการรวมโรงเรียนเป็นระยะ 3 – 5 ปี 2) กำหนดให้มีการรวมทั้งโรงเรียนหรือรวมบางชั้น 3) กำหนดการบริหารงานบุคคลให้สอดคล้องกับนโยบายการรวมโรงเรียน 4) ประชาสัมพันธ์ และทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง ประชาชน ให้เห็นความจำเป็นและตระหนักในเรื่องการลงทุนการศึกษา และประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ 5) พัฒนาโรงเรียนหลักให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน เพื่อจูงใจผู้ปกครอง และนักเรียนให้มาเรียนในโรงเรียนที่มีคุณภาพมากกว่า 6) สำรวจและวางแผนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนค่าพาหนะของนักเรียนในแต่ละปีจนจบการศึกษาชั้นสูงสุดของโรงเรียนหลัก 7) จัดหาความช่วยเหลือจากชุมชนด้านค่าพาหนะนักเรียนหรืออื่นๆ สบทบกับงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้เพียงพอ 8) จัดสรรงบประมาณเพื่อให้สอดคล้องกับแผนการรวมโรงเรียน เช่น การสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนหลักการช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมารวม 9) วางแผนการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนที่รวมให้เกิดประโยชน์สูงสุด 10) ดำเนินการตามแผนการรวมโรงเรียนในแต่ละปี โดยติดตามประเมินผล ปรับปรุงและแก้ไขการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ พร้อมการรายงานผลการดำเนินงาน

จากการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารเขตพื้นที่ ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และนักวิชาการ ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการยุบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก และอยู่ห่างกันไม่เกิน 3 กิโลเมตร ให้เป็นโรงเรียนเดียวกันอาจเกิดปัญหา เช่น (วัลลภ ตังคณานุรักษ์, 2548: ออนไลน์)

1. ชุมชนต่อต้านไม่พอใจ
2. การนำเด็กไปเรียนนอกชุมชนจะเป็นการทำลายความเข้มแข็งของชุมชน ทำให้ความรักและความผูกพันกับท้องถิ่นหายไป
3. ผู้ปกครองจะไม่ส่งเด็กไปเรียนนอกพื้นที่ห่างไกล เนื่องจากปัญหาการเดินทางความปลอดภัย และภาระค่าใช้จ่าย
4. เด็กจะหนีเรียน ออกกลางคันทำให้คุณภาพผู้เรียนต่ำลง
5. ครูและผู้บริหารที่ถูกยุบจะเสียขวัญ สูญเสียตำแหน่ง ไม่มั่นใจในสถานภาพของตนเอง

6. คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจยุบรวมโรงเรียน

ข. โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่ไม่สามารถรวมโรงเรียนได้

สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่ไม่สามารถรวมชั้นได้นั้น อาจเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ไม่มีหน่วยงานอื่นจัดบริการการศึกษาในพื้นที่ หรือเป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ โรงเรียนขนาดเล็กเหล่านี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาดังนี้

1. พัฒนาศักยภาพของครูในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก เช่น การสอนเด็กหลายชั้น การสอนเด็กหลายกลุ่มอายุ

2. การบริหารงานบุคคลให้เหมาะสมมีประสิทธิภาพ เช่น การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานอัตรากำลังครู เพื่อเป็นการเพิ่มจำนวนนักเรียนต่อครูให้สูงขึ้นตามข้อเสนอแนะของธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB)

3. จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมเพื่อใช้ทดแทนครู

4. เกณฑ์รับนักเรียนแบบปีเว้นปี

5. ศึกษาวิจัยรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็ก

ทั้งนี้อาจให้ดำรงอยู่เป็นโรงเรียนเอกเทศเปิดสอนทุกระดับโดยได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายวิทยาการหรือโรงเรียนศูนย์ปฏิรูปทางการศึกษาหรืออาจเป็นโรงเรียนสาขาเปิดบริการสำหรับเด็กระดับอนุบาล และ/หรือระดับประถมศึกษาตอนต้น และสนับสนุนค่าพาหนะให้นักเรียนในระดับสูงไปเรียนในโรงเรียนที่มีความพร้อม

ค. การจัดโรงเรียนเครือข่ายสหวิทยาเขต

เป็นการกำหนดรูปแบบเครือข่ายโรงเรียนโดยใช้รูปแบบและสัญลักษณ์ของโรงเรียนต้นแบบร่วมกัน โดยโรงเรียนต้นแบบจะดูแล สนับสนุน ตลอดจนรับรองคุณภาพ โรงเรียนประเภทนี้จะมี 2 ลักษณะ คือ เครือข่ายโรงเรียนอนุบาล และเครือข่ายโรงเรียนมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับ เครือข่ายโรงเรียนทั้ง 2 ลักษณะนี้ โรงเรียนแม่ข่ายจะให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ แก่โรงเรียนในเครือข่าย เช่น การปรับปรุงรูปแบบ การบริหารโรงเรียน การปรับปรุงรูปแบบการจัดประสบการณ์ / กระบวนการเรียนการสอน การจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การประเมินพัฒนาการนักเรียน การนิเทศ กำกับ ดูแลและรับรองมาตรฐานจากโรงเรียนแม่ข่าย การพัฒนาครู และผู้บริหารโรงเรียน การหมุนเวียนครูจากโรงเรียนแม่ข่ายไปช่วยสอนและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กดังกล่าวสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาปราชญ์บุรีจึงได้บริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของจังหวัดที่เข้าเกณฑ์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราชญ์บุรี. 2547: 25) ดังนี้ ยุบรวมโรงเรียนซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น เมื่อปีการศึกษา 2547 จำนวน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดเทพประสิทธิ์อารามไปเป็นโรงเรียนสาขาของโรงเรียนวัดประสาธน์รังสรรค์ และประกาศเลิกล้ม ยุบโรงเรียน จำนวน 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านดงหัวไชด โรงเรียนวัดบึง (สามัคคีราษฎร์) โรงเรียนบ้านหนองปลาทราย และโรงเรียนบ้านวังชัน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กโรงเรียนอื่น ๆ ทางจังหวัดได้ดำเนินการเร่งพัฒนาศักยภาพครู และหามาตรการในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน โดยดึงชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา แสวงหาบุคคลในท้องถิ่น ดึงปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพต่าง ๆ มาเป็นครูสอนภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับโรงเรียน พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายเป็นกลุ่มพันธมิตรทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เพื่อพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนให้ยั่งยืน

3. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

3.1 ทฤษฎีการตัดสินใจ

3.1.1 ความหมายของการตัดสินใจ

แพตเตอร์สัน (Patterson. 1980: 17) กล่าวถึงการตัดสินใจว่าหมายถึงการที่บุคคลเข้าไปสู่การเสี่ยง โดยมีการรวบรวมและประเมินข้อมูล มีทางเลือกหลายทางและมีสิ่งประกอบอื่นๆ ที่สำคัญอันนำไปสู่การตัดสินใจเลือก

สมคิด บางโม (2538: 180) กล่าวว่า การตัดสินใจหมายถึง การตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติ ซึ่งมีหลายทางเป็นแนวปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ การตัดสินใจนี้อาจเป็นการตัดสินใจที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายอย่างเพื่อความสำเร็จตรงตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

รชนา อัมชะกิจ (2539: 82) กล่าวถึงการตัดสินใจว่า การตัดสินใจเป็นพฤติกรรมขณะเมื่อบุคคลต้องเผชิญหน้ากับทางเลือกที่กำลังรอคอยการตัดสินใจ ตั้งแต่ 2 ทางเลือกขึ้นไปและจำเป็นต้องเลือกหนึ่งสิ่งหรือหลายสิ่งในบางกรณีถ้ามีทางเลือกที่ดีมีประโยชน์มากกว่าหนึ่งสิ่ง ก็อาจเลือกสองสามสิ่งจากหลายสิ่งได้ เนื่องจากการตัดสินใจเป็นขั้นตอนหนึ่งที่แทรกอยู่ในทุกการกระทำ

จันทร์ธานี สงวนนาม (2543: 162) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการที่ใช้เหตุผลในการพิจารณา วิเคราะห์และหาทางเลือก เพื่อนำไปสู่ขั้นของการปฏิบัติ การตัดสินใจจึงต้องเป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการอย่างรอบคอบ

สุดา ทัพสุวรรณ (2544: 66) ได้กล่าวว่า การตัดสินใจ คือ การเลือกทางดำเนินการปฏิบัติที่เห็นว่าจะดีที่สุด ในจำนวนทางเลือกหลายๆ ทางที่ได้คิด และไตร่ตรองจากข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับมาแล้ว ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ลัดดา มะลิทอง (2540: 28-29) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การพิจารณากำหนดทางเลือกว่าจะทำการสิ่งใดหรือไม่ หากตัดสินใจที่จะทำก็จะพิจารณาทางเลือกต่อไปว่าจะทำทางเลือกใด เป็นการเลือกพฤติกรรมจากทางเลือกต่างๆ ที่เป็นไปได้ การเลือกใช้สติปัญญา ทุกอย่างและการเลือกคิดอันจะนำไปสู่การปฏิบัติจากหลายๆ ทางเลือก เพื่อให้ได้ทางเลือกที่เห็นว่าดีที่สุดเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้ตั้งใจ

ดังนั้นสรุปว่า การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล เพื่อพิจารณาเลือกทางปฏิบัติจากหลายทางเลือก และตกลงใจเลือกทางใดทางหนึ่งเพียงทางเลือกเดียว โดยผู้ตัดสินใจประเมินค่าทางเลือกนั้นแล้วว่าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของตนเองได้มากที่สุด

3.1.2 ความสำคัญของการตัดสินใจ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545: 14) ได้กำหนดความสำคัญของการตัดสินใจว่า การตัดสินใจเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งจะเห็นได้ว่าการใช้การตัดสินใจในงานทุกขั้นตอน ซึ่งอาจจะเป็นการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหา หรือการตัดสินใจเพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่จะตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ในด้านต่างๆ

อำนาจ นาไชย (2542: 31) กล่าวถึงการตัดสินใจว่ามีความสำคัญอย่างมาก ที่ทุกคนไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ การตัดสินใจที่ถูกต้องเหมาะสม ย่อมนำไปสู่การดำเนินงานที่บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ชัชวาล พิษสงษ์ (2543: 34) ได้กล่าวว่าการตัดสินใจเป็นสิ่งสำคัญเพราะ การดำเนินการที่จะนำไปสู่วัตถุประสงค์ใดๆ มักจะเริ่มต้นด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์และความจำเป็น การตัดสินใจจึงเป็นอีกขั้นหนึ่งที่จะลำดับการเลือกสรรวิธีทางที่เหมาะสมที่สุด โดยเชื่อมั่นว่าจะเป็นวิธีทางที่จะนำไปสู่วัตถุประสงค์ที่ต้องการ

สรุปได้ว่าการตัดสินใจเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะ การตัดสินใจเป็นภารกิจอย่างหนึ่งของการทำงานทุกขั้นตอน การตัดสินใจที่ดีจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.3 กระบวนการตัดสินใจ

โฮย และมิสเกล (Hoy and Miskal. 2000: 317) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจไว้ว่ามี 7 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นวิเคราะห์และจำกัดขอบเขตของปัญหา ขั้นรวบรวมและวิเคราะห์หาข้อเท็จจริง ขั้นพัฒนาทางเลือกในการแก้ปัญหา ขั้นประเมินผลทางเลือกเพื่อเลือกทางที่ช่วยให้แก้ปัญหาได้ ขั้นเลือกวิธีการที่ดีที่สุด ขั้นวิเคราะห์ผลที่ได้จากการตัดสินใจ และขั้นการตัดสินใจ

สมคิด บางโม (2538: 181) กล่าวถึงกระบวนการตัดสินใจว่าสามารถดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. การหาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ กระบวนการรวบรวมข่าวสารและข้อมูลต่างๆ จากสภาพแวดล้อมหรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหา แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจ ยิ่งได้ข้อมูลมากเท่าไรยิ่งดีเท่านั้น เพราะจะทำให้การตัดสินใจถูกต้อง ไม่ผิดพลาดหรือผิดพลาดน้อยที่สุด
2. คาดคะเนผลที่เกิดขึ้นในอนาคต
3. การพิจารณาแนวปฏิบัติที่นำมาใช้ รวมทั้งการคิดค้นหาวิธีการใหม่ๆ เพื่อพิจารณาแก้ปัญหา รวมทั้งวิเคราะห์ประเมินค่าสำหรับแนวทางปฏิบัตินั้นๆ ควรพิจารณาหาทางเลือกไว้หลายๆทาง
4. เลือกทางปฏิบัติทางใดทางหนึ่งจากแนวทางปฏิบัติที่อาจเป็นไปได้หลายๆทาง โดยเลือกแนวทางที่จะเกิดประโยชน์สูงสุด
5. การตัดสินใจสั่งการให้ปฏิบัติ
6. วัดผลการปฏิบัติโดยการนำไปเปรียบเทียบกับการคาดคะเนที่ตั้งไว้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 174-177) ได้กำหนดขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจ เป็น 5 ขั้นตอน สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการกำหนดและวิเคราะห์ปัญหา ควรจัดลำดับความสำคัญของปัญหา แล้วจึงวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา เพื่อเตรียมการดำเนินการในขั้นต่อไป

ขั้นที่ 2 การค้นหา รวบรวมและกลั่นกรองข่าวสารและข้อมูลต่างๆในการตัดสินใจก็ก็ตาม เราไม่ควรตัดสินใจในเรื่องที่เรายังไม่ทราบข้อมูลทั้งหมด เพราะจำทำให้เกิดการผิดพลาดได้ การรวบรวมค้นหาข้อมูลทำได้หลายวิธี เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การแจกแบบสอบถาม การทำรายงานพิเศษ การบันทึกข้อมูล

ขั้นที่ 3 ขั้นการกำหนดทางเลือก เมื่อได้ทราบปัญหาและข้อมูลต่างๆ อย่างละเอียดก็หาแนวทางเลือกในการตัดสินใจ ซึ่งควรพิจารณาหลักการพื้นฐานก่อน

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินทางเลือก เมื่อได้เลือกทางเลือกไว้หลายทางตามขั้นตอนที่ 3 แล้ว ทางเลือกแต่ละทางจะมีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาที่ต่างกัน แต่จะมีทางเลือกทางเลือกเดียวที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุดซึ่งจะต้องมีเกณฑ์การพิจารณา

ขั้นที่ 5 ขั้นการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด ซึ่งมีขั้นตอนย่อย สรุปได้ดังนี้

- 1) การตีกรอบ หมายถึง การให้นิยามว่า อะไรคือสิ่งที่ต้องตัดสินใจและกำหนดไว้เบื้องต้นว่าเป็นสิ่งที่ทำให้เรายกทางเลือกหนึ่ง ให้สูงกว่าทางเลือกอื่นๆที่มีอยู่
- 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสาร ที่เกี่ยวข้องซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 182-183) ได้เสนอแนวทางในการหาข้อมูลที่มีประสิทธิภาพไว้ 4 ประการคือ

2.1) การหาข้อเท็จจริง ได้แก่ การพบปัญหา ศึกษาหาสาเหตุของปัญหา กำหนดขอบเขตของปัญหา วิเคราะห์ผลกระทบจากปัญหาและพิจารณารูปแบบของปัญหาให้มีความชัดเจน

2.2) การหาข้อมูลจากบุคคล คือ การหาข้อมูลจากผู้เก็บข้อมูลซึ่งมีการกำหนดวิธีการเก็บข้อมูล การเตรียมการเก็บข้อมูล มีการชี้แจงวัตถุประสงค์และการกำหนดระยะเวลาที่เพียงพอ

2.3) การประเมินจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น ข้อมูลทางกฎหมาย ข้อมูลทางสังคมขนบธรรมเนียมประเพณีและสภาพแวดล้อมของสังคม

2.4) การจัดระบบข้อมูล เป็นการแบ่งเป็นหมวดหมู่โดยการวิเคราะห์อย่างละเอียดและนำเสนอซึ่งการแบ่งข้อมูลนี้จะเป็นประเภทเอกสารและประเภทที่ได้รับจากบุคคลอื่นก็ได้

3) การหาบทสรุป

4) การเรียนรู้จากข้อมูลป้อนกลับ เป็นระบบเพื่อรับรู้ผลจากการตัดสินใจในอดีต เพื่อป้องกันการผิดพลาด

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า กระบวนการของการตัดสินใจเป็นกระบวนการที่อาศัยเหตุผลและความเหมาะสมเป็นหลัก เป็นกระบวนการแบบห่วงสัมพันธ์ของกิจกรรมสำคัญที่เชื่อมโยงต่อเนื่องกัน 5 ขั้น คือ ขั้นกำหนดปัญหา ขั้นกำหนดทางเลือก ขั้นวิเคราะห์ทางเลือก ขั้นตัดสินใจและขั้นนำการตัดสินใจไปลงมือปฏิบัติ

3.1.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ

การตัดสินใจของทุกคนนั้น มิได้ขึ้นอยู่กับกระบวนการตัดสินใจเพียงอย่างเดียวแต่ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ซึ่งได้แก่ปัจจัยด้านต่าง ๆ ดังที่ ดวงกมล เวชบรรยงรัตน์ (เสาวภา สมจิต. 2540:12 ; อ้างถึงจาก ดวงกมล เวชบรรยงรัตน์.) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจไว้ดังนี้

1. วัฒนธรรม เป็นสิ่งสำคัญที่เป็นตัวการกำหนดลักษณะการดำรงชีวิตของบุคคล เช่น ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติ ที่แตกต่างกันออกไป
 2. สังคม กลุ่มสังคมจะได้รับการถ่ายทอดค่านิยม ความเชื่อ ทัศนคติ และความสนใจจากกลุ่ม ด้วยกลุ่มสังคมที่สำคัญและมีอิทธิพลมากต่อบุคคล ได้แก่
 - 2.1 กลุ่มอ้างอิง เป็นกลุ่มถ่ายทอดทัศนคติ ความคิด เพื่อให้สมาชิก กลุ่มปฏิบัติตามกลุ่มอ้างอิง ได้แก่ เพื่อนสนิท เพื่อนบ้านกลุ่มอาชีพเดียวกัน หรือบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของสังคม
 - 2.2 ครอบครัว เป็นสถาบันแรกของสมาชิกทางสังคม ซึ่งจะเป็นผู้ส่งสอนค่านิยม ทัศนคติในการตัดสินใจและถ่ายทอดไปยังลูก
 - 2.3 สถานภาพและบทบาท การตัดสินใจของบุคคลมักจะถูกกำหนดด้วยสถานภาพและบทบาทของบุคคล
 3. บุคคล ปัจจัยที่เกี่ยวกับบุคคล ได้แก่ อายุ อาชีพ สถานะเศรษฐกิจ วิถีชีวิต และบุคลิกภาพ สิ่งเหล่านี้ทำให้บุคคลมีการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไป
 4. จิตวิทยา ประกอบไปด้วยการสนใจ การรับรู้ การเรียนรู้ ตลอดจนความเชื่อ และทัศนคติซึ่งมีส่วนกระตุ้นใจให้บุคคลมีการตัดสินใจ
- ดังนั้นการตัดสินใจเป็นกระบวนการเลือกหรือกำหนดทางเลือกที่จะปฏิบัติในสิ่งที่เป็นไปได้ โดยเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด จากทางเลือกหลายทาง โดยอาศัยข้อมูลเหตุผล ประสพการณ์ เป็นแรงจูงใจกระตุ้นให้ตัดสินใจเลือกปฏิบัติ เพื่อบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

ทฤษฎีการตัดสินใจตามแนวคิดของนักพฤติกรรมนิยม

พรณี เกษกมล (2532: 62) ได้นำเสนอยุทธวิธีการตัดสินใจสรุปได้ดังนี้

1. กำหนดปัญหาและเป้าหมายของผู้รับคำปรึกษา
2. ตกลงที่จะบรรลุเป้าหมายของการให้คำปรึกษาร่วมกัน
3. รวบรวมวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ
4. รวบรวมข้อมูลสำหรับตัวเลือก
5. ตรวจสอบผลที่จะเกิดจากตัวเลือก

6. คำนึงกับเป้าหมายตัวเองและผลที่จะเกิดซ้ำอีกครั้ง
7. ทำการตัดสินใจเพื่อนำไปสู่พัฒนาการใหม่
8. สรุปกระบวนการตัดสินใจเพื่อนำไปใช้กับปัญหาใหม่

ปัญหาการตัดสินใจเลือกมีมากมาย โดยมากเป็นเรื่องของอาชีพ เช่น จะเลือกเรียนวิชาอะไร จะเรียนต่อหรือลาออก จะเรียนที่ไหน จะเปลี่ยนวิชาเลือกดีไหม การเลือกอาชีพนำไปสู่การตัดสินใจ เช่น จะทำงานในบ้านหรือนอกบ้าน จะแต่งงานดีหรือไม่ แต่งกับใคร การแก้ปัญหาต้องหาเป้าหมายให้พบว่าต้องการอะไร ถามตัวเองให้แน่ใจ พิจารณาความสำคัญของการตัดสินใจและความถี่ที่ผู้รับคำปรึกษาพูดถึง พิจารณาอย่างสนใจว่าที่เกิดขึ้นน่าพึงพอใจหรือไม่ ก่อนตัดสินใจต้องแน่ใจก่อนว่าจะเกิดผลดี ควรใช้ระบบค่านิยมเข้าช่วย เป้าหมายของการให้คำปรึกษาที่เพิ่มโอกาสความน่าจะเป็นของผลที่เป็นที่น่าพอใจให้มากที่สุด ผู้ที่จะทำการตัดสินใจได้ดีที่สุดต้องมีความสามารถในการค้นหาข้อมูลต่างๆ ใช้นี้คือ มีตัวเลือกที่จะกระทำได้มากมาย มีการสำรวจเป้าหมายให้ได้มากที่สุดและเป็นเป้าหมายที่เป็นค่านิยมของเรามากที่สุด ให้น้ำหนักและดีราคาความเสี่ยงของผลที่จะเกิดอย่างระมัดระวังทั้งผลที่จะเกิดขึ้นทั้งทางบวกและลบเราจะต้องค้นหาทุกตัวเลือก มีการค้นหาข้อมูลใหม่เกี่ยวกับการประเมินตัวเลือก รับข้อมูลที่ต้องที่ผ่านการพิจารณาแล้วว่าดีมาเป็นของตัวเอง แม้ว่าในระยะแรกของเขาอาจไม่ชอบสิ่งนั้น แต่เมื่อคิดว่ามีประโยชน์ก็ควรคิดว่าเป็นความคิดของตน ตรวจสอบซ้ำอีกครั้งถึงผลของตัวเลือกทั้งทางบวกและทางลบ และตัวเลือกที่ไม่ยอมรับก่อนการตัดสินใจ และสุดท้ายต้องศึกษารายละเอียดก่อนตัดสินใจ มีการวางแผนเป็นพิเศษเพื่อรู้ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น นักวิชาการได้ศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจและตั้งเป็นทฤษฎีหลายทฤษฎีด้วยกัน ดังนี้

ทฤษฎีการตัดสินใจของเจอร์เลต (Gerlett)

เจอร์เลต (ทิพมาศ ทองมณี. 2530: 11 ; อ้างถึงจาก Gerlett.n.d.) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการตัดสินใจว่าเป็นทฤษฎีที่แสดงถึงวงจรกระบวนการตัดสินใจ โดยเริ่มจากจุดหมายหรือวัตถุประสงค์และบุคคลที่มีความประสงค์ที่ต้องการตัดสินใจ บุคคลนั้นก็ประสงค์จะได้รับข้อเสนอแนะ โดยเขาจะรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการตัดสินใจของเขา ต่อจากนั้นบุคคลที่จะพิจารณาข้อมูลที่ได้รับและพยายามนำมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับการเลือกพิจารณาความเป็นไปได้ของทางเลือกสำหรับการทำนายผลอาจจะเกิดขึ้นกับความสำเร็จของประสบการณ์ในอดีตและระดับความปรารถนาของบุคคลนั้น ซึ่งการทำนายผลมีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับข้อมูลที่รวบรวมได้นั้น ได้นำหนักในการคาดคะเนอย่างเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม

สำหรับขั้นต่อไปเป็นระบบค่านิยม ในขั้นนี้บุคคลจะพิจารณาถึงผลที่พึงปรารถนา เขาจะเปรียบเทียบกับผลที่ได้รับจากระดับขั้นของค่านิยม เช่น ถ้าเขาเลือกวิชาชีพนี้เพื่อต้องการเงินมากหรือคาดได้ว่าเขาต้องการเรียนจบในสาขาวิชานี้ได้และจะมีโอกาสศึกษาต่อ เขาจะต้องตั้งคำถามว่าค่านิยมสูงสุดของเขานั้นคืออะไร ทั้งนี้เพื่อให้การตัดสินใจเลือกของเขาเหมาะสมยิ่งขึ้น

ส่วนขั้นสุดท้ายเป็นการประเมินผลและเลือกตัดสินใจ ซึ่งจะเป็นผลจากการตัดสินใจครั้งนี้โดยผลที่ได้รับเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของข้อมูล หรือตัดสินใจที่จะสำรวจต่อไป โดยวางแผนสำรวจเพื่อให้ได้ข้อมูลใหม่เพื่อการตัดสินใจครั้งต่อไป

วงจรกระบวนการตัดสินใจของเจอร์เลต (Gerlett) ประกอบด้วยสาระที่สำคัญ ดังนี้คือ

1. จุดมุ่งหมาย บุคคลต้องการตัดสินใจเมื่อมีทางเลือกอย่างน้อย 2 ทาง
2. ข้อเสนอแนะ บุคคลต้องค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับทางเลือกนั้นๆ
3. ความเป็นไปได้ โดยจะต้องค้นหาความเป็นไปได้ทั้งหมดของกิจกรรม
4. ความเป็นไปได้ของผลที่ได้รับโดยจะต้องตรวจสอบลำดับความเป็นไปได้

ในแต่ละทางเลือก

5. ความน่าจะเป็นของผลที่ได้รับ โดยการทำนายความน่าจะเป็นของแต่ละ

ลำดับ

6. ค่านิยม โดยประเมินความต้องการของบุคคลในแต่ละลำดับ
7. การประเมินผล โดยการประเมินความเหมาะสมและเลือกตัดสินใจ
8. การตัดสินใจ มีการตัดสินใจซึ่งอาจเป็น
 - 8.1 การตัดสินใจสิ้นสุด
 - 8.2 การค้นหาข้อมูลสารสนเทศใหม่

ทฤษฎีการตัดสินใจของคาร์คัฟฟ์

คาร์คัฟฟ์ (Carkhuff) ได้กล่าวถึงการตัดสินใจว่า ประกอบไปด้วย (พรณี เกษกมล. 2532: 60-61 ; อ้างอิงจาก Carkhuff)

1. กำหนดปัญหา ผู้ให้คำปรึกษาสำรวจปัญหาและพยายามเข้าใจปัญหาในลักษณะที่ผู้รับคำปรึกษาคิด คาร์คัฟฟ์เชื่อว่าการบรรลุเป้าหมายในการให้คำปรึกษาคือ ต้องมีความเข้าใจที่ตรงกันกับผู้รับคำปรึกษา
2. แยกย่อยปัญหา รวบรวมการกระทำและค่านิยมต่างๆ แล้วแปรค่านิยมเป็นความต้องการว่าหมายความว่าอย่างไร
3. พิจารณาการกระทำตรวจสอบค่านิยมและตัวเลือกว่า ตัวเลือกใดให้ความพอใจสูงสุด ผู้ให้คำปรึกษาอาจช่วยบอกค่านิยมและการกระทำในสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษาไม่รู้
4. ช่วยตัดสินใจเลือกการกระทำและการเลือกด้วยการใช้ตารางการตัดสินใจ มีการใช้เครื่องหมายทางพีชคณิต คุณนำหน้าของค่านิยมกับตัวเลือกแต่ละตัว รวมผลแต่ละตัวเลือกตัวที่ได้คะแนนมากที่สุดคือตัวที่ควรเลือก

แนวความคิดของคาร์คัฟฟ์แสดงถึงการตัดสินใจ 4 ขั้นตอนคือ กำหนด ปัญหา แยกย่อยปัญหา พิจารณากระทำและตัดสินใจ รูปแบบนี้ช่วยให้สามารถตัดสินใจดีขึ้นช่วย พิจารณาตัวเลือกปัญหา รู้แนวทางเลือกอย่างมีเหตุผล

ทฤษฎีการตัดสินใจและการกระทำของสังคมของรีดเดอร์ (Reeder)

รีดเดอร์ (Reeder) ได้กล่าวถึงการตัดสินใจว่า (จิรพรรณ กาญจนจิตรา. 2547: 13 -23 ; อ้างอิงจาก Reeder) โดยทั่วไปแล้วทางด้านจิตวิทยาสังคมที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ และการกระทำพฤติกรรมนั้น สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ การกระทำของมนุษย์จะมีผลมาจากการที่บุคคลมีความเชื่อหรือไม่เชื่อในสิ่งนั้นๆ ดังนั้นในการตัดสินใจกระทำทางสังคมจะเป็นผลมาจากปัจจัยความเชื่อมั่น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัจจัยความเชื่อ นั้นส่งผลให้เกิดการตัดสินใจและกระทำทางสังคมโดยได้แบ่งปัจจัยออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) ประกอบด้วย

1.1 เป้าหมาย (Goals) ความมุ่งประสงค์ที่จะให้บรรลุผลและให้สัมฤทธิ์ผล ในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ผู้กระทำจะมีการกำหนดเป้าประสงค์ไว้ก่อนล่วงหน้าและผู้กระทำ พยายามที่จะกระทำทุกวิถีทางเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์นั้นๆ

1.2 ความเชื่อ (Belief orientations) เกิดจากความคิด ความรู้ที่ผู้กระทำ เข้าใจในเรื่องหนึ่งๆ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำทางสังคม การที่บุคคลเลือก ประพฤติ คือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ย่อมต้องอาศัยความเชื่อพื้นฐานอยู่ด้วยเสมอ

1.3. ค่านิยม (value standards) คือ สิ่งที่บุคคลยึดถือเป็นเครื่องช่วยใน การตัดสินใจ และกำหนดการกระทำของตนเอง ค่านิยมนี้เป็นความเชื่ออย่างหนึ่ง แต่มีลักษณะถาวร โดยเชื่อว่า วิธีปฏิบัติบางอย่างเป็นสิ่งที่ดี หรือสังคมเห็นดี เห็นชอบ สมควรที่จะยึดถือปฏิบัติ มากกว่าวิธีปฏิบัติอย่างอื่น

1.4 ขนบธรรมเนียมประเพณีและนิสัย (habit & custom) คือ แบบอย่าง พฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้แล้วสืบต่อกันมาด้วยประเพณี และถ้ามีการละเมิดก็จะถูกบังคับด้วยการ ที่สังคมไม่เห็นชอบด้วย ไม่มีทางอนุมัติหรือลงโทษอย่างเด็ดขาดจากรัฐบาลหรือตัวบทกฎหมาย ในการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของมนุษย์ ส่วนหนึ่งเนื่องมาจาก แบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้แล้ว

2. ปัจจัยผลักดัน (Push Factors) ประกอบด้วย

2.1 ความคาดหวัง (expectations) คือ ทำที่ของบุคคลอื่นที่มีต่อ พฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัว โดยคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ ตนต้องการ ดังนั้นในการเลือกกระทำพฤติกรรมของบุคคลส่วนหนึ่ง ก็ขึ้นอยู่กับความคาดหวัง และ ทำที่ของบุคคลอื่นด้วย

2.2 ข้อผูกพัน (commitments) คือ สิ่งที่ผู้กระทำเชื่อว่าเขาถูกผูกมัดที่จะต้องกระทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์นั้นๆ ข้อผูกพันจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และการกระทำทางสังคม เพราะผู้กระทำตั้งใจที่จะกระทำสิ่งนั้นๆ เนื่องจากเขารู้สึกว่าเขามีข้อผูกพันที่จะต้องกระทำ

2.3 การบังคับ (force) เป็นตัวที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้กระทำตัดสินใจกระทำ การต่างๆ ได้รวดเร็วขึ้น เพราะในขณะที่ผู้กระทำตั้งใจที่จะกระทำสิ่งต่างๆ นั้น เขาอาจจะยังไม่แน่ใจว่าจะกระทำพฤติกรรมนั้นดีหรือไม่ แต่เมื่อมีการบังคับ ก็จะทำให้การตัดสินใจกระทำพฤติกรรมนั้นได้เร็วขึ้น

3. ปัจจัยสนับสนุน (Able Factors) ประกอบด้วย

3.1 โอกาส (opportunity) เป็นความคิดของผู้กระทำที่เชื่อว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นช่วยให้มีโอกาสเลือกกระทำ บุคคลมักจะตัดสินใจกระทำบางอย่างใดอย่างหนึ่ง เมื่อเขาคิดว่าโอกาสเปิดให้เขาทำได้

3.2 ความสามารถ (ability) การที่ผู้กระทำรู้ถึงความสามารถของตัวเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดผลสำเร็จในเรื่องนั้นๆ ได้ การตระหนักถึงความสามารถนี้จะนำไปสู่การตัดสินใจ และการกระทำทางสังคม เพราะเขารู้ว่าการตัดสินใจกระทำไปแล้วเขามีความสามารถที่จะทำได้แน่นอน โดยทั่วไปการกระทำพฤติกรรมใดๆ นั้น บุคคลจะพิจารณาความสามารถของตนเองเสียก่อน

3.3 การสนับสนุน (support) คือ สิ่งที่ผู้กระทำรู้ว่าจะได้รับหรือคิดว่าจะได้รับจากคนอื่น ดังนั้นบุคคลมีความโน้มเอียงที่จะตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อเขารู้ว่าจะได้รับการสนับสนุนจากผู้อื่น

ปัจจัยทั้ง 10 ประการดังกล่าว เชื่อว่าเป็นกลุ่มของเหตุผลของการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งของมนุษย์ กล่าวคือ การที่บุคคลจะกระทำสิ่งใดนั้นย่อมมีเหตุผลในการกระทำแฝงอยู่ทั้งสิ้น และเหตุผลนั้นอาจประกอบด้วยกลุ่มของเหตุผลหลายประการ ซึ่งอาจจะเหมือนหรือแตกต่างกัน

นอกจากนี้ Reeder ได้อธิบายถึงแนวความคิดเกี่ยวกับปัจจัยหรือสาเหตุที่จะมีผลต่อการกระทำทางสังคม ดังนี้

1. ในสถานการณ์ของการกระทำทางสังคม จะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคลหลายคน ซึ่งแต่ละคนก็จะมีเหตุผลแต่ละอย่างในการตัดสินใจในการกระทำหรือไม่กระทำ
2. บุคคลหรือองค์การจะตัดสินใจหรือแสดงการกระทำบนพื้นฐานของกลุ่มเหตุผลซึ่งผู้ตัดสินใจเองได้คิดว่ามีสอดคล้องหรือตรงกับความต้องการของเขาในสถานการณ์นั้นๆ
3. ปัจจัยหรือเหตุผลนั้นผู้ตัดสินใจเองจะตระหนักหรือให้น้ำหนักที่แตกต่างกันในการเลือกเหตุผลหรือปัจจัยที่จะมาอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
4. เหตุผลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนั้น อาจจะเป็นเหตุผล 5 หรือ 6 ประการ หรือมากกว่าจากจำนวนเหตุผลหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำทั้ง 10 ประการที่กล่าวมาแล้ว

5. เหตุผลที่มีต่อการตัดสินใจนั้นไม่จำเป็นจะต้องเกิดขึ้นพร้อมกันทั้ง 10 ประการในการตัดสินใจในเรื่องหนึ่งๆ
6. กลุ่มของปัจจัย หรือเหตุผลที่มีอิทธิพลต่อการกระทำทางสังคมนั้นย่อมจะมีการเปลี่ยนแปลงได้
7. ในบางสถานการณ์จะมีบ่อยครั้งที่จะมีทางเลือกสองหรือสามทาง เพื่อที่จะสนองตอบต่อสถานการณ์นั้น
8. ผู้กระทำหรือผู้ที่ตัดสินใจอาจจะเลือกทางเลือกโดยเฉพาะ ซึ่งแตกต่างกันออกไปในบุคคลแต่ละคน
9. เหตุผลที่จะตัดสินใจ สามารถที่จะมองเห็นได้จากทางเลือกที่ถูกเลือกแล้ว จากทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจและการกระทำทางสังคมจะเห็นได้ว่าการตัดสินใจของบุคคลนั้นเป็นกระบวนการทางความคิด และใช้เหตุผลในการเลือกตัดสินใจกระทำ ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีเหตุผลที่แตกต่างกันไปมิได้จำกัดเพียงเหตุผลใดเหตุผลหนึ่ง ทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นของแต่ละบุคคลด้วย ในการดำเนินชีวิตของคนเรานั้นควรจะต้องศึกษาหาความรู้เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองโดยพิจารณาจากทางเลือกหลายทาง ใช้เหตุผลให้สอดคล้องกับสถานการณ์นั้น สำหรับเรื่องของการตัดสินใจเลือกเรียนนั้น ถ้าผู้เรียนขาดข้อมูลในการพิจารณาใช้เหตุผลก่อนการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ เป็นสาเหตุสำคัญของการออกเรียนกลางคันได้

3.2 ทฤษฎีอุปสงค์การศึกษา

ธำรง อุดมไพจิตรกุล (2544: 2) ให้ความหมายของอุปสงค์การศึกษาว่าหมายถึง ความต้องการของผู้เรียนที่จะพัฒนาคุณภาพของตนเองตามเป้าหมายที่วางไว้ หรือความต้องการของสังคมที่จะพัฒนาคุณภาพประชาชนตามเป้าหมายที่วางไว้ และได้แบ่งอุปสงค์การศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ซึ่งสอดคล้องกับบุญพุ่ม เสนารักษ์ (2531:160) ดังนี้

- การศึกษาเป็นสินค้าพิเศษที่ไม่สร้างเฉพาะความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภค หากยังเป็นการลงทุนเพื่อตอบแทนไม่ทางใดก็ทางหนึ่งอีกด้วยในอนาคต แม้ผู้เรียนจะไม่เปิดเผยว่าเขาต้องการรับการศึกษาเพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพ หรือเพื่อผลตอบแทนในอนาคต หรือเพื่อชื่อเสียงเกียรติยศของตน
- การศึกษาเป็นการบริโภคเพื่อตอบสนองความต้องการในสิ่งที่ตนสนใจ หรืออยากรู้ หรือต้องการหาคำตอบ

บุญพุ่ม เสนารักษ์ (2531: 163 – 169) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์สำหรับการศึกษารวมอยู่กัปัจจัยหลายปัจจัย ทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมือง ได้แก่ ระดับรายได้ อัตราค่าเล่าเรียน ราคาสินค้าอื่นที่เกี่ยวข้อง จำนวนประชากร รสนิยมหรือทัศนคติของประชากร กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา นโยบายการศึกษาของรัฐ ประเพณี ฯลฯ ส่วนธำรง อุดมไพจิตรกุล

(2544: 4) ได้วิเคราะห์ถึงปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การศึกษาได้ดังนี้ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา และความสำคัญของทรัพยากรมนุษย์เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป โดยอุปสงค์ของการศึกษาสามารถศึกษาได้ 3 แนวทาง

1. การวิเคราะห์ความต้องการของสังคม เป็นการประมาณหรือคาดการณ์ความต้องการการศึกษาหรืออุปสงค์การศึกษาในอนาคต โดยยึดจำนวนประชากรเป็นฐาน ซึ่งขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรตามช่วงอายุ 0 – 14 ปี เป็นช่วงอายุในวัยเรียน การเพิ่มขึ้นของประชากรในกลุ่มดังกล่าวหมายความว่าความต้องการทางการศึกษาที่เพิ่มขึ้น อุปสงค์การศึกษาจะเพิ่มตลอดเวลาตามความต้องการของผู้เรียน สถาบันการศึกษาจะทำหน้าที่ตอบสนองผู้เรียนโดยไม่คำนึงถึงตลาดแรงงาน เพียงแต่ประมาณประชากรเพิ่มเท่าใด โดยใช้ข้อมูลในอดีตและปัจจุบันเป็นเครื่องมือในการประมาณอุปสงค์ของการศึกษา

2. การวิเคราะห์ความต้องการกำลังคน เป็นวิธีการวิเคราะห์ประเภทและระดับของกำลังคน ที่ต้องการของตลาดแรงงาน ว่าต้องการกำลังคนประเภทใด ระดับใด อย่างละเท่าใด โดยอาศัยโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์งานที่จะทำให้ทราบลักษณะงาน และคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาศัยความเจริญของแต่ละสาขาเศรษฐกิจจากโครงสร้างเศรษฐกิจเป็นฐานในการวิเคราะห์โดยเฉพาะตัวเลขรายได้ที่คำนวณโดยวิธีประมาณจากผลผลิต

3. การวิเคราะห์ผลตอบแทนของการศึกษา เป็นการวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นหรือผลตอบแทนจากการลงทุนการศึกษา เพราะการศึกษาคือการลงทุนเพื่อสร้างทุนมนุษย์ เพื่อไปผลิตสินค้าและบริการอีกทอดหนึ่ง โดยวิธีนี้จะใช้ข้อมูลในอดีตเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการลงทุนทางการศึกษาและผลที่เกิดขึ้น

อุปสงค์ทางการศึกษานั้นเป็นอุปสงค์ต่อเนื่อง กิจกรรมการผลิตทางเศรษฐกิจจะทำให้เห็นช่องทางการสร้างงาน สร้างอาชีพ และความต้องการแรงงานในด้านต่างๆ ซึ่งก่อให้เกิดอุปสงค์ทางการศึกษาตามมา เช่น ปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ และเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร การติดต่อสื่อสารเชื่อมต่อกันทั่วโลก เรื่องของคอมพิวเตอร์และภาษาที่ใช้ในการสื่อสารจึงเป็นสิ่งจำเป็นไม่ว่าจะเป็นภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น ภาษาจีน ด้วยเหตุนี้จึงก่อให้เกิดความต้องการแรงงานที่สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและมีความเข้าใจในภาษาต่างประเทศมากขึ้น กรณีที่สถานศึกษามีการเน้นการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์และภาษาต่างประเทศให้นักเรียนจะเป็นช่องทางเลือกทางหนึ่งให้ผู้ปกครองที่เล็งเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในอนาคตมีความต้องการที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนนับว่าเป็นอุปสงค์ทางการศึกษา ซึ่งเป็นความต้องการของผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานเข้าเรียน ณ โรงเรียนนั้นๆ เพื่อผลประโยชน์ที่จะได้รับในอนาคต

ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การศึกษา

บุญพุ่ม เสนารักษ์ (2531: 163 – 164) กล่าวถึงปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์สำหรับการศึกษาว่าปริมาณการศึกษาแต่ละสาขาที่ประชาชนต้องการรับบริการในช่วงเวลาและสถานที่หนึ่งๆ จะมาก

หรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เช่น ระดับรายได้ อัตราค่าเล่าเรียน ราคาสินค้าอื่นที่เกี่ยวข้อง จำนวนประชากร รสนิยมหรือทัศนคติของประชากร กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยเฉพาะกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ กฎหมาย กำหนดการศึกษาภาคบังคับ นโยบายศึกษาของรัฐ ฯลฯ เราอาจเขียนให้อยู่ในรูปฟังก์ชันได้ดังนี้

$$\text{Ded} = f(M, \text{Ped}, \text{Pr}, N, \text{Ar}, O)$$

เมื่อ	Ded	แทน	อุปสงค์หรือปริมาณการศึกษาสาขาใดสาขาหนึ่งที่บุคคลต้องการซื้อ หรือเข้ารับบริการในช่วงเวลาหรือสถานที่หนึ่ง ๆ
	M	แทน	ระดับรายได้ของบิดา – มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้เรียนนั่นเอง
	Ped	แทน	อัตราค่าเล่าเรียน
	Pr	แทน	ราคาสินค้าที่เกี่ยวข้อง
	N	แทน	จำนวนประชากร
	Ar	แทน	กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น การขยายตัวของอุตสาหกรรมเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งต้องการแรงงานฝีมือหรือนักวิศวกรระดับสูง
	O	แทน	ปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น นโยบายศึกษาของรัฐ กฎหมาย กำหนดการศึกษาภาคบังคับ ค่านิยม ประเพณี ฯลฯ

จากฟังก์ชันข้างต้นจะเห็นว่า ถ้าปัจจัยต่าง ๆ ที่อยู่ใว้ในวงเล็บทางขวามือเปลี่ยนแปลงไป โดยจะเปลี่ยนแปลงทีละตัวหรือพร้อมกันก็ตาม ผลก็จะทำให้อุปสงค์ (คือ Ded) เปลี่ยนแปลงไปด้วย ซึ่งสามารถพิจารณาอย่างละเอียดได้ดังนี้ (บุญพุ่ม เสนารักษ์. 2531: 165 – 169) ระดับรายได้

ตามปกติถ้าไม่คำนึงถึงปัจจัยอื่น หรือสมมติว่าปัจจัยเหล่านั้นเปลี่ยนแปลงช้ามากจนถึงขั้นคงที่ ปริมาณการศึกษาแต่ละสาขาที่ประชาชนต้องการซื้อหรือเข้ารับบริการในช่วงเวลาและสถานที่หนึ่ง ๆ ย่อมขึ้นอยู่กับรายได้ของเขาโดยตรง ถ้าประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นเขาก็สามารถส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษาได้มากขึ้น ดังนั้นปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอุปสงค์ทางการศึกษามีดังนี้

1. อัตราค่าเล่าเรียน เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญยิ่งต่อการกำหนดอุปสงค์สำหรับการศึกษาของประชาชน เช่นเดียวกับระดับรายได้ ในช่วงเวลาและสถานที่หนึ่ง ๆ ถ้าอัตราค่าเล่าเรียนสูงขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาสาขาใดก็ตาม ขณะที่ปัจจัยอย่างอื่นคงที่หรือเปลี่ยนแปลงช้ามาก อุปสงค์สำหรับการศึกษานั้นก็จะลดลง ตรงกันข้ามถ้าอัตราค่าเล่าเรียนถูกลงอุปสงค์ก็จะมากขึ้น

2. ราคาสินค้าอื่นที่เกี่ยวข้อง สินค้าที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สินค้าประกอบกัน และสินค้าทดแทนกัน ซึ่งในที่นี้ขอกล่าวเฉพาะสินค้าประกอบกัน ในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ การเปลี่ยนแปลงในราคาสินค้าที่เกี่ยวข้องก็มีผลทำให้อุปสงค์สำหรับการศึกษาเปลี่ยนแปลงได้

เช่นกัน ในกรณีสินค้าประกอบกัน ตัวอย่างเช่น ค่าหนังสือ - ค่าอุปกรณ์การเรียนการสอน กับอัตราค่าเล่าเรียน ถ้าหนังสือ - อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้มีราคาแพงขึ้น ขณะที่ปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องคงที่ อัตราค่าเล่าเรียนมักจะสูงตาม ผลที่สุดอุปสงค์สำหรับการศึกษาก็จะลดลงตรงกันข้าม ถ้าหนังสือ - อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้มีราคาถูกลง อัตราค่าเล่าเรียนก็มักจะลดลงตาม และระดับอุปสงค์ทางการศึกษาก็จะสูงขึ้น

3. จำนวนประชากร การเปลี่ยนแปลงในจำนวนประชากรก็เป็นตัวกำหนดอุปสงค์สำหรับการศึกษาในช่วงเวลาและสถานที่หนึ่งๆ ถ้าประชากรมีจำนวนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากการอพยพโยกย้ายของประชากรจากแหล่งอื่นหรือจากสาเหตุใดก็ตาม ผลก็จะทำให้อุปสงค์การศึกษาสูงขึ้น

4. รสนิยมหรือทัศนคติของประชาชน การเปลี่ยนแปลงในรสนิยมหรือทัศนคติของประชาชนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์การศึกษา ตามปกติรสนิยมหรือทัศนคติของประชาชนจะเปลี่ยนไปก็ต่อเมื่อวัยเปลี่ยน ฤดูกาลเปลี่ยน สถานภาพเปลี่ยน และเมื่อได้พบหรือทราบข้อเท็จจริงต่างๆ ด้วยตนเอง เช่น ถ้าประชาชนหันมาสนใจวิทยาศาสตร์มากขึ้น เพราะเห็นว่าความรู้ที่ได้รับมีประโยชน์ สามารถนำไปประยุกต์ในการผลิตสินค้าหรือบริการต่างๆ ตามความต้องการของตลาดได้ อุปสงค์สำหรับการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ก็จะเพิ่มขึ้น ตรงกันข้ามถ้าความสนใจในวิทยาศาสตร์ของประชาชนเสื่อมลง จะด้วยสาเหตุใดก็ตาม ผลก็จะทำให้ระดับอุปสงค์สำหรับวิชาดังกล่าวลดลงด้วย

5. กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างหรือกิจกรรมบางประเภทโดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ เช่น การขยายตัวของอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ อุตสาหกรรมโรงเรียนและการท่องเที่ยว ฯลฯ มีผลทำให้อุปสงค์สำหรับการศึกษาของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปได้เช่นกัน ตัวอย่างเช่น สมมติว่าเดิมประชากรนิยมเรียนสาขานิติศาสตร์ ต่อมาอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์และไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ขยายตัวอย่างรวดเร็ว การเพิ่มขึ้นในอุปสงค์สำหรับแรงงานฝีมือและวิศวกรระดับสูงของอุตสาหกรรมเหล่านี้ย่อมทำให้อัตราค่าจ้างเงินเดือนของแรงงานดังกล่าวสูงขึ้นตาม ซึ่งจะกลายเป็นปัจจัยดึงดูดให้ประชาชนหันมาศึกษาสาขาคอมพิวเตอร์และไฟฟ้า - อิเล็กทรอนิกส์ มากขึ้นด้วย โดยนัยเดียวกันถ้าอุตสาหกรรมการเคหะขยายตัวอุปสงค์การศึกษาก่อสร้างเครื่องจักรกลก็จะเพิ่มขึ้นตาม เป็นต้น

6. ปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือจากทั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว เช่น ยศถาบรรดาศักดิ์ รายได้ ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต การเปลี่ยนแปลงนโยบายการศึกษาของรัฐบาลออกกฎหมายกำหนดการศึกษาภาคบังคับ ความเชื่อของสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี การจัดสร้างหรือจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการขนส่งและการคมนาคม การจัดสวัสดิการ การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การรักษาไว้ซึ่งความเป็นธรรม สุขภาพ พละนาถยของประชาชน ระยะเวลาและความยากง่ายในการเรียน ฯลฯ มีผลทำให้อุปสงค์สำหรับการศึกษาของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปได้เช่นกัน ตัวอย่างเช่น ถ้ารัฐบาลสร้างถนนหนทางระหว่างหมู่บ้านในชนบทกับตัวเมืองทำให้ประชาชนไปมาค้าขายระหว่างกันอย่างสะดวกและทั่วถึง

ผลก็จะทำให้เกษตรกรส่งบุตรหลานของเขาเข้าศึกษาเล่าเรียนมากขึ้น และถ้ารัฐบาลมีนโยบายขยายระดับการศึกษาภาคบังคับจาก ป. 6 เป็น ม.3 ผลก็จะทำให้อุปสงค์สำหรับการศึกษาเพิ่มขึ้นตาม

อัมพร วิจิตรพันธ์และอัญชลี ค้อคงคา (2525: 34 – 37) กล่าวว่าอุปสงค์สำหรับสินค้าทางการศึกษาเกิดจากสาเหตุหลายประการ ดังนี้

1. ความต้องการศึกษาในสิ่งที่ตนสนใจใคร่รู้หรือยังหาคำตอบไม่ได้ ถ้าบุคคลมีความสนใจหรือเฝ้ารอคอยคำตอบในสิ่งที่ตนยังมีปัญหาอยู่เขาก็จะพยายามศึกษาค้นคว้าในเรื่องเหล่านั้น โดยจะทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหรือเข้าศึกษาในสถาบันที่เปิดสอนโดยตรงก็ได้แม้จะเสียเวลาหรือค่าใช้จ่ายมาก

2. ความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมต่างๆ เช่น การพัฒนาชนบท การสอนหนังสือแก่เด็กกำพร้าหรือเด็กที่ยากจน การแสดงบนเวที การกีฬา การอภิปราย การละคร ฯลฯ โดยมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมเหล่านี้จะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเกียรติและภาคภูมิใจ เพราะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีความสามารถและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

3. การได้รับแรงจูงใจและแรงผลักดันจากพ่อแม่ ครู ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง และเพื่อน

4. การศึกษาตามประเพณี เช่น การบวช เด็กไทยจะต้องบวชเรียนธรรมะเมื่ออายุครบ 20 ปี ขึ้นไป ดังนั้นเมื่อเด็กอายุครบเกณฑ์ดังกล่าว ความประสงค์ที่จะบวชเรียนธรรมะก็จะมีมากขึ้น

5. ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยหากพ่อแม่ ผู้ปกครองมีฐานะหรือมีรายได้สูงขึ้น การที่เด็กในปกครองจะรักการศึกษาระดับสูงขึ้นจึงมีความเป็นไปได้มาก แตกต่างจากเด็กที่อยู่ในครอบครัวยากจนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ เด็กมีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นมีน้อยมาก

6. รายได้หรือผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต โดยปกติแล้วบุคคลที่จะได้รับการศึกษาสูงขึ้นระดับรายได้หรือผลตอบแทนก็มักจะสูงขึ้นด้วย ดังนั้นรายได้หรือผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดอุปสงค์สำหรับการศึกษา

7. ค่านิยมของสังคม โดยตามปกติบุคคลที่ได้รับการศึกษามักจะเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและจริยธรรมอันดีงาม ดังนั้นความต้องการให้ตนเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคมจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ก่อให้เกิดอุปสงค์สำหรับการศึกษา

8. ความกระตือรือร้นหรือความปรารถนาที่จะเลื่อนฐานะและยศถาบรรดาศักดิ์ของตนให้สูงขึ้น ซึ่งโดยทั่วไปเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าการศึกษเป็นวิธีทางหนึ่งที่บุคคลพึงจะยกฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองตนเองให้สูงขึ้น ดังนั้นจึงได้พยายามผลักดันตนเองเข้ารับการศึกษาระดับสูงเรื่อยๆ จากความกระตือรือร้นหรือความทะเยอทะยานนี้ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดอุปสงค์สำหรับการศึกษา

สรุปได้ว่าอุปสงค์สำหรับสินค้าทางการศึกษาหรือการบริการทางการศึกษาเป็นการบริโภคในลักษณะของการลงทุนแบบแฝงแบบแฝง อาจจะไม่ได้เกิดจากการที่บุคคลต้องการที่จะสนองความต้องการของตนเองโดยตรง แต่อาจใช้เป็นเครื่องมือเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายอื่นก็ได้ โดยการลงทุนการศึกษาอาจมุ่งหวังถึงผลตอบแทนส่วนบุคคลและผลตอบแทนทางสังคมที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต ปัจจัยที่ก่อให้เกิดอุปสงค์สำหรับการศึกษามีอยู่หลายปัจจัย เช่น ระดับรายได้ อัตราค่าเล่าเรียน ราคาสินค้าที่เกี่ยวข้อง ทัศนคติ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ยศถาบรรดาศักดิ์ แรงจูงใจจากคนใกล้ชิด รายได้หรือผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต และผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา ความเชื่อ ประเพณี การจัดสวัสดิการ การรักษาความปลอดภัย และอื่น ๆ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สามารถนำมาเป็นข้อพิจารณาในการเข้ารับการศึกษาได้ทั้งสิ้น นอกจากนี้สภาพสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและขนาดของจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ การศึกษาก็จะขยายตัวออกไปด้วย พร้อมกับการเพิ่มจำนวนประชากร การพัฒนาเศรษฐกิจ ความต้องการของสังคม และการบริการทางการศึกษาของสถานศึกษาด้วย

3.3 การรับรู้ (Perceived)

ความหมายของการรับรู้นั้นมีนักวิชาการให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

กูราลนิค (Guralnik.1996) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง การแสดงความคิดเห็นหรือการแสดงออกทางความรู้สึก ความตระหนัก และความเข้าใจ ความสามารถที่จะรับรู้ เป็นความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของ บุคคล หรือคุณลักษณะของสิ่งต่าง ๆ

โกลเดนสัน และลองแมน (Goldeson and Longman. 1994: 543) ให้ความหมายของการรับรู้ว่าเป็นการรับรู้วัตถุ สิ่งของ ความสัมพันธ์และเหตุการณ์ โดยการสัมผัสและกิจกรรมเหล่านี้ทำได้โดยการใช้อวัยวะสัมผัสและแปลความหมายสิ่งเร้านั้น

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2538: 228) กล่าวว่า การรับรู้ เป็นการแสดงความคิดเห็น และการตีความหมายสิ่งต่าง ๆ หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมตามความเชื่อของตนเองเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และสามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นได้ การรับรู้ขึ้นอยู่กับสาเหตุสำคัญ คือ การที่บุคคลมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ภาวะปัญญาหรือความเฉลียวฉลาด เมื่อต่างกันย่อมมีผลในการตีความต่อสิ่งต่าง ๆ ได้แตกต่างกันด้วย

พจนา สุวรรณประทีป (2542: 11) กล่าวว่า การรับรู้ คือการใช้ประสบการณ์เดิมแปลความหมายสิ่งเร้าที่ผ่านประสาทสัมผัสและเกิดความรู้สึกในความหมายนั้น

กฤติกา เดชวิสุทธิ (2546: 31) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง การที่บุคคลตีความหมายสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น แสดงออกโดยการแสดงความคิดเห็น โดยสามารถอธิบายสิ่งนั้น ๆ ได้นำไปสู่การตัดสินใจ หรือสามารถประมวลเข้ากับประสบการณ์เดิม และการแสดงออกทางพฤติกรรม เช่น ด้านทัศนคติ อารมณ์ การยอมรับ ไม่ยอมรับ สนใจ ไม่สนใจ รวมถึงการสื่อสาร

เพื่อการรับรู้เป็นมูลเหตุสำคัญของการรับรู้ เช่น การปลูกเร้าอารมณ์ การสร้างศรัทธา หรือการให้รางวัล เป็นต้น

สรุปได้ว่า การรับรู้ หมายถึง การแสดงความคิดเห็นหรือการแสดงออกทางความรู้สึก ความตระหนัก ความเข้าใจ เป็นการตีความหมายเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเชื่อของตน เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจหรือแสดงออกทางพฤติกรรมทางด้านทัศนคติ การแสดงอารมณ์ การยอมรับ ไม่ยอมรับ สนใจ ไม่สนใจ และสื่อสารออกมาในรูปแบบต่างๆ

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำหรับบุตรหลาน

การตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาให้แก่บุตรหลานนั้น พ่อ แม่ ผู้ปกครองจำเป็นจะต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายด้าน เช่น สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง คุณลักษณะของครูในโรงเรียนที่ต้องการส่งบุตรเข้าเรียน ชื่อเสียงของโรงเรียน ทำเลที่ตั้งของโรงเรียน ลักษณะการจัดการเรียนการสอน รูปแบบการบริหาร การอำนวยความสะดวกและการบริการ ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งเหตุผลในการเลือกโรงเรียนของผู้ปกครองอาจจะเหมือนหรือแตกต่างกันออกไป โดยคำนึงถึงความต้องการพื้นฐานของตนเอง ตามที่ มาสโลว์ (Maslow, 1954 : 80 – 92) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันได้กล่าวว่ามนุษย์มีความต้องการพื้นฐาน 5 ด้าน ต่อเนื่องกัน จากต่ำไปหาสูง คือ 1)ความต้องการทางด้านร่างกาย 2)ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง 3)ความต้องการทางด้านสังคมและการเป็นเจ้าของ 4)ความต้องการที่จะได้รับยกย่องในสังคมและ 5)ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จที่คาดหวังไว้ มนุษย์ใช้ความต้องการพื้นฐานนี้ในการเลือกกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมบางอย่างโดยหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการตัดสินใจและการกระทำของสังคมของรีดเดอร์ (Reeder) ซึ่งกล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบด้วยความคิดที่มีความเชื่อเป็นพื้นฐานเดิม การได้รับคำนิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี ระเบียบแบบแผนที่สังคมกำหนด โอกาสที่ได้รับ ความสามารถของตนเองและแรงสนับสนุนจากบุคคลอื่น รวมทั้งการคาดหวังในสิ่งที่ตนเองต้องการ ซึ่งสิ่งที่มนุษย์ต้องการจะแตกต่างกันตามสถานภาพทางชีวสังคม ตรงกับที่ มามี โซติมา (2546: 107) พบว่าผู้ปกครองที่มีอายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกันจะมีความต้องการในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน ซึ่งความต้องการตามแนวของมาสโลว์ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มที่มีความต้องการขั้นต่ำหรือความต้องการเนื่องมาจากการขาดหรือไม่มี กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มที่มีความต้องการสูงหรือความต้องการพัฒนา เป็นความต้องการเนื่องมาจากแสวงหา ถ้าความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอแล้วจะพัฒนาไปจนถึงขั้นสูงสุด

นอกจากนี้ มามี โซติมา (2546: 106 – 109) ที่ได้ทำการสัมภาษณ์ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลโซติมาทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องการให้โรงเรียนเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และ

สติปัญญา เน้นวิชาการให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ อารมณ สุวรรณपाल (2537: 129 – 139) ซึ่งพบว่าด้านการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรับผิดชอบดูแล ควบคุม ให้อยู่ในสภาพที่ดี สะอาด ถูกสุขลักษณะ มีระเบียบเรียบร้อย ห้องน้ำ ห้องส้วม บริเวณอาคารภายในและภายนอก มีแสงสว่างเพียงพอ ซึ่งเป็นการลดอุบัติเหตุ และมีผลทำให้สุขภาพกายและสุขภาพจิตของเด็กดีตามไปด้วย ด้านการจัดบริการนักเรียนในด้านอาหาร สุขอนามัยและความปลอดภัย ต้องการให้โรงเรียนเน้นเรื่องการฝึกเด็กในเรื่องการเลือกรับประทาน และรู้จักป้องกันอันตรายเล็กๆ น้อยๆ ที่อาจเกิดขึ้น ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนส่งข่าวสารในโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพื่อเพิ่มระดับความสัมพันธ์ ซึ่งแตกต่างกับธรรมเนียม นวลใจ (2541: 48-55) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพิจารณาเลือกโรงเรียนอนุบาลไว้ว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองจะเลือกโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้บ้านเดินทางไปมาสะดวก จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองบางรายถึงเกณฑ์ที่ใช้เลือกโรงเรียนให้บุตรหลานสรุปได้ว่า ผู้ปกครองที่เป็นกรรมกร คนงานรับจ้าง ฐานะค่อนข้างยากจน จะเลือกโรงเรียนที่อยู่ใกล้บ้านโดยไม่คำนึงถึงชื่อเสียงของโรงเรียนส่วนผู้ปกครองที่มีฐานะปานกลางส่วนมากเป็นข้าราชการจะเลือกโรงเรียนที่อยู่ใกล้บ้านหรือ โรงเรียนที่อยู่ในเส้นทางที่ตนเดินทางไปทำงานทั้งสิ้น เพื่อความสะดวกในการรับส่งบุตรหลานและประหยัดค่าใช้จ่าย และโรงเรียนเหล่านี้ต้องมีชื่อเสียงด้วย สำหรับผู้ปกครองที่มีฐานะเศรษฐกิจและสังคมสูงจะคำนึงถึงชื่อเสียงโรงเรียนเป็นหลัก ดังนั้นในการเลือกโรงเรียนเหตุผลหรือเกณฑ์ที่ผู้ปกครองใช้เลือกจะแตกต่างกันออกไปตามวัตถุประสงค์ สำหรับเด็กจะเข้าเรียนในระดับอนุบาลหรือประถมศึกษา การเลือกโรงเรียนจะตกเป็นหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครอง ทั้งนี้เพราะวัยเด็กยังเล็กเกินไป

ดังนั้นในการเลือกสถานศึกษาให้แก่บุตรหลาน บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง จะทำการศึกษาข้อมูลโดยรวมเกี่ยวกับสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกโรงเรียนที่เหมาะสมให้แก่บุตรหลาน และการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กให้กับบุตรหลานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีนั้นมิมีเหตุมาจากความต้องการพื้นฐานหลายปัจจัยดังนี้

4.1 ความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน

ความคาดหวังเป็นมโนทัศน์ที่นำมาใช้ในการอธิบายพฤติกรรมมนุษย์มาช้านาน ในแนวคิดกลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานว่า สิ่งที่มีมนุษย์เรียนรู้ก็คือความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ มนุษย์เรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับเหตุการณ์ และเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรม มนุษย์เรียนรู้ว่าเมื่อเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นแล้วจะมีเหตุการณ์ใดติดตามมา นั่นคือเกิดความคาดหวัง (Expectancy) เกี่ยวกับเหตุการณ์หนึ่งได้เมื่อมีเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้น ในทำนองเดียวกันเมื่อเรียนรู้เงื่อนไขความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมหนึ่งกับผลกรรมหนึ่ง มนุษย์ก็สามารถคาดหวังเกี่ยวกับการ

เกิดผลกระทบหนึ่งได้ ความคาดหวังนี้จะทำให้มนุษย์ตัดสินใจทำหรือไม่ทำพฤติกรรมหนึ่งเพื่อให้เกิดผลที่ปรารถนา

จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมที่เสนอไปข้างต้น จะเห็นว่าตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ คือ ความรู้สึกนึกคิด และการตัดสินใจของมนุษย์นั่นเอง พฤติกรรมของมนุษย์เป็นผลของความคาดหวังว่าพฤติกรรมหนึ่งๆ นำไปสู่ผลกระทบอะไรบ้าง และผลกระทบนั้นเป็นที่น่าสนใจเพียงใด

เอ็ดเวิร์ด (ชัยพร วิชชาวุธ ชีระพร อุวรรณโณ และพรทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2531: 59 ; อ้างอิงจาก Edward) นักทฤษฎีการตัดสินใจแห่งมหาวิทยาลัยมิชิแกน ได้นำเอาแนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจในคณิตศาสตร์และในเศรษฐศาสตร์ เข้ามาประยุกต์ในจิตวิทยา โดยเสนอเป็นโมเดลการตัดสินใจเรียกว่า โมเดล SEU สามารถเขียนได้ดังนี้

$$SEU_i = \sum_{j=1}^n (SP_{ij} U_j)$$

เมื่อ SEU_i = อรรถประโยชน์ที่คาดหวัง (Subjective expected Utility) ที่จะ
ได้รับจากการกระทำพฤติกรรม i ความคาดหวังนี้เกิดตามความรู้สึก
ของผู้จะทำพฤติกรรม i

SP_{ij} = โอกาสตามความรู้สึก (Subjective Probability) ที่จะได้รับผล j
จากพฤติกรรม i

U_j = อรรถประโยชน์ หรือความน่าปรารถนาของผล j

n = จำนวนผลที่เกิดจากพฤติกรรม i

ความคาดหวังอรรถประโยชน์ของสถานศึกษา เป็นการประเมินเกี่ยวกับประโยชน์และโอกาสที่จะได้รับประโยชน์จากสถานศึกษาที่อยู่ในบริบทที่ผู้ปกครองสามารถจะเลือกให้บุตรเข้าเรียนได้ ซึ่งในการให้การศึกษาแก่บุตรนั้น ผู้ปกครองและนักเรียนย่อมต้องมีเป้าหมายของตนเอง ว่าต้องการผลลัพธ์อะไรจากการศึกษา แต่เนื่องจากสถานศึกษาในแต่ละแห่งมีนโยบายและแนวดำเนินการ ตลอดจนประสบการณ์และชื่อเสียงที่ต่างกัน การเลือกที่จะเข้าเรียนหรือเลือกสถานศึกษาให้บุตรเข้าเรียนจึงต้องพิจารณาถึงประโยชน์และโอกาสที่จะได้รับประโยชน์ที่ตนต้องการนั้นๆ ก่อนการตัดสินใจ ฟิชไบน์และไอเซ็น (Fishbein and Ajzen. 1975) กล่าวว่า โดยปกติแล้วบุคคลจะเป็นผู้มีเหตุผล มีการใช้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองอย่างมีระบบ เพื่อให้บรรลุถึงผล การตัดสินใจของตน พฤติกรรมของบุคคลไม่ได้ถูกกำหนดโดยอารมณ์หรือการตัดสินใจกระทำ พฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยขาดการพิจารณาไตร่ตรองเปรียบเทียบเพื่อให้ได้ทางเลือกที่ดีที่สุด และเหมาะสมที่สุดกับสถานภาพของตน ซึ่งสอดคล้องกับออลฟาทพัร์ (Olfatpour. 1985) ได้ทำ

การศึกษาถึงเหตุผลของผู้ปกครองในการเลือกให้บุตรเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน พบว่า เหตุผลที่ผู้ปกครองเลือกให้บุตรเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน เนื่องจากการคาดหวังผลประโยชน์ที่จะได้รับจากโรงเรียนเอกชนมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนรัฐบาล และจากการศึกษาของโดรรี่ (Drory, 1980) พบว่า นักศึกษาชาวอิสราเอลที่เลือกเรียนต่อภายในประเทศและเลือกเรียนต่อต่างประเทศ มีความคาดหวังประโยชน์ที่จะได้รับจากการเลือกแตกต่างกัน

การจัดบริการเป็นการดูแลเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนและนักเรียนให้อยู่อย่างมีความสุข ความต้องการขั้นพื้นฐานได้รับการตอบสนอง ได้แก่ การจัดบริการด้านสาธารณูปโภค การจัดบริการโภชนาการ การจัดบริการสุขภาพอนามัย การจัดบริการห้องสมุด การจัดบริการโสตทัศนูปกรณ์ การจัดบริการแนะแนวและการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษาซึ่งแต่ละรายการมีสาระสำคัญ วิชิต สุธันน์เรื่องชัย (2541: 144-145) ดังนี้

- 1) การจัดบริการด้านสาธารณูปโภค ควรจัดให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพียงพอในโรงเรียน เช่น น้ำดื่ม น้ำใช้ ห้องน้ำ ห้องส้วม ไฟฟ้า โทรศัพท์ สถานที่พักผ่อน
- 2) การจัดบริการโภชนาการ ควรจัดให้มีการบริการอาหารและเครื่องดื่มที่ถูกหลักโภชนาการในโรงเรียนสำหรับครูและนักเรียน มีมาตรฐานการควบคุมดูแลคุณภาพของอาหารและเครื่องดื่มที่มีผู้มาจำหน่ายในโรงเรียน
- 3) การจัดบริการสุขภาพอนามัย ควรจัดให้มีห้องพยาบาล ยารักษาโรค เวชภัณฑ์และเครื่องมือทางการแพทย์ที่จำเป็น สำหรับให้บริการแก่ครูและนักเรียนที่เจ็บป่วยเล็กน้อย ควรจัดให้นักเรียน ควรจัดให้มีการตรวจสุขภาพอนามัยประจำปี ควรจัดให้ข้อมูลด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียนทุกคน
- 4) การจัดบริการห้องสมุด ควรจัดให้มีห้องสมุด มีเจ้าหน้าที่ประจำห้องสมุด มีเอกสารหนังสือ ตำรา หลักสูตร คู่มือ แนวการสอน แผนการสอน หนังสือเรียน สำหรับให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ มีการส่งเสริมให้ใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน มีการจัดวัสดุอุปกรณ์อย่างครบถ้วน บรรยากาศเหมาะสมที่จะเป็นสถานที่ศึกษาค้นคว้าทางวิชาการ
- 5) การจัดบริการโสตทัศนูปกรณ์ ควรจัดให้มีโสตทัศนูปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนและใช้สำหรับการปฏิบัติของบุคลากรในโรงเรียน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ วิทยู เครื่องเล่นเทป โทรทัศน์ เครื่องฉายสไลด์ เป็นต้น นอกจากนั้นควรจะต้องจัดระบบของการให้บริการ การดูแลรักษา การเก็บอย่างมีประสิทธิภาพ
- 6) การจัดบริการแนะแนว ควรจัดให้มีบริการแนะแนวสำหรับนักเรียนโดยเฉพาะ และมีครูแนะแนวที่มีความรู้ความสามารถด้านการให้คำปรึกษาโดยตรง เป็นผู้รับผิดชอบเพื่อให้คำปรึกษาในเรื่องปัญหาส่วนตัว ปัญหาการเรียน ปัญหาการประกอบอาชีพ ปัญหาการเรียนต่อนอกจากนั้นยังควรจัดให้ครูผู้สอนรู้จักวินิจฉัยและให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนก่อนที่จะส่งไปพบกับครูแนะแนวมีการจัดทำข้อมูลด้านความรู้ความสามารถพิเศษของนักเรียนเพื่อการแนะแนวโดยตรง

7) การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา ควรจัดให้มีสหกรณ์ร้านค้าขึ้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อฝึกหัดให้เด็กนักเรียนเข้าใจและมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการสหกรณ์ ซึ่งจะเป็นผลประโยชน์ต่อตัวนักเรียนและประเทศ เมื่อนักเรียนออกไปใช้ชีวิตในสังคมภายนอกแล้วนอกจากนั้นกิจกรรมสหกรณ์ยังช่วยส่งเสริมและปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีอีกหลายประการให้แก่ นักเรียน การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนนี้ควรให้นักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาแนะนำ

ดังนั้นการจัดบริการแก่นักเรียนในด้านสาธารณูปโภค โภชนาการ สุขภาพอนามัย ห้องสมุด สื่อทัศนูปกรณ์ การบริการแนะแนว และการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อประโยชน์ต่อผู้เข้าเรียน กล่าวได้ว่าการจัดบริการดังกล่าวเป็นอรรถประโยชน์ของโรงเรียน สรุปได้ว่าความคาดหวังเกี่ยวกับอรรถประโยชน์จากโรงเรียน หมายถึง การที่ผู้ปกครองคาดหวังผลประโยชน์ที่จะได้รับจากโรงเรียนในด้านทุนการศึกษา การจัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น สาธารณูปโภค สุขอนามัย โภชนาการ ความปลอดภัย วัสดุอุปกรณ์การเรียนแบบให้เปล่า และการจัดบริการห้องสมุด

จะเห็นว่าผู้ปกครองบางกลุ่มให้ความสำคัญกับอรรถประโยชน์ที่จะได้รับจากโรงเรียน เช่น ทุนการศึกษา การได้รับอุปกรณ์การเรียน หนังสือพิมพ์เรียน การดูแลความปลอดภัยให้นักเรียน การจัดบริการอาหารที่ถูกหลักอนามัย การจัดให้มีบริการรถรับ - ส่งระหว่างบ้านกับโรงเรียน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงเชื่อว่า ความคาดหวังอรรถประโยชน์จากโรงเรียนน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเลือกสถานศึกษาสำหรับบุตรของผู้ปกครองนักเรียน สอดคล้องกับทฤษฎีการตัดสินใจและการกระทำทางสังคมของริดเดอร์ (จิรพรรณ กาญจนจิตรา. 2547: 17 ; อ้างอิงจาก Reeder) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประการหนึ่ง คือ ปัจจัยด้านความคาดหวัง เชื่อว่าการเลือกกระทำพฤติกรรมของบุคคลส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความคาดหวัง และทฤษฎีอุปสงค์การศึกษาพบว่าการที่ผู้ปกครองต้องการให้บุตรหลานเข้าเรียน ณ โรงเรียนนั้น ๆ เพื่อผลประโยชน์ที่จะได้รับในอนาคต กล่าวคือ ผู้ที่คาดว่าถ้าให้บุตรเรียนต่อในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กแล้วจะได้รับประโยชน์มากกว่าการเรียนในโรงเรียนที่ไม่ใช่โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ก็มีแนวโน้มจะเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก แต่ถ้าผู้ปกครองคาดหวังว่าให้บุตรเรียนในโรงเรียนที่ไม่ใช่โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กแล้วจะได้รับประโยชน์มากกว่าการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ก็มีแนวโน้มจะเลือกเรียนในโรงเรียนที่ไม่ใช่โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ดังนั้นพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้ปกครองส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการคาดหวังอรรถประโยชน์ที่จะได้รับจากโรงเรียน

4.2 ความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน

ความหมายของความรู้

วรภรณ์ รุจิวิวัฒนกุล (2543: 44 -57) ให้ความหมายของความรู้ว่า หมายถึง ข้อมูลสารสนเทศผสมผสานกับประสบการณ์ ความรอบรู้ในบริบท โดยเป็นข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณค่าสูงที่พร้อมจะนำไปประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจหรือใช้ในการทำงาน

วิกรม อารีราษฎร์ (2550: ออนไลน์) ให้ความหมายว่า ความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และรายละเอียดของเรื่องราวและการกระทำต่าง ๆ ที่บุคคลได้ประสบมาและเก็บสะสมไว้ เป็นความจำที่สามารถถ่ายทอดต่อ ๆ ไปได้และสามารถวัดความรู้ได้โดยการระลึกถึงเรื่องเหล่านั้น แล้วแสดงออกมา

สุจินตนา ดีบุกสุขลาม (2547: 45) ได้ให้ความหมายว่า ความรู้ หมายถึง การเรียนรู้เรื่องราว ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เน้นความจำและการระลึกได้ ซึ่งอาจได้มาจากประสบการณ์จากการสังเกต จากการบอกกล่าวที่ต้องอาศัยเวลาและความชัดเจน

พัฒนา กิตติอาษา (2550: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของความรู้ คือ ผลรวมของสิ่งที่มนุษย์รู้จัก มองเห็น จดจำได้ เข้าใจ ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ได้จนเป็นที่เชื่อถือและยอมรับว่าเป็นจริง ความรู้ของมนุษย์เป็นสิ่งที่เป็ประสบการณ์ชีวิตหรือการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ

สรุปได้ว่า ความรู้ หมายถึง การเรียนรู้เรื่องราว ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มนุษย์จดจำ เข้าใจ ตรวจสอบและนำไปใช้ประโยชน์จนเป็นที่เชื่อถือและยอมรับว่าเป็นจริงพร้อมที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจหรือใช้ในการทำงาน

ความสำคัญของความรู้

มนุษย์ต้องพึ่งพาอาศัยความรู้และประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตและจรรโลงอารยธรรมของตนเอง (พัฒนา กิตติอาษา. 2550: ออนไลน์) ดังนั้นความรู้จึงมีความสำคัญเพราะถ่ายทอดเรื่องราวเป็นมรดกร่วมกันของมนุษย์ เป็นสาธารณะของสังคม ไม่ใช่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ทำให้คนในสังคมได้รับรู้เรื่องราวต่าง ๆ และเกิดความเข้าใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเป็นบ่อเกิดแห่งพลังอำนาจ

มาตรฐานการศึกษาที่เกี่ยวกับความรู้ความสามารถของนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545: 34 – 37) ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับนักเรียนให้มีความรู้ความสามารถ ดังนี้

มาตรฐานที่ 4 นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ ไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

ตัวบ่งชี้

1. ผู้เรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์
2. ผู้เรียนมีทักษะในการคิดสังเคราะห์
3. ผู้เรียนมีทักษะในการมีวิจารณญาณและคิดไตร่ตรอง

4. ผู้เรียนมีทักษะในการมีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
 มาตรฐานที่ 5 นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตามหลักสูตร
 ตัวบ่งชี้

1. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ระดับ 3 – 4 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับ ป.3 - 6
2. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ระดับ 3 – 4 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ในระดับ ป.3 - 6
3. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ระดับ 3 – 4 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ในระดับ ป.3 - 6
4. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ระดับ 3 – 4 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในระดับ ป.3 - 6
5. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ระดับ 3 – 4 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และพลศึกษา ในระดับ ป.3 - 6
6. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ระดับ 3 – 4 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ในระดับ ป.3 - 6
7. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ระดับ 3 – 4 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในระดับ ป.3 - 6
8. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ระดับ 3 – 4 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ในระดับ ป.3 - 6

มาตรฐานที่ 6 นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้

1. ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและสนใจใฝ่รู้และเรียนรู้จากสิ่งต่างๆ อย่างมีเหตุผล
2. ผู้เรียนรักการอ่านและสามารถค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุดและสิ่งต่างๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
3. ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2546: 26 – 27) ได้กล่าวถึง ความรู้ความสามารถของผู้เรียน ดังนี้

1. ผู้เรียน มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะในการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีทักษะในการใช้ภาษาในการสื่อสาร รักการทำงานและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

2. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ตามที่หลักสูตรและสถานศึกษากำหนด

3. คุณภาพของผู้เรียนเป็นที่ยอมรับของสังคม

สรุปได้ว่า ความรู้ความสามารถของนักเรียน คือการที่ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อแสวงหาความรู้ มีนิสัยการอ่าน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละสาระวิชา อยู่ในระดับ 3 – 4

ดังนั้นความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน หมายถึง การที่ผู้ปกครองคาดหวังว่านักเรียนจะเป็นผู้ มีความรู้ความสามารถ ในด้านการอ่าน เขียน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ มีทักษะการคำนวณทางคณิตศาสตร์ สามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงานได้ สามารถทำงานต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี รวมทั้งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่ตนเองพึงพอใจและยอมรับได้

4.3 บุคลิกภาพของครู

การมีบุคลิกภาพที่ดีย่อมเป็นปัจจัยสำคัญที่นำมาซึ่งความชื่นชมหรือชื่นชอบของบุคคลที่พบเห็นทั่วไป คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ เป็นคุณลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกทางกายหรือวาจา เช่น ลักษณะท่าทาง กระตือรือร้น เอาใจใส่ ตั้งใจในการปฏิบัติงาน อุทิศตนเพื่องาน ท่าทีวาจา การแต่งกาย การรู้จักวางตน กล้าแสดงออก ความมั่นคง จิตวิทยาและความเจริญทางเทคโนโลยี ครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน เพราะครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้นักเรียนโดยตรง มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมาก บุคลิกภาพของครูจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนซึ่งมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอีกทีหนึ่ง

ความหมายของบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ เป็นคุณสมบัติที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ครูจะต้องมี เพราะครูเป็นอาชีพที่ต้องเผชิญกับบุคคลทั่วไป ดังนั้น การพูด กริยามารยาท การแต่งกาย การวางตัว การยิ้มแย้มแจ่มใส และการแสดงออกทางความคิด ย่อมเป็นนิสัยที่ครูต้องพยายามพัฒนา (พูนทรัพย์ พ่วงนาคพันธ์ . 2548 :36) ซึ่งให้ความหมายของบุคลิกภาพของครูดังนี้

วิไล ตั้งจิตสมคิด (2544: 130) กล่าวสรุปไว้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่คนเราแสดงพฤติกรรมออกมาให้ปรากฏแก่สายตาผู้อื่น เป็นลักษณะส่วนรวมของพฤติกรรมของบุคคลอันเป็นลักษณะเฉพาะตัวที่แสดงออกมาทางกิริยา ท่าทาง นิสัย รูปร่าง การแต่งกาย ตลอดจนลักษณะที่บ่งบอกถึงสภาพอารมณ์และจิตใจ

ยนต์ ชุ่มจิต (2541:155) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึงลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่างๆ ทั้งส่วนภายนอกและส่วนภายใน ซึ่งส่วนภายนอกคือ ส่วนที่มองเห็นชัดเจน ได้แก่ รูปร่าง หน้าตา กิริยา มารยาท การแต่งตัว วิธีพูดจา การนั่ง การยืน เป็นต้น และส่วนที่เป็นภายใน คือ ส่วนที่มองเห็นได้ยาก แต่อาจจะทราบได้โดยการอนุมาน เช่น

สติปัญญา ความถนัด ลักษณะอารมณ์ประจำตัว ความปรารถนา ปรัชญาชีวิต ค่านิยม ความสนใจ เป็นต้น

อัมราลักษณ์ ไชยวงศ์ษา (2548: 31) ได้สรุปความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึง ลักษณะเฉพาะประจำตัวของแต่ละบุคคลที่ได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมซึ่ง บุคลิกภาพแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ บุคลิกภาพภายนอก ได้แก่ รูปร่าง หน้าตา พฤติกรรมต่าง ๆ ที่สังเกตได้ เป็นต้น และบุคลิกภาพภายใน ได้แก่ ความรู้สึก จิตใจ สติปัญญา เป็นต้น

จากที่กล่าวมาสรุปว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะโดยรวมของบุคคลทั้ง บุคลิกภาพภายนอก ได้แก่ การแต่งตัว กิริยามารยาท การพูดจา การยิ้มแย้มแจ่มใส การนั่ง การยืน เป็นต้น และบุคลิกภาพภายในที่แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมทั้งลักษณะอุปนิสัย พฤติกรรม ลักษณะทางอารมณ์ และสังคม

ความสำคัญของบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ มีความสำคัญต่อครูในการปฏิบัติตนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์ ศิษย์สามารถสังเกตและรับรู้ได้ รวมถึงเป็นที่ชื่นชมต่อบุคคลทั่วไป ความสำคัญของบุคลิกภาพมีดังนี้

ยนต์ ชุ่มจิตร (2541: 156) ได้กล่าวถึงความสำคัญของบุคลิกภาพไว้ว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพดีจะช่วยให้มีความมั่นใจในตัวเอง ช่วยให้ผู้ใดสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี เป็นแบบฉบับที่นำไปใช้เป็นตัวอย่างได้ ช่วยทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในอาชีพการงาน และเป็นที่ยอมรับของสังคม ฉะนั้นครูในยุคปฏิรูปการศึกษาควรที่จะต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพน่าเลื่อมใสและก้าวหน้าทันความเปลี่ยนแปลงในสังคมยุคโลกาภิวัตน์

วิไล ตั้งจิตสมคิด (2544: 133 -134) กล่าวว่า บุคลิกภาพมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคมอย่างยิ่ง สามารถสรุปความสำคัญของบุคลิกภาพ ดังนี้

1. บุคลิกภาพเป็นเรื่องเฉพาะตัว ทุกคนมีเอกลักษณ์เป็นของตนเองทำให้ง่ายต่อการจดจำและเข้าใจต่อบุคคลได้
2. บุคลิกภาพที่ดีเป็นแบบอย่างแก่เยาวชนได้เช่น ความซื่อสัตย์ ความซื่อตรง การพูด เป็นต้น
3. ให้บุคคลมีความมั่นใจในตนเอง เพราะมีบุคลิกภาพบางอย่างเหมาะสมกับงานที่บุคคลนั้นรับผิดชอบ
4. ทำให้บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี คือ บุคคลที่มีบุคลิกภาพดีย่อมสามารถสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลในสังคมได้รวดเร็ว เป็นที่ยอมรับในสังคม
5. สังคมให้การยอมรับบุคคลที่มีบุคลิกภาพดี ไม่ว่าจะเป็น การพูด ความคล่องแคล่ว ว่องไว ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น
6. ช่วยให้ง่ายต่อการทำนายพฤติกรรมของบุคคล เช่น บางคนเป็นคนใจน้อย เมื่อกระทบกับสิ่งที่ไม่พอใจก็จะโมโหฉุนเฉียว เป็นต้น

7. ช่วยให้ผู้บุคคลประสบความสำเร็จในอาชีพการงาน บุคคลที่มีบุคลิกภาพดีย่อมเป็นที่เคารพรักของบุคคลทั่วไป เมื่อประกอบกิจการงานใดๆ จึงมักจะมีผู้ให้ความช่วยเหลือค้ำจุนเสมอ จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า บุคลิกภาพมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตบ่งบอกถึงความเป็นตัวเอง คนที่มีบุคลิกภาพดีย่อมสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ทำให้เป็นคนที่มีความมั่นใจและเชื่อมั่นในตนเองและมีโอกาสประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงานสูง ดังนั้น บุคลิกภาพจึงมีความสำคัญต่อครู ครูที่มีบุคลิกภาพที่มีบุคลิกภาพดีและเหมาะสม จะเป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์และและเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป ทั้งยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพครูให้ประสบผลสำเร็จอีกด้วย

ลักษณะบุคลิกภาพที่ดีของครู

บุคลิกภาพที่ดีของครูเป็นลักษณะเฉพาะของผู้ประกอบวิชาชีพครู ช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาองค์กรหรือโรงเรียนให้มีความสง่างามมากขึ้น มีนักวิชาการอธิบายเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพไว้ดังนี้

จากการวิจัย สรุปผลวิจัยคุณภาพกำลังคนตามความต้องการของภาคเอกชนในอนาคต ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539: 32) ได้กำหนดคุณลักษณะ แยกได้เป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. บุคลิกภาพในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ขยัน อดทน รับผิดชอบ กระตือรือร้น ซื่อสัตย์สุจริต คล่องตัว ตรงต่อเวลา ละเอียดรอบคอบ เอาใจใส่/ตั้งใจทำงาน มีระเบียบวินัย มีทัศนคติที่ดีต่องาน อุทิศตนเพื่องาน ใช้ทรัพยากรที่จำกัดได้อย่างเป็นประโยชน์ตั้งเป้าหมายการทำงานสูง

2. บุคลิกภาพด้านสังคม ได้แก่ มนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นผู้นำ เชื่อมมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก/กล้าพูดในที่ประชุม ปรับตัวเข้ากับสังคม/ยอมรับความเปลี่ยนแปลง สุขภาพเรียบร้อย พูดจาไพเราะ วางตัวได้เหมาะสม มีเหตุผล เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นแก่ส่วนรวม/มีน้ำใจ เสียสละ มีไหวพริบ รักษาชื่อเสียง

3. บุคลิกภาพด้านอารมณ์ ได้แก่ สุขุมเยือกเย็น ใจเย็น ควบคุมอารมณ์ได้ ยิ้มแย้มแจ่มใส

4. บุคลิกภาพด้านสุขภาพ ได้แก่ แข็งแรง สมบูรณ์ คล่องแคล่วว่องไว สะอาดเรียบร้อย

ยนต์ ชุ่มจิตร (2541: 158) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพไว้ว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพดีย่อมเป็นที่พึงปรารถนาของผู้อื่น เป็นที่พึงพอใจแก่ผู้พบเห็นซึ่งเป็นคุณลักษณะพื้นฐานในการสร้างสัมพันธที่ดีในสังคม โดยเฉพาะผู้ที่มิอาชีพครู บุคลิกภาพที่จำเป็นนั้นประกอบด้วยรูปร่างกิริยาท่าทางดี แต่งกายเรียบร้อย มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีความรู้ความชำนาญในการสอนวิชาต่างๆ และค้นคว้าอยู่เสมอ มีความสนใจอย่างกว้างขวางในสิ่งรอบตัว มีความคิดริเริ่ม และมีความเป็นผู้นำ มี

ความเมตตา กรุณา ประพฤติดีทั้งในที่ลับและที่แจ้ง มีความสามารถเข้ากับสังคมได้ทุกชนชั้นและมีใจเป็นธรรม

อมรวิชัย นาคทรพรพ (2543: 21) ได้กล่าวถึง บุคลิกภาพที่ดีของครูที่พึงประสงค์ต้องมีลักษณะดังนี้

1. ชอบเด็ก ชอบการเป็นครู ผู้ “เบิกทางแห่งปัญญา” เห็นเด็กเหมือนลูกหลาน ทุ่มเทเวลาและให้ความช่วยเหลือ
2. ชอบท้าทาย กระตุ้นให้เด็กแก้ปัญหา หาความรู้ด้วยตนเอง ทำทนายสติปัญญาเด็ก
3. ชอบเป็นนักเรียนเสียเอง ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ใฝ่หาความรู้ใหม่ ๆ
4. ชอบชุมชน ชอบการมาพบปะชุมชน มีมนุษยสัมพันธ์ดี เข้าใจชีวิต ชุมชน และนำพลังชุมชนมาเป็นประโยชน์กับการเรียนของเด็ก

สรุปได้ว่า บุคลิกภาพของครู ประกอบด้วย ลักษณะท่าทาง การนั่ง การเดิน การยืน กิริยา วาจา ไพเราะนุ่มนวล การแต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ สะอาด มีสุขภาพสมบูรณ์และแข็งแรง การยิ้มแย้มแจ่มใส มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล่าวพูดกล้าแสดงออกในที่สาธารณะมีการแสดงออกถึงความเป็นผู้นำ มีการควบคุมอารมณ์ และการแสดงออกทางอารมณ์ที่มีความมั่นคงไม่โกรธง่าย และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียนและบุคคลทั่วไป

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงเชื่อว่า บุคลิกภาพของครูเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกหรือไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของผู้ปกครอง เนื่องจากครูคือบุคคลสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามที่ผู้ปกครองต้องการ และเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุดในขณะที่อยู่โรงเรียน ดังนั้นผู้ปกครองย่อมมีความต้องการให้ครูเป็นบุคคลที่เป็นแม่แบบให้นักเรียนในด้านความประพฤติ และการแสดงออกในสังคม

4.4 ลักษณะการจัดการเรียนการสอน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของการจัดการเรียนการสอน (มาตรา 24) ดังนี้ การจัดการเรียนการสอน โดยการผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น ครูผู้สอนควรดำเนินการสอนตามลำดับขั้นตอนสำคัญๆ ซึ่งกาเย (นิรมล ศตวุฒิ และคณะ. 2540: 103-110 ; อ้างอิงมาจาก Gange.1968 : 93 -114) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น จะมีลำดับขั้นตอนที่สำคัญๆ ดังนี้

1. สร้างความเข้าใจ คือ ทำให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียน
2. แจ้งจุดประสงค์ของบทเรียน ให้ผู้เรียนได้ทราบล่วงหน้าว่าเรียนเรื่องนี้จะทำอะไรได้

3. กระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกถึงคงพื้นฐานความรู้ที่จะนำมาใช้เป็นการทบทวนความรู้ที่ผู้เรียนมีอยู่แล้วเพื่อเตรียมให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียนบทเรียนใหม่ และสามารถนำความรู้เดิมมาสัมพันธ์กับความรู้ใหม่ได้

4. เสนอบทเรียนใหม่โดยใช้สื่อกระตุ้น เป็นการเริ่มกิจกรรมของบทเรียนใหม่ โดยใช้สื่อการเรียนการสอนช่วย ซึ่งอาจจะเป็นเอกสาร วัสดุ อุปกรณ์ หรือกิจกรรมก็ได้

5. ให้แนวการเรียนรู้ โดยแนะแนวทางให้ผู้เรียนทำกิจกรรมด้วยตนเอง แนะนำวิธีการและแหล่งค้นคว้า

6. ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ หรือแสดงพฤติกรรม เช่น พูด เขียน อภิปราย ฯลฯ

7. ให้ข้อมูลป้อนกลับ คือครูแจ้งผลการทำกิจกรรม หรือผลการแสดงพฤติกรรมว่าถูกหรือผิด ควรปรับปรุงอย่างไร

8. ประเมินผลหลังการปฏิบัติ คือการประเมินผลพฤติกรรมว่าบรรลุจุดประสงค์หรือไม่โดยใช้เครื่องมือการวัดผล เช่น สังเกต ตรวจสอบงาน ใช้แบบทดสอบ ติดตามพฤติกรรม เป็นต้น เพิ่มการจำ และการถ่านโอนการเรียนรู้ คือการสรุป ทบทวนเนื้อหาบทเรียนมาแล้วให้ผู้เรียนนำการเรียนรู้ที่ได้จากบทเรียนไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ โดยครูอาจยกตัวอย่างสถานการณ์และลองให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่นำความรู้ที่เรียนมาแล้วไปใช้ในสถานการณ์ใหม่

โคเบียร์ (อภิชัย กุลชา. 2536: 21 ; อ้างอิงมาจาก Kbler. 1974: 73-79) ได้เสนอหลักการในการจัดการเรียนการสอนเอาไว้ 10 ขั้นตอน ซึ่งก็มีส่วนแตกต่างไปจากกาเย หลายข้อด้วยกัน ได้แก่

1. การเตรียมตัวก่อนการเรียนรู้ ก่อนที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่นั้นผู้เรียนควรมีความรู้ อันถือว่าเป็นพื้นฐานที่จำเป็นมาก่อนแล้วและผู้เรียนควรจะได้รับ การอุ่นเครื่องเสียก่อน ด้วยการที่ผู้สอนแจ้งให้รู้ว่า ความรู้เดิมอะไรบางที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่และความรู้เดิมอะไรบางที่อาจมาขัดขวางความรู้ใหม่

2. การจูงใจ ผู้เรียนจะเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพถ้าหากเขามีความสนใจในสิ่งที่ถูกนำมาให้เขาเรียน การเลือกเนื้อหาที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน หรือการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้จะเพิ่มความสนใจใคร่เรียนให้แก่ผู้เรียนได้ กิจกรรมหรืองานต่างๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนกระทำควรจะมีลักษณะที่ทำให้เขารู้สึกมั่นใจว่าจะกระทำให้สำเร็จลงไปได้

3. การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเห็นพฤติกรรมปลายทางเป็นแบบอย่างการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเห็นตัวอย่างพฤติกรรมที่ถือว่าประสบผลสำเร็จหรือน่าพอใจ จะช่วยทำให้เขาเกิดการเรียนรู้ ด้วยการเลียนแบบพฤติกรรมนั้นตามไปด้วย

4. การตอบสนองอย่างมีชีวิตชีวา การกระทำกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียนควรเป็นเรื่องของผู้เรียนเป็นหลัก เพราะผู้เรียนจะเรียนรู้จากสิ่งที่เขาได้ลงมือกระทำเองหาใช่จากสิ่งที่ผู้สอนได้กระทำไม่

5. การแนะแนว ในการแสดงพฤติกรรมที่เป็นการเรียนรู้ใหม่นั้น ผู้เรียนควรจะได้รับคำแนะนำช่วยเหลือจนกระทั่งเขาสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นได้เองโดยลำพัง

6. การฝึกปฏิบัติ ในการเรียนการสอนนั้น ผู้เรียนควรได้รับโอกาสที่ฝึกปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ที่เรียนรู้ให้บ่อยครั้ง

7. การแจ้งผลกลับไปให้ทราบ ในการแสดงพฤติกรรมที่เป็นการเรียนรู้ใหม่แต่ละครั้งนั้น ผู้เรียนควรได้รับทราบผลการแสดงพฤติกรรมหรือการปฏิบัติงานของเขาโดยทันที ถ้าหากเป็นการปฏิบัติงานที่ได้ผลดี

8. การจัดลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ ในการเรียนการสอนนั้นเนื้อหาวิชาควรถูกนำมาจัดในลักษณะที่จะให้ผู้เรียนเรียนจากง่ายไปหายาก หรือจากสิ่งที่ใกล้ตัวไปหาสิ่งที่ไกลตัว การเรียนรู้ให้สำเร็จก็จะดำเนินไปตามนั้น หากไม่แล้วผู้เรียนจะเกิดความเบื่อหน่ายได้

9. ความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากว่าผู้เรียนแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันในด้านวิธีการเรียนรู้และอัตราในการเรียนรู้ ฉะนั้นประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่จัดให้แก่ผู้เรียนจึงต้องจัดในลักษณะที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยวิธีการที่เขาถนัดและในอัตราที่เหมาะสมกับความสามารถ

10. พฤติกรรมการสอนในชั้นเรียน ผู้สอนต้องระลึกอยู่เสมอว่า ทักษะในการกระตุ้นความสนใจ การอธิบาย การให้คำแนะนำ การใช้ตัวเสริมแรง ตลอดจนการบริหารห้องเรียน ล้วนแต่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพแตกต่างกันออกไปทั้งสิ้น ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกำหนดวิธีสอนในแต่ละวิชา และแต่ละชั่วโมง

สรุปว่าลักษณะการจัดการเรียนการสอน คือ การที่ครูพยายามให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ โดยมีขั้นตอนดังนี้ มีการแจ้งจุดประสงค์ของการเรียนแต่ละครั้ง ให้ผู้เรียนเกิดทักษะโดยการใช้สื่อ เทคนิค และวิธีการต่างๆ กระตุ้นและจูงใจให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง มีการประเมินผลหลังการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น

เนื่องจากผู้ปกครองบางกลุ่มคาดหวังให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถทางการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณโดยให้ความสำคัญต่อวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และคอมพิวเตอร์ (วารณ นพคุณทอง. 2538: 125) นอกจากนี้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งจูงใจพิเศษ คือ การให้มีครูชาวต่างประเทศเจ้าของภาษามาทำการสอนภาษาต่างประเทศ เพื่อเป็นบันไดไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการ (จิราภรณ์ รตารุณ. 2541: 71) และคาดหวังให้โรงเรียนจัดการศึกษานักเรียนโดยให้ความสำคัญต่อวิชาคอมพิวเตอร์เป็นพิเศษ (ภูษิตย์ วงศ์เล็ก. 2540: 149) สอดคล้องกับการศึกษาของ กาญจนาศรีภาพสินธุ์ (2538: 473) พบว่าผู้ปกครองให้ความสำคัญต่อการให้บริการทางวิชาการ ได้แก่ บริการห้องสมุด มุมหนังสือ และศูนย์วิชาการ ของโรงเรียนเป็นอย่างมาก

สรุปว่าตัวแปรลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่น่าจะมีผลต่อการเลือกโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็กสำหรับบุตรหลาน คือลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นวิชาการ เช่น การสอนภาษาอังกฤษ การสอนคอมพิวเตอร์ และการสอนอินเทอร์เน็ตในโรงเรียน มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แข่งขันทักษะทางวิชาการ และโรงเรียนมีความพร้อมในการจัดบริการหนังสือใน

ห้องสมุดอย่างพอเพียง เพราะผู้ปกครองที่ต้องการให้นักเรียนเป็นคนเก่ง สามารถสอบเข้าเรียนต่อในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงได้จะตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนดังกล่าว

4.5 อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

โรงเรียนระดับประถมศึกษาเป็นสถาบันที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแหล่งเสริมสร้างพัฒนาการของเด็ก ให้เด็กมีความรู้ทางด้านวิชาการ ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อระดับสูง มีทักษะในการประกอบอาชีพตามอัธยาศัย เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม อาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ภายใต้บรรยากาศที่มีการจัดสภาพแวดล้อมได้อย่างสวยงาม ร่มรื่น และเหมาะสม

อาคารสถานที่

งานอาคารสถานที่เปรียบเสมือนรูปร่างหน้าตาของสถานศึกษา เพราะเป็นสิ่งแรกที่ผู้มาเยี่ยมชมพบเห็น งานอาคารสถานที่จึงเป็นงานที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม (ประดิษฐ์ คุณรัตน์. 2539: 1) อาคารสถานที่ เป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารต้องมีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารต้องคอยดูแล ควบคุมบริการและประสานงานให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (บุญช่วย จินดาประพันธ์. 2536: คำนำ)

ความหมายของอาคารสถานที่

บุญช่วย จินดาประพันธ์ (2536 :3) ได้อธิบายว่า อาคารสถานที่หมายถึง ตึก บ้านเรือน ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นใด ซึ่งบุคคลได้เข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ รวมทั้งอัมพจันทร์ หรือสิ่งปลูกสร้างอันเป็นชุมนุมของประชาชน ไม่ว่าในร่มหรือกลางแจ้ง

ประดิษฐ์ คุณรัตน์ (2539 :1) ได้ให้ความหมายของอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียนไว้ดังนี้ คือ อาคาร หมายถึง สิ่งก่อสร้างภายในโรงเรียน อันเป็นที่ใช้ในการเรียนการสอน และการปฏิบัติกิจกรรมอื่นๆ แบ่งเป็นอาคารเรียน และอาคารประกอบ สถานที่ หมายถึง สถานที่ที่ใช้กระทำอย่างอื่นนอกเหนือจากการเรียนการสอน เช่น ส้วม ที่น้ำดื่ม น้ำใช้

ดังนั้นอาคารสถานที่หมายถึง สิ่งก่อสร้างภายในโรงเรียนอันเป็นที่ใช้ในการเรียนการสอนคือ อาคารเรียนประกอบไปด้วย ห้องเรียน ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องดนตรี เป็นต้น รวมทั้ง โต๊ะ เก้าอี้ สำหรับนักเรียน และสิ่งก่อสร้างที่ใช้กระทำกิจกรรมอย่างอื่นนอกเหนือจากการเรียนการสอน เช่น อาคารประกอบ โรงอาหาร ส้วม และถังเก็บน้ำดื่ม

ลักษณะอาคารสถานที่ที่ดี

ลักษณะอาคารสถานที่ที่ดี ควรมีหลักการดังต่อไปนี้ (ประดิษฐ์ คุณรัตน์. 2539:

123 -124)

1. ประโยชน์ด้านการใช้สอย อาคารสถานที่ในโรงเรียนต้องถือประโยชน์ใช้สอยที่จะเกิดผลดีต่อการเรียนการสอน และความสะอาดสบาย ปลอดภัย สำหรับผู้เรียน มิใช่มุ่งแต่ความสวยงามอย่างเดียว

2. ดัดแปลงได้หลายอย่างไม่ว่าเป็นฝักกันห้องเรียนหรือวัสดุอุปกรณ์ใดๆ ที่เกี่ยวกับตัวอาคาร พยายามแก้ไขดัดแปลงเพิ่มเติมได้โดยง่ายๆ ทั้งทางแนวตั้งและแนวนอน ไม่ต้องทุบหรือทำลายหรือยุ่งยากแก่การเปลี่ยนแปลงทั้งนี้เพื่อสะดวกในการขยายต่อเติม

3. ช่วยสร้างบรรยากาศให้เปรียบเสมือนบ้านของเด็ก มีลักษณะเพดานต่ำ โถงกว้างจัดวางเป็นระเบียบเรียบร้อย อากาศถ่ายเทได้สะดวก แสงสว่างกระจายไปทั่วห้องตลอดเวลา สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกอยากอยู่ในห้องเรียน

4. ทนทานต่อการใช้งานทั้งถูกวิธีและไม่ถูกวิธี อาคารสถานที่และเครื่องใช้ไม้สอยของโรงเรียนต้องแข็งแรง ทนทาน เพราะมีการใช้งานอยู่ประจำทุก ๆ วัน

5. เครื่องอำนวยความสะดวกสมบูรณ์ โรงเรียนควรมีอาคารสถานที่ที่จะใช้ในการศึกษา เช่น ห้องสมุด ห้องพักผ่อน สนามกีฬา ห้องน้ำ ห้องส้วม น้ำดื่ม น้ำใช้บริบูรณ์ สิ่งเหล่านี้จะช่วยอำนวยความสะดวกในโรงเรียนเป็นอย่างมาก

6. ผู้ปกครองหรือประชาชน ในชุมชนที่ตั้งอยู่มาขอใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนสะดวก อาคารสถานที่ของโรงเรียนให้บริการประชาชนเป็นครั้งคราว เพราะโรงเรียนจะอยู่ได้ต้องอาศัยสังคม นอกจากนี้ยังเป็นการประชาสัมพันธ์อีกด้วย

ประดิษฐ์ คุณรัตน์ (2539: 126-127) กล่าวถึงโรงเรียนที่ดีมีคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับอาคารสถานที่ คือ มีพื้นที่บริเวณอาคาร ห้องเรียน และอุปกรณ์ต่างๆ เพียงพอ สถานที่ตั้งของโรงเรียน ลักษณะของพื้นที่ การจัดห้องต่างๆ มีความเหมาะสม มีการป้องกันมิให้เกิดอุบัติเหตุหรืออันตรายต่างๆ เพื่อความปลอดภัย มีการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยเป็นหลัก เส้นทางหรือระยะทางจากจุดต่างๆ ในบริเวณโรงเรียนไม่ไกลจนเกินไป สามารถปรับเปลี่ยนหรือดัดแปลงพื้นที่หรืออุปกรณ์เครื่องใช้ให้ใช้ประโยชน์แก่กิจกรรมหลายๆ อย่าง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2547: 5)

กล่าวถึงลักษณะอาคารสถานที่ ที่เป็นปัจจัยสำคัญของการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนที่ดีประกอบด้วย ห้องเรียนต้องมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อากาศถ่ายเท แสงสว่างเพียงพอ บริเวณโรงเรียนมีความสะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย มีมุมหรือแหล่งที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้หลากหลาย

ดังนั้นอาคารสถานที่ดีของโรงเรียนควรมีลักษณะที่มีความปลอดภัย แข็งแรง สะอาด สวยงาม มีคุณภาพและพร้อมสำหรับการจัดทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ห้องคอมพิวเตอร์

ห้องปฏิบัติการทางภาษา อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ มีโต๊ะ เก้าอี้เพียงพอและพร้อมสำหรับนักเรียนในห้องมีอากาศถ่ายเทสะดวก เป็นต้น

บทบาทหน้าที่ในการบริหารอาคารสถานที่

ในการบริหารอาคารสถานที่ ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ในการดำเนินงานตาม ขอบข่ายงานอาคารสถานที่ ดังนี้ (ประดิษฐ์ คุณรัตน์. 2539:131-132)

- 1.งานจัดสร้างอาคารสถานที่ ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ของงบประมาณ จัดสร้างอาคารสถานที่ ควบคุมการก่อสร้าง ดำเนินการที่เกี่ยวกับการรื้อถอนอาคารให้ถูกต้อง จัดการเกี่ยวกับที่ดินของโรงเรียนให้ถูกต้อง ร่วมกับบุคลากรในโรงเรียน และชุมชนแก้ปัญหาการ ขาดแคลนอาคารสถานที่กรณีงบประมาณทางราชการไม่เพียงพอ
2. การใช้อาคารสถานที่ ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ดำเนินการวางแผนการใช้ อาคารสถานที่ จัดให้มีแผนผังบริเวณโรงเรียน จัดทำตารางแสดงการใช้อาคารสถานที่ให้บริการ สถานที่ให้แก่ชุมชน
- 3.งานบำรุงรักษาอาคารสถานที่ ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ตรวจสอบสภาพอาคาร สถานที่อย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีการซ่อมแซมอาคารที่ชำรุด จัดให้มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอาคาร สถานที่ ส่งเสริมนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาอาคารสถานที่
- 4.งานควบคุมดูแลอาคารสถานที่ ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่จัดเวรยามดูแล อาคารสถานที่ ตรวจสอบการใช้อาคารสถานที่ ดำเนินการตามระเบียบที่เกี่ยวข้องเมื่อมีผู้ขอใช้อาคาร สถานที่ ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดูแลอาคารสถานที่
- 5.งานประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ประเมินผล การดำเนินงานอาคารสถานที่ ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล ใช้เทคนิควิธีการต่างๆ ในการประเมินผลการ ดำเนินงานอาคารสถานที่ เช่น รับฟังความคิดเห็นจากชุมชน

การจัดสถานที่ภายนอกห้องเรียน

การจัดสถานที่ภายนอกห้องเรียนเป็นอีกส่วนหนึ่งที่นักเรียนได้สัมผัสอยู่ทุกวัน ที่เด็ก มาโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ตลอดจนบริเวณโรงเรียนควรได้รับการปรับปรุง และ ตกแต่งให้สวยงาม เพราะสิ่งเหล่านี้มีส่วนเอื้อต่อการเรียนการสอนด้วย หากบริเวณโรงเรียนร่มเย็น สดชื่น มีสีสัน ก็เป็นสิ่งจูงใจให้นักเรียนอยากมาโรงเรียน มีความรัก ห่วงแหน และภาคภูมิใจใน โรงเรียนของตน การจัดการสถานที่ภายนอกห้องเรียน รวมถึงอาคาร สถานที่ และบริเวณโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้แก่นักเรียน ควรพิจารณาสิ่งต่อไปนี้ (อำภา บุญช่วย. 2537: 145)

1. อาคารทุกอาคารและบริเวณโรงเรียนควรสะอาด เช่นเดียวกับห้องเรียน โดยเฉพาะบริเวณโรงเรียน ควรมีเครื่องใช้ในการรักษาความสะอาดอย่างเพียงพอ

2. การตกแต่งอาคารและบริเวณต้องคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย ความสวยงาม และความมีระเบียบอาคารประกอบ เช่น โรงอาหาร หอประชุม โรงฝึกงาน ตลอดจนห้องน้ำ ห้องส้วม ควรได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ จะต้องสะอาดมีน้ำตลอดเวลา มีเครื่องมือทำความสะอาดครบครันเพื่อฝึกสุขนิสัยที่ดีต่อนักเรียน

3. จัดบริเวณให้ร่มรื่น มีไม้ดอกไม้ประดับ สวนหย่อม เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกสบายใจ เพราะใกล้ชิดธรรมชาติ อีกทั้งจะได้ใช้เป็นแหล่งศึกษา ค้นคว้าหาความรู้จากธรรมชาติ

4. จัดให้มีที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจในร่ม เพื่อเป็นที่สนทนา หรือพบปะกัน ควรจัดให้มีบรรยากาศเชิญชวนให้เข้าไปใช้บริการ

5. ทุกโรงเรียนควรมีสวนหย่อมอยู่หน้าโรงเรียน และถ้าเป็นสวนเด็กเล่นของเด็ก ควรมีเครื่องเล่นอย่างเพียงพอ และควรคำนึงถึงความปลอดภัยในเครื่องเล่นเหล่านั้น

การจัดสถานที่ภายนอกห้องเรียนให้ดูสวยงาม สดชื่นจะทำให้ทั้งนักเรียนและครูมาโรงเรียนด้วยความมีชีวิตชีวา อาคารและสภาพแวดล้อมที่ดีช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนรู้ ก่อให้เกิดความจงรักภักดีต่อสถาบัน

สภาพแวดล้อม

นอกจากโรงเรียนจะมีอาคารเรียน อาคารประกอบแล้วการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนนับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ อารมณ สุวรรณपाल (2537: 70 -118) กล่าวสรุปว่า การสร้างเสริมมนุษย์ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศชาติ ให้มีคุณค่าทางด้านความรู้ ความคิด คุณธรรม จริยธรรม ความอ่อนโยน ความเรียบง่ายนั้น เกิดขึ้นจากการสร้างสภาพแวดล้อมและการจัดบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติเป็นสำคัญ แม้ว่าจะมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย แต่โดยขอบเขตความรับผิดชอบของโรงเรียนแล้ว จึงต้องเสริมสร้างบรรยากาศสภาพแวดล้อมให้มีความสะอาด ร่มรื่นสวยงาม สงบเป็นธรรมชาติ ซึ่งจะช่วยกล่อมเกลาคิดใจเยาวชนของชาติให้มีอารมณ์แจ่มใส จิตใจสะอาด รักความร่มรื่น รักสวยรักงาม เห็นคุณค่าเกิดความรู้สึกหวงแหนและรับผิดชอบต่อสังคม โรงเรียนเป็นสถานที่จัดให้เด็กอยู่ร่วมกัน ทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีความสุข สะดวก สบายและปลอดภัย ดังนั้นสภาพแวดล้อมจึงมีทั้งสภาพภายในห้องเรียนและสภาพภายนอกห้องเรียน

ความหมายของสภาพแวดล้อม

จันทร์พิมพ์ สายสมร (2537: 6) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อม หมายถึงบุคคล สิ่งของ วัตถุ สภาพการณ์ทั้งที่เป็นรูปธรรม แนวความคิด ความรู้สึก บรรยากาศ ระบบการศึกษา การปกครอง กิจการ ลักษณะ บริเวณสถานที่และสิ่งต่างๆ ทัวไป ซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์

ไชยยศ เรื่องสุวรรณ และปรีชา วิหคโค (2537: 9 -11) ได้กล่าวว่าสภาพแวดล้อม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ส่งผลกระทบต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรู้สึกของนักเรียน

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อม หมายถึงสิ่งของ วัตถุ สภาพการณ์ทั้งที่เป็นรูปธรรม บรรยากาศ ลักษณะ บริเวณ สถานที่และสิ่งต่าง ๆ ทั่วไป ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทุกด้าน ของนักเรียน และสามารถที่จะศึกษาสภาพแวดล้อมได้

ความสำคัญของสภาพแวดล้อม

ไชยยศ เรื่องสุวรรณ และปรีชา วิหคโค (2537: 9 -11) ได้กล่าวว่าสภาพแวดล้อม มีความสำคัญคือ สภาพแวดล้อมเป็นทรัพยากรทางการเรียน เป็นแหล่งความรู้ศาสตร์ต่าง ๆ และ แหล่งวิทยาการเป็นอย่างดี เป็นส่วนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียนได้หลาย รูปแบบ เช่น ใช้ในการจัดการเรียนการสอนนอกระบบ และการจัดการเรียนในระบบทางไกล เป็นต้น สามารถจูงใจให้ผู้เรียนใฝ่หาความรู้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่ดีจึงสามารถสร้าง บรรยากาศจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียนและเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำมา ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะด้านการบริหารแล้ว เทคโนโลยีและ เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ และการสื่อสารเป็นสภาพแวดล้อมใหม่สามารถทำให้การ บริหารการเรียนมีความคล่องตัว สะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง และแม่นยำสูงขึ้น วิธีการจัดการเรียน เป็นสภาพแวดล้อมอย่างหนึ่ง ซึ่งวิธีการจัดการเรียนใหม่ ๆ เรียกว่า นวัตกรรม จึงเกิดขึ้นอย่าง กว้างขวางสามารถจัดการเรียนได้อย่างไม่มีขีดจำกัด ทำให้การขยายโอกาสทางการศึกษา และการ เรียนอย่างต่อเนื่อง ดำเนินไปอย่างเสมอภาคและทัดเทียม ช่วยในการจัดการเรียนยุคสารสนเทศ เนื่องจากสภาพแวดล้อมเป็นทั้งเครื่องมือและวิธีการที่ทันสมัยจึงทำให้การจัดการสารสนเทศทาง การเรียนสะดวกและทำให้กว้างขวางมากขึ้น

จันทร์พิมพ์ สายสมร (2537: 67 – 68) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อม ดังนี้ สภาพแวดล้อมเป็นเงื่อนไขการเรียนรู้ จึงต้องจัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ สภาพแวดล้อมที่เป็นแหล่งทรัพยากรทางการศึกษาที่ผู้เรียนสามารถเข้าไปใช้ศึกษาค้นคว้า หาความรู้เพิ่มเติมได้อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้สภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน หากผู้เรียนเรียนในสภาพแวดล้อมที่ดี จะส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ดี เป็นคนมีระบบ รู้จักควบคุมตนเอง ไม่เกดดันในการเรียน รู้สึกอบอุ่น มีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมมีความสำคัญ เพราะเป็นทรัพยากรทางการ เรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียน จูงใจให้ผู้เรียนใฝ่หาการเรียนรู้ เป็น ตัวกำหนดทิศทางการเรียนรู้ เป็นตัวสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนและเป็นประโยชน์ต่อการเรียน สภาพแวดล้อมที่ดีช่วยให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน รู้สึกอบอุ่น ไม่เกดดันในการเรียน และ ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี

ลักษณะสภาพแวดล้อมที่ดี

ประดิษฐ์ คุณรัตน์ (2539: 98 - 99) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมที่ดีที่สามารถทำหน้าที่ และให้ประโยชน์ต่อการเรียนรู้ได้สูงสุดนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. สถานที่ตั้ง ต้องพิจารณาความสะดวก และควรมีบรรยากาศที่ดีในระยะยาว ต้องไปมาสะดวก มีน้ำ มีไฟ ท่อระบายน้ำเสีย หรือมีบริการสาธารณะเข้าถึงอยู่ไม่ห่างไกลจาก ชุมชนมาก

2. ลักษณะพื้นที่ ควรเป็นที่ราบ หรือที่ราบสูงน้ำไม่ท่วมถึง สภาพดินดีเป็น ประโยชน์ต่อการปลูกต้นไม้

3. การคมนาคม การเดินทางไปกลับของนักเรียน ครู คนงาน ภารโรง ส่วน ใหญ่ไม่ไกล

4. สิ่งแวดล้อม โรงเรียนควรตั้งอยู่ในที่ที่ปลอดภัยจากสิ่งรบกวนต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิด อุปสรรคต่อการเรียนการสอน และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน เป็นต้นว่า สถานีรถไฟ โรงงานอุตสาหกรรมที่ทำให้เกิดฝุ่นละออง กลิ่นเหม็น แหล่งบันเทิง แหล่งการพนัน สุนัขเกอริ เป็นต้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2547: 17) ได้กล่าวถึง สภาพแวดล้อมภายนอก ควรมีสังคมบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษา ประกอบด้วย ที่ตั้งเหมาะสม การคมนาคมสะดวก ปลอดภัยจากแหล่งอบายมุขและปลอดภัยจากมลภาวะ มีแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนหลากหลาย มีแหล่งการเรียนรู้ แหล่งวิทยาการรวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น หลากหลาย เอื้อต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน

สรุปได้ว่าสภาพแวดล้อมที่ดีในโรงเรียนประกอบด้วย มีลักษณะสภาพภูมิประเทศ ระบายน้ำได้รวดเร็ว น้ำไม่ท่วมขัง มีระยะเดินทางจากบ้านถึงโรงเรียนไม่ไกล ปราศจากเสียง รบกวน มีความปลอดภัย สะอาด ร่มรื่น สวยงาม ปราศจากสิ่งรบกวนต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิด อุปสรรคต่อการเรียนและพฤติกรรมนักเรียน เช่น ฝุ่น กลิ่น แหล่งการพนัน ยาเสพติด เป็นต้น และเป็นแหล่งการเรียนรู้

การจัดสภาพแวดล้อม นับว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการจัดการศึกษา เพราะ โรงเรียนนอกจากจะเป็นแหล่งให้ความรู้ ความคิด คุณธรรม จริยธรรม แก่ นักเรียนแล้ว การสร้าง สภาพแวดล้อม และการจัดบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ จะช่วยกล่อมเกลาคิดใจเยาวชนของชาติ ให้มี อารมณ์แจ่มใส เห็นคุณค่าของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอันจะเป็นการเสริมสร้างคุณภาพทาง วิชาการอีกทางหนึ่ง สภาพแวดล้อมที่ดีภายในโรงเรียนควรมีการจัด และการใช้อาคารสถานที่อย่าง เหมาะสม การรักษาความสะอาดควรคำนึงถึงการจัดตกแต่งอาคารสถานที่ให้สวยงามเป็นระเบียบ และรักษาให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ทุกเมื่อ การแบ่งหน้าที่กันทำงานเกี่ยวกับอาคารสถานที่ การวาง ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน การดูแลให้ทุกคนปฏิบัติตามระเบียบที่วางไว้ ตลอดจนการสร้าง ขนบธรรมเนียมที่ดีของโรงเรียนด้วย เพราะสภาพแวดล้อมที่ดีย่อมส่งเสริมให้เด็กเจริญเติบโต มี

ร่างกายแข็งแรง มีอนามัยดี อารมณ์แจ่มใส กระตือรือร้น มีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน ต่อครู และต่อการเรียน มีการปรับตัวเข้ากับครูเพื่อนและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนได้อย่างราบรื่น และเรียนด้วยความสนุกสนาน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจและได้รับความรู้อย่างดี สามารถนำไปใช้คิดแก้ปัญหาและปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ในที่สุด ก็นับได้ว่าสภาพแวดล้อมที่ดีส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่โรงเรียนวางไว้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม หมายถึงอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องปฏิบัติการต่างๆ รวมทั้งสถานที่บริเวณโรงเรียนทั้งหมด ที่มีการจัดให้อยู่ในสภาพที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นระเบียบ ห้องและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ มีจำนวนเพียงพอกับการใช้งาน และอยู่ในสภาพใช้ได้ทุกเมื่อ บรรยากาศภายในบริเวณโรงเรียนดูน่าเลื่อมใส ศรัทธา สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็น

ในการจัดอาคารสถานที่ และการจัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนควรจัดให้มีบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียนหลากหลาย เพราะการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจะได้ผลดี ย่อมขึ้นอยู่กับบรรยากาศที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจที่จะเรียน มีความสนุกสนานสดชื่น มีสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่ร่มรื่น สวยงาม น่าอยู่ เป็นการเรียนตามสภาพธรรมชาติของเด็ก เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายและมีคุณค่าในการดำรงชีวิต จัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนให้เป็นอุทยานแห่งการเรียนรู้ อันจะเป็นการเสริมสร้างคุณภาพทางวิชาการ คุณธรรมจริยธรรม จะเห็นว่าอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมจึงน่าจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนทำให้ผู้ปกครองตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา เพราะอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่ดีช่วยเสริมสร้างสติปัญญาและพัฒนาการที่ดีของนักเรียน

4.6 สื่อการเรียนการสอน

เนื่องจากสื่อการเรียนการสอนเป็นตัวกลางที่ช่วยสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถเข้าใจความหมายบทเรียนได้ง่ายและเร็วขึ้น ทั้งเกิดความจำที่ถาวรมากกว่าการเรียนแบบท่องจำอีกด้วย สื่อการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งที่มิใช่ประโยชน์ และจำเป็นต่อการเรียนการสอนมาก สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนมีหลายประเภท เช่น วัสดุอุปกรณ์ กระบวนการและวิธีการขึ้นอยู่กับผู้สอนจะนำไปใช้ให้ตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนด

ความหมายของสื่อการเรียนการสอน

กิดานันท์ มะลิทอง (2543: 89) ได้ให้ความหมายว่า สื่อการเรียน หมายถึง สื่อชนิดใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นเทปบันทึกเสียง โทรทัศน์ วีดิทัศน์ แผนภูมิ ภาพนิ่ง ฯลฯ ซึ่งบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับบทเรียนการสอน สิ่งเหล่านี้เป็นวัสดุทางกายภาพที่นำมาใช้ในเทคโนโลยีการศึกษา เป็นสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือให้การเรียนการสอนของผู้สอนส่งไปถึงผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 1) ได้ให้ความหมายว่าสื่อการเรียนรู้ หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่าง ที่มีอยู่รอบตัว ไม่ว่าจะเป็นวัสดุ ของจริง บุคคล สถานที่ เหตุการณ์ หรือความคิดก็ตาม ถือเป็นสื่อการเรียนรู้ทั้งสิ้น

อำภา บุญช่วย (2537: 99) กล่าวว่าสื่อการเรียนการสอน หมายถึงการนำวัสดุ อุปกรณ์และวิธีการมาเป็นตัวกลางในการให้การศึกษา ให้ความรู้แก่นักเรียน

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542: 117) กล่าวว่าสื่อการเรียนการสอน หมายถึงสิ่งที่เป็น พาหนะ หรือสื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติที่บรรลุผลตาม วัตถุประสงค์การเรียนการสอน และตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ดียิ่งขึ้นหรือเร็วยิ่งขึ้น

วาสนา เพิ่มพูน (2542: 277) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนหมายถึงเครื่องมือที่ช่วย สื่อความหมายระหว่างครูกับนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และให้การเรียนการสอนดำเนิน ไปอย่างก้าวหน้า เครื่องมือชนิดใดก็ตามซึ่งบรรจุเนื้อหา ข้อความเกี่ยวกับการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นแผ่นฟิล์ม โทรทัศน์ วิทยุ เครื่องบันทึกเสียง ภาพถ่าย วัสดุเครื่องฉาย หรือวัสดุสิ่งพิมพ์ ต่างๆ เช่น ตำราเรียน แบบเรียน แบบฝึกหัด รวมถึงสื่อประเภทเทคนิควิธีการ เช่น เกม การเล่น บทบาทสมมติ และวิธีการนำเสนอ เนื้อหาการสอนแบบต่าง ๆ ตลอดจนเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ เกิดขึ้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดสาระสำคัญในส่วนที่เกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ โดยเฉพาะในหมวดที่ 9 ที่ว่าด้วย เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีสาระสำคัญว่า กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทุกประเภท ทุกสาระการเรียนรู้และทุกช่วงชั้น ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษามีและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีคุณภาพในกระบวนการเรียนการสอน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2545: 5) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างต่อเนื่องและสร้างสรรค์ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา และเรียนรู้ ได้จากสื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ใน ท้องถิ่น ชุมชน และแหล่งอื่น ๆ

สรุปว่าสื่อการเรียนการสอน หมายถึงสิ่งต่างๆ ที่ผู้สอนนำมาใช้เป็นสื่อกลาง เพื่อให้ การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่ต้องการ ซึ่งอาจจะเป็น วัสดุ ของจริง เช่น โทรทัศน์ ลูกโลก แผนที่ ของเล่น เป็นต้น นอกจากนี้สิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น หนังสือ วารสาร หรือแบบเรียน รวมทั้ง บุคคล สถานที่เหตุการณ์ อุปกรณ์ กิจกรรม ตลอดจนเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่ใช้เป็นสื่อกลางให้ ผู้สอนสามารถส่งหรือถ่ายทอดความรู้ เจตคติ และทักษะไปยังผู้เรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์และความสำคัญของสื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนเนื่องจาก สื่อการสอนช่วยให้นักเรียนมองเห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้นจึงเข้าใจได้ง่าย ช่วยให้เกิดการเรียนรู้

ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาได้ง่าย

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542: 117) กล่าวถึงประโยชน์ของสื่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้ สื่อการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและอยากรู้ อยากเห็น เกิดการเรียนรู้ได้ง่าย จำบทเรียนได้ดี ประหยัดเวลาในการสอน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ และสามารถย่อขนาดของสิ่งที่ไม่สามารถนำเข้ามาในห้องเรียนได้

วาสนา เพิ่มพูน (2542: 268) กล่าวว่าเด็กในระดับประถมศึกษามักจะสนใจเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่าง และสนใจสิ่งที่เป็นรูปธรรม มากกว่าสิ่งที่เป็นนามธรรม การนำสิ่งที่เป็นนามธรรมมาใช้ในการเรียนการสอนนั้น สื่อการสอนนับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเป็นเครื่องมือประกอบการสอนที่ผู้เรียนได้ยืมและมองเห็นเท่าๆ กัน จึงสามารถถ่ายทอดทั้งสิ่งที่จริง ทักษะ ทักษะ ทักษะ ความรู้ความเข้าใจไปยังผู้เรียน ทั้งยังช่วยพัฒนาความคิดรวบยอดให้กับผู้เรียน นอกจากนี้สื่อการเรียนการสอนยังช่วยให้คุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนดีขึ้น นักเรียนเรียนรู้ได้เร็วขึ้น นักเรียนสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น อีกทั้งช่วยเสริมความคิดและแก้ปัญหาในการเรียนรู้ของนักเรียน

คุณค่าของสื่อการเรียนรู้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากการวิจัยสื่อ เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของสื่อการเรียนการสอนโดยทั่วไป ซึ่งคุณค่าของสื่อการเรียนรู้มีดังนี้ (ภาควิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. 2539: 43 – 44) คือ ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้นจากประสบการณ์ ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้มากขึ้นโดยใช้เวลาน้อยลง ช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนและมีส่วนร่วมในการเรียน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจ มั่นใจ และจดจำได้นาน ช่วยส่งเสริมการคิดและการแก้ปัญหาในการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเอาชนะข้อจำกัดต่างๆ ในการเรียนรู้ ช่วยลดการบรรยายของผู้สอนลงแต่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น ช่วยลดการสูญเปล่าทางการศึกษา เพราะช่วยให้การเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ดังนั้นสรุปได้ว่าสื่อการเรียนการสอน มีความสำคัญและมีประโยชน์เป็นอย่างยิ่งเพราะช่วยให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ ได้รวดเร็วขึ้น ทั้งยังช่วยส่งเสริมความคิดและการแก้ปัญหาในการเรียนรู้ด้วย

ประเภทของสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในโรงเรียน

สื่อการเรียนรู้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ทักษะและประสบการณ์ให้กับผู้เรียน สื่อการเรียนรู้ มีผู้แบ่งประเภทของสื่อการเรียนไว้ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 2) ได้แบ่งจำแนกประเภทสื่อ การเรียนรู้ ออกตามลักษณะได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่แสดงความรู้ต่างๆ โดยใช้ตัวหนังสือเป็นสื่อ สื่อสิ่งพิมพ์มีหลายชนิด ได้แก่ เอกสาร หนังสือเรียน หนังสือพิมพ์ วารสาร ฯลฯ

2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นใช้ควบคู่กับเครื่องมือโสตทัศนศึกษา เช่น แถบบันทึกภาพพร้อมเสียง (วีดีทัศน์) ภาพนิ่ง นอกจากนี้สื่อเทคโนโลยี ยังรวมถึงการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ เป็นต้น

3. สื่ออื่นๆ นอกเหนือจากสื่อ 2 ประเภทที่กล่าวไปแล้วยังมีสื่ออื่น ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสื่อสิ่งพิมพ์และเทคโนโลยี สื่อดังกล่าวได้แก่

3.1 บุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ซึ่งสามารถถ่ายทอดสาระความรู้ ประสบการณ์ไปสู่บุคคลอื่น เช่น บุคลากรในท้องถิ่น ตำรวจ เป็นต้น

3.2 ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติและสภาพแวดล้อมรอบตัวผู้เรียน เช่น พืชผัก ผลไม้ ห้องปฏิบัติการ เป็นต้น

3.3 กิจกรรม/กระบวนการ หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการที่ผู้สอนและผู้เรียนกำหนดขึ้นเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น บทบาทสมมติ การสาธิต เกม เพลง เป็นต้น

3.4 วัสดุ เครื่องมือและอุปกรณ์ หมายถึง วัสดุที่ประดิษฐ์ขึ้นใช้เพื่อประกอบการเรียนรู้ เช่น หุ่นจำลอง แผนภูมิ รวมถึงสื่อประเภทเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานต่างๆ เช่น อุปกรณ์ทดลองวิทยาศาสตร์ เครื่องมือช่าง เป็นต้น

สรุปได้ว่า ประเภทของสื่อการเรียนรู้ จำแนกได้ 3 ประเภท คือ สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ เอกสาร วารสารต่างๆ สื่อเทคโนโลยี ได้แก่ สื่อที่ผลิตไว้ใช้ควบคู่กับเครื่องมือโสตทัศนศึกษาและคอมพิวเตอร์ เช่น วีดีทัศน์ CAI และสื่ออื่นๆ คือ สื่อประเภทบุคคล ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม กิจกรรม กระบวนการ วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือต่างๆ

หลักในการเลือกใช้สื่อการสอน

วาสนา เพิ่มพูน (2542: 270) กล่าวถึง หลักการในการเลือกสื่อการสอนนั้นควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและการเสนอเนื้อหา เหมาะสมกับชั้นและวัยของเด็ก ไร่และดึงดูดความสนใจของเด็ก ราคาถูก คุ่มค่าด้านเวลาและราคา

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 9) ได้กำหนดแนวปฏิบัติการเลือกและการใช้สื่อการสอนไว้ดังนี้ ถ้าเป็นสื่อประเภทหนังสือเรียน คู่มือครูและชุดการเรียนการสอนให้สถานศึกษาเลือกใช้จากบัญชีรายชื่อสื่อฯ ที่ผ่านการประเมินคุณภาพและราคาจากหน่วยงานกลาง ส่วนสื่อที่ไม่ได้รับการประเมินคุณภาพและราคาจำหน่ายจากหน่วยงานที่รับผิดชอบให้สถานศึกษาเลือกใช้ได้ โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา การใช้สื่อประเภทหนังสือเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ สถานศึกษาสามารถกำหนดให้ผู้เรียนมีไว้ใช้ประจำตัวได้ ส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ไม่ควรกำหนดให้ผู้เรียนมีหนังสือเรียนไว้ใช้ประจำตัวแต่สถานศึกษาควรจัดหาไว้บริการครูและนักเรียน

ส่วนสื่อที่นำมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้จะมีลักษณะดังนี้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2545: 4) เน้นสื่อเพื่อการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งผู้เรียนและผู้สอน สามารถจัดทำหรือพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเอง รวมทั้งนำสื่อที่มีอยู่รอบตัวมาใช้ในการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ควรมีหลากหลาย เพื่อส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน ทั้งที่เป็นวัสดุ ของจริง บุคคล สถานที่ เหตุการณ์ ที่ผลิตขึ้นใช้เอง หรือสื่อทางด้านเทคโนโลยีและเครื่องมือโสตทัศนศึกษาควรให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่ต้องการเรียน สามารถบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้หรือเป็นสื่อกลางให้ผู้สอนสามารถส่งหรือถ่ายทอดความรู้ เจตคติ และทักษะไปยังผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ดังนั้นสื่อการเรียนการสอนจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนของครู และนำไปเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย มีจำนวนเพียงพอ และมีคุณภาพ ตรงกับการศึกษาของบุตรหลาน แซซี (2542: 51 – 53) พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่คาดหวังในเรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน มุ่งพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้เด็กมีความพร้อมเพื่อศึกษาต่อไปในระดับประถมศึกษา ดังนั้นสื่อการเรียนการสอนควรมีความปลอดภัยเหมาะสมกับเด็กอนุบาล นอกจากนี้ความทันสมัยและความก้าวหน้าของสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เป็นปัจจัยหนึ่งที่สร้างความพึงพอใจต่อคุณภาพโรงเรียนในความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2545: 7- 9)

4.7 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานโรงเรียนด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน โรงเรียนจึงอยู่ในฐานะที่จะต้องประสานงานระหว่างโรงเรียนกับสถาบันอื่นที่เกี่ยวข้องให้เกิดผลสมบูรณต่อชุมชน โรงเรียนและชุมชนจะต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เพราะโรงเรียนเป็นสถาบันพัฒนาคนเพื่อให้ไปดำรงชีวิตในชุมชน จึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาชุมชน ในขณะเดียวกันก็ต้องอาศัยชุมชนช่วยในการพัฒนาโรงเรียน โรงเรียนจะต้องให้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ประชาชนได้ทราบโดยไม่มีการปิดบัง เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชุมชนกับโรงเรียน และก่อให้เกิดความร่วมมือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี

ความหมายของชุมชน

ราชบัณฑิตสถาน (2546 : 122) ให้ความหมายชุมชนว่า หมายถึง หมู่ชน กลุ่มคนที่อยู่รวมกันเป็นสังคมขนาดเล็ก อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกัน และมีผลประโยชน์ร่วมกัน

วิชิต นันทสุวรรณ และจำนง แรกพินิจ (2541: 5) กล่าวว่า ชุมชน เป็นการอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนในพื้นที่หรือขอบเขตที่แน่นอน ซึ่งมีความผูกพันซึ่งกันและกัน อันเป็นผลมาจากการมีกิจกรรมทางการผลิต และมีวิถีการผลิตที่เหมือนหรือใกล้เคียงกัน หรือเกื้อกูลกัน มีกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างคนภายในกลุ่ม และเกิดจากกลุ่มชาติพันธุ์ ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อเดียวกันใกล้เคียงกัน และรวมถึงความคิดทางการเมือง หรือมีกระบวนการในการตัดสินใจร่วมกัน

ประเวศ วะสี (วิชิต นันทสุวรรณ และจำนง แรกพินิจ. 2541: 3; อ้างอิงจาก ประเวศ วะสี: ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายและความสำคัญของชุมชนไว้ว่า ชุมชน คือ การที่คนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ ความเป็นชุมชนมีพลัง มีศักยภาพสูงในการแก้ปัญหา ทั้งทางเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และการเมือง ชุมชนที่เข้มแข็งจะก่อให้เกิดการพัฒนาทุกด้าน

สุวิทย์ ยิ่งวรพันธ์ (วิชิต นันทสุวรรณ และจำนง แรกพินิจ. 2541: 3; อ้างอิงจาก สุวิทย์ ยิ่งวรพันธ์: ม.ป.ป.) กล่าวว่า ชุมชน คือ กลุ่มชนซึ่งอยู่รวมกันโดยมีความรู้สึกผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จะโดยอาศัยหลักผูกพันในทางเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ศาสนาเดียวกันก็ตาม ที่ทำให้แต่ละบุคคลมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น

จากความหมายของชุมชนตามที่นักวิชาการ และนักการศึกษาได้ให้คำนิยามไว้สรุปได้ว่า ชุมชน หมายถึง การอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนในพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างคนภายในกลุ่ม มีวิถีชีวิต มีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ในการดำเนินชีวิตอย่างเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน มีมิตรภาพมีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความสนใจและมีปัญหาร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่องในการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหา และหาทางเลือกเพื่อการพัฒนาที่เหมาะสม

ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

สถานศึกษาเป็นสถาบันการศึกษา ที่จัดตั้งขึ้นตามความต้องการของชุมชนเพื่อมุ่งสร้างสิ่งที่เกิดประโยชน์ให้แก่ชุมชนและท้องถิ่น รับผิดชอบพัฒนาคุณภาพของคนไทยในชุมชนด้วยความต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปรับตัว และดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างมีความสุข การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนนั้น เป็นปัจจัยที่นำไปสู่การพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยอันดับแรกสถานศึกษาจะต้องเป็นฝ่ายริเริ่มเชื่อมโยงเข้าสู่ชุมชนก่อน ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาควรให้ความสำคัญ และคำนึงวิธีการหรือแนวทางที่จะส่งผลให้การประสานงานตลอดจนการติดต่อกับชุมชนดำเนินไปด้วยความราบรื่น บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งจะต้องยึดหลัก (กมล ตราชู. 2541: 140 -13) ดังนี้ สถานศึกษากับชุมชนต้องจัดให้มีการดำเนินกิจกรรมด้วยความบริสุทธิ์ใจ และมีความจริงใจ ต่อกัน กิจกรรมต้องมีความต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ต้องจัดให้มีการดำเนินการพัฒนางานให้ครอบคลุมทุกด้าน การดำเนินการต้องเป็นไปด้วยความเรียบง่าย ใช้ภาษาสื่อสารเข้าใจตรงกัน จัดให้มีการดำเนินการด้วยวิธีการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ตาม

หลักเกณฑ์แห่งความถูกต้อง ต้องมีความยืดหยุ่น และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลัง และเต็มความสามารถ

บทบาทของสถานศึกษาต่อชุมชน

จากการศึกษาบทบาทของสถานศึกษาต่อชุมชน สรุปได้ดังนี้

1. หน้าที่ในการเป็นแหล่งอบรมคนให้ชุมชนตามแนวทางที่ชุมชนหรือสังคมนั้นต้องการ ตั้งแต่การเรียนรู้อะบบการสื่อความหมายต่าง ๆ ที่ใช้ในสังคมนั้น โดยเฉพาะการสื่อสารความหมายอย่างเป็นทางการ และที่มีความซับซ้อนมากกว่าที่สถาบันอื่นๆ เช่น ครอบครัว หมู่บ้าน จะทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ ในขณะเดียวกันก็พยายามสร้างบุคลิกภาพ หรือคุณสมบัติที่เหมาะสมตามความต้องการของชุมชนให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก ทั้งยังช่วยอบรมให้นักเรียนได้รู้จัก และเห็นความแตกต่างในบทบาทหน้าที่ของบุคคลต่างๆ ในสังคมด้วย เป้าหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การให้สมาชิกของสังคมสามารถเลี้ยงตนเองได้ ดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2. บทบาทในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่ชุมชน ชุมชนหรือสังคมใดก็ตามจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการวางแผน หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดตามธรรมชาติ ดังนั้น สถานศึกษาจึงไม่ควรแต่จะสอนหนังสือให้แก่เยาวชนเท่านั้นแต่ควรที่จะพยายามคิดสิ่งใหม่ๆ ที่จะนำความเจริญมาสู่ชุมชนอยู่เสมอ เพราะการที่ชุมชนมีความเจริญความก้าวหน้า ผลสะท้อนก็จะกลับมาที่สถานศึกษาด้วย

3. บทบาทในฐานะสถาบันฝึกวิชาชีพ เนื่องจากมีการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ทำให้บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาที่สอนเฉพาะวิชาสามัญ ต้องมีบทบาทเพิ่มขึ้นในการให้ความรู้ทางด้านวิชาชีพแก่ผู้เรียน ตามความมุ่งหมายที่หลักสูตรแต่ละระดับกำหนดไว้ โดยยกระดับประถมศึกษานั้น มีเจตนาหรือความมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักและเกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพต่างๆ โดยที่หลักสูตรมุ่งให้ผู้เรียนได้รู้จักอาชีพในชุมชนให้มากที่สุด ซึ่งจัดเข้าอยู่ในกลุ่มวิชาการงานอาชีพพื้นฐาน นอกจากนี้ สถานศึกษายังเป็นสถานที่ให้บริการแก่คนนอกระบบสถานศึกษา ในการฝึกวิชาชีพตามความสนใจ โดยเปิดทำการสอนวิชาชีพให้แก่สมาชิกในชุมชน

4. บทบาทในฐานะเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน สถานศึกษาในฐานะเป็นแหล่งหรือศูนย์รวมทางวิทยาการของชุมชนควรมีบทบาทดังต่อไปนี้

4.1 เป็นศูนย์รวมข่าวสาร ซึ่งอาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น การเปิดห้องสมุดให้ชุมชนได้ใช้ จัดที่อ่านหนังสือสำหรับชุมชนไว้ในสถานศึกษา การออกข่าวสารของสถานศึกษา เป็นต้น

4.2 ศูนย์รวมเกี่ยวกับความรู้ด้านอาชีพ โดยสถานศึกษาเป็นผู้ประสานระหว่างความต้องการของชุมชนกับวิทยาการจากภายนอก โดยอาจให้ใช้สถานที่ เครื่องมือในการอบรม เป็นต้น

4.3 เป็นตัวอย่างการดำเนินงาน เช่น การประกอบอาชีพบางอย่างจำเป็นที่ผู้ได้รับการสอนต้องมีตัวอย่างการดำเนินงานที่ถูกต้อง เช่น การทำเกษตรกรรม จำเป็นต้องมีแปลงสาธิต สถานศึกษาจึงอาจมีบทบาทในด้านนี้

4.4 เป็นศูนย์รวมวัฒนธรรมในการดำเนินงานเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น สถานศึกษาควรมีบทบาทสำคัญด้วย ซึ่งโดยทั่วไปมักมีการจัดงานประเพณีต่างๆ การประกวด การละเล่น การแข่งขันกีฬา โดยใช้สถานที่ของสถานศึกษาและบุคลากรจัดงาน

บทบาทของชุมชนต่อสถานศึกษา

จากการศึกษาบทบาทของชุมชนต่อสถานศึกษา พบว่าบทบาทหน้าที่สำคัญของชุมชนต่อสถานศึกษา มีดังนี้

1. บทบาทในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาเป็นสถาบันของชุมชน ที่ตั้งขึ้นโดยชุมชน เพื่อประโยชน์ของชุมชน ดังนั้น ชุมชนจึงควรเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและเป้าหมาย รวมทั้งมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย เช่น ชุมชน มีสิทธิ์ที่จะรู้และกำหนดได้บ้างว่า บุตรหลานตนเองควรจะมีลักษณะอย่างไร มีความสามารถด้านไหน ทำอะไรได้บ้าง และในอนาคตจะเป็นอย่างไร เพราะการที่ผู้ปกครองมีส่วนรับรู้เช่นนี้ ยังจะช่วยแก้ปัญหาการโยนความผิดซึ่งกันและกันได้ด้วย เพราะเมื่อมีปัญหาใดๆ เกิดขึ้นในการให้การศึกษาอบรมดูแล ก็จะถือได้ว่าเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน และจะช่วยให้สถานศึกษาได้ดำเนินกิจกรรมไปอย่างรอบคอบ เหมาะสม ตามความต้องการของชุมชนมากขึ้น และจะทำให้ชุมชนเต็มใจที่จะเข้ามาเกี่ยวข้อง และให้ความร่วมมือ ชุมชนจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีความรู้สึกร่วมได้ร่วมเสีย มีความพร้อมที่จะแก้ปัญหาของสถานศึกษา เมื่อสถานศึกษามีปัญหาอะไรชุมชนก็จะเข้าไปแก้ปัญหาได้ดี การขอความช่วยเหลือก็จะได้ง่ายและสะดวก เนื่องจากชุมชนรู้ปัญหาอยู่แล้ว บทบาทในการมีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษา ชุมชนอาจมีส่วนร่วมใน 3 ระดับ คือ 1)มีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ 2)มีส่วนร่วมในการตีความข้อมูลและเสนอแนะทางเลือก 3) มีส่วนร่วมในการกำหนดทางเลือกและข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินงาน ซึ่งการมีส่วนร่วมในขั้นสุดท้ายนี้ เป็นสิ่งสำคัญที่ชุมชนจะต้องรับรู้ รับทราบ และมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เพราะจะมีโครงการหลายโครงการที่ต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชน หากตัวแทนชุมชนไม่ร่วมตัดสินใจด้วย ก็จะทำให้การดำเนินงานหรือการปฏิบัติตามนโยบายนั้นไม่ได้ผลสมความมุ่งหมายเท่าที่ควร ประการสำคัญคือเมื่อการมีการตัดสินใจเรื่องใดไปแล้ว ควรมีการประชาสัมพันธ์ (communicating) ให้ชุมชนได้รับรู้รับทราบทั่วกัน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการทุกรูปแบบ เช่น จัดหมายข่าวของสถานศึกษาแจ้งผ่านนักเรียน ออกข่าวในสื่อมวลชนท้องถิ่น เป็นต้น

นอกจากนี้ ชุมชนอีกกลุ่มหนึ่งที่มีบทบาทในการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา คือ กลุ่มอิทธิพลต่างๆ กลุ่มนี้จะไม่มีองค์กรโดยตรง ไม่มีหน้าที่ทางสังคมโดยตรง แต่จะเกิดขึ้นเมื่อผลประโยชน์ด้านใดด้านหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาควรให้คนเหล่านี้ เข้ามามีส่วนกำหนดนโยบายตั้งแต่เบื้องต้น โดยอาจตั้งให้เป็น

กรรมการด้วย หรืออาจขอความคิดเห็นเพิ่มเติม หรือให้ข้อมูลเพิ่มเติม เป็นต้น และควรให้บุคคล
หลายๆ กลุ่มหลายๆ ทรศนะร่วมเป็นกรรมการ เพื่อลดแรงกดดันจากกลุ่มอิทธิพลต่างๆ ให้น้อยลง

2. บทบาทในการสนับสนุนภารกิจหลักของสถานศึกษา บทบาทในการสนับสนุน
ภารกิจหลักของสถานศึกษานี้ ได้แก่ 1) บทบาทต่อการเรียนการสอน ซึ่งบทบาทนี้ถือว่าเป็นบทบาท
ที่พ่อแม่ ผู้ปกครองทำอยู่แล้วคือ การให้การศึกษอบรมนอกสถานศึกษา เพียงแต่จะมีเวลามากหรือน้อย
แต่ในสภาพสังคมที่เร่งรีบบทบาทนี้อาจลดน้อยลงแต่กระนั้นก็เป็นบทบาทที่จะละเลยเสียไม่ได้
2) บทบาทในการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่สถานศึกษาทั้งในเชิงประเมินและเชิงเสนอแนะ เพราะพ่อแม่
ผู้ปกครอง ชุมชน เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด และมีผลประโยชน์โดยตรงแก่ผู้เรียนอย่าง
แท้จริงการให้ข้อมูลป้อนกลับนี้อาจทำให้สถานศึกษานี้ได้รู้ว่า จัดการศึกษาไปได้ผลมากน้อย
เพียงใด

3. บทบาทในการให้บริการด้านทรัพยากรแก่สถานศึกษา สภาพการจัด
การศึกษาในสังคมไทย หลีกเสี่ยงไม่ได้ที่ชุมชนต้องให้ความช่วยเหลือในด้านทรัพยากร เพราะ
สถานศึกษา มีข้อจำกัดหลายประการ ในขณะที่ชุมชนมีความพร้อมบางประการ เพราะโรงเรียนก็
เหมือนหน่วยงานราชการอื่น ที่พบปัญหาในเรื่องของทรัพยากรและบุคลากร เช่น การขาด
งบประมาณด้านจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ การขาดแคลนครูเฉพาะด้าน ครูบางสาขาวิชา โดยเหตุนี้ จึงเป็น
บทบาทของชุมชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องช่วยเหลือและให้การสนับสนุนแก่โรงเรียนลักษณะ
หนึ่งเพราะโรงเรียนเป็นสมบัติของชุมชน เพื่อให้โรงเรียนดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพเป็น
ประโยชน์แก่ชุมชนอย่างแท้จริง รูปแบบให้ความช่วยเหลือการให้บริการของชุมชนนั้นอาจขึ้นอยู่กับ
ลักษณะของทรัพยากร ดังนี้ 1) ทรัพยากรมนุษย์ รูปแบบการให้บริการมีลักษณะเป็นที่ปรึกษา เป็น
วิทยากร หรือช่วยสอนประจำ 2) ทรัพยากรการเงิน ให้บริการในลักษณะให้เปล่า สมทบให้เฉพาะ
เรื่องตั้งเป็นกองทุน 3) ทรัพยากรอุปกรณ์อาจใช้เป็นครั้งคราว แลกเปลี่ยนกันระหว่างชุมชนและ
สถานศึกษาบริจาคให้ 4) ทรัพยากรวัสดุ อาจบริจาค หรือขายในราคาถูก 5) ทรัพยากรอาคาร
สถานที่มีการให้ยืม บริการให้ใช้เป็นสถานที่ฝึก 6) ทรัพยากรธรรมชาติ สถานศึกษาใช้ประกอบการ
เรียนการสอน เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากสภาพจริง 7) ทรัพยากรด้านเทคโนโลยี เป็นที่ให้ความรู้ทาง
เทคโนโลยี เช่น โรงงาน โรงสี โรงเลื่อย ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร เป็นต้น

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นดังนี้

1. เป็นผู้กำหนดรูปแบบหรือแนวทางการประสานงานว่า จะให้รูปแบบ
ความสัมพันธ์เป็นแบบใด และการประสานสัมพันธ์จะกระทำโดยทางใด เช่น อาจทำโดยผ่าน
คณะกรรมการสถานศึกษา สมาคมผู้ปกครอง เป็นต้น

2. เป็นผู้ประสานงาน ในลักษณะการประสานงานระหว่างชุมชนกับแหล่ง
วิทยากรหรือหน่วยงานอื่นในการพัฒนาชุมชนนั้น

3. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารถือว่าเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน และ เป็นบุคคลที่ชุมชนให้ความเชื่อถือ ดังนั้น เมื่อการมีการนำเอาความรู้หรือวิทยาการใหม่ๆ เข้าสู่ชุมชน ผู้บริหารจะมีบทบาทสำคัญในการนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชน

4. เป็นผู้แก้ปัญหา ปัญหาบางประการของชุมชนที่ไม่สามารถตกลงกันเองได้ จำเป็น ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากภายนอก บทบาทนี้มักจะตกอยู่กับผู้บริหารให้คำแนะนำช่วยเหลือ

5. การทำตนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน เพื่อให้การช่วยเหลือ อบรม หรือเป็น วิทยาการในบางเรื่อง

องค์ประกอบที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ หลายประการ ได้แก่

1. แนวนโยบายของสถานศึกษา ถ้าสถานศึกษามีแนวนโยบายที่จะเปิดประตู สถานศึกษาแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเป็นไปในทางที่ดี

2. ความร่วมมือของบุคลากรในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน บุคลากรใน สถาบันศึกษาทุกคน รวมถึงนักเรียนต้องประสานกันทุกฝ่ายจึงจะทำให้สำเร็จลุล่วง

3. ความพร้อมของสถานศึกษา ซึ่งหมายถึงความพร้อมด้านอาคารสถานที่ และเครื่องอำนวยความสะดวก ที่จะให้ความช่วยเหลือร่วมมือกับชุมชน

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2542: 7-10) กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ชุมชนว่า อาจทำได้ดังนี้

1. ศักยภาพแวดล้อมของชุมชน

การศึกษาสภาพแวดล้อมของชุมชนเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ถึง ผลกระทบของสภาพแวดล้อมที่มีต่อชุมชน โดยผลกระทบดังกล่าวมีทั้งส่วนที่ช่วยให้ชุมชนมีความ พร้อม มีความสามารถในการเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษามากขึ้น และส่วนที่เป็นอุปสรรคหรือ ส่วนที่ลดความพร้อมความสามารถของชุมชนลง สภาพแวดล้อมดังกล่าว ได้แก่ สภาพแวดล้อมทาง เศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี การมีความรู้ความเข้าใจดังกล่าวทำให้ สถานศึกษาสามารถเลือกเวลา โอกาส กลุ่มบุคคล และกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อการมีส่วนร่วมของ ชุมชนได้ในกรณีทำสภาพแวดล้อมส่งผลให้ชุมชนได้รับความเดือดร้อนขัดสน สถานศึกษาก็สามารถ นำความรู้ความเข้าใจดังกล่าว มาจัดกิจกรรมให้ชุมชนคลายความเดือดร้อนและความเข้มแข็งได้ซึ่ง จะส่งผลให้ชุมชนเต็มใจเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาในโอกาสต่อไป

2. ศักยภาพประวัติความเป็นมาและสภาพของชุมชน

การส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษา จำเป็นต้องรู้ประวัติ ความเป็นมา และสภาพของชุมชนเป็นอย่างดี โดยควรศึกษาในประเด็นต่อไปนี้

2.1 การก่อกำเนิดของชุมชน เนื่องจากความเป็นมาของการก่อกำเนิดชุมชนช่วยให้เราเข้าใจพื้นฐาน และวิวัฒนาการของชุมชนได้ดีขึ้น

2.2 กลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ก่อตั้งชุมชน กรณีที่สามารถสืบทราบลงไปจนถึงกลุ่มบุคคลที่ร่วมกันก่อตั้งชุมชนได้ จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถเข้าถึงกลุ่มบุคคลที่เป็นแกนของชุมชนได้ง่ายขึ้น เพราะโดยทั่วไปปลูกหลายของผู้ก่อตั้งชุมชน มักได้รับนับถือจากคนในชุมชนต่อมา

2.3 ขอบเขตและอาณาบริเวณของชุมชน การรู้จักขอบเขตและอาณาจักบริเวณของชุมชนอย่างแท้จริง ช่วยให้สถานศึกษาทราบว่าผู้รับบริการของสถานศึกษาอยู่ที่ใด พร้อมกันนั้นก็ทำให้ทราบด้วยว่า ผู้ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมปลະช่วยส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาอยู่ที่ใดด้วย แต่ข้อควรคำนึงคือ ความเป็นชุมชนนั้น ไม่ได้ถูกตัดขาดด้วยเขตแดนที่ทางราชการกำหนดเสมอไป สถานศึกษาควรพิจารณาถึงความเกี่ยวข้องผูกพันของคนในชุมชนอันเนื่องมาจาก เชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรมของกลุ่มคนด้วย เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษา

2.4 ลักษณะทางกายภาพของชุมชน ซึ่งได้แก่ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะภูมิประเทศ และเส้นทางคมนาคมในชุมชน เป็นต้น

2.5 ลักษณะทางชีวภาพของชุมชน เช่น สัตว์ป่า พืชพรรณ ในท้องถิ่น รวมทั้งระบบนิเวศน์ในถิ่นที่ชุมชนตั้งอยู่

2.6 ผู้นำชุมชน บุคคลสำคัญของชุมชน และบทบาทที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

2.7 ระบบเครือข่ายชุมชน เช่น การรวบรวมกลุ่มขององค์กรชุมชน ความโยงใย และความสัมพันธ์ของตระกูลต่างๆ ในชุมชน เป็นต้น

2.8 ประชากรในชุมชน ได้แก่ จำนวนประชากร เพศ อายุ การเกิด การตาย การย้ายถิ่น กลุ่มตระกูลต่างๆ ในชุมชน สิ่งเหล่านี้เป็นข้อมูลให้สถานศึกษานำมาประกอบการตัดสินใจ และวางแผนการดำเนินงานได้ดียิ่งขึ้น

2.9 ความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี วิธีการดำเนินชีวิต สิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในชุมชน และลักษณะนิสัยพื้นฐานของคนในชุมชน

2.10 สถานที่สำคัญของชุมชน เช่น วัด โบสถ์ สุเหร่า สถานศึกษาสถานที่ราชการ และปูชนียสถานอื่นๆ เป็นต้น

2.11 ระบบเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพของประชาชนการพึ่งพาทางเศรษฐกิจของคนในชุมชนและระหว่างชุมชน

2.12 ระบบการเมืองการปกครองและกลุ่มทางการเมืองของคนในชุมชน การศึกษาในประเด็นข้างต้น ควรศึกษาให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อให้เห็นถึงความเคลื่อนไหว และความคลี่คลายของเหตุการณ์ในชุมชน สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้สถานศึกษาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างระบบการมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม ตัวอย่างเช่น ความรู้ในเรื่องผู้นำชุมชนและระบบเครือข่ายของชุมชนช่วยให้สถานศึกษาทราบว่าการ

จะติดกับชุมชน สถานศึกษาควรเริ่มต้นจากใคร เส้นทางของการสื่อสารโยงใยเป็นอย่างไร เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งกับชุมชน สถานศึกษาก็สามารถก็สามารถเข้าใจถึงความโยงใยต่างๆ ทำให้สามารถหาวิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

3. ศึกษาประวัติความเป็นมาและสภาพสถานศึกษา

การศึกษาประวัติความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของสถานศึกษา มีสิ่งที่ควรศึกษาดังนี้

3.1 ประวัติการก่อตั้งสถานศึกษา

3.2 กลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการก่อตั้งสถานศึกษา

3.3 ผู้อุปการะและผู้ให้การสนับสนุนสถานศึกษา

3.4 ผู้บริหารสถานศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และผลงานของผู้บริหาร

แต่ละคน

3.5 ความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชน

3.6 ที่ตั้ง แผนที่ แผนผังของสถานศึกษา

3.7 สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

3.8 ลักษณะทางกายภาพของสถานศึกษา

3.9 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรของสถานศึกษาในปัจจุบัน

3.10 ปริมาณงาน ผลการปฏิบัติงาน และปัญหาของสถานศึกษา

3.11 ความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนปัจจุบัน

การศึกษาประวัติความเป็นมาและสภาพของสถานศึกษา จะทำให้เข้าใจเรื่องราวในอดีต ซึ่งนำมาสู่การสานต่อความสัมพันธ์กับชุมชน ช่วยให้สถานศึกษาสามารถฟื้นฟูความสัมพันธ์ในอดีตที่ขาดตอนไปๆ ได้แนวทางในการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งที่มีมาแต่อดีต ทำให้สถานศึกษาไม่ละเลยที่จะยกย่องให้เกียรติ และรักษาน้ำใจคนรุ่นเก่า ที่เคยสนับสนุนงานของสถานศึกษา ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะทำให้ได้กำลังใจจากคนรุ่นใหม่ที่เป็นลูกหลานรุ่นเก่า และทั้งหมดนี้จะนำไปสู่ความร่วมมือร่วมใจระหว่างสถานศึกษาเข้ากับชุมชน

4. ปรับปรุงบุคลิกภาพการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารคือผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา และผู้บริหารมักเป็นทั้งผู้นำและสัญลักษณ์ของหน่วยงาน การปรับปรุงบุคลิกภาพให้เอื้อกับการทำงานร่วมกับชุมชน ย่อมช่วยส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาได้มากขึ้น โดยผู้บริหารควรมีลักษณะการทำงานและลักษณะดังนี้

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีอริยาคัยอันดี มีความสัมพันธ์อันดีกับ

ชุมชนเป็นผู้ให้เกียรติกับประชาชนเสมอ สามารถทำงานร่วมกับผู้นำชุมชนและประชาชนได้ เป็นผู้วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ทั้งยามปกติและยามที่ต้องขอรับการสนับสนุนจากประชาชน

4.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางตนเสมอกับประชาชน ไม่ถือว่ามี

ตำแหน่งหน้าที่การงานสูงกว่า ให้ความเคารพต่อความคิดเห็นของประชาชนเสมอ

4.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณลักษณะของนักประชาธิปไตย โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ให้สมาชิกทุกคนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น มีอำนาจในการตัดสินใจได้อย่างเท่าเทียมกันไม่รวบอำนาจการตัดสินใจไว้ที่ตนเองผู้เดียว

4.4 บริหารสถานศึกษาควรเข้าไปร่วมงานกับชุมชนตามโอกาสอันควร เช่น วาระที่มีงานเทศกาลของชุมชน หรือช่วงที่ชาวบ้านมีงานบุญ งานประเพณี เพราะการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว จะช่วยให้เกิดความสนิทสนมคุ้นเคยกับชุมชนและเข้าใจชุมชนมากขึ้น โดยคนในชุมชนถือว่าการเข้าร่วมกิจกรรมเช่นนี้ เป็นการให้เกียรติเขา

4.5 ผู้บริหารควรเป็นผู้มีความประพฤติดี เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น มีความรู้ความสามารถดี และมีความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่การงานโดยสรุปแล้วควรเป็นทั้งครูของนักเรียน ครูของครู และครูของผู้ปกครอง

4.6 ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้มีความรัก ความผูกพันกับสถานศึกษาและชุมชนด้วยการทุ่มเทเวลา ทุ่มเทความรู้ความสามารถ เพื่อทำงานให้กับสถานศึกษา เพราะคนในชุมชนจะเฝ้าสังเกตพฤติกรรมของผู้บริหารว่า รักและทุ่มเทการทำงานให้กับสถานศึกษาเพียงใด ถ้าเขาพบว่า แม้แต่ผู้บริหารยังไม่รักไม่ผูกพันกับสถานศึกษา ชาวบ้านก็จะดูอยู่ห่างๆ แต่ถ้าเป็นไปในทางตรงกันข้าม ชาวบ้านก็จะเต็มใจเข้ามาสนับสนุนส่งเสริมสถานศึกษา

4.7 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจำบุคคลที่เคยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนงานของสถานศึกษาได้ เพราะเป็นการแสดงถึงการให้เกียรติและให้ความสำคัญอย่างหนึ่ง

4.8 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้เกียรติ และเชิดชูคุณความดีของบุคคลและตระกูลที่เป็นผู้มีอุปการคุณแก่สถานศึกษาทั้งในอดีตและปัจจุบัน รวมทั้งให้เกียรติศิษย์เก่า อดีตครู อดีตผู้บริหาร คณะกรรมการที่เคยปฏิบัติงานให้กับสถานศึกษามาก่อน เพราะนอกจากแสดงถึงความเป็นผู้มีกตเวทิตาคุณ ยังช่วยให้ได้นำใจจากกลุ่มบุคคลดังกล่าวด้วย

4.9 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญ และใส่ใจในการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และพยายามสร้างเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันเพราะความขัดแย้งความไม่เข้าใจ จะกลายเป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน

4.10 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้เกียรติและยกย่องเชิดชูครูเก่าแก่ ศิษย์ที่ปัจจุบันปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา เนื่องจากครูเก่าแก่และศิษย์เก่า มักจะมีสายสัมพันธ์ในชุมชนสูง การยกย่องให้เกียรติบุคคลกลุ่มนี้ ทำให้สถานศึกษาได้พลังที่จะช่วยสานให้คนในชุมชนเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนสถานศึกษาได้อย่างดี

5. การปรับบุคลิกภาพการทำงานของครู อาจารย์ และบุคลากรของสถานศึกษา

ครูอาจารย์และบุคลากรของสถานศึกษา เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของสถานศึกษาเป็นอย่างมาก รวมทั้งการมีบทบาทสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน โดยครู อาจารย์ และบุคลากรควรมีการปฏิบัติงานและลักษณะ ดังนี้

5.1 ครู อาจารย์ และบุคลากรของสถานศึกษา ควรมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ปฏิบัติต่อประชาชนอย่างให้เกียรติเสมอ

5.2 ครู อาจารย์ และบุคลากรของสถานศึกษา ควรแสดงให้เห็นว่ามีความรัก ความผูกพัน และความรู้สึกรักเป็นเจ้าของสถานศึกษา ด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างดีพยายามรักษาชื่อเสียงของสถานศึกษา และสร้างความเข้าใจอันดีกับชุมชน

5.3 ครู อาจารย์ และบุคลากรของสถานศึกษา ควรมีความสมัครสมานสามัคคีกัน ร่วมมือกันทำงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าของสถานศึกษา

เนื่องจากครู อาจารย์ และบุคลากรของสถานศึกษา เป็นกลุ่มบุคคลที่ได้สัมผัสกับชุมชนมากที่สุด บางคนอาจเป็นทั้งบุคลากรของสถานศึกษาและสมาชิกของชุมชน การปรับปรุงคุณภาพและการทำงานของคณาจารย์นี้ ย่อมช่วยให้สถานศึกษาได้ทั้งผลงานที่ดี และนักประชาสัมพันธ์ที่ยอดเยี่ยมไปพร้อมๆกัน สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษาประสบความสำเร็จได้ง่ายขึ้น

6. ปรับปรุงวิธีการดำเนินงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

วิธีการปฏิบัติและผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา เป็นทั้งสิ่งที่ส่งเสริมและสิ่งที่เป็อุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน การส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการศึกษาให้มากขึ้น สถานศึกษาควรปรับปรุงวิธีการดำเนินงานและผลการดำเนินงานดังนี้

6.1 สถานศึกษาควรเป็นฝ่ายเริ่มต้นที่จะเข้าไปพบหาชุมชน และบอกสิ่งที่สถานศึกษาต้องการให้ชุมชนทราบ เนื่องจากปัจจุบันชุมชนค่อนข้างเห็นกับสถานศึกษา การจะส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษา ฝ่ายสถานศึกษาควรเป็นผู้เริ่มต้นเข้าไปหาชุมชนก่อน

6.2 สถานศึกษาควรสร้างระบบเครือข่ายที่ครอบคลุมชุมชน เพื่อให้การติดต่อสื่อสาร และการรวมพลังจากชุมชนสามารถกระทำได้อย่างเป็นระบบ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ การจัดระบบอาจทำได้หลายวิธี แต่วิธีหนึ่งคือการมอบหมายให้ครู อาจารย์ กรรมการสถานศึกษาแต่ละคนรับผิดชอบประสานงานกับหมู่บ้านต่าง ๆ

6.3 สถานศึกษาควรจัดสิ่งที่เป็นบริการแก่ชุมชน เช่น ให้ประชาชนยืมสถานที่วัสดุสิ่งของ ไปใช้ในการจัดงานต่าง ๆ การเผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน การจัดฝึกอบรมวิชาชีพ การประสานงานกับหน่วยราชการ หน่วยงานเอกชนเพื่อประโยชน์ของประชาชน เป็นต้น

6.4 สถานศึกษาควรสร้างความมั่นใจให้กับชุมชนว่า เด็กที่เข้ามาเรียน จะได้รับความปลอดภัย มีการพัฒนาการสมวัยและเหมาะสมกับศักยภาพของเด็ก

6.5 สถานศึกษาควรสร้างความน่าเชื่อถือในเรื่องการเงิน โดยเฉพาะการบริหารเงินที่ชุมชนมีส่วนในการจัดมาให้สถานศึกษา เพราะถ้าสถานศึกษาขาดความเชื่อถือในเรื่องนี้ ชุมชนก็จะไม่ให้การส่งเสริมสนับสนุนอีก

6.6 สถานศึกษาควรมีระบบที่ดีในการคัดเลือกตัวแทนของชุมชนเข้ามาเป็นกรรมการสถานศึกษา แม้จะมีระเบียบที่ให้อำนาจแก่ผู้บริหารสถานศึกษาในการเสนอชื่อบุคคลเข้ามาเป็นกรรมการสถานศึกษาก็ตาม แต่ถ้าสถานศึกษาสามารถสร้างระบบที่ทำให้ได้ตัวแทนที่ชุมชนยอมรับ ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการชักจูงให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในระดับที่สูงต่อไป

6.7 สถานศึกษาควรสร้างความรู้สึกว่าสถานศึกษาเป็นของชุมชน เพื่อให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบการดำเนินงานของสถานศึกษา การสร้างความรู้สึกลักษณะนี้ สถานศึกษาต้องศึกษาว่าประชาชนแต่ละคนมีความสัมพันธ์กับสถานศึกษาในลักษณะใด เช่น เป็นศิษย์เก่า เป็นผู้ปกครองนักเรียน เป็นผู้อุปการะและสนับสนุนสถานศึกษา เป็นต้น

6.8 สถานศึกษาควรพัฒนาประสิทธิภาพด้านการเรียนการสอนอย่างเต็มที่เพื่อให้ให้นักเรียนที่เป็นลูกหลานของชุมชนเป็นคนเก่ง และคนดีตามที่ชุมชนต้องการ

การปรับปรุงวิธีการดำเนินงาน และผลการดำเนินงาน และผลการดำเนินของสถานศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเฉพาะในเรื่องคุณภาพของนักเรียน ทั้งนี้ เพราะชุมชนจะพิจารณาว่าสถานศึกษามีคุณภาพมากน้อยเพียงใด จากคุณภาพของนักเรียน ถ้าสถานศึกษาสามารถสร้างนักเรียน ให้มีความรู้ความสามารถ และมีความประพฤติดี ชุมชนก็จะทุ่มเทสนับสนุนสถานศึกษาอย่างเต็มที่

อมรวิรัช นาคทรพร (2543: 81-83) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาเกี่ยวกับวิถีชุมชนพบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีดังนี้

1. การมีผู้นำในชุมชนที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มุ่งมองที่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง และเข้าใจคุณค่าของภูมิปัญญาที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตน สามารถดึงทรัพยากรมาสนับสนุนและสามารถกระตุ้นให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา

2. ความคุ้นเคยส่วนตัวระหว่างครูและชาวบ้าน โดยเฉพาะหากครูมีพื้นเพเป็นคนในพื้นที่ จะทำให้การสื่อสารขอความร่วมมือกับชุมชนได้เป็นอย่างดี

3. การจัดกิจกรรมของสถานศึกษา เป็นการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของชุมชนอย่างแท้จริง เช่น หากชุมชนมีปัญหาเรื่องการแพร่ระบาดของยาเสพติด และโรงเรียนจัดกิจกรรมให้ความรู้ หรือรณรงค์ต่อต้านการซื้อขายยาเสพติด คนในชุมชนย่อมสนใจ และให้การสนับสนุนกิจกรรมดังกล่าว

4. องค์กรต่างๆ ในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นองค์กรการบริหารส่วนตำบล (อบต.) หรือคณะกรรมการหมู่บ้าน(กม.) หรืออาจเป็นกลุ่มประชาคม หรือองค์กรที่ไม่เป็นทางการ เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มแม่บ้าน เป็นต้น กลุ่มต่างๆ เหล่านี้ หากสามารถนำมาใช้เป็นแกนกลางในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนได้แล้ว ก็จะเป็นกลไกที่สร้างประโยชน์ได้เป็นอย่างมาก

จากงานวิจัยของอมรรวิษฐ์ นาครทรรพ (2543 : 85 -90) ได้สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็น 3 ด้าน

1. ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ได้แก่ ความเชื่อและค่านิยมต่อการศึกษา สภาพเศรษฐกิจที่มั่นคง และการแข่งขันทางการเมืองในท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้นักการเมืองท้องถิ่นเข้ามาทำงานกับโรงเรียน
2. ปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน ได้แก่ ชุมชนมีความคาดหวังที่สูงต่อโรงเรียนชุมชนมีระบบเครือญาติที่เข้มแข็ง ชุมชนมีผู้นำที่เข้มแข็ง มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลสำคัญในชุมชน เช่น ผู้นำชุมชน นักการเมือง และผู้ประกอบการในชุมชน เป็นต้น
3. ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ได้แก่ ความศรัทธาในตัวผู้บริหาร ครู และผู้บริหารมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ครูมีความผูกพันและความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียนมีความสามัคคีกันใหม่ในหมู่คณะครู โรงเรียนเอื้อเพื่อให้ชุมชนใช้ทรัพยากรของโรงเรียน และโรงเรียนมีชื่อเสียงทางวิชาการดี

จากการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชน อาจสรุปโดยรวมได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ได้แก่
 - 1.1 ตัวผู้บริหารโรงเรียนความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน การมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน การเป็นในพื้นที่ การเป็นที่เคารพศรัทธาของผู้ใต้บังคับบัญชาและชุมชน การยอมรับชุมชน การมีความรับรู้ ความสามารถในการบริหาร ความเป็นประชาธิปไตย มีคุณธรรม เสียสละ
 - 1.2 ครูและบุคลากรในโรงเรียน มีความเข้าใจในบทบาทของชุมชนต่อการจัดการศึกษา มีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน การเป็นคนในพื้นที่จะทำให้ใกล้ชิดและเข้าใจชุมชน การมีความสามัคคีกันในหมู่คณะ
 - 1.3 ขนาดของสถานศึกษา
 - 1.4 ลักษณะการปฏิบัติงานของโรงเรียนเอื้อต่อการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม มีการจัดกิจกรรมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ
 - 1.5 ชื่อเสียงทางวิชาการและชื่อเสียงด้านอื่นๆของโรงเรียน
 - 1.6 สภาพโดยทั่วไปของโรงเรียน มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร
2. ปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน ได้แก่
 - 2.1 การมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง
 - 2.2 คณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นตัวแทนชุมชน มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการการศึกษา ความเป็นผู้นำ เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็นกล้าตัดสินใจมีครู อาจารย์ และบุคลากรของสถานศึกษา ความเสียสละ

2.3 ชุมชนมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน มีความเต็มใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง

3. ปัจจัยด้านอื่นๆ ได้แก่

3.1 สภาพเศรษฐกิจของชุมชน การประกอบอาชีพของคนในชุมชน มีการอยู่แบบพึ่งพาอาศัยกัน

3.2 สภาพสังคมวัฒนธรรม ลักษณะนิสัยพื้นฐานของคนในชุมชน

3.3 การมีการแข่งขันกันทางการเมือง

3.4 สภาพการคมนาคม ความห่างไกลทุรกันดาร

3.5 ปัจจัยด้านเพศที่พบว่าเพศชายมักมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง

3.6 การยอมรับซึ่งกันและกันของสถานศึกษาและชุมชน

เมื่อพิจารณาแนวความคิดต่าง ๆ ของนักการศึกษาหลายท่านแล้ว พอสรุปได้ว่าโรงเรียนมีความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และกับผู้ปกครองดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ได้แก่ เพื่อป้องกันการเข้าใจผิดระหว่างครูและทางบ้านของนักเรียน เพื่อส่งเสริมความสามัคคีปรองดองระหว่างครูกับผู้ปกครอง เพื่อให้ครูและผู้ปกครอง ได้พบปะกันในบางโอกาส และเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ความเข้าใจ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการศึกษาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อให้ครูและผู้ปกครองได้ทราบถึงพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียนที่บ้านและที่โรงเรียน และเพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมภายในโรงเรียนให้ผู้ปกครองได้มีความสนใจและร่วมมือสนับสนุนให้เจริญก้าวหน้า

2. ความมุ่งหมายในด้านการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ ช่วยกันรับผิดชอบในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่เด็กเมื่อทางโรงเรียนได้สอนวิชาต่าง ๆ ก็ได้ให้เด็กนำไปปฏิบัติที่บ้านในชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์โดยการฝึกนิสัย น้ำใจ ทัศนคติ และความประพฤติ เมื่อนักเรียนเรียนและได้ปฏิบัติที่โรงเรียน เมื่อมาอยู่ที่บ้านและอยู่ในชุมชนก็ฝึกเป็นนิสัย เพื่อฝึกหัดทางด้านสังคมขึ้นที่โรงเรียนและชุมชน โดยทางโรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อการฝึกพัฒนาการทางสังคม ช่วยปรับปรุงโรงเรียน โดยผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมกับการพัฒนาโรงเรียน และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนในการเรียนการสอน โดยการเชิญวิทยากรจากชุมชน และเพื่อช่วยปรับปรุงและพัฒนาชุมชน โรงเรียนมีบทบาทที่สำคัญในการปรับปรุงชุมชน เป็นผู้กระตุ้นประสานงาน ซึ่งช่องทางแนะนำให้ชุมชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

จากการที่นักวิชาการได้ให้ความหมายของชุมชนและเสนอแนะวิธีสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน สรุปได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน หมายถึงการสร้างเจตคติที่ดีต่อผู้ปกครอง มีการแจ้งข้อมูล ข่าวสาร ความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้าของโรงเรียนและนักเรียน เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชนเกิดความรู้สึกว่าโรงเรียนให้ความสำคัญเป็นกันเอง มีการจัดกิจกรรมของโรงเรียนโดยให้

ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ และการที่โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน

ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และโรงเรียนกับชุมชน โดย เป็นข้อมูลหนึ่งให้ผู้ปกครองพิจารณาในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนให้บุตรหลานเข้าเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของสุตาพร สอนจิตต์ (2544: 85 – 56) พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจที่โรงเรียนมีการรายงานข่าวสาร ความเคลื่อนไหวของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ มีการปฐมนิเทศชี้แจงเรื่องต่างๆ เช่น กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักสูตร เพื่อทำความเข้าใจและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทำข้อตกลงร่วมกันทุกปี มีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองทางจดหมายเวียน วารสารโรงเรียน รายงานผลงานต่างๆ ที่โรงเรียนปฏิบัติให้ชุมชนรับทราบอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้ปกครองนักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียน ถือว่าโรงเรียนให้ความร่วมมือกับชุมชนและเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ด้วยเหตุนี้ชุมชนจึงให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือโรงเรียนเป็นอย่างดี และได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียน

5. การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis)

การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก เป็นเทคนิคการวิเคราะห์ที่ประกอบด้วยตัวแปรต้นอย่างน้อย 1 ตัว เพื่อทำนายตัวแปรตาม 1 ตัว ซึ่งตัวแปรตามเป็นตัวแปรจัดประเภท (Category Variable) ซึ่งต่างจากการวิเคราะห์สมการถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression) และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุ (Multiple Regression) ที่ตัวแปรตามเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกจะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายกับความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ตามลักษณะของตัวแปรเกณฑ์ ตัวแปรจัดประเภทอาจมีการจัดประเภทเป็น 2 ลักษณะซึ่งเรียกว่า ตัวแปรทวิภาค (Dichotomous) หรือมีค่าได้เพียง 2 ค่า เช่น สอบได้/สอบตก สำเร็จ/ไม่สำเร็จ เป็นต้น หรือมีการจัดประเภทมากกว่า 2 ลักษณะซึ่งเรียกว่าตัวแปรพหุภาค (Polytomous) เช่น ไม่ศึกษาต่อ/ศึกษาต่อสายสามัญ/ศึกษาต่อสายอาชีพ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548: 39) เนื่องจากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกเป็นการฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญของการวิเคราะห์ถดถอยพหุ เช่นข้อตกลงเบื้องต้นเรื่อง การแจกแจงความคลาดเคลื่อนที่ต้องเป็นโค้งปกติ อีกประการหนึ่งค่าที่ทำนายได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ไม่มีการแปลความหมายเป็นค่าความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ได้ โดยค่าที่ทำนายได้อาจจะอยู่นอกช่วง 0 ถึง 1 ส่วนการวิเคราะห์จำแนกสามารถใช้ในการพยากรณ์การเป็นสมาชิกของกลุ่มได้โดยตรงแต่ต้องมีข้อตกลงเบื้องต้นในเรื่องการแจกแจงปกติพหุ (Multivariate normality) ของตัวแปรอิสระและเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม (Variance-covariance matrix) ที่ต้องเท่ากันในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ในขณะที่การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก ไม่จำเป็นต้องมีข้อตกลงเบื้องต้นเหล่านี้ (ศิริเดช สุชีวะ. 2539: 11-12)

5.1 จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก

การวิเคราะห์สมการถดถอยโลจิสติก มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่า ตัวแปรต้นใดบ้างที่สามารถใช้ทำนายหรืออธิบายตัวแปรเกณฑ์ ซึ่งเป็นตัวแปรจัดกลุ่มที่เป็นแบบทวิภาคหรือพหุวิภาค โดยอาจจะมีปัญหาในการวิจัย ดังเช่น

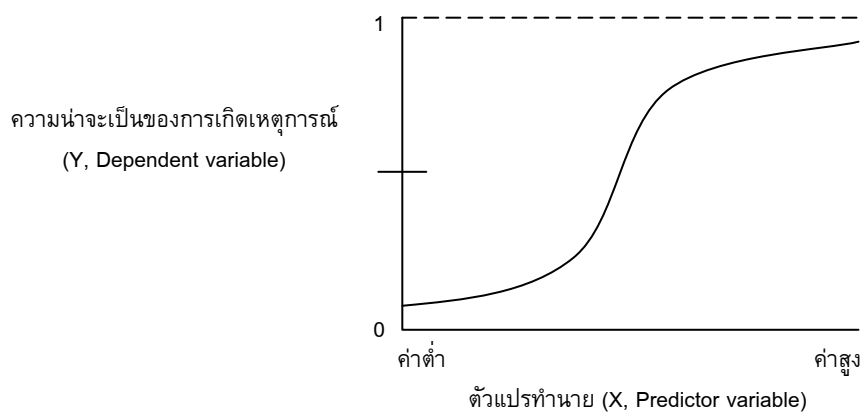
3.1.1 ตัวแปรต้นตัวใดบ้างที่สามารถใช้ทำนายหรืออธิบาย หรือเพิ่ม/ลดโอกาสของการเกิดเหตุการณ์ของตัวแปรตามหรือตัวแปรเกณฑ์ที่สนใจ

3.1.2 ตัวแปรต้นตามทฤษฎีตัวใดบ้างและมีความสัมพันธ์เพียงใดในการทำนายหรืออธิบาย หรือเพิ่ม/ลดโอกาสของการเกิดเหตุการณ์ของตัวแปรตาม

3.1.3 ตัวแปรต้นหรือตัวแปรทำนายใดที่จะเป็นสาเหตุของการเกิดเหตุการณ์ในตัวแปรตาม

5.2 โมเดลของการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก

เมื่อตัวแปรตามหรือตัวแปรเกณฑ์ (Y) มีลักษณะเป็นทวิภาค เช่น เกิดเหตุการณ์ (Y=1) หรือไม่เกิดเหตุการณ์ (Y=0) ตัวแปรเกณฑ์ (Y) จะมีรูปแบบความสัมพันธ์กับตัวแปรทำนาย (X's) ด้วยฟังก์ชันโลจิสติก ซึ่งเป็นฟังก์ชันความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรรูปคล้ายตัว S ดังรูป

ภาพประกอบ 2 ฟังก์ชันโลจิสติก (Logistic Function)

โดย
$$P(Y) = \frac{1}{1 + e^{-f(x)}}$$

เช่น
$$P(Y) = \frac{1}{1 + e^{-(b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + E)}}$$

เมื่อ
$$P(Y) = \text{ความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ } Y$$

	e	=	exponential function ($e \approx 2.71828$)
	$f(x)$	=	ฟังก์ชันของตัวแปรทำนาย
สมมุติให้	P_y	=	ความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ที่สนใจ ($Y=1$)
	Q_y	=	ความน่าจะเป็นของการไม่เกิดเหตุการณ์ที่สนใจ ($Y=0$)
	Z	=	Linear combination ของตัวแปรทำนาย = $b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + \dots + b_px_p$

เพราะฉะนั้น
$$P(Y) = \frac{1}{1 + e^{-f(x)}}$$

และ
$$Q_y = 1 - P_y = 1 - \left(\frac{1}{1 + e^{-z}} \right) = \frac{1}{1 + e^z}$$

Odds หรือ Odd Ratio จะแสดงถึงโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์เป็นกี่เท่าของโอกาสที่จะไม่เกิด เช่น ถ้าได้ Odd Ratio = 3.5 แสดงว่าโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์เป็น 3.5 เท่าของโอกาสที่จะไม่เกิด ถ้า Odd Ratio มากกว่า 1 แสดงว่า โอกาสการเกิดเหตุการณ์มากกว่าการไม่เกิดเหตุการณ์

P = โอกาสของการเกิดเหตุการณ์ ($Y=1$) มีอัตราส่วนเป็นกี่เท่าของโอกาสการไม่เกิดเหตุการณ์ ($Y=0$) ดังนั้น

$$P = \frac{P_y}{Q_y} = \frac{P_y}{1 - P_y} = e^z$$

$$odds = \frac{P(Event)}{P(NoEvent)} = e^{b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + \dots + b_px_p}$$

$$P = e^{b_0} \cdot e^{b_2x_2} \cdot e^{b_3x_3} \cdot \dots \cdot e^{b_px_p}$$

จากสมการ $P = e^z$ จะเห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระไม่ได้อยู่ในรูปเชิงเส้น จึงมีการปรับให้ความสัมพันธ์ให้อยู่ในรูปเชิงเส้น โดยการให้ค่า Natural Logarithm ทั้งสองข้างของสมการ

$$\ln \left[\frac{P_y}{1 - P_y} \right] = \ln(e^z) = z$$

$$\text{Logit}(p) = b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + \dots + b_px_p$$

และเรียก $\ln \left[\frac{P_y}{1-P_y} \right]$ ว่า Log. of the Odds หรืออาจเรียกว่า Logit transformation หรือ Logit (p)

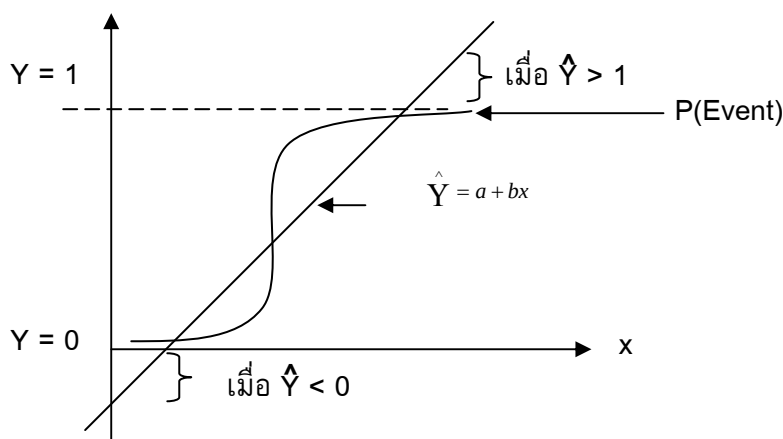
$$\ln \left[\frac{P_y}{1-P_y} \right]$$

ดังนั้น Logit (p) หรือ log ของ Odds Ratio จึงอยู่ในรูปของตัวแปรเกนท์ ที่สามารถทำนายได้ด้วยชุดของตัวแปรทำนายเชิงเส้นตรง

การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก สามารถที่จะทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ได้ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (OLS) เช่นเดียวกันกับการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ในการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้น แต่วิธีนี้จะเกิดความคลาดเคลื่อน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช. 2547: 175) จึงจะทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยวิธี Maximum-likelihood อันเป็นการคำนวณซ้ำ (Iterative algorithm) เพื่อให้ได้ค่าที่ประมาณได้ใกล้เคียงกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากที่สุด (ศิริเดช สุชีวะ. 2546: 18)

5.3 เหตุผลที่ใช้การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกแทนการวิเคราะห์ถดถอยทั่วไป (กัลยา วาณิชยปัญญา. 2548 : 82)

5.3.1 เมื่อ $\hat{Y}$ มีได้เพียง 2 ค่า ทำให้ค่าประมาณของ $\hat{Y}$ เป็นโอกาสที่เหตุการณ์ที่สนใจจะเกิด ซึ่งมีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 ถ้าใช้สมการถดถอยเชิงเส้นปกติ คือ $\hat{Y} = a + bx$ ค่า $\hat{Y}$ ที่ได้ อาจจะไม่อยู่ในช่วง 0 ถึง 1 หรืออาจมีค่าน้อยกว่า 0 หรือมากกว่า 1 ดังแสดงด้วยเส้นตรงในรูปที่

ภาพประกอบ 3 รูปกราฟของโลจิสติกไม่ใช่เส้นตรงและมีค่าอยู่ในช่วง 0 ถึง 1

5.3.2 Nonnormal Error Terms

ในการวิเคราะห์ถดถอยโดยทั่วไป มีเงื่อนไขว่าค่าความคลาดเคลื่อนต้องมีการแจกแจงแบบปกติ แต่เมื่อ Y มีค่าได้เพียง 2 ค่าคือ 0 กับ 1 จะทำให้ค่าความคลาดเคลื่อน e มีค่าได้

เพียง 2 ค่าด้วยซึ่งเป็นไปไม่ได้ที่ e จะมีการแจกแจงปกติจึงทำให้ไม่สามารถใช้การวิเคราะห์ความถดถอยแบบปกติได้

5.3.3 Nonconstant Error Variance

เนื่องจากเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอย คือ ค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน หรือ $V(e)$ ต้องคงที่ทุกค่าของ X แต่ในโลจิสติกนั้นเมื่อ Y มีค่าได้เพียง 2 ค่าและ Y มีการแจกแจงแบบเบอร์นูลลี ซึ่งทำให้ค่าแปรปรวนและค่าเฉลี่ยมีความสัมพันธ์กัน จึงทำให้เงื่อนไขที่ว่า $V(e)$ คงที่ไม่เป็นจริง ซึ่งทำให้ไม่สามารถใช้การวิเคราะห์ความถดถอยแบบปกติได้

5.4 เงื่อนไขของการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก

ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้น แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ตัวแปรพยากรณ์หรือตัวแปรอิสระมีตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป และตัวแปรเกณฑ์หรือตัวแปรตาม 1 ตัว โดยที่ตัวแปรทั้ง 2 ประเภทอยู่ในมาตราอันตรภาคชั้น (Interval Scale) หรืออันตรас่วน (Ratio Scale) แต่ถ้าตัวแปรอิสระอยู่ในระดับนามบัญญัติ (Nominal Scale) ต้องแปลงให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy variable) แต่ถ้าตัวแปรตามอยู่ในระดับนามบัญญัติ (Nominal Scale) หรือเป็นตัวแปรจัดกลุ่ม (Category Variable) จะไม่สามารถทำการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นได้ ต้องทำการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก โดยมีข้อกำหนดของตัวแปรดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2548: 83)

1. ตัวแปรอิสระ เป็นข้อมูลเชิงปริมาณหรือตัวแปรหุ่น
 2. ตัวแปรตาม เป็นตัวแปรทวิ (Dichotomous) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) มีค่าเป็น 1 หรือ 0
 3. ค่าความคาดหวังของความคลาดเคลื่อนเป็นศูนย์ หรือ $E(e) = 0$
 4. ค่า e_i และ e_j เป็นอิสระกัน
 5. ค่า e_i และ x_i เป็นอิสระกัน
 6. ตัวแปรอิสระไม่ควรมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ควรเกิดปัญหา Multicollinearity
- สำหรับเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยแบบปกติ นอกจากเงื่อนไขที่กล่าวมาแล้วยังมีเงื่อนไขเพิ่มเติม 2 ข้อคือ

1. ค่าความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงปกติ
2. ค่าแปรปรวนของค่าคลาดเคลื่อนคงที่

การที่ตัวแปรตามมีค่าอยู่ระหว่าง 0 และ 1 อาจเรียกได้ว่าเป็นค่าความน่าจะเป็น (Probability) ซึ่งการแปรผันของตัวแปรตามนี้ขึ้นอยู่กับค่าการเปลี่ยนแปลงค่าของตัวแปรอิสระ จึงเรียกค่าของตัวแปรตามได้ว่าเป็นค่าความน่าจะเป็นเชิงเงื่อนไข (Conditional Probability) ตามค่าของตัวแปรอิสระ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ 2540: 203)

5.5 ขั้นตอนของการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก

สำหรับขั้นตอนของการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก จะคล้ายกับการวิเคราะห์ความถดถอยแบบปกติ โดยมีขั้นตอนดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2548: 83)

ขั้นที่ 1 : เลือกตัวแปรอิสระที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม (โอกาสที่เหตุการณ์นั้นจะเกิด) โดยที่ตัวแปรอิสระอาจจะมีมากกว่า 1 ตัวก็ได้

ขั้นที่ 2 : ตรวจสอบค่าที่ผิดปกติของตัวแปรอิสระแต่ละตัว

ขั้นที่ 3 : สร้างสมการ Logistic Response Function แล้วตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมโดยพิจารณาจากค่า pseudo R^2 (การวิเคราะห์ถดถอยแบบปกติ พิจารณาจากค่า R^2) และค่า Ward Statistics

ขั้นที่ 4 : ตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก

ขั้นที่ 5 : ถ้าวัตถุประสงค์เพื่อพยากรณ์ case ใหม่ว่าจะเกิดเหตุการณ์ที่สนใจหรือไม่ เช่นคนไข้จะเป็นโรคหัวใจหรือไม่ นักศึกษาจะสำเร็จการศึกษาหรือไม่ นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีแล้วจะศึกษาต่อในระดับปริญญาโทหรือไม่ จะใช้สมการ

$$P(\text{เกิดเหตุการณ์}) = \frac{e^{b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_px_p}}{1 + e^{b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_px_p}}$$

ในการพยากรณ์หรือประมาณค่าความน่าจะเป็นที่เกิดเหตุการณ์ของ case นั้น เมื่อทราบค่าตัวแปรอิสระ X 's ถ้า

$$\begin{aligned} p(\text{เหตุการณ์}) < 0.5 &\rightarrow \text{จะได้ } Y = 0 \text{ หรือไม่เกิดเหตุการณ์} \\ \hat{p}(\text{เหตุการณ์}) > 0.5 &\rightarrow \text{จะได้ } Y = 1 \text{ หรือเกิดเหตุการณ์} \end{aligned}$$

ค่า 0.5 เป็นค่าความน่าจะเป็นที่ใช้เป็น Cutting Score ที่ผู้วิเคราะห์อาจจะกำหนดเป็นค่า 0.4 หรือ 0.7 หรือค่าอื่นๆ แล้วแต่ผู้วิเคราะห์จะทำการกำหนดตามความเหมาะสมในแต่ละเรื่องที่จะนำโลจิสติกไปประยุกต์ใช้ โดยทั่วไปมักจะกำหนดเป็น 0.5

5.6 การคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์

ในการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก เราสามารถคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดและสามารถพยากรณ์ตัวแปรตามได้ถูกต้องโดยให้มีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์น้อยที่สุดได้เช่นเดียวกับการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้น (ศิริเดช สุชีวะ. 2546: 27)

5.6.1 การคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์แบบ Forward stepwise

มีวิธีการดำเนินงานเหมือนการคัดเลือกในการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้น เริ่มจากโมเดลที่มีแต่ค่าคงที่ ในแต่ละขั้นตอน ตัวแปรที่มีคะแนนที่มีระดับนัยสำคัญน้อยที่สุด จะถูกตัดเข้าสู่โมเดล ตัวแปรทุกตัวที่เข้ามาอยู่ในโมเดลแล้วจะถูกพิจารณาว่าอยู่ในเกณฑ์ที่จะคัดออกหรือไม่ โดยปกติใช้ Wald Statistic ในการคัดตัวแปรออก ตัวแปรที่มีนัยสำคัญของ Wald Statistic มากที่สุด เกินกว่าจุดตัดที่กำหนดไว้ (โดยปกติเป็น 0.1) จะถูกคัดออกจากโมเดล ถ้าไม่มีตัวแปรใดอยู่ในเกณฑ์ที่จะคัดออกแล้วก็จะคัดเลือกตัวแปรต่อไปเข้าสู่โมเดล แล้วพิจารณาคัดเลือกตัวแปรในโมเดลใหม่อีกครั้ง ถ้ามีตัวแปรใดถึงเกณฑ์ที่จะถูกคัดออก กระทำไปเช่นนี้จนกว่าจะไม่มีตัวแปรที่อยู่ในเกณฑ์คัดเลือกเข้าหรือออกแล้ว แต่เกณฑ์ที่ดีกว่าในการคัดตัวแปรออกจากโมเดล คือ การทดสอบอัตราส่วน likelihood หรือ likelihood ratio (LR) ซึ่งคำนวณซับซ้อนกว่า Wald statistic วิธีการนี้จะพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของ log likelihood เมื่อตัวแปรแต่ละตัวถูกคัดออกจากโมเดล LR ใช้ทดสอบสมมติฐานศูนย์ว่า สัมประสิทธิ์ ของเทอมที่ถูกคัดออกเป็นศูนย์ หาได้จากการหาร likelihood ของโมเดลสมบูรณ์แบบด้วย likelihood ของโมเดลที่มีการคัดตัวแปรออกแล้ว หากสมมติฐานศูนย์เป็นจริงและขนาดของกลุ่มตัวอย่างใหญ่พอ ค่า -2 คูณกับ log ของ LR จะแจกแจงแบบไค-สแควร์ มี degree of freedom เท่ากับ r ซึ่งเป็นความแตกต่างระหว่างจำนวนเทอมในโมเดลเต็มรูปแบบกับโมเดลลดรูป (ทั้ง model chi-square และ improvement chi-square ต่างก็เป็นการทดสอบ LR ด้วย) ในการคัดเลือกตัวแปรด้วยวิธีนี้ จะเปรียบเทียบระดับนัยสำคัญของ LR ดับค่าจุดตัด ขั้นตอนการคัดเลือกเหมือนกับที่ได้กล่าวมาแล้วเพียงแต่จะใช้สถิติ LR แทน Wald Statistic ในการคัดตัวแปรออก

5.6.2 การคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์แบบ Backward stepwise

การคัดเลือกตัวแปรแบบ Forward เริ่มต้นจากการไม่มีตัวแปรในโมเดล ในขณะที่การคัดเลือกแบบ backward เริ่มต้นโดยการนำตัวแปรทุกตัวเข้าสู่โมเดล ในแต่ละขั้นตอน ตัวแปรจะถูกพิจารณาคัดเข้าและคัดออก โดยใช้ score statistic ในการตัดสินใจว่า ตัวแปรควรจะถูกคัดเข้าสู่โมเดลหรือไม่ ส่วน Wald Statistic หรือ Likelihood-ratio statistic ใช้ในการคัดตัวแปรออกจากสมการเช่นเดียวกับวิธี Forward

5.6.3 การคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์แบบ Enter (กัลยา วาณิชยปัญญา. 2546: 86)

เป็นเทคนิคการเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการถดถอยโลจิสติกในขั้นตอนเดียว โดยผู้ใช้จะต้องเป็นผู้ตัดสินใจเองว่า ตัวแปรอิสระตัวใดบ้างมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามหรือควรจะอยู่ในสมการถดถอยโลจิสติกโดยพิจารณาจากค่าสถิติ หรือ ค่า Significance ของสถิติทดสอบ

5.7 สถิติสำคัญ

5.7.1 Wald Test (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548: 42)

การทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติกด้วย Wald Statistic เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า $H_0: b_i = 0$ ถ้าผลการทดสอบว่า b_i เท่ากับ 0 แสดงว่าตัวแปรทำนาย

i) ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง Odds Ratio ดังนั้นจึงไม่มีผลต่อความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์นั้น

ถ้าผลการทดสอบ b_i พบนัยสำคัญ ค่าสัมประสิทธิ์เป็น บวก แสดงว่าตัวแปรทำนายนั้นมีผลต่อการเพิ่มความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ ถ้าค่าสัมประสิทธิ์เป็น ลบ แสดงว่าตัวแปรทำนายนั้นมีผลต่อการลดความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์

Wald Statistic ซึ่งมีการแจกแจงแบบไค-สแควร์ Wald statistic เป็นกำลังสองของอัตราส่วนระหว่างค่าสัมประสิทธิ์กับค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์นั้น ถ้าเป็นตัวแปรจัดกลุ่ม (categorical variable) Wald Statistic มี degree of freedom เท่ากับจำนวนกลุ่มลบด้วย 1 เป็นค่าสถิติทดสอบ มีวัตถุประสงค์ในการทดสอบนัยสำคัญของตัวประมาณค่าสัมประสิทธิ์ b_i แต่ละตัวซึ่งอยู่ในแบบว่ามีตัวใดบ้างมีผลกระทบกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในตัวแปรตาม

$$W^2 = \left[\frac{b_i}{SE} \right]^2 \quad W^2 \text{ แจกแจงแบบสถิติทดสอบ } X^2$$

$$W = \frac{b_i}{SE} \quad W \text{ แจกแจงแบบสถิติทดสอบ } Z$$

เมื่อ b แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรทำนาย
 SE แทน Standard Error of Estimate

5.7.2 Likelihood-Ratio Test (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548: 42)

ในการทดสอบความเหมาะสมของโมเดลอีกวิธีหนึ่งก็คือ การพิจารณาว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียงกับพารามิเตอร์ที่ประมาณได้เพียงใด พิจารณาได้จากค่าความน่าจะเป็น (Likelihood Value) ของโมเดลซึ่งเท่ากับค่า $-2 \log \text{Likelihood}$ ($-2LL$) เหตุผลของการคูณ Log Likelihood ด้วย -2 เพื่อให้ค่าที่ได้มีการแจกแจงคล้าย χ^2 สำหรับทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ

ถ้าค่า $-2LL$ มีค่าต่ำ แสดงว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ถ้าค่า $-2LL$ มีค่าเป็น 0 แสดงว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างสมบูรณ์ (ค่า Likelihood เป็น 1 ดังนั้น $-2LL$ เป็น 0) ถ้าค่า $-2LL$ มีค่าสูงแสดงถึงความไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในการทดสอบนัยสำคัญความสอดคล้องของโมเดล ใช้การทดสอบ Model Chi-square สมมุติฐานศูนย์ที่ว่า H_0 : โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การทดสอบ Model Chi-Square ที่ $df = p$ (จำนวนตัวแปรทำนาย) เป็นการทดสอบสมมุติฐานที่ว่า H_0 : สัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติกทุกตัวมีค่าเท่ากับ 0

$$H_0: B_1 = B_2 = \dots = B_k = 0$$

$$H_1: \text{Not all } B_i = 0$$

ถ้าสถิติทดสอบ χ^2 มีนัยสำคัญแสดงว่า ชุดของตัวแปรทำนายสามารถร่วมกันทำนายโอกาส ของการเกิดการณ์ ($Y = 1$) ได้ด้วยความเชื่อมั่น $(\alpha - 1) \times 100\%$ สำหรับค่า R^2 สามารถคำนวณได้จากสูตร

$$R^2_{\log-it} = \frac{-2\log L_{NULL} - [2\log L_{MODEL}]}{-2\log L_{NULL}}$$

นอกจากนี้ยังสามารถตรวจสอบความเหมาะสมของโมเดลจากความถูกต้องของการทำนายการเกิดเหตุการณ์จากข้อมูลจริงได้ถูกต้องร้อยละเท่าใด

5.7.3 Homer-Lemshow Goodness of Fit Test (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2548 : 93)

เป็นการตรวจสอบความเหมาะสมของโมเดลโดยจะทำการแบ่ง case ออกเป็น 10 กลุ่มๆ ละพอๆ กัน โดยการแบ่งพิจารณาจากค่าประมาณของโอกาสที่เหตุการณ์จะเกิด โดยใช้สถิติทดสอบไค-สแควร์ โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างต้องมากพอที่จะทำให้จำนวน case ที่คาดไว้ (Expected value : E_i ; $i = 1, 2, \dots, 10$) จะต้องมากกว่า 5 และไม่มีกลุ่มใดที่มีค่า $E_i < 1$

โดยใช้การทดสอบ H_0 : โมเดลเหมาะสม
 H_1 : โมเดลไม่เหมาะสม

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^{10} \frac{(O_i - E_i)^2}{E_i}$$

เมื่อ	O	แทน	ค่าที่สังเกต (Observed Value)
	E	แทน	ค่าที่คาดไว้ (Expected Value)
	E	แทน	variance correction factor
	i	แทน	กลุ่มทั่วไป

ถ้าขนาดของกลุ่มตัวอย่างใหญ่ ค่าสถิติทดสอบ Hosmer-Lemeshow จะมีค่ามากด้วย ทำให้อาจจะสรุปว่าปฏิเสธ H_0 ทั้งที่โมเดลเหมาะสมดังนั้นจะต้องมีความระมัดระวังในการแปลผล

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

นวลอนงค์ นวลเขียว (2537: 54 – 55) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเหตุผลการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสายสามัญในจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า เหตุผลสำคัญในการเลือกโรงเรียนของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชนที่รับเงินอุดหนุนจากรัฐคือ โรงเรียนมีอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมดี ครูและผู้บริหารเอาใจใส่นักเรียนดี เพราะช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้และเป็นผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของบุตรหลาน ส่วนเหตุผลสำคัญในการเลือกโรงเรียนของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชนที่ไม่รับเงินอุดหนุนจากรัฐคือ ครูและผู้บริหารเอาใจใส่นักเรียนดี รองลงมา ได้แก่ นักเรียนที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่การศึกษาระดับปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการศึกษา โดยเน้นถึงโรงเรียนที่มีปัจจัยที่เอื้อต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นหลัก ผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่เลือกโรงเรียนที่รับเงินอุดหนุนจากรัฐเป็นกลุ่มที่มีรายได้ต่ำหรือกลุ่มที่มีการศึกษาน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนเก็บค่าเล่าเรียนในอัตราที่ไม่สูงนัก โดยรัฐจะช่วยรับเป็นภาระจ่ายเงินอุดหนุนเป็นค่าเล่าเรียนส่วนหนึ่ง (40%) และผู้ปกครองจะเสียค่าเล่าเรียนในส่วนที่เหลือ (60%) ซึ่งพอเหมาะกับกำลังที่ผู้ปกครองจะสามารถรับภาระส่งเสียให้บุตรหลานเข้าเรียนได้ ส่วนผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี หรือมีรายได้ 10,000 - 30,000 บาท ส่วนใหญ่เลือกส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนที่ไม่รับเงินอุดหนุนจากรัฐ แม้ว่าจะเสียค่าใช้จ่ายสูงก็ตามทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองกลุ่มนี้เห็นว่าโรงเรียนเอกชนที่ไม่รับเงินอุดหนุนจากรัฐมีความพร้อมทางด้านบุคลากร ความพร้อมด้านสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดีกว่าโรงเรียนเอกชนที่รับเงินอุดหนุนจากรัฐและยังสามารถสนองความต้องการของผู้ปกครองเรื่องคุณภาพการศึกษาของบุตรหลานถึงแม้จะเสียค่าเล่าเรียนสูงก็ตาม

เชาวรัตน์ โทณผลิน (2539: 91-115) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ผู้ปกครองนักเรียนตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ผู้ปกครองตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านการเรียนการสอน ได้แก่ โรงเรียนมีการใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี รองลงมาคือปัจจัยด้านบทบาทครูได้แก่ ครูมีกิริยา ท่าทาง การพูดจาต่อนักเรียนที่เหมาะสม ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้บ้าน ปัจจัยด้านการบริหารโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมีการอบรมสั่งสอนโดยเสริมกิริยา มารยาท และจริยธรรมที่ดีให้กับนักเรียน และปัจจัยด้านการจัดสภาพแวดล้อมโรงเรียน อาคารและสถานที่ ได้แก่ โรงเรียนมีการดูแลรักษาความสะอาดของอาคารสถานที่ ตามลำดับ

นัยนา ขนนอนเวช (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูอนุบาล และผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึง

ประสงค์ของครูอนุบาลในโรงเรียนอนุบาลในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูอนุบาล และผู้ปกครอง ในด้านบุคลิกภาพ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมคุณธรรม จริยธรรม และด้านการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมากทุกด้าน

จุฬารัตน์ ประจักษ์พันธุ์ (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ในโรงเรียนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ประกอบอาชีพ รับจ้างภาคเอกชน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001-20,000 บาท ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองในระดับมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษาด้านการบริหารโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการแสดงผลงานหน้าทีครู ด้านการอำนวยความสะดวกและการบริการ และด้านการรักษาความปลอดภัย รองลงมาคือระดับมาก ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษาด้านความมีชื่อเสียงของโรงเรียน ด้านทำเลที่ตั้ง อาคารสถานที่ และด้านวิธีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลในระดับปานกลางมีเพียงด้านเดียวคือปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ปกครองกับทัศนะของผู้ปกครองเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชน โดยภาพรวมพบว่า ระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับทัศนะของผู้ปกครองเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครอง และเมื่อวิเคราะห์แยกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ด้านทำเลที่ตั้ง อาคารสถานที่ ด้านการบริหารโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการแสดงผลงานหน้าทีครู ด้านการอำนวยความสะดวกและการบริการ ด้านการรักษาความปลอดภัย และด้านวิธีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน อาชีพของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ด้านทำเลที่ตั้ง อาคารสถานที่ ด้านการบริหารโรงเรียน และด้านการอำนวยความสะดวกและการบริการ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนในทัศนะของผู้ปกครองด้านทำเลที่ตั้ง อาคารสถานที่

กาญจนาภรณ์ ไกรกุล (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความนิยมของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนระดับประถมศึกษา : กรณีศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองนิยมความเป็นเลิศทางวิชาการโดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถพิเศษตามความถนัดและความสนใจ การจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียนโดยพิจารณาจากผลการเรียน มีการให้การบ้านและตรวจการบ้านทุกครั้ง ผู้ปกครองนิยมโรงเรียนใกล้บ้านและมีชื่อเสียงด้านการเอาใจใส่นักเรียนเป็นอย่างดี โรงเรียนมีการจัดบริการอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ มีการให้ทุนการศึกษา ครูเอาใจใส่เด็กทุกคน และอาศัยคำบอกเล่าจากบุคคลต่างๆ เช่น ญาติ เพื่อน คนรู้จัก ในการตัดสินใจเลือกโรงเรียน

วิรัตน์ ไวยกุล : และบรรเทา อุทัยทัศน์ (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาสถานภาพครอบครัวและทัศนะของผู้ปกครองเกี่ยวกับการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในเขตเมืองเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ส่งเด็กเข้าโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เพราะเห็นว่าสะดวกในการเดินทางและมีค่าใช้จ่ายน้อย มีชื่อเสียง มีระเบียบวินัย วิชาการดี และพอใจกับผลงานของโรงเรียนเกือบทุกด้าน แต่ก็มีความต้องการให้โรงเรียนปรับปรุงด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน และเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ การจัดสนามเด็กเล่น และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของนักเรียนการรักษาความสะอาดห้องน้ำและบริเวณโรงเรียน และการจัดการสอนดนตรีไทย

ศศิธร เวียงเหล็ก (2542: 129 – 130) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองให้ความเห็นต่อคุณภาพการจัดการศึกษาด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่ ผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นต่อคุณภาพโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี มีคุณภาพระดับมาก คือ โรงเรียนเอกชนมีความตระหนักถึงความสำคัญด้านสื่อและอาคารสถานที่ดังกล่าว การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพต้องอาศัยสื่อการสอนเป็นตัวกลางระหว่างครู บทเรียน กิจกรรม และนักเรียน สื่อการสอนจึงเป็นทรัพยากรที่ส่งเสริมให้จัดการศึกษาในสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างราบรื่น สมบูรณ์ ซึ่งสื่อการสอนส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนเอกชน

สุรสิทธิ์ แก้วใจ (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ผู้ปกครองนักเรียนใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา คือ ปัจจัยด้านวิชาการ ได้แก่ โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อม ได้แก่ โรงเรียนมีบรรยากาศแห่งความอบอุ่น ปลอดภัย จัดครูเวรรับ-ส่งนักเรียน เข้า-ออกจากโรงเรียน ปัจจัยด้านคุณลักษณะของครู ได้แก่ โรงเรียนที่ผู้บริหารมีบุคลิกดี มีความรู้ความสามารถในการสอน มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการเรียน ได้แก่ โรงเรียนยินยอมให้ผู้ปกครองผ่อนชำระค่าเล่าเรียนได้ ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ได้แก่ โรงเรียนจัดให้มีการบริการด้านสุขอนามัย เช่น มีแพทย์ พยาบาล ตรวจสุขภาพนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ปัจจัยด้านชื่อเสียงของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนที่มีนักเรียนจบการศึกษาสามารถสอบเข้าเรียนต่อในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงได้ ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ โรงเรียนที่จัดทำเอกสาร วารสาร แผ่นพับ สิ่งพิมพ์เผยแพร่กิจการและการดำเนินงานของโรงเรียน ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน ได้แก่ โรงเรียนที่ผู้ปกครองสามารถเยี่ยมบุตรหรือขอพบครูได้ตลอดเวลาทำการของโรงเรียน ปัจจัยด้านระยะทางระหว่างบ้านกับโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเอกชนที่ตั้งอยู่ใกล้บ้าน และปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ได้แก่ รายได้ของครอบครัวเพียงพอกับค่าธรรมเนียมและค่าเล่าเรียนที่จะส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเอกชน

สายชน หมวกเหล็ก (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชนมากที่สุดคือ ปัจจัยเกี่ยวกับครู ได้แก่ ครูดูแลเอาใจใส่ในนักเรียนและให้การบ้านสม่ำเสมอ รองลงมาคือปัจจัยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน ได้แก่ โรงเรียนมีการเน้นการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กเป็นสำคัญและส่งเสริมให้เด็กอ่าน เขียน คิดคำนวณได้ ปัจจัยเกี่ยวกับการบริการ อาหารและสุขภาพ ได้แก่ การจัดบริการอาหารเสริมและอาหารกลางวันที่สะอาดถูกหลักโภชนาการ และมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่างๆ ได้แก่ โรงเรียนช่วยเหลือผู้ปกครองโดยแบ่งชำระค่าเทอมได้ในอัตราส่วนที่เหมาะสม ปัจจัยเกี่ยวกับที่ตั้ง ได้แก่ โรงเรียนตั้งอยู่แหล่งที่สะดวกในการเดินทางรับ-ส่ง และตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่มีกลิ่น เสียง หรือสิ่งที่เป็นอันตรายอยู่ข้างเคียง ตามลำดับ สำหรับปัจจัยการบริการอื่นๆ ได้แก่ ความสะดวกสบายและห้องนอนปรับอากาศ มีผลต่อการตัดสินใจน้อยกว่า 5 ปัจจัยดังกล่าวข้างต้น

รุ่งระวี ภิบาลญาติ (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเหตุผลในการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน กรณีศึกษาโรงเรียนประดิษฐ์ศึกษา อำเภอบางบาล จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า เหตุผลในการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนประดิษฐ์ศึกษา มี 9 ด้าน คือ ด้านการบริหารโรงเรียนมีการบริหารงานวิชาการเห็นผลเด่นชัด เช่น การสอนอ่านเขียนชัดเจน ด้านการเรียนการสอนโรงเรียนมีการสอนภาษาอังกฤษ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมีสนามเด็กเล่น ด้านบทบาทของครู ปรุ้มวัย ครูมีการเอาใจใส่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอโดยมีการบ้านเป็นประจำวันด้านค่าธรรมเนียมการเรียนที่ผู้ปกครองสามารถจ่ายได้ ด้านการจัดสวัสดิการให้ครูประจำภาคคอยดูแลความปลอดภัยในการขึ้นรถลงรถของนักเรียน ด้านการบริการอาหารกลางวันกับนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนมีเอกสารติดต่อกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ และด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียน ในเรื่องโรงเรียนมีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของรัฐและได้รับการรับรองวิทยฐานะจากกระทรวงศึกษาธิการ

ปรีชา บุญตะโชติ (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณสมบัติของอาจารย์ที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสาธิต มัธยมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่าคุณสมบัติของอาจารย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับสำคัญมากทุกคุณสมบัติส่วนตัว ในด้านคุณสมบัติที่สำคัญมากที่สุด คือ การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ รองลงมาคือการศึกษาความรู้ อยู่เสมอ คุณสมบัติที่สำคัญมากที่สุดคือ การรับผิดชอบต่องานที่ทำงาน และการมีความซื่อสัตย์สุจริต

วิไลพร สุขอย (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู สังกัดศึกษาตามทัศนะของผู้ปกครอง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น :กรณีศึกษาอำเภอบางบาล จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูด้านบุคลิกภาพ นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยใน

ระดับมากที่สุด และเห็นด้วยระดับมากเรียงลำดับคือหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส เป็นมิตร รักงานสอน และรักสถาบันที่ตนสอนอยู่

มามี โชติมา (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่าผู้ปกครองมีความต้องการในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดกิจกรรมที่มุ่งหวังให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็น รู้จักการแก้ไขปัญหา และช่วยตัวเอง ได้มากที่สุด ด้านการจัดสภาพแวดล้อมโรงเรียน ได้แก่ ห้องเรียนสะอาด ถูกสุขอนามัย มีแสงสว่างเพียงพอ และอากาศถ่ายเทได้สะดวก ด้านการจัดการบริการนักเรียน การดูแลให้นักเรียนรับประทานอาหารที่สะอาดและมีประโยชน์อย่างเพียงพอ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน การรายงานพัฒนาการของนักเรียนเป็นระยะๆ อย่างสม่ำเสมอ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศพบว่าปัจจัยที่ผู้ปกครองใช้เป็นเกณฑ์ในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาให้กับบุตรหลานนั้นผู้ปกครองจะพิจารณาจากหลาย ๆ ด้าน คือ ปัจจัยด้าน อาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการได้รับประโยชน์จากโรงเรียน เช่น การจัดบริการพิเศษต่างๆ ของทางโรงเรียน การบริการอาหารกลางวัน การให้ทุนการศึกษา การให้บริการด้านสุขภาพ เป็นต้น ปัจจัยด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นคุณภาพทางวิชาการโดยเฉพาะเน้นการสอนภาษาอังกฤษ การสอนคอมพิวเตอร์ และการสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียน บุคลิกภาพของครู และคุณธรรมจริยธรรมของครู ปัจจัยด้านการบริหารโรงเรียน ได้แก่ ความเหมาะสมของอาคารสถานที่ การจัดสภาพแวดล้อมสภาพแวดล้อม วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน เป็นต้น

6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

คาร์เพนเทอร์ และฟิชแมน (Carpenter and Fleishman. 1987: 91 - 97) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนต่อในระดับวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยของเด็กวัยรุ่นนออสเตรเลีย ที่จบเกรด 12 พบว่าระดับการศึกษาของบิดามีผลต่อการตัดสินใจเรียนต่อเพราะการได้รับการศึกษาของบิดาเป็นบทบาทที่จะให้บิดาแนะแนวทางการศึกษาให้กับบุตรได้

แคลเดอร์อน (Calderon. 1989: 2512-A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูที่สอนดีเยี่ยมในทัศนคติของนักเรียน เพื่อนครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตวิทยาลัยชุมชนลอสแอนเจลิส (Los Angeles Community College) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน ครู และผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นตรงกันเกี่ยวกับคุณภาพหรือคุณลักษณะที่ดี 3 ลักษณะคือ ลักษณะการสอนดี ลักษณะเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่ดีและลักษณะที่เกี่ยวกับอาชีพครู

เซทลิฟ (Setliff. 1990: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ระบบการประเมินประสิทธิภาพของครูเกี่ยวกับบรรยากาศในโรงเรียนขนาดเล็ก การศึกษาค้นคว้าออกแบบเพื่อประเมินหรือวัด การรับรู้

หรือความเข้าใจของครูเกี่ยวกับความถูกต้องของระบบการประเมินครู ผลกระทบต่อบรรยากาศโรงเรียน 6 แห่งในเท็กซัส ใช้ระบบประเมิน TTAS (Texas Teacher Appraisal System) โดยแบบสอบถามมีผลต่อการกำหนดการรับรู้ การมีส่วนร่วมของครูเกี่ยวกับผลกระทบต่อระบบการประเมินครูในบรรยากาศโรงเรียนของเรา ในการศึกษาครั้งนี้ สัมภาษณ์ครู 20 คน และมากกว่า 400 คนตอบแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า ครูรับรู้ว่าการประเมินครูไม่ยุติธรรม จะทำให้บรรยากาศโรงเรียนไม่ดีนอกจากนี้ครูยังรับรู้ว่าการเสียหายต่อบรรยากาศของโรงเรียนโดยระบบการประเมิน ส่งผลกระทบในแง่ลบต่อความสัมพันธ์ การทำงานในเขตพื้นที่ ความสัมพันธ์การทำงานเป็นอันตรายรวมทั้งความสัมพันธ์ของครูในเขตพื้นที่ ระหว่างครูกับครู และระหว่างครูกับการบริหารในเขต

แฮนกิน (Hankin. 1991: 3044-A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์เกณฑ์ที่คณะกรรมการการศึกษาของกรุงนิวยอร์ก ใช้ในการตัดสินความสามารถของครูเพื่อทำสัญญาจ้างครูจากปี ค.ศ.1958 -1986 โดยศึกษาจากรายงานการประเมินผลของกรมการศึกษาในนิวยอร์ก ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีความสามารถและเหมาะสมที่จะจ้างทำการสอนจะต้องประกอบด้วย สุขภาพต้องมีความสมบูรณ์ แข็งแรง รู้แล้วเข้าใจบทบาทของตัวเอง มีความรู้เกี่ยวกับการสอน รับผิดชอบ มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูด้วยกัน ผู้บริหาร กรมการโรงเรียนและผู้ปกครอง รู้จักปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

จอยส์ (Joyce. 1992: 5) ได้ศึกษาวิจัยเหตุผลของผู้ปกครองที่เลือกโรงเรียนชั้นประถมศึกษาของ 2 รัฐ โดยผู้ปกครอง 2 กลุ่มของโรงเรียนสแตนเบนวิลล์ (Stenbenville Public School) ในรัฐโอไฮโอ (Ohio) โรงเรียนเซนต์ปอล (St. Paul Public School) ในรัฐมินเนโซตา (Minnesota) ผลการวิจัยสรุปความคิดเห็นของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนที่คล้ายคลึงกันมาก 8 ข้อ คือ ด้าน คุณภาพของครู ด้านระเบียบของโรงเรียน ด้านวินัยของโรงเรียน ด้านหลักสูตรพิเศษ ด้านจริยธรรมของครู ด้านการประเมินความสามารถของครู ด้านความรับผิดชอบของโรงเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ส่วนเหตุผลที่มีความสำคัญน้อยที่สุดของผู้ปกครองคือ รายได้ครอบครัว และพื้นฐานทางคุณธรรม ความเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนมี 8 ข้อ เช่นกัน คือ เป็นระบบกระจายอำนาจ มีความอิสระแบบเอกชน ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาตามที่ต้องการ มีลักษณะเป็นผู้นำ มีอิทธิพลต่อการแข่งขันสูง มีความสัมพันธ์ชุมชนดี มีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม ผู้วิจัยยังสรุปถึงเหตุผลอื่นๆ เช่น บุคลากรของโรงเรียนที่มีความเข้มแข็งในสาขาวิชา อาคารสถานที่ที่ดึงดูดความสนใจของผู้ปกครองได้มาก สภาพบรรยากาศที่ดีการเดินทางสะดวก และชื่อเสียงของโรงเรียน

เจอร์รี่ เอลลิก (Jerry Ellig.1992: Online) พบว่าครอบครัวมีส่วนร่วมในโปรแกรมการเลือกโรงเรียนให้กับบุตรหลาน โดยจะมีความพอใจเกี่ยวกับการเลือกโรงเรียน เช่นในอเมริกา ครอบครัวของชาวเมืองคลีฟแลนด์ (Cleveland) จะพอใจในการเลือกโรงเรียนโดยดูจาก คุณภาพทางวิชาการ ความปลอดภัย ระเบียบวินัยและการดูแลเอาใจใส่นักเรียน และจากการสำรวจผู้มีรายได้ต่ำที่สมัครของขอทุนใน วอชิงตัน ดี ซี, เดย์ตัน, โอไฮโอ ในโรงเรียนเอกชน พบว่าผู้ปกครอง

จะพึงพอใจโรงเรียนในด้านคุณภาพทางวิชาการ ความปลอดภัย กฎ ระเบียบวินัยและการสอน เช่นกันกับในเมืองซาน อันโตนิโอ รัฐเทกซัส ที่ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำและได้รับการศึกษาจาก โรงเรียนเอกชน ได้รายงานว่ามี ความพอใจสูงมากเกี่ยวกับ การเรียนรู้ของบุตรหลานและพอใจกฎ ระเบียบ วินัยของโรงเรียน

วิลมส์ (Willms.1997: 1-4) ได้ทำการศึกษาวิจัยถึงทางเลือกของผู้ปกครองและนโยบาย การศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองน้อยกว่า 90% ที่ไม่ได้วางแผนในการตัดสินใจเลือกโรงเรียน ให้กับบุตรหลาน โดยผู้ปกครองเลือกโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ พิจารณาความรู้ ความสามารถของนักเรียน ตลอดจนสภาพสังคมเป็นประการสำคัญ

ฮินส์และปาร์ค (Hinds and Park. 2000 :1 – 5) ได้ศึกษาความต้องการของผู้ปกครอง สำหรับเด็กในประเทศสกอตแลนด์ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกโรงเรียนให้กับบุตรหลาน คือ รายได้ของผู้ปกครอง อาคารสถานที่และความปลอดภัย สถานที่เล่น และความมีชื่อเสียงของ โรงเรียน นอกจากนี้ยังพบว่ารายได้ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการเลือกโรงเรียน

เกล (Gale. 2003: 1-3) ได้ทำการศึกษาวิจัยถึง การทำงานของนักเรียนหลังจบการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีบทบาทหน้าที่โดยตรงต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกับบุตรหลาน สิ่ง ที่ผู้ปกครองคาดหวังจากโรงเรียนคือ การจัดการศึกษาที่นำไปสู่เป้าหมายของการเลือกอาชีพใน อนาคตที่ดีและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศพบว่าปัจจัยที่มีผลให้ผู้ปกครอง ตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา คือ ปัจจัยด้านระดับการศึกษาของ ผู้ปกครอง ปัจจัยด้านบุคลิกภาพของครู ปัจจัยด้านจริยธรรมของครู ปัจจัยด้านคุณภาพของครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของครูกับ ผู้ปกครอง ปัจจัยด้านความปลอดภัยของอาคารสถานที่ และปัจจัยด้านกฎระเบียบของโรงเรียน เป็นต้น

ดังนั้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปว่า ปัจจัยที่ผู้ปกครองใช้ตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาให้กับบุตรหลาน คือ ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และความคาดหวังเกี่ยวกับบรรทัดฐานจากโรงเรียน ปัจจัยด้านครูผู้สอน ได้แก่ ลักษณะการ จัดการเรียนการสอน บุคลิกภาพของครู และคุณธรรมจริยธรรมของครู ปัจจัยด้านการบริหาร โรงเรียน ได้แก่ อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน และความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ผู้วิจัยจึงคาดว่าปัจจัยดังกล่าวจะมีผลต่อการตัดสินใจของ ผู้ปกครองในการเลือกหรือไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กให้กับบุตรหลาน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. ลักษณะของแบบทดสอบที่ใช้ในการวิจัย
5. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จากโรงเรียนในกลุ่มการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ทั้งหมด 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มกบินทร์บุรี กลุ่มเมืองปราจีนบุรี กลุ่มบ้านสร้าง กลุ่มนาดี กลุ่มศรีมหาโพธิ์ กลุ่มประจันตคาม และกลุ่มศรีมโหสถ ทั้งหมด 250 โรงเรียน จำนวนผู้ปกครอง 4,383 คน ซึ่งแบ่งลักษณะผู้ปกครองออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กให้กับบุตรหลาน คือ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ที่ตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จากโรงเรียนในกลุ่มการศึกษาทั้ง 7 กลุ่มของเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำนวน 134 โรงเรียน ทั้งหมด 1,109 คน

2. กลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กให้กับบุตรหลาน คือ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ที่ตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่ใช่ขนาดเล็ก จากโรงเรียนในกลุ่มการศึกษาทั้ง 7 กลุ่มของเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำนวน 116 โรงเรียน ทั้งหมด 3,274 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จากโรงเรียนในกลุ่มการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ทั้งหมด 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มกบินทร์บุรี กลุ่มเมืองปราจีนบุรี กลุ่มบ้านสร้าง กลุ่มนาดี กลุ่มศรีมหาโพธิ์ กลุ่มประจันตคามและกลุ่มศรีมโหสถ และเนื่องจากในแต่ละกลุ่มพื้นที่การศึกษาของจังหวัดปราจีนบุรีมีความแตกต่างกันทั้งในด้าน

เศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ การดำรงชีวิต สภาพความเป็นอยู่ และภาษาพูด ผู้วิจัยจึงคิดว่า ลักษณะความแตกต่างดังกล่าวมีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยกำหนดให้กลุ่มการศึกษาเป็นชั้น (Strata) และผู้ปกครองนักเรียนในแต่ละชั้นเป็นหน่วยการสุ่ม (sampling unit) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ($\alpha = .05$) โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำหรับบุตรหลานและกลุ่มผู้ปกครองนักเรียนที่ตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำหรับบุตรหลาน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 863 คน แบ่งเป็น

1. กลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กให้กับบุตรหลาน ได้แก่ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ที่ตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จากโรงเรียนในกลุ่มการศึกษาทั้ง 7 กลุ่มของเขตพื้นที่การศึกษาปราชินบุรี จำนวน 364 คน

2. กลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กให้กับบุตรหลาน ได้แก่ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ที่ตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่ใช่ขนาดเล็ก จากโรงเรียนในกลุ่มการศึกษาทั้ง 7 กลุ่มของเขตพื้นที่การศึกษาปราชินบุรี จำนวน 499 คน

ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งใช้หลักของการสุ่ม โดยกำหนดขนาดของความคลาดเคลื่อน (limit of error) และระดับความเชื่อมั่น (level of confidence: $1 - \alpha$) ที่ .95 ในการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร โดยอาศัยข้อมูลในการประมาณค่าขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ขนาดของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า ($e = Z_{.05/2} S_x^-$) เท่ากับ 1 คะแนน จากคะแนนเต็มของแบบสอบถามการตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งผู้วิจัยถือว่าเป็นขนาดที่เพียงพอสำหรับการทำวิจัยครั้งนี้

1.2 ค่าประมาณความแปรปรวนของกลุ่มประชากร (σ^2) คือ กลุ่มการศึกษา กลุ่มกบินทร์บุรี กลุ่มเมืองปราชินบุรี กลุ่มบ้านสร้าง กลุ่มนาดี กลุ่มศรีมหาโพธิ์ กลุ่มประจันตคาม และกลุ่มศรีมโหสถ ได้จากการประมาณความแปรปรวนสูงสุดจากค่าพิสัยของคะแนนจากการทำแบบสอบถามการตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก และหารด้วย 6 ซึ่งได้ค่าประมาณความแปรปรวนของกลุ่มการศึกษาดังนี้ กลุ่มกบินทร์บุรี กลุ่มเมืองปราชินบุรี กลุ่มนาดี กลุ่มศรีมหาโพธิ์ กลุ่มประจันตคาม กลุ่มบ้านสร้าง และกลุ่มศรีมโหสถ เป็น 324, 81, 64, 64, 36, 25, 9 ตามลำดับ

1.3 เมื่อความแปรปรวนของแต่ละขนาดไม่เท่ากัน ต้องกำหนดสัดส่วนแต่ละชั้นของประชากร โดยใช้สูตร (มยุรี ศรีชัย. 2538: 102)

$$W_g = \frac{N_g}{N}$$

เมื่อ	W_g	แทน	สัดส่วนขนาดของแต่ละกลุ่มการศึกษา
	N_g	แทน	จำนวนผู้ปกครองในแต่ละกลุ่มการศึกษา
	N	แทน	จำนวนผู้ปกครองทั้งหมด

2. จากข้อมูลการประมาณความคลาดเคลื่อนและการประมาณค่าความแปรปรวนของประชากรผู้วิจัยนำไปคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อประมาณค่าเฉลี่ยโดยใช้สูตร (มยุรี ศรีชัย. 2538: 105)

$$n = \frac{\sum_{g=1}^k \frac{N_g^2 \sigma_g^2}{W_g}}{\frac{N^2 e^2}{z^2} + \sum_{g=1}^k N_g \sigma_g^2}$$

เมื่อ	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	จำนวนประชากรทั้งหมด
	N_g	แทน	จำนวนสมาชิกของประชากรในแต่ละกลุ่มการศึกษา
	W_g	แทน	สัดส่วนขนาดของแต่ละกลุ่มการศึกษา
	k	แทน	จำนวนชั้นของประชากร
	e	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า
	σ_g^2	แทน	ความแปรปรวนของประชากรในแต่ละกลุ่มการศึกษา
	Z	แทน	คะแนนมาตรฐาน = 1.96 (เมื่อระดับความเชื่อมั่น 95%) หรือ ($\alpha = .05$)

จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 863 คน แบ่งเป็น กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ที่ตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 364 คน และกลุ่มผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ที่ตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่ใช่ขนาดเล็ก จำนวน 499 คน จำแนกตามกลุ่มการศึกษา ดังนี้

ตาราง 4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้ปกครองที่ใช้ในงานวิจัย จำแนกตามกลุ่มการศึกษา

กลุ่มการศึกษา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ร.ร.ขนาดเล็ก	ไม่ใช่ ร.ร. ขนาดเล็ก	ร.ร.ขนาดเล็ก	ไม่ใช่ ร.ร. ขนาดเล็ก
กลุ่มกบินทร์บุรี	356	1146	116	174
กลุ่มเมืองปราจีนบุรี	161	560	53	85
กลุ่มประจันตคาม	153	321	50	49
กลุ่มศรีมหาโพธิ์	147	489	48	74
กลุ่มนาดี	117	485	39	74
กลุ่มบ้านสร้าง	116	200	38	31
กลุ่มศรีมโหสถ	59	73	20	12
รวม	1109	3274	364	499
รวมทั้งหมด	4383		863	

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ปกครอง ได้แก่ เพศ สถานภาพที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน อาชีพ วุฒิการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 105 ข้อ ได้แก่

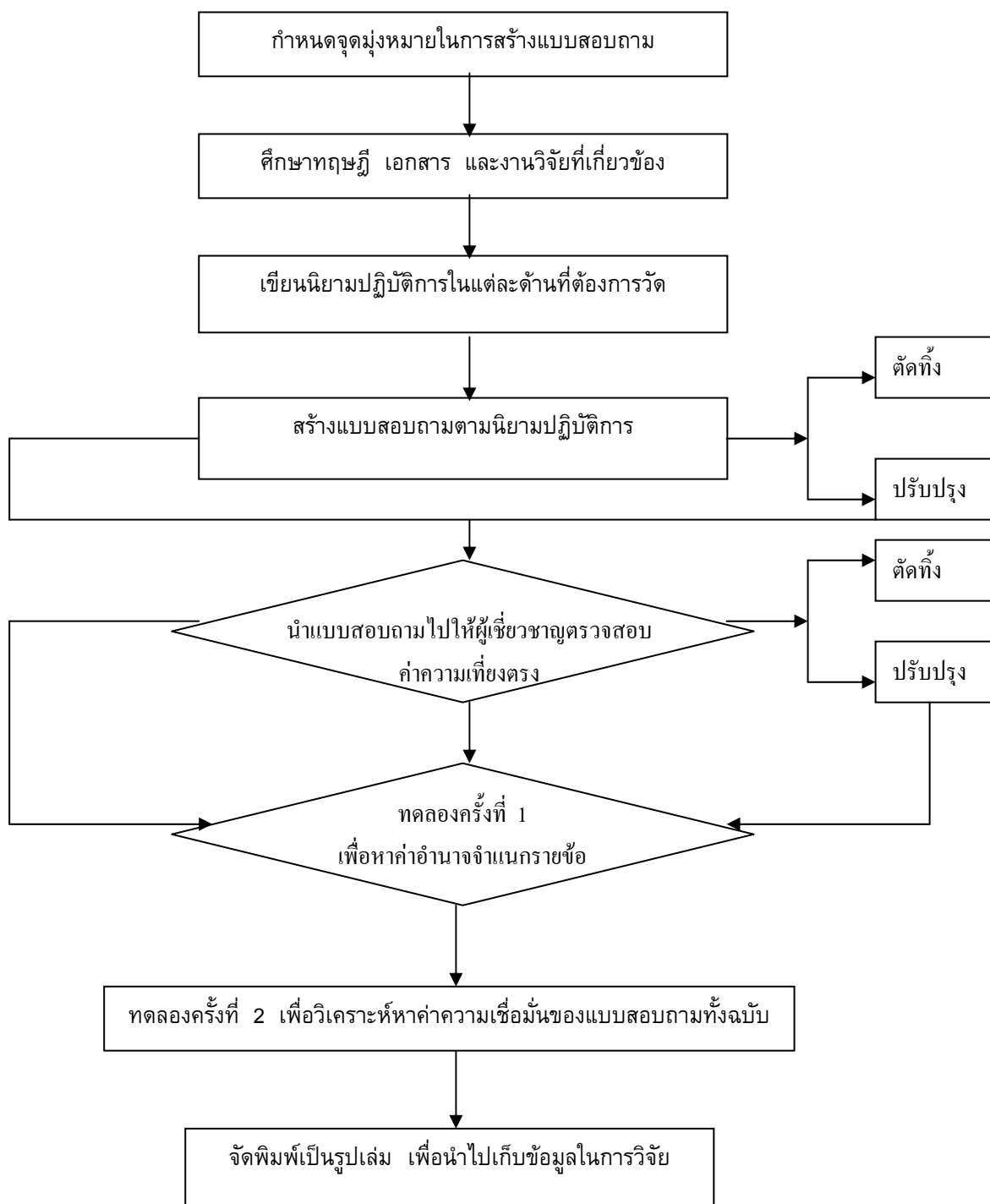
- ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ได้แก่ ความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน จำนวน 15 ข้อ และความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน จำนวน 15 ข้อ
- ปัจจัยด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อครูผู้สอน ได้แก่ บุคลิกภาพของครู จำนวน 15 ข้อ และลักษณะการจัดการเรียนการสอน จำนวน 15 ข้อ
- ปัจจัยด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียน ได้แก่ อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม จำนวน 15 ข้อ สื่อการเรียนการสอน จำนวน 15 ข้อ และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน จำนวน 15 ข้อ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบลิเคิร์ต (Likert) เพราะเป็นมาตรวัดที่ให้ความเชื่อมั่นค่อนข้างสูง และพัฒนาเพื่อใช้วัดการตัดสินใจ (ล้วน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 90) ซึ่งกำหนดน้ำหนักตามระดับของการตัดสินใจไว้ 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ ดังนี้

1. แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำหรับบุตรหลาน มีทั้งหมด 2 ตอน จำนวน 110 ข้อ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามการตัดสินใจของผู้ปกครอง
ในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำหรับบุตร

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

จากภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ได้ดำเนินการดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

2. ศึกษานิยาม ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

3. เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการจากการศึกษาหลักเกณฑ์ และวิธีการสร้างแบบสอบถาม

4. สร้างแบบสอบถามโดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามนิยามปฏิบัติการและจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

4.1 ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล จำนวน 7 ข้อ

4.2 ตอนที่ 2 การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ด้าน จำนวน 141 ข้อ ดังนี้

4.2.1 ด้านผู้ปกครอง จำนวน 39 ข้อ ดังนี้

- ความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน จำนวน 20 ข้อ
- ความคาดหวังด้านความรู้ ความสามารถของนักเรียน จำนวน

19 ข้อ

4.2.2 ด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อครูผู้สอน จำนวน 40 ข้อ

ดังนี้

- บุคลิกภาพของครู จำนวน 20 ข้อ
- ลักษณะการจัดการเรียนการสอน จำนวน 20 ข้อ

4.2.3 ด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียน จำนวน

62 ข้อ ดังนี้

- อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม จำนวน 20 ข้อ
- สื่อการเรียนการสอน จำนวน 19 ข้อ
- ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน จำนวน

23 ข้อ

5. ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารโรงเรียนและการวัดผลการศึกษา เป็นผู้พิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมทางภาษา โดยพิจารณาความสอดคล้องของแบบสอบถามที่ได้นิยามไว้แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป จำนวน 124 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

5.2.1 ด้านผู้ปกครอง จำนวน 35 ข้อ ดังนี้

- ความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน จำนวน 17 ข้อ
- ความคาดหวังด้านความรู้ ความสามารถของนักเรียน จำนวน

18 ข้อ

5.2.2 ด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อครูผู้สอน จำนวน 33 ข้อ

ดังนี้

- บุคลิกภาพของครู จำนวน 18 ข้อ
- ลักษณะการจัดการเรียนการสอน จำนวน 15 ข้อ

5.2.3 ด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียน จำนวน

53 ข้อ ดังนี้

- อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม จำนวน 17 ข้อ
- สื่อการเรียนการสอน จำนวน 16 ข้อ
- ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน จำนวน

20 ข้อ

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วจากข้อ 5 จัดพิมพ์เป็นฉบับและนำไปทดลองใช้ (Try Out) ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 7 – 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 กับผู้ปกครองนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านกระเตย โรงเรียนบ้านหนองศรีวิชัย โรงเรียนบ้านย่านางวัง โรงเรียนบ้านด่าน โรงเรียนบ้านโคกพนมดี และโรงเรียนประชุมเขตศึกษา จำนวน 100 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาคุณภาพของข้อคำถามรายข้อเพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pear Product Moment Correlation) และตัดข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) .2 ขึ้นไปเอาไว้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

6.1 ความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน จำนวน 17 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .1145 ถึง .5348 และตัดข้อคำถามไว้จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .2470 ถึง .5348

6.2 ความคาดหวังด้านความรู้ ความสามารถของนักเรียน จำนวน 18 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .0833 ถึง .5148 และตัดข้อคำถามไว้จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .2435 ถึง .5148

6.3 บุคลิกภาพของครู จำนวน 18 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .1636 ถึง .4983 และตัดข้อคำถามไว้จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .3287 ถึง .4983

6.4 ลักษณะการจัดการเรียนการสอน จำนวน 18 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .1590 ถึง .5127 และตัดข้อคำถามไว้จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .2554 ถึง .5127

6.5 อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม จำนวน 17 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .1458 ถึง .6574 และคัดข้อคำถามไว้จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .2881 ถึง .6574

6.6 สื่อการเรียนการสอน จำนวน 16 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .1618 ถึง .5750 และคัดข้อคำถามไว้จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .2504 ถึง .5750

6.7 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .1647 ถึง .4904 และคัดข้อคำถามไว้จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .2556 ถึง .4904

7. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในครั้งที่ 1 ไปจัดพิมพ์และนำไปทดลองใช้ (Try out) ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 2 – 8 ธันวาคม พ.ศ. 2550 กับผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดทุ่งตะลูมฟูก โรงเรียนวัดพิบูลวนาราม โรงเรียนวัดสระข่อย โรงเรียนวัดเกาะลอย โรงเรียนบ้านทับลาน และโรงเรียนวัดโคกป่าแพ่ง แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

7.1 ด้านความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่น .8691

7.2 ด้านความคาดหวังด้านความรู้ ความสามารถของนักเรียน มีค่าความเชื่อมั่น .9111

7.3 ด้านบุคลิกภาพของครู มีค่าความเชื่อมั่น .9319

7.4 ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอน มีค่าความเชื่อมั่น .8974

7.5 ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม มีค่าความเชื่อมั่น .8763

7.6 ด้านสื่อการเรียนการสอน มีค่าความเชื่อมั่น .9242

7.7 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน มีค่าความเชื่อมั่น .8989

8. นำแบบสอบถามที่ได้มาจัดพิมพ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือก

โรงเรียนประถมศึกษาสำหรับบุตรหลาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราชญ์บุรี

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมคำหรือข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้หรือทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด (หนึ่งข้อความตอบได้เพียงหนึ่งคำตอบเท่านั้น)

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. สถานภาพที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในฐานะ

() บิดา มารดา

() อา น้ำ ลุง ป้า

() ปู่ ย่า ตา ยาย

() อื่น ๆ โปรดระบุ

3. อาชีพ

() รับจ้าง

() ค้าขาย

() รับราชการ

() ธุรกิจส่วนตัว

() พนักงานรัฐวิสาหกิจ

() อื่น ๆ โปรดระบุ

4. วุฒิการศึกษาสูงสุด

() ประถมศึกษา

() มัธยมศึกษา

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

() ไม่ได้รับวุฒิการศึกษา

5. รายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน

() ต่ำกว่า 5,001 บาท

() 5,001 - 10,000 บาท

() 10,001 - 15,000 บาท

() สูงกว่า 15,000 บาท

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียน
ประถมศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับการตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาตาม
ความเป็นจริงมากที่สุด ข้อละ 1 ระดับเท่านั้น

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ	ระดับในการตัดสินใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ปัจจัยด้านผู้ปกครอง <u>ความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน</u> โรงเรียนมีการให้ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียน					
00	โรงเรียนมีบริการรถรับ-ส่งที่มีจำนวนเพียงพอต่อนักเรียนที่ใช้บริการ					
0	<u>ความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน</u> นักเรียนสามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้คล่องแคล่ว					
00	นักเรียนสามารถอ่านและเขียนภาษาอังกฤษได้ถูกต้อง					
0	ปัจจัยด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อครูผู้สอน <u>บุคลิกภาพของครู</u> ครูมีกิจกรรมนันทนาการที่สนุกสนาน					
00	ครูแต่งกายสุภาพ สะอาดเหมาะสมกับกาลเทศะ					
0	<u>ลักษณะการจัดการเรียนการสอน</u> ครูเน้นการจัดการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต					
00	ครูเน้นจัดการเรียนการสอนมุ่งฝึกทักษะภาษาอังกฤษ					

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ	ระดับในการตัดสินใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
000	ปัจจัยด้านลักษณะการรับรู้ของ ผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียน <u>อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม</u> โรงเรียนมีพื้นที่สำหรับการกีฬาและ นันทนาการเพียงพอ โรงเรียนมีบริเวณที่สวยงาม สะอาด และร่มรื่น					
000	<u>สื่อการเรียนการสอน</u> โรงเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอน และสื่อการสอนที่ทันสมัย โรงเรียนมีคอมพิวเตอร์ให้นักเรียนใช้ ในการเรียนและศึกษาค้นคว้าเพียงพอ					
000	<u>ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน</u> โรงเรียนเชิญผู้ปกครองและชุมชนเข้า ร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน เช่น วันพ่อ วันแม่ ฯลฯ โรงเรียนจัดให้คณะครูออกพบปะ พูดคุยเยี่ยมบ้านผู้ปกครองเพื่อสร้าง ความเข้าใจร่วมกันในการดูแลบุตร หลานร่วมกับทางโรงเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีดังนี้

<u>ระดับในการตัดสินใจ</u>	<u>คะแนนที่ให้</u>	
การตัดสินใจมากที่สุด	5	คะแนน
การตัดสินใจมาก	4	คะแนน
การตัดสินใจปานกลาง	3	คะแนน
การตัดสินใจน้อย	2	คะแนน
การตัดสินใจน้อยที่สุด	1	คะแนน

เกณฑ์การแปลงผลคะแนนของแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยการใช้การแปลงผลค่ามัธยฐานเลขคณิต (ณรงค์ที่ประชัย, 2547: 93) ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 แปลว่า การตัดสินใจของผู้ปกครองอยู่ในระดับมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 แปลว่า การตัดสินใจของผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก
- คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 แปลว่า การตัดสินใจของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 แปลว่า การตัดสินใจของผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 แปลว่า การตัดสินใจของผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อยที่สุด

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปสอบถามผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ติดต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ขออนุญาตเก็บข้อมูลโรงเรียนในสังกัด
3. ติดต่อผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 52 โรงเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก 38 โรงเรียน และไม่ใช่โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 16 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 1 เดือน ระหว่างวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2551 ถึง วันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551
4. จัดเตรียมแบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 938 ฉบับ ซึ่งแบ่งเป็นแบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองที่ตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กจำนวน 396 ฉบับ และแบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองที่ตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กจำนวน 542 ฉบับ

5. อธิบายให้ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เข้าใจ จุดมุ่งหมายและขั้นตอนในการทำแบบสอบถาม เพื่อนำไปถ่ายทอดให้กับผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยฝากแบบสอบถามไว้ให้กลุ่มตัวอย่างทำประมาณ 1 - 2 สัปดาห์

6. เก็บแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้รับกลับคืนมาทั้งสิ้น 799 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.18 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 761 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.20 สำหรับแบบสอบถามที่ส่งให้กลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษา ได้รับกลับคืนมา จำนวน 366 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.42 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 345 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.26 ส่วนแบบสอบถามที่ส่งให้กลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กได้รับกลับคืนมา จำนวน 433 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 79.88 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 416 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.07 จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูล และทดสอบสมมติฐาน

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับวิเคราะห์การวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for Social Sciences for MS WINDOWS) ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานพื้นฐานของคะแนนจากแบบสอบถามทุกฉบับ
 - 1.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
 - 1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)
 - 1.3 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ($C.V.$)
 - 1.4 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของแบบสอบถาม SE_M
2. หาค่าความสัมพันธ์อย่างง่าย เพื่อตรวจสอบปัญหาความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) ระหว่างปัจจัยด้านผู้ปกครอง ปัจจัยด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อครูผู้สอน และปัจจัยด้านลักษณะการบริหารโรงเรียน และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ
3. วิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำหรับบุตรหลาน โดยการวิเคราะห์ถดถอยแบบโลจิสติกแบบสองค่า (Binary Logistic Regression)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

- 1.1 หาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) ของแบบสอบถาม โดยการพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) โดยใช้สูตร (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2545: 95)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยาม ปฏิบัติการ
	R	แทน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ถ้าแน่ใจว่าแบบสอบถามตรงตามจุดประสงค์ให้ค่า +1 ถ้าไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามตรงตามจุดประสงค์ให้ค่า 0 ถ้าแน่ใจว่าแบบสอบถามไม่ตรงตามจุดประสงค์ให้ค่า -1
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 วิเคราะห์ข้อคำถามรายข้อ (Item Analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product – Moment Correlation Coefficient) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545: 131)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม
	X	แทน	คะแนนของข้อคำถาม
	Y	แทน	คะแนนผลรวมของข้ออื่น ๆ ที่เหลือทุกข้อ

1.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient – Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545: 131)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด
	K	แทน	จำนวนส่วนย่อยหรือจำนวนข้อคำถามของเครื่องมือวัด

$$S_i^2 \quad \text{แทน} \quad \text{ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละส่วนย่อยหรือแต่ละข้อ}$$

$$S_X^2 \quad \text{แทน} \quad \text{คะแนนความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ}$$

ของเครื่องมือวัด

1.4 หาค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของแบบสอบถาม (Standard Error of Measurement) โดยใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545: 117)

$$SE_M = S_X \sqrt{1 - r_{tt}}$$

เมื่อ S_X แทน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนสอบวัด

r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.1 ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย (C.V.)

2.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ปัจจัยด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อครูผู้สอน และปัจจัยด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียน คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product – Moment Correlation Coefficient) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546: 314)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนชุด X

$\sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนชุด Y

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum Y^2$ แทน ผลรวมของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนน X กับ Y

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ตรวจสอบความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) ระหว่างปัจจัยด้านผู้ปกครอง ปัจจัยด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อครูผู้สอน และปัจจัยด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียน โดยทดสอบจากค่า Tolerance และ VIF (Variance Inflation Factor) เกณฑ์ในการวิจัยครั้งนี้พิจารณาค่า VIF น้อยกว่า 10 แสดงว่า ตัวแปรอิสระ (X_i) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ น้อย หรือค่า Tolerance มากกว่า .20 แสดงว่าตัวแปรอิสระ (X_i) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ น้อยเช่นเดียวกัน ซึ่งค่าดังกล่าวเป็นค่ายอมรับที่ไม่ทำให้เกิดปัญหาความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Field Andy. 2005:196)

$$\begin{aligned} \text{Tolerance (} X_i \text{)} &= 1 - R_i^2 \\ \text{VIF (} X_i \text{)} &= \frac{1}{\text{Tolerance (} X_i \text{)}} \end{aligned}$$

เมื่อ R_i^2 แทน สัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง X_i กับ X 's อื่น ๆ
 X_i แทน ตัวแปรอิสระตัวที่ i

2.4 การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกแบบสองค่า (Binary Logistic Regression) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 16.0 โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. คัดเลือกตัวแปรอิสระเข้าสู่สมการถดถอยโลจิสติก โดยใช้เทคนิค Enter
2. สร้างสมการ Logistic Respond Function จากการคัดเลือกตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม โดยที่ค่า e^b หรือค่า $\text{Exp}(\beta)$ เป็นค่าที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของ Odds Ratio เมื่อตัวแปรทำนายเปลี่ยนไป 1 หน่วย ซึ่งถ้าค่า $\text{Exp}(\beta)$ มีค่ามากกว่า 1.00 แสดงว่าเมื่อตัวแปรทำนายมีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะช่วยเพิ่มโอกาสของการเกิดเหตุการณ์ แต่ถ้าค่า $\text{Exp}(\beta)$ มีค่าน้อยกว่า 1.00 แสดงว่าเมื่อตัวแปรทำนายมีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะช่วยลดโอกาสของการเกิดเหตุการณ์ จากสูตรดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548: 40 – 43)

$$P(Y) = \frac{e^{b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_px_p}}{1 + e^{b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_px_p}}$$

เมื่อ $P(Y)$ แทน ความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ Y
 e แทน exponential function ($e \cong 2.71828$)

$b_1, b_2, \dots, b_p$ แทน ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก ตัวแปรทำนายที่ 1 ถึง p

$X_1, X_2, \dots, X_p$ แทน ตัวแปรทำนายตัวที่ 1 ถึง p

3. กำหนด Logit transformation หรือ Logit (p) หรือ log ของ Odds Ratio จึงอยู่ในรูปของตัวแปรเกณฑ์ที่สามารถทำนายได้ด้วยชุดของตัวแปรทำนายเชิงเส้นตรง จากสูตร ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548: 41)

$$\text{Logit (p)} = b_0 + b_1 X_1 + b_2 X_2 + \dots + b_p X_p$$

$$\text{หรือ Logit} = \beta_0 + \beta_1 \chi_1 + \beta_2 \chi_2 + \dots + \beta_p \chi_p + e$$

เมื่อ $b_1, b_2, \dots, b_p$ แทน ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติกตัวแปรทำนายที่ 1 ถึง p

$\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_p$ แทน ค่าสัมประสิทธิ์ที่ประมาณได้จากข้อมูลของตัวแปรทำนายตัวที่ 1 ถึง p

$X_1, X_2, \dots, X_p$ แทน ตัวแปรทำนายตัวที่ 1 ถึง p

4. คำนวณค่าน้ำหนักความสำคัญเนื่องจาก Logit transformation แสดงความสัมพันธ์ในรูป Multiple Linear Regression ซึ่งสะดวกในการใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Least Square) ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (b, β) (อุไรวรรณ อมรมนิมิตร์. 2546: 27) และทำการหาค่าความสำคัญในรูปคะแนนดิบ (Score - Weight) (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548: 14)

$$\beta_i = b_i \frac{S_i}{S_y}$$

เมื่อ β_i แทน ค่าน้ำหนักความสำคัญ (Bata – Weight) ตัวแปรอิสระที่ i

b_i แทน ค่าน้ำหนักคะแนนหรือค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรที่ i ต้องการหาค่าน้ำหนักคะแนน

S_i แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระตัวที่ i

S_y แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรตาม

5. ทดสอบความเหมาะสมของตัวแบบว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียงกับพารามิเตอร์ที่ประมาณได้เพียงใด โดยพิจารณาได้จากค่าความน่าจะเป็น (Likelihood Value) ของโมเดลซึ่งเท่ากับ $-2 \log \text{Likelihood}$ ($-2LL$) เหตุผลของการคูณ Log Likelihood ด้วย -2 เพื่อให้ค่าที่ได้มีการแจกแจง χ^2 สำหรับทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ มี degree

of freedom เท่ากับ p (จำนวนตัวแปรทำนาย) เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า H_0 : สัมประสิทธิ์ถดถอยแบบโลจิสติกทุกตัวมีค่าเท่ากับ 0 (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548: 42)

$$H_0 : B_1 = B_2 \dots B_k = 0$$

$$H_0 : \text{Not all } B_i = 0$$

$$R^2 \text{ logit} = \frac{-2 \log L_{NULL} - [2 \log L_{MODEL}]}{-2 \log L_{NULL}}$$

เมื่อ L_{NULL} แทน ค่าความคลาดเคลื่อนในกรณีที่ไม่มีตัวแปรอยู่ในตัวแบบ
 L_{MODEL} แทน ค่าความคลาดเคลื่อนในกรณีที่ตัวแปรทุกตัวอยู่ในตัวแบบ

7. ทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก (b) ด้วย Wald statistic ถ้าเป็นตัวแปรจัดกลุ่ม (categorical variable) Wald Statistic มี degree of freedom เท่ากับจำนวนกลุ่มลบด้วย 1 เป็นค่าสถิติทดสอบ มีวัตถุประสงค์ในการทดสอบนัยสำคัญของตัวประมาณค่าสัมประสิทธิ์ b_i แต่ละตัวซึ่งอยู่ในแบบว่ามีตัวใดบ้างมีผลกระทบกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในตัวแปรตาม ถ้าการทดสอบ b_i พบนัยสำคัญ ค่าสัมประสิทธิ์ที่เป็นบวกแสดงว่าตัวแปรทำนายนั้นมีผลต่อการเพิ่มความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ที่เป็นลบแสดงถึงการลดความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548: 42)

$$W^2 = \left[\frac{b_i}{SE(b_i)} \right]^2$$

เมื่อ b_i แทน สัมประสิทธิ์โลจิสติกของตัวแปรทำนายตัวที่ i
 $SE(b_i)$ แทน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์
 โลจิสติกของตัวแปรทำนายตัวที่ i

8. นำค่าที่ได้จากข้อ 3 ไปแทนในข้อ 2 จะได้ค่าความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ ถ้าค่าที่ได้น้อยกว่า 0.5 ค่า $Y = 0$ หรือไม่เกิดเหตุการณ์ แต่ถ้าค่าที่ได้มากกว่า 0.5 ค่า $Y = 1$ หรือเกิดเหตุการณ์ ทั้งนี้เนื่องจาก 0.5 เป็นค่าความน่าจะเป็นที่ใช้เป็น Cutting Score

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อสื่อความหมายในการเสนอผลงานวิจัยให้เข้าใจตรงกัน ดังนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน (Standard Deviation)
C.V.	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
SE_M	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของแบบสอบถาม
$S.E.$	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์โลจิสติก
R_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
X_k	แทน	คะแนนเต็มรายข้อ
VIF	แทน	ค่า Variance Inflation Factor
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก
$\text{Exp}(\beta)$	แทน	ค่าการเปลี่ยนแปลงของ Odds Ratio
R^2	แทน	สัดส่วนหรือเปอร์เซ็นต์ในการอธิบายความแปรผันในโมเดลถดถอยโลจิสติก
X_1	แทน	ความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน
X_2	แทน	ความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน
X_3	แทน	บุคลิกภาพที่ดี
X_4	แทน	ลักษณะการจัดการเรียนการสอน
X_5	แทน	อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
X_6	แทน	สื่อการเรียนการสอน
X_7	แทน	ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนผู้ปกครองและชุมชน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ตอนที่ 3 ศึกษาระดับของตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ตอนที่ 4 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

4.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ทำการศึกษา

4.2 การตรวจสอบความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) ระหว่างตัวแปรที่ทำการวิจัย

4.3 การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกแบบสองค่า (Binary Logistic Regression)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ส่งให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 938 ฉบับ ซึ่งได้รับคืนมา 799 ฉบับ แบ่งเป็น กลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 366 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 45.8 และกลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 433 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 54.2 มาแจกแจงจำนวนและหาค่าร้อยละ โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล คือ เพศ สถานภาพที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน อาชีพ วุฒิการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ดังปรากฏตามตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

สถานภาพส่วนบุคคล		ผู้ปกครองที่ตัดสินใจเลือก		ผู้ปกครองที่ตัดสินใจไม่เลือก	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	149	40.71%	197	46.46%
	หญิง	217	59.29%	227	53.54%
	รวม	366	100.00%	424	100.00%
สถานภาพที่เกี่ยวกับนักเรียน	บิดา มารดา	270	73.77%	360	83.14%
	อา ป้า น้า ลุง	32	8.74%	25	5.77%
	ปู่ ย่า ตา ยาย	55	15.03%	42	9.70%
	อื่น ๆ	9	2.46%	6	1.39%
	รวม	366	100.00%	433	100.00%
อาชีพ	รับจ้าง	272	75.35%	329	77.05%
	รับราชการ	7	1.94%	15	3.51%
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	9	2.49%	4	0.94%
	ค้าขาย	44	12.19%	42	9.84%
	ธุรกิจส่วนตัว	0	0.00%	21	4.92%
	อื่น ๆ	29	8.03%	16	3.75%
	รวม	361	100.00%	427	100.01%
วุฒิการศึกษา	ประถมศึกษา	163	44.78%	241	56.18%
	มัธยมศึกษา	159	43.68%	154	35.90%
	ปริญญาตรี	10	2.75%	14	3.26%
	สูงกว่าปริญญาตรี	7	1.92%	7	1.63%
	ไม่ได้รับวุฒิการศึกษา	25	6.87%	13	3.03%
	รวม	364	100.00%	429	100.00%
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ต่ำกว่า 5,001 บาท	178	49.31%	182	42.62%
	5,001 -10,000 บาท	158	43.77%	188	44.03%
	10,001 - 15,000 บาท	11	3.05%	40	9.37%
	สูงกว่า 15,000 บาท	14	3.88%	17	3.98%
	รวม	361	100.01%	427	100.00%

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 พบว่า กลุ่มผู้ปกครองทั้งที่ตัดสินใจเลือกและไม่เลือก โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีสถานภาพเป็นบิดา มารดาของนักเรียน ประกอบอาชีพรับจ้างและมีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด กลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจเลือก โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,001 บาทมากที่สุด กลุ่มผู้ปกครอง ที่ตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท มากที่สุด

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือก และไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความ เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) และ ค่า ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของแบบสอบถาม (SE_M) ผลปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเชื่อมั่น และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของแบบสอบถาม

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	C.V.	r_{tt}	SE_M
ด้านผู้ปกครอง	3.57	0.65	0.18	0.88	0.22
ความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน	3.76	0.65	0.17	0.86	0.23
ความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน	3.38	0.77	0.22	0.91	0.23
ด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อครูผู้สอน	4.02	0.59	0.14	0.91	0.17
บุคลิกภาพของครู	4.20	0.61	0.14	0.93	0.15
ลักษณะการจัดการเรียนการสอน	3.84	0.66	0.17	0.89	0.21
ด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียน	3.77	0.62	0.16	0.89	0.20
อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	3.92	0.64	0.16	0.87	0.22
สื่อการเรียนการสอน	3.60	0.72	0.20	0.92	0.19
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	3.78	0.68	0.18	0.89	0.21
$\bar{X}$	3.78	0.57	0.15	0.90	0.18

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านบุคลิกภาพของครู มีค่าสูงสุดเท่ากับ 0.93 รองลงมา ด้านสื่อการเรียนการสอน มีค่าเท่ากับ 0.92 ด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน มีค่าเท่ากับ 0.91 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีค่าเท่ากับ 0.89 ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอน มีค่าเท่ากับ 0.89 ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม มีค่าเท่ากับ 0.87 และด้านความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน มีค่าเท่ากับ 0.86 ตามลำดับ แสดงว่าคะแนนในการเก็บรวบรวมในครั้งนี้มีความเชื่อถือได้สูง

คะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามด้านบุคลิกภาพของครู มีค่าสูงสุดเท่ากับ 4.20 รองลงมา ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ด้านความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน และความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน มีค่าเท่ากับ 3.92 3.84 3.78 3.76 3.60 และ 3.38 ตามลำดับ

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามด้านความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียนมีค่าสูงสุดเท่ากับ 0.77 รองลงมาด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และด้านบุคลิกภาพของครู มีค่าเท่ากับ 0.72 0.68 0.66 0.65 0.64 และ 0.61 ตามลำดับ

ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของแบบสอบถาม ด้านความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน มีค่าสูงสุดเท่ากับ 0.23 รองลงมาด้านความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน มีค่า 0.23 ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม มีค่า 0.22 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีค่า 0.21 ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอน มีค่า 0.21 ด้านสื่อการเรียนการสอน มีค่า 0.19 และด้านบุคลิกภาพของครู มีค่า 0.15 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ศึกษาตัวแปรปัจจัยด้านผู้ปกครอง ด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อครูผู้สอน และด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียน ของผู้ปกครองที่เลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำตัวแปรปัจจัยที่ให้ค่าคะแนนแบบต่อเนื่องมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของตัวแปรปัจจัยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการตัดสินใจเลือกและการตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของผู้ปกครอง ดังปรากฏในตาราง 7

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองจำแนกตามการตัดสินใจเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ปัจจัย	ผู้ปกครองที่เลือก		ความหมาย คะแนน เฉลี่ย	ผู้ปกครองที่ไม่เลือก		ความหมาย คะแนน เฉลี่ย
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
ด้านผู้ปกครอง	3.58	0.59	มาก	3.58	0.70	มาก
ความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์ จากโรงเรียน	3.74	0.60	มาก	3.79	0.70	มาก
ความคาดหวังด้านความรู้ ความสามารถของนักเรียน	3.41	0.73	ปานกลาง	3.36	0.80	ปานกลาง
ด้านการรับรู้ของผู้ปกครองต่อ ครูผู้สอน	4.01	0.59	มาก	4.03	0.60	มาก
บุคลิกภาพของครู	4.23	0.57	มาก	4.19	0.66	มาก
ลักษณะการจัดการเรียนการสอน	3.80	0.68	มาก	3.88	0.66	มาก
ด้านการรับรู้ของผู้ปกครองต่อ การบริหารโรงเรียน	3.71	0.67	มาก	3.82	0.59	มาก
อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	3.83	0.69	มาก	4.01	0.60	มาก
สื่อการเรียนการสอน	3.53	0.81	มาก	3.67	0.64	มาก
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	3.79	0.69	มาก	3.78	0.68	มาก
$\bar{X}$	3.76	0.57	มาก	3.81	0.57	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่า คะแนนเฉลี่ยปัจจัยด้านผู้ปกครอง ด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อครูผู้สอน และด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียนของกลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อครูผู้สอน มีค่าสูงสุดเท่ากับ 4.01 รองลงมาด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียน และด้านผู้ปกครอง มีค่าเท่ากับ 3.71 และ 3.58 ตามลำดับ และคะแนนเฉลี่ยปัจจัยด้านผู้ปกครอง ด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อครูผู้สอน และด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียน ของกลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านลักษณะการรับรู้ของ

ผู้ปกครองต่อครูผู้สอน มีค่าสูงสุดเท่ากับ 4.03 รองลงมาด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียน และด้านผู้ปกครอง มีค่าเท่ากับ 3.82 และ 3.58 ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

4.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

การวิเคราะห์ส่วนนี้ ผู้วิจัยได้ทำการหาค่าสหสัมพันธ์ โดยนำคะแนนรวมจากตัวแปรปัจจัยด้านต่าง ๆ มาหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product moment correlation coefficient) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรควรมีค่าต่ำ หากพบว่าตัวแปรคู่ใดมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงเกิน 0.70 (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2537: 89) ต้องทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) ดังปรากฏในตาราง 8

ตาราง 8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยแต่ละด้าน

ปัจจัย	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇
X ₁	1	.658**	.666**	.658**	.592**	.641**	.608**
X ₂		1	.538**	.638**	.498**	.564**	.552**
X ₃			1	.689**	.614**	.538**	.644**
X ₄				1	.701**	.739**	.727**
X ₅					1	.796**	.684**
X ₆						1	.756**
X ₇							1

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่อเนื่องมีค่าตั้งแต่ 0.498 - 0.796 โดยปัจจัยด้านความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียนกับปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.498 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ส่วนปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม กับปัจจัยด้านสื่อการเรียนการสอน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.796 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4.2 การตรวจสอบความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) ระหว่างตัวแปรที่ทำการวิจัย

การวิเคราะห์ส่วนนี้ ผู้วิจัยได้ทำการหาค่า Tolerance ค่า VIF (Variance Inflation Factor) โดยการวิเคราะห์ถดถอยแบบเชิงเส้น (Linear Regression) เพื่อพิจารณาปัญหาการเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) ผลปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 VIF (Variance Inflation Factor) และค่า Tolerance ของตัวแปรอิสระ

ตัวแปร	Colinearity Statistics	
	Tolerance	VIF
ด้านผู้ปกครอง		
ความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน	0.375	2.667
ความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน	0.483	2.069
ด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อครูผู้สอน		
บุคลิกภาพของครู	0.375	2.663
ลักษณะการจัดการเรียนการสอน	0.290	3.451
ด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียน		
อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	0.314	3.180
สื่อการเรียนการสอน	0.238	4.197
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	0.323	3.100
$\bar{X}$	0.342	3.046

ผลวิเคราะห์ตามตาราง 9 พบว่า ค่า Tolerance ของตัวแปรแต่ละตัว มีค่าระหว่าง 0.238 – 0.483 และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.342 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์พบว่ามีค่ามากกว่า .20 และเมื่อทดสอบค่า VIF (Variance Inflation Factor) แล้วมีค่าระหว่าง 2.069 – 4.197 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.046 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์พบว่ามีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่า ปัจจัยที่ทำการศึกษาด้านความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน ด้านความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน ด้านบุคลิกภาพของครู ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ไม่มีปัญหาความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) (Andy Field. 2005: 196)

4.3 การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกแบบสองค่า (Binary Logistic Regression)

การวิเคราะห์ส่วนนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของผู้ปกครอง โดยทำการทดสอบความเหมาะสมของโมเดล ความเหมาะสมของตัวแปรปัจจัย และวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษา ดังนี้

4.3.1 การทดสอบความเหมาะสมของโมเดล

การทดสอบความเหมาะสมของโมเดล ทำการวิเคราะห์ค่าความน่าจะเป็น (Likelihood Value) ซึ่งเท่ากับ $-2 \log \text{Likelihood}$ หรือ $-2LL$ ผลการทดสอบความเหมาะสมของโมเดล ปรากฏในตาราง 10

ตาราง 10 ค่าสถิติทดสอบความเหมาะสมของโมเดล

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R^2	Nagelkerke R^2
0	1048.336	-	-
1	1008.022	.052	.069

ผลการทดสอบความเหมาะสมของโมเดลตามตาราง 10 พบว่า เป็นการตรวจสอบความเหมาะสมของโมเดล (Goodness of Fit) พบว่าโมเดลที่ใช้มีความเหมาะสมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548 : 42) เพราะมีค่า $-2 \log \text{likelihood}$ ของโมเดลที่มีตัวแปรอิสระ 7 ตัว ในสมการถดถอยโลจิสติก (Step 1) มีค่าน้อยกว่า $-2 \log \text{likelihood}$ ของโมเดลที่มีค่าเฉพาะค่าคงที่ (Step 0) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนาย (R^2) เท่ากับร้อยละ 5.2 (Cox & Snell R^2) และ 6.9 (Nagelkerke R^2) ซึ่งเป็นค่าที่บอกสัดส่วน หรือเปอร์เซ็นต์ที่สามารถอธิบายความผันแปรในโมเดลสมการถดถอยโลจิสติก

4.3.2 การทดสอบความเหมาะสมของตัวแปรอิสระที่ใช้โมเดล โดยพิจารณาค่า

Chi - square ของ Model Block และ Step ผลปรากฏดัง ตาราง 11

ตาราง 11 ค่าสถิติทดสอบความเหมาะสมของตัวแปรปัจจัย

Step	Chi - square	df	Sig.
Step	40.314	7	.000
Block	40.314	7	.000
Model	40.314	7	.000

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 11 พบว่า ค่าสถิติทดสอบไคสแควร์ ของ Model Block และ Step มีค่าเท่ากัน คือ 40.314 มีค่า Sig. = .000 นั่นคือ โอกาสที่ผู้ปกครองจะตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กขึ้นอยู่กับตัวแปรอย่างน้อยหนึ่งตัว แสดงว่า ตัวแปรที่ใช้ในโมเดลมีความเหมาะสม

4.3.3 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก (β) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก $S.E.$ ค่าโอกาสของการเกิดเหตุการณ์ ($\text{Exp}(\beta)$) และการทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก (Wald) ผลปรากฏดัง ตาราง 12

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์โลจิสติก (Logistic Regression) ในการอธิบายผลการตัดสินใจเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ตัวแปรอิสระ	β	S.E.	Wald.	df.	Sig.	Exp(β)
ด้านผู้ปกครอง						
ความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน	-0.215	0.186	1.338	1	0.247	0.806
ความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน	0.291	0.142	4.177	1	0.041	1.338
ด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครอง						
ต่อครูผู้สอน						
บุคลิกภาพของครู	0.547	0.199	7.518	1	0.006	1.728
ลักษณะการจัดการเรียนการสอน	-0.262	0.210	1.561	1	0.212	0.770
ด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียน						
อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	-0.854	0.211	16.333	1	0.000	0.426
สื่อการเรียนการสอน	-0.120	0.216	0.308	1	0.579	0.887
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนผู้ปกครองและชุมชน	0.472	0.199	5.662	1	0.017	1.604
ค่าคงที่	0.337	0.544	0.384	1	0.536	1.400

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 12 พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก และค่าโอกาสของการเกิดเหตุการณ์ ($\text{Exp}(\beta) > 1$) คือ ตัวแปรด้านบุคลิกภาพของครู โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก (β) เท่ากับ .547 มีค่า $\text{Exp}(\beta)$ เท่ากับ 1.728 ตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ตัวแปร มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก และค่าโอกาสของการเกิดเหตุการณ์ ($\text{Exp}(\beta) > 1$) เรียงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติกจากมากไปน้อยได้แก่ ตัวแปรด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน และด้านความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก (β) เท่ากับ .472 และ .291 มีค่า $\text{Exp}(\beta)$ เท่ากับ 1.604 และ 1.338 ส่วนตัวแปรที่ลดโอกาสการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ และค่าโอกาสของการเกิดเหตุการณ์ ($\text{Exp}(\beta) < 1$) คือ ตัวแปรด้านอาคาร

สถานที่และสภาพแวดล้อม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก (β) เท่ากับ -0.854 มีค่า $\text{Exp}(\beta)$ เท่ากับ 0.426 ส่วนตัวแปรที่เหลือเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการลดโอกาสการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3.4 ความถูกต้องของการทำนายผลการตัดสินใจเลือก - ไม่เลือก โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผลปรากฏดังตารางที่ 13

ตาราง 13 ความถูกต้องของการทำนายผลการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

กลุ่ม	ผลการทำนาย		
	ผู้ปกครองที่เลือก	ผู้ปกครองที่ไม่เลือก	% ความถูกต้อง
ผู้ปกครองที่เลือก	152	331	44.1
ผู้ปกครองที่ไม่เลือก	193	85	79.6
รวม	345	416	63.5

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 13 พบว่า ประสิทธิภาพของการทำนายตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันทำนายการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กได้ร้อยละ 63.5 โดยสามารถทำนายกลุ่มผู้ปกครองการที่ตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กได้ร้อยละ 44.1 และทำนายกลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กได้ร้อยละ 79.6

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำหรับบุตรหลานโดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยด้านผู้ปกครอง ด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อครูผู้สอน และด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียน ของผู้ปกครองที่เลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านผู้ปกครอง ด้านลักษณะการรับรู้ของผู้ปกครองต่อครูผู้สอน และด้านลักษณะรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กและการตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของผู้ปกครองนักเรียน โดยรวมทั้งเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยกำหนดให้กลุ่มการศึกษาเป็นชั้น (Strata) และผู้ปกครองนักเรียนในแต่ละชั้นเป็นหน่วยการสุ่ม (sampling unit) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($\alpha = .05$) มีผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 863 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กให้กับบุตรหลาน จำนวน 364 คน และกลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กให้กับบุตรหลาน จำนวน 499 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สถานภาพที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน อาชีพ วุฒิการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษา ด้านละ 15 ข้อ คือ ด้านความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .2470 ถึง .5348 มีค่าความเชื่อมั่น .8691 ด้านความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .2435 ถึง .5148 มีค่าความเชื่อมั่น .9111 ด้านบุคลิกภาพของครู มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .3287 ถึง .4983 มีค่าความเชื่อมั่น .9319 ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอน มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .2554 ถึง .5127 มีค่าความเชื่อมั่น .8974 ด้านอาคาร สถานที่และสภาพแวดล้อม มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .2881 ถึง

.6574 มีค่าความเชื่อมั่น .8763 ด้านสื่อการเรียนการสอน มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .2504 ถึง .5750 มีค่าความเชื่อมั่น .9242 และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .2556 ถึง .4904 มีค่าความเชื่อมั่น .8989

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ครูประจำชั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อแจกให้ผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 1 เดือน ในระหว่างวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2551 ถึง วันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งให้ผู้ปกครองจำนวน 938 ฉบับ และได้รับกลับคืนมาทั้งสิ้น 799 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.18 สำหรับแบบสอบถามที่ส่งให้กลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กจำนวน 396 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา จำนวน 366 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.42 ส่วนแบบสอบถามที่ส่งให้กลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กจำนวน 542 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา จำนวน 433 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 79.88 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมดทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS 16.0 for Windows (Statistical Package for the Social Sciences) เวอร์ชัน 16.0 โดยวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล โดยแจกแจงความถี่และหาร้อยละ วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของแบบสอบถามในแต่ละด้านและหาค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรด้านต่างๆ ระหว่างกลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กและกลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือก – ไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson Product moment correlation coefficient และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสหสัมพันธ์ นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบการเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) ระหว่างตัวแปรอิสระโดยทำการวิเคราะห์การถดถอยแบบเชิงเส้น (Linear Regression) และพิจารณาค่า Tolerance ค่า VIF และค่าสัดส่วนความแปรปรวน ประกอบการตรวจสอบการมีพหุสัมพันธ์ร่วมระหว่างตัวแปร และวิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือก – ไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยทำการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกแบบสองค่า (Binary Logistic Regression) โดยใช้เทคนิค Enter ทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือก – ไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สรุปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ดังนี้

1. ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ปัจจัยด้านการรับรู้ของผู้ปกครองต่อครูผู้สอน และปัจจัยด้านการรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียน ทั้งในกลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจเลือกและกลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ได้แก่ ด้านความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน ด้านความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน ปัจจัยด้านการรับรู้ของผู้ปกครองต่อครูผู้สอน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพของครู ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านการรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน สามารถร่วมกันอภิปรายความแปรผันในโมเดลการถดถอยโลจิสติกได้ร้อยละ 5.20 (Cox & Snell R^2) และร้อยละ 6.90 (Nagelkerke R^2) โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มโอกาสในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลิกภาพของครู ($\beta = 0.54$) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มโอกาสในการตัดสินใจเลือกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ($\beta = 0.47$) และปัจจัยด้านความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน ($\beta = 0.29$) ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการลดโอกาสในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ($\beta = -0.85$) ส่วนปัจจัยที่เหลือส่งผลต่อการลดโอกาสในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ตัวแปรทั้งหมดร่วมกันทำนายกลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ถูกต้องร้อยละ 63.50 โดยทำนายกลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ถูกต้องร้อยละ 44.10 และทำนายกลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ถูกต้องร้อยละ 79.60 ซึ่งสามารถทำนายกลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กได้มากกว่ากลุ่มผู้ปกครองที่ตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 7 ตัวแปร ได้แก่ ความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน ความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน บุคลิกภาพของครู ลักษณะการจัดการเรียนการสอน อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน พบว่าปัจจัยด้านบุคลิกภาพที่ดีของครู

ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน และปัจจัยด้านความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ส่งผลต่อการตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยด้านความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน ปัจจัยด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านสื่อการเรียนการสอน ส่งผลต่อการตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีความแตกต่างกันในแต่ละปัจจัยดังนี้

ด้านบุคลิกภาพของครู เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เนื่องจากบุคลิกภาพที่ดีเป็นคุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่ครูจะต้องมี การมีมนุษยสัมพันธ์ดี พูดจาไพเราะ ยิ้มแย้มแจ่มใส สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี มีความมั่นใจในตนเอง ทำให้ผู้ปกครองเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นในตัวครู นอกจากนี้การที่ครูเป็นอาชีพที่ต้องเผชิญกับคนทั่วไป ดังนั้น การพูด กิริยามารยาท การแต่งกาย กางวางตัว การยิ้มแย้มแจ่มใส และการแสดงออกทางความคิด ย่อมเป็นนิสัยที่ครูต้องพัฒนา (พูนทรัพย์ พ่วงนาคพันธ์. 2548: 36) และครูจะต้องเป็นแบบอย่างแก่เยาวชนได้ (วิไล ตั้งจิตสมคิด. 2544: 133-134) ผู้ปกครองในชุมชนมีความเห็นตรงกันว่าต้องการครูที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี พูดจาสุภาพ ใช้คำพูดที่เหมาะสม ใช้น้ำเสียงนุ่มนวลไพเราะ มีกิริยามารยาทเรียบร้อย นุ่มนวล มีบุคลิกภาพที่อบอุ่นแต่ก็ต้องมีลักษณะของความเป็นผู้นำ มีความอดกลั้นควบคุมอารมณ์ได้ดี (จุฑารัตน์ คชรัตน์. 2549: 66) สอดคล้องกับงานวิจัยของ นัยนา ขนนนเวช (2540: 112 - 113) พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลที่ผู้ปกครองต้องการในด้านบุคลิกภาพ คือ ครูควรมีมนุษยสัมพันธ์ดี มีคุณธรรมจริยธรรม และมีการพัฒนาตนเองเสมอ ผู้ปกครองจะพิจารณาเกณฑ์การเลือกโรงเรียนด้านบุคลากรโดยพิจารณาครูผู้สอนที่อารมณ์ดี ใจเย็น มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีมนุษยสัมพันธ์ดี พูดจาสุภาพ ใช้น้ำเสียงอ่อนโยนกับเด็ก (วิโรจน์ มุฮัมหมัด. 2542: 89) การที่ผู้ปกครองต้องการครูที่มีบุคลิกภาพที่ดีเพราะต้องการให้ครูเป็นแบบอย่างแก่บุตรหลานของตน

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เนื่องจากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนและชุมชนทำให้มีความเกี่ยวข้องด้านการดำเนินการ หรือปฏิบัติการกิจต่างๆ ของโรงเรียน เมื่อผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนย่อมทำให้มีความผูกพันและศรัทธาต่อโรงเรียน ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนเป็นเครื่องชี้วัดความเข้าใจอันดีต่อกัน โดยผู้ปกครองคาดหวังให้โรงเรียนแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้ชุมชนทราบสม่ำเสมอ ครูรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง เพื่อให้โรงเรียนเข้าใจความต้องการพื้นฐานของชุมชนมากขึ้น (วิโรจน์ มุฮัมหมัด. 2542 : 90) ส่งผลให้ผู้ปกครองตัดสินใจเลือกส่งบุตร

หลานเข้าเรียนในโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลลภา โลห์สุวรรณ (2537: 99 - 100) พบว่า ผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนบริการด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยชุมชนต้องการทราบข่าวสารในทุกๆ ด้านของโรงเรียน ต้องการให้โรงเรียนอนุญาตให้ประชาชนมาใช้สถานที่ของโรงเรียนได้ และต้องการให้โรงเรียนจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกับชุมชน นอกจากนี้แล้วงานวิจัยของ วิมล บัณสว (2541: 138 - 140) พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนต่อที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมากเรียงลำดับได้ดังนี้คือ ด้านวิชาการและด้านชื่อเสียงของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการและการบริการด้านกิจการนักเรียน ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม สำหรับด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนพบว่าปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจอยู่ระดับปานกลาง เนื่องจากบุคคลในชุมชนส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หากโรงเรียนยึดความต้องการพื้นฐานของคนในชุมชนเป็นหลักใหญ่ ความสำเร็จจะอยู่ที่โรงเรียนและชุมชนที่ได้ร่วมมือกันทำให้บรรลุความต้องการพื้นฐานซึ่งสามารถแก้ปัญหาที่แท้จริงของชุมชนได้ ผลของการปฏิบัติงานร่วมกันทำให้โรงเรียนและชุมชนสามารถเกื้อกูลกันได้ เป็นการรวมใจกันด้วยความเอื้ออาทร นำไปสู่การตัดสินใจเลือกโรงเรียนของผู้ปกครอง (สุดารัตน์ แซ่ชี. 2542: 53)

ด้านความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เนื่องจากความรู้ความสามารถของนักเรียนทางด้านวิชาการโดยเฉพาะการอ่าน การเขียน การคำนวณ เป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวันและการศึกษาต่อ รวมทั้งการประสบความสำเร็จในชีวิต โดยเฉพาะผลการแข่งขันทักษะทางวิชาการทั้งระดับอำเภอและจังหวัด ทำให้ผู้ปกครองภูมิใจในความสามารถของบุตรหลาน จึงไว้วางใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนที่มุ่งส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฝึกให้นักเรียนกล้าแสดงออกและมีทักษะในการติดต่อกับผู้อื่น ให้การบ้านนักเรียนทุกวัน โดยเฉพาะการคิดเลข คณิตพื้นฐาน เสริมทักษะทางคณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ (วิชชุดา งามปลอด. 2540: 81 - 86) ตรงกับงานวิจัยของกัญศักดิ์ สารกิตติพันธ์ (2538: 86 - 89) พบว่าผู้ปกครองมีความคาดหวังที่จะได้รับการตอบสนองจากโรงเรียน ในด้านการมีคุณภาพทางวิชาการสูง โดยเฉพาะด้านภาษาต่างประเทศ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ สอดคล้องกับ เจอร์รี่ เอลลิส (Jerry Ellig. 1992: Online) พบว่าครอบครัวมีส่วนร่วมในโปรแกรมการเลือกโรงเรียนให้กับบุตรหลาน เช่นในอเมริกา ครอบครัวของชาวเมืองคลีฟแลนด์ (Cleveland) จะพอใจในการเลือกโรงเรียนโดยดูจาก คุณภาพทางวิชาการ ความปลอดภัย ระเบียบวินัยและการดูแลเอาใจใส่นักเรียน และจากการสำรวจผู้มีรายได้ต่ำที่สมัครของขอทุนใน วอชิงตัน ดี ซี, เดย์ตัน, โอไฮโอ ในโรงเรียนเอกชน พบว่าผู้ปกครองพึงพอใจโรงเรียนด้านคุณภาพทางวิชาการ จะเห็นว่าผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการให้โรงเรียนให้บริการทางวิชาการที่เน้นความเป็นเลิศด้านภาษาสากล (อภิชาติ แพทย์พงษ์. 2545: บทคัดย่อ)

อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เนื่องจากส่วนใหญ่อาคารเรียนและอาคารประกอบของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีอายุการใช้งานหลายสิบปี บางส่วนชำรุดและขาดงบประมาณในการซ่อมแซม ส่งผลต่อ

ความเชื่อมั่นของผู้ปกครองในเรื่องความปลอดภัย ห้องสำหรับการจัดการเรียนการสอนเช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา และอุปกรณ์การเรียนมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียนและขาดความทันสมัย อีกทั้งโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่ไม่มีนักการศึกษา จึงไม่สามารถดูแลรักษาสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียนให้สวยงาม ร่มรื่นได้อย่างทั่วถึง เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนขนาดอื่นๆ ที่มีความพร้อมมากกว่า จึงทำให้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมไม่ส่งผลต่อการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของผู้ปกครอง เพราะในการเลือกโรงเรียนผู้ปกครองจะพิจารณาเรื่องที่สำคัญคือ ด้านอาคารเรียนและห้องเรียน ต้องมีความมั่นคง แข็งแรง และปลอดภัย (บุญประครอง ไม่เขียว, 2543: บทคัดย่อ) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรี ศรีจันทร์ (2545: 128 - 129) พบว่าผู้ปกครองที่ตัดสินใจเลือกโรงเรียนศิริศึกษา อันดับแรก คือ ด้านสภาพแวดล้อมและอาคารที่ตั้ง ส่วนการศึกษาของ กัญญิกากิตติเอกชัย (2546: 131) พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียน ได้แก่ หลักสูตรพิเศษ ชื่อเสียง อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมที่แข็งแรง มั่นคงเช่นเดียวกัน แสดงว่าผู้ปกครองให้ความสำคัญกับอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน จะต้องมีความเหมาะสม มั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองนักเรียนมีความห่วงใยในการดูแลรับผิดชอบบุตรหลานของตน เนื่องจากเด็กวัยนี้เป็นวัยที่กำลังซุกซน ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้มากนัก จากเดิมที่อยู่กับพ่อแม่อย่างใกล้ชิด และต้องมาอยู่ที่โรงเรียนร่วมกับบุคคลอื่น ผู้ปกครองจึงต้องหาสิ่งที่รับประกันว่าบุตรหลานของตนเองจะมีความปลอดภัยในการเรียนที่โรงเรียน

ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เนื่องจากผู้ปกครองไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนในห้อง จึงไม่มีโอกาสรับรู้ลักษณะการจัดการเรียนการสอนของครูที่แท้จริง ผู้ปกครองอาจคาดเดาจากความพร้อมของครูในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ด้านจำนวนครูที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนชั้นเรียน ภาระงานที่มีมากทำให้สอนได้ไม่เต็มที่ ทำให้ผู้ปกครองขาดความเชื่อมั่นว่าโรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนให้กับบุตรหลานตามความต้องการของตนได้ ส่งผลต่อการตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในการจัดการเรียนการสอนผู้ปกครองต้องการให้ครูฝึกเด็กให้สามารถช่วยเหลือตนเอง มีการวัดและประเมินผลพัฒนาการของนักเรียน โดยแจ้งผลการเรียน พัฒนาการและผลงานของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ เน้นการเตรียมความพร้อมและส่งเสริมให้เด็กอ่าน เขียน คิดคำนวณได้ (สุวิมล เพ็ชรสุข, 2538: 98) ควรเน้นการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ และสติปัญญา โดยต้องการเน้นวิชาการในระดับอนุบาลปีที่ 3 เพื่อเตรียมขั้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และควรมีการสอนคอมพิวเตอร์สำหรับเด็กอนุบาลด้วย (วาม ดุลยกร, 2540: บทคัดย่อ) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอนก นามวงษ์ (2546: 120) พบว่า ผู้ปกครองเลือกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เพราะด้านชื่อเสียงของโรงเรียน ด้านการเอาใจใส่ของครู และด้านการจัดการเรียนการสอน การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งลูกเข้าเรียนต่อในโรงเรียนเอกชนที่เก็บค่าเล่าเรียนแพงเพราะเน้นจัดการเรียนการสอนที่เป็นเลิศทางวิชาการ

(วิศิษฐ์ วิเศษเชียรกุล. 2541: 57) ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนมากที่สุด คือ ปัจจัยเกี่ยวกับครู ได้แก่ ครูผู้ดูแลเอาใจใส่นักเรียนและให้การบ้านนักเรียนสม่ำเสมอ ปัจจัยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนการสอน ได้แก่ โรงเรียนมีการเน้นการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กเป็นสำคัญและส่งเสริมให้เด็กอ่านเขียนคิดคำนวณได้

ด้านความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เนื่องจากผลประโยชน์ที่ได้รับจากโรงเรียน เช่น ทุนการศึกษามีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน ส่วนการบริการด้านอื่น ๆ เช่น การบริการด้านอาหารกลางวัน การบริการทางสุขภาพ การได้ลดค่าเล่าเรียน หรือการได้รับแจกหนังสือและอุปกรณ์การเรียน เป็นบริการที่ทางโรงเรียนทุกโรงเรียนจัดให้แก่เด็กโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายอยู่แล้วโดยดูจากจำนวนรายหัวของเด็ก ซึ่งได้รับจัดสรรจากทางราชการ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กซึ่งมีจำนวนนักเรียนน้อยจึงได้รับจัดสรรน้อยทำให้ผู้ปกครองเกิดการเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดอื่นๆ จึงไม่นำปัจจัยดังกล่าวมาเป็นเกณฑ์ในการเลือกโรงเรียน และเนื่องจากปัญหาสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันจึงส่งผลให้ผู้ปกครองต้องการโอกาสในการได้รับทุนการศึกษา โอกาสในการศึกษาต่อ โอกาสในการเพิ่มรายได้ ปัจจัยเหล่านี้จึงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนในจังหวัดภาคใต้ในการส่งบุตรหลานศึกษาต่อ ณ อิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย (กัญจิกา กิตติเอกชัย. 2546: 131) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายชน หมวกเหล็ก (2542 : 125 - 127) พบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับการบริการอาหารและสุขภาพ ได้แก่การจัดการบริการอาหารเสริมและอาหารกลางวันที่สะอาดถูกหลักโภชนาการและมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่างๆ ได้แก่ โรงเรียนช่วยเหลือผู้ปกครองโดยการแบ่งชำระค่าเทอมได้ในอัตราที่เหมาะสม มีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชน เพราะปัจจัยดังกล่าวช่วยลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง ซึ่งสามารถได้รับจากโรงเรียนขนาดใหญ่ได้มากกว่า

ด้านสื่อการเรียนการสอน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เนื่องจากสื่อการเรียนการสอนส่วนใหญ่เป็นวัสดุ อุปกรณ์ซึ่งใช้สำหรับจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะเก็บไว้ในห้องเรียนทำให้ผู้ปกครองไม่ทราบว่ามีสื่ออะไรบ้าง ส่วนสื่อประเภทเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ ในโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและไม่ทันสมัย เพราะขาดงบประมาณในการซื้อ ทำให้ผู้ปกครองไม่เห็นความพร้อมทางด้านสื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความจำเป็นในการจัดการศึกษาให้นักเรียนมีคุณภาพ สื่อการเรียนการสอนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่ผู้ปกครองนักเรียนรับทราบด้วยการสังเกต และผลการเรียนที่ก้าวหน้าของบุตรหลานเป็นผลมาจากสื่อการสอน ดังนั้นสื่อการสอนจึงส่งผลต่อความพึงพอใจและการตัดสินใจเลือกโรงเรียนเอกชน (ยีนยง จิรัฏฐิติกาล. 2538: 131) สอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลอนงค์ นวลเขียว (2537: 54 -55) พบว่าผู้ปกครองตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสายสามัญจังหวัดปทุมธานี เพราะมีความพร้อมด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนดีกว่า เนื่องจากทางโรงเรียนเก็บค่าเล่าเรียนในอัตราที่สูง จึงสามารถจัดซื้อ

อุปกรณ์การเรียนการสอนได้ครบถ้วนและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สนองความต้องการของผู้เรียนได้ดี อุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัยเป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนนอร์ธวิทย์พานิชยการ (เทพ เหมือนฟู. 2542: บทคัดย่อ) เช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาและค้นคว้า พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม บุคลิกภาพที่ดี ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน และความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กควรดูแลอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพแข็งแรง ปลอดภัย จัดห้องเรียนให้มีความสะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ จัดให้มีโต๊ะสำหรับนั่งพักผ่อนตามทางเดิน อาคารประกอบเช่นโรงอาหาร และห้องสมุดควรกว้างขวางพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน มีห้องปฏิบัติการต่างๆ เช่น ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ และห้องปฏิบัติการทางภาษาเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และดูแลความสะอาดของห้องน้ำห้องส้วมอยู่เสมอ ส่วนสภาพแวดล้อมบริเวณภายนอกโรงเรียน ควรปลูกต้นไม้ สวนหย่อมให้มีความร่มรื่น และสวยงาม
2. ครูในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กควรปฏิบัติตนให้เป็นที่น่าเชื่อถือและยอมรับในชุมชน ควรรักษาสุขภาพอนามัยให้แข็งแรงพร้อมที่จะทำการสอน พุดจาไพเราะกับบุคคลทั่วไป เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตน ในเรื่องการแต่งกาย การละเว้นจากอบายมุขทั้งปวง มีบุคลิกลักษณะของความเป็นผู้นำ กิริยามารยาทเรียบร้อย มีน้ำใจและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ นอกจากนี้ในด้านการจัดการเรียนการสอนควรมีความกระตือรือร้นที่จะให้ความรู้กับนักเรียน ซึ่งทางโรงเรียนควรจัดประชุมครูเพื่อทำความเข้าใจตรงกันในการส่งเสริมบุคลิกภาพที่ดีของครู โดยผู้บริหารมีส่วนช่วยให้กำลังใจบุคลากร เช่น การเสริมแรงทางบวก ร่วมกันจัดบรรยากาศในการทำงานให้อบอุ่น มีความสามัคคี จะช่วยส่งผลให้อารมณ์ จิตใจและพฤติกรรมการแสดงออกของครูเป็นไปในทางที่ดี
3. โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กควรประชาสัมพันธ์การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนให้ผู้ปกครอง และชุมชน ได้ทราบโดยการจัดทำวารสารโรงเรียน นอกจากนี้ครูควรสร้างปฏิสัมพันธ์กับชุมชนและผู้ปกครองโดยการออกเยี่ยมบ้านผู้ปกครอง เชิญผู้ปกครองร่วมงานสำคัญต่าง ๆ ของโรงเรียน และคณะครูเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น โรงเรียนควรเป็นศูนย์กลางของการจัดกิจกรรมในชุมชน โดยให้ยืมอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ นอกจากนี้ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน
4. โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กควรส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้นักเรียนอ่านและเขียนภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้ จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุผล

สัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในสาระวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ นอกจากนี้เน้นให้นักเรียนได้ฝึกทักษะวิชาคอมพิวเตอร์ และให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่างๆ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งทางโรงเรียนควรส่งเสริม ให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาในลักษณะเดียวกันกับงานวิจัยนี้ แต่ศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เช่น ชื่อเสียงของโรงเรียน เจตคติของผู้ปกครองต่อโรงเรียน เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาของผู้ปกครองระหว่างสถานศึกษาของรัฐและสถานศึกษาของภาคเอกชน เพื่อหาคำตอบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนประถมศึกษานั้นมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนและจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาของภาครัฐบาลและภาคเอกชนให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น
3. ควรนำการวิเคราะห์ในลักษณะนี้ไปใช้ศึกษาด้านอื่นบ้าง เช่น ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสอบได้/สอบตกของนักเรียนในระดับชั้นต่างๆ เพื่อโรงเรียนจะได้ทราบสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นและสามารถทำการแก้ไขปัญหานั้นได้ตรงจุด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ทรายชู. (2541,กันยายน – ตุลาคม). โรงเรียนกับชุมชนหัวใจการจัดการศึกษา.
วารสารการศึกษาท้องถิ่น. 2(5): 10 – 13.
- กมลรัตน์ หล้าสูงศ์. (2538). จิตวิทยาการศึกษา.กรุงเทพฯ ฯ โอเดียนสโตร์.
- กฤติกา เดชทิวาสวดี. (2546). การศึกษาความรู้ตามความรับรู้ เจตคติและพฤติกรรมการสอนของครู
โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครที่มีต่อการจัดการ
เรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 .ปริญญานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการประถมศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กัญญา กิตติเอกชัย. (2546). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในจังหวัดภาคใต้ใน
การส่งบุตรหลานศึกษาต่อ ณ อิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย .ปริญญานิพนธ์เศรษฐศาสตร์
มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2546). การใช้ SPSS for Windows.ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 6.
กรุงเทพฯ: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา ศรีภาพสินธุ์. (2538). การบริหารกิจการนักเรียน.กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กาญจนากรธิ ไกรกุล. (2541).ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความนิยมของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลาน
เข้าเรียนระดับประถมศึกษา:กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี. ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- กิดานันท์ มะลิทอง. (2543). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- กัศักดิ์ สารกิตติพันธ์. (2538). ความพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ศิษย์เก่าและครู ที่มีต่อการ
บริหารงานโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- กรมวิชาการ,กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). รายงานสรุปผลการวิจัยเรื่องคุณภาพกำลังคนตาม
ความต้องการของภาคเอกชนในอนาคต. กรุงเทพฯ ฯ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2545ก). สื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา, กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี. (2546). ผลการประเมินคุณภาพระดับชาติ (NT) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2546.

_____. (2547ก). ผลการประเมินคุณภาพระดับชาติ (NT) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2547.

กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา, กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี. (2548ข). ผลการประเมินคุณภาพระดับชาติ (NT) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2548.

กลุ่มบริหารงานบุคคล, กลุ่มงานวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง. (2547). ข้อมูลอัตรากำลัง ข้าราชการครูในสถานศึกษา และการจัดชั้นเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2547.

_____. (2549ก). ข้อมูลอัตรากำลัง ข้าราชการครูในสถานศึกษา และการจัดชั้นเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2549.

_____. (2550ข). ข้อมูลอัตรากำลัง ข้าราชการครูในสถานศึกษา และการจัดชั้นเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2550.

จันทร์ธานี สงวนนาม. (2543). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บั๊กพอยท์.

จันทร์พิมพ์ สายสมร. (2537). การจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษา นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

จิราภรณ์ รตารุณ. (2541). ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.

จิราลักษณ์ ฤทธิเดชโยธิน. (2543). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา. อัดสำเนา.

จิรพรรณ กาญจนจิตรา. (2547). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมและมนุษยวิทยา 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

จุฑารัตน์ ธรรมรัตน์. (2549). มาตรฐานการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กตามความคาดหวังของบุคคลในชุมชน อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- จุฬารณีย์ ประจักษ์พันธุ์. (2546). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย. (เศรษฐศาสตร์) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- ชัชวาล พิษสงษ์. (2543). ความต้องการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการตัดสินใจเกี่ยวกับงานโรงเรียนของครู - อาจารย์ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยพร วิชาวุธ ชีระพร อรุณโรจน์ และพรทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2531). รายงานการวิจัยเรื่องพฤติกรรมจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน การศึกษาตามแนวคิดจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูชาติ พ่วงสมจิต. (2540). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต. (บริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2544). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพฯ: เทพนิมิตการพิมพ์.
- เชาวรัตน์ โทณผลิน. (2539). ปัจจัยที่ผู้ปกครองนักเรียนตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในอนุบาลเอกชน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ ; และปรีชา วิหคโต. (2537). การวิจัยเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ณรงค์ ทีปประชัย. (2547). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความท้อแท้ในการศึกษา ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยเปิดของรัฐ. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (วัดผลการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพมาศ ทองมณี. (2530). ปัจจัยการเลือกเรียนในวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดกรมศิลปากร .ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เทพ เหมือนฟู. (2542). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนที่โรงเรียนอรรถวิทย์พานิชยการ. ปริญญานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ธรรมบุญ นวลใจ. (2541). หัวใจแห่งการศึกษาสำหรับเด็ก 1-5 ขวบ. กรุงเทพฯ: กำแก้ว.
- ธำรง อุดมไพจิตรกุล. (2544). เอกสารประกอบคำสอนเศรษฐศาสตร์การศึกษา กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

- นวลอนงค์ นวลเขียว. (2537). การศึกษาเหตุผลการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสายสามัญในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นภาพรพรณ อุณาภูล. (2546). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาล. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นัยนา ขนนนเวช. (2540). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนครูอนุบาล และผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- นิรมล ศตวุฒิ และคณะ. (2540). หลักสูตรและวิธีการสอนทั่วไป. กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์รามคำแหง.
- บุญช่วย จินดาประพันธ์. (2536). การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). ประมวลชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินผลการศึกษา (หน่วยที่ 3). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- บุญประครอง ไม่เขียว. (2543). ปัจจัยที่ส่งเสริมความสัมพันธ์กับการเลือกโรงเรียนอนุบาลในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครของผู้ปกครอง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (คหกรรมศาสตร์ศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- บุญพุ่ม เสนารักษ์. (2531). เศรษฐศาสตร์การศึกษา.ชลบุรี: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน .
- ประดิษฐ์ คุณรัตน์. (2539). การวางแผนอาคารสถานที่.กรุงเทพฯ ฯ: ศูนย์เอกสารตำรา คณะศึกษาศาสตร์ (บางเขน) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประเทือง รอดไทย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ จุญทรัพย์ พรหมโน เป็นผู้สัมภาษณ์ , ที่โรงเรียนวัดสระมะเขือ เมื่อ 25 มกราคม 2549.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2534). การประถมศึกษาในชนบทไทย.มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรีชา บุญณะโชติ. (2543). คุณสมบัติของอาจารย์ที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารอาจารย์ และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสาธิตมัธยม สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.ถ่ายเอกสาร.

- พจนนา สุวรรณประทีป. (2542). การรับรู้เกี่ยวกับพิษภัยของการบริโภคอาหารที่มีสิ่งปนเปื้อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พชรวรรณ ครุฑนาถ. (2542). ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไป ในทัศนะของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนในโรงเรียนราชวินิตมัธยม กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรรณี เกษกมล. (2532). การให้คำปรึกษาตัดสินใจ. กรุงเทพฯ ฯ : ศรีเมืองกาญจน์การพิมพ์.
- พัฒนา กิตติอาษา. (2550). ความรู้และอารยธรรมของมนุษย์. สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2550, จาก http://www.sut.ac.th/ist/ge/web/man_3_47/texts/man_so_text6.doc
- พูนทรัพย์ พวงนาคพันธ์. (2548). การศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยาตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอดุสิต จังหวัดปทุมธานี. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภาควิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา. (2539). เอกสารประกอบการสอนวิชาเทคโนโลยีการศึกษา กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ภูษิตย์ วงษ์เล็ก. (2540). ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนในการนำบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร .วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- มนตรี ศรีเพชร. (2546). การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มยุรี ศรีชัย. (2538). เทคนิคการสัมภาษณ์อย่าง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ ฯ: วี.เจ .พรินต์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2547). ระเบียบการรับสมัครเป็นนักศึกษาและลงทะเบียนเรียนนนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มามี โชติมา. (2537). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) . กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ยนต์ ชุ่มจิตร์. (2546). การศึกษาและความเป็นครูไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ ฯ: อักษรพิพัฒน์.

- ยีนยง จิรัฐกาล. (2538). ความคาดหวังของผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา .ปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- รชนา อัสชะกิจ. (2539). กระบวนการแก้ปัญหาและการตัดสินใจเชิงวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ ฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตน์สภา ตันตาปกุล. (2541). คำใช้จ่ายทางการศึกษาของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร และสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ ฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- รุ่ง แก้วแดง .(2540,31 ตุลาคม). “การศึกษา : วิกฤติเศรษฐกิจกับผลกระทบต่อการศึกษา”. เนชั่นสุดสัปดาห์. หน้า 76.
- รุ่งระวี ภิบาลญาติ. (2542). การศึกษาเหตุผลในการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน กรณีศึกษาโรงเรียนประดิษฐ์ศึกษา อำเภอบางใหม่ จังหวัด จันทบุรี.ปริญญาณิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.ถ่ายเอกสาร.
- ลัดดา มะลิทอง. (2540). เหตุผลในการตัดสินใจเข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ประเภททางไกลของทหารกองประจำการในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.(การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). การวัดด้านจิตพิสัย.กรุงเทพฯ ฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรรณ แกมเกตุ. (2536). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสถานศึกษาสำหรับบุตรของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคกลาง.ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต.(วิจัยการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.อัดสำเนา.
- วรารณ รุจิวิวัฒน์กุล. (2543,กรกฎาคม – สิงหาคม) การบริหารความรู้.วารสารข้าราชการ.45 (4) : 44-57.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ ฯ: แอล ที เพรส.
- วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์. (2548. 5 พฤษภาคม). คู่กับครูหุ่ย : โรงเรียนขนาดเล็ก.เดลินิวส์. สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2550,จาก <http://dailynews.co.th>.

- วัลลภา โล่ห์สุวรรณ. (2537). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนที่เกี่ยวกับการรับบริการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา เขตการศึกษา 1. ปรินซ์นิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วาทกรณ์ นพคุณทอง. (2538). ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วาม ดุลยาร. (2540). ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนเอกชนระดับอนุบาลต่อการจัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ กรณีศึกษาโรงเรียนบรรจจรัตน์ จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วาสนา เพิ่มพูน. (2542). พฤติกรรมการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย. กรุงเทพฯ ฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี. เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วิกรม อาริราษฎร์. (2550). ความพร้อมของพนักงานบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) ในการย้ายที่ทำการจากท่าอากาศยานสากลกรุงเทพ (ดอนเมือง) ไปสู่ท่าอากาศยานสากลสุวรรณภูมิ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วิชชุดา งามปลอด. (2540). ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปรินซ์นิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วิมล บันสว. (2541). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้นักเรียนต่อระดับมัธยมตอนปลายโรงเรียนดาราวิทยาลัย. ปรินซ์นิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- วิศิษฐ์ วิเศษเรียรกุล. (2541). ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี. ปรินซ์นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- วิโรจน์ มุฮัมหมัด. (2542). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย. ปรินซ์นิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วิชิต นันทสุวรรณ ; และจำนง แรกพินิจ. (2541). รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.... บทบาทของชุมชนกับการศึกษากรุงเทพ ฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

- วิจิต สุรัตน์เรืองชัย. (2541). การมัธยมศึกษา.ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิรัตน์ ไวกุล ; และบรรเทา อุทัยทัศน์.(2541). สถาบันครอบครัวและทัศนะของผู้ปกครอง
เกี่ยวกับการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในเขตเมืองเชียงใหม่.
เชียงใหม่: ภาควิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิไล ตั้งจิตสมคิด.(2544). การศึกษาและความเป็นครูไทย.กรุงเทพฯ ฯ โอเดียนสโตร์.
- วิไลพร สุขอย. (2543). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสังคมศึกษาตามทัศนะของผู้ปกครอง
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น : กรณีศึกษาอำเภอลำเลียด จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.(การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- วีรี ศรีจันทร์. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษา
เอกชนสำหรับให้บุตรหลานเข้าเรียน : กรณีศึกษาศิริศึกษาโรงเรียนศิริศึกษา อำเภอมือง
สมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารทั่วไป). ชลบุรี :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ศศิธร เวียงเหล็ก. (2542). ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน
อนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา).กรุงเทพฯ ฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548). การวิเคราะห์พหุระดับ MULTI – LEVEL ANALYSIS. กรุงเทพฯ ฯ:
ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริเดช สุชีวะ. (2546). การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก : แนวคิด การวิเคราะห์ และการแปล
ความหมาย. ในวารสารวิธีวิทยาการวิจัย ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2539).
- สมชาย กองจินดา. (2543). ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนในการนำบุตรหลานเข้าเรียนใน
โรงเรียนบุญสมวิทยา จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหาร
การศึกษา).ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- สายชน หมวกเหล็ก. (2542). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง ในการส่งบุตรหลานเข้า
เรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี. (2547). รายงานการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
ของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี. (2549).คู่มือการบริหารงบประมาณ กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2550,จาก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2550,จาก

<http://www.prachinarea.net/>

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2538). ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ ฯ: อรุณการพิมพ์.

_____. (2541ก). คู่มือการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2541ข). คู่มือฝึกอบรมผู้บริหารดีเด่น เล่มที่ 18. กรุงเทพฯ ฯ: สามเจริญพานิชย์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2535). การจัดสรรงบประมาณและการวิเคราะห์
ต้นทุนสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ: ม.ป.พ.

_____. (2545ก). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา: เพื่อพร้อมรับการประเมิน
ภายนอก. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ ฯ: พิมพ์ดี.

_____. (2547ข). การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน. กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.

_____. (2550ค). โครงการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก. สืบค้นเมื่อ
1 กรกฎาคม 2550, จาก <http://smallschool.obec.go.th/intro.php>

_____. (2545ง). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ ฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แนวทางการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ ฯ: พิมพ์ดี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). เกณฑ์มาตรฐานและจรรยาบรรณ
วิชาชีพครู. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ ฯ: คุรุสภา.

สุจิตรา สิงหนการ. (2547). การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและพฤติกรรมด้าน
ความมีระเบียบวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์
ภาษา (รูปแบบที่ 1) กับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต
(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุจินต์ ปันราช. (2541, เมษายน – พฤษภาคม). “สังคมไทยกับวินัยและจริยธรรมของข้าราชการ
ครู,” วารสารข้าราชการครู. 18(4): 8 -18.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2540). เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับนักวิจัยทาง
สังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุรสิทธิ์ แก้วใจ. (2542). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนใน
โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ: ศรีนครินทรวิโรฒมหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

- สุดา ทัพสุวรรณ. (2544). หน้าที่ผู้นำในการบริหารการศึกษา. (เอกสารประกอบการสอน).
กรุงเทพ ฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุดาพร สอนจิตต์. (2544). การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของโรงเรียนคาทอลิกใน
สังฆมณฑลราชบุรีตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพ ฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- สุดารัตน์ แซ่ซี้. (2542). ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล
เอกชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- สุบิน จันทะนันท์. (2543). การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. ปรินญาธิการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2537, เมษายน - พฤษภาคม). “คุณลักษณะของอาจารย์ในสังคมยุคใหม่,”
วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 28 (44) : 53 – 64.
- สุริยะ ราชวงศ์. (2545). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อคุณภาพการจัด
การศึกษาระดับประถมศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวัดปิตุลาธิราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา.
ปรินญาธิการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิมล เพ็ชรสุข. (2538). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนอนุบาล
เอกชน สำหรับให้บุตรหลานเข้าเรียน อำเภอเมือง สมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ.
ปรินญาธิการศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพ ฯ: บัณฑิต
วิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุเทพ สวัสดิ์. (2539). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- เสาวภา สมจิต. (2540). “ความรู้สำหรับผู้บริโภค” ในเอกสารการสอนมหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช ชุดวิชาคหกรรมทั่วไป หน่วยที่ 8 - 15 หน้า 244 - 246. กรุงเทพ ฯ:
โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- อเนก นามวงษ์. (2546). การตัดสินใจของผู้ปกครองและนักเรียนในการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา
ของโรงเรียนวัฒนาวุฒิสาน. ปรินญาธิการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- อภิชัย กุลชา. (2536). ความพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อภิชาติ แพทย์พงศ์. (2545). ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาที่ใช้ภาษาอังกฤษ เป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อมรวิทย์ นาคทรรพ. (2543,กรกฎาคม). การศึกษากับชุมชน. สานปฏิรูป. 3 (28): 81 – 90. _____ . (2547ก). จีระดมทุนกู้วิกฤติโรงเรียนขนาดเล็ก.สยามรัฐ. สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2549,จาก http://db.onec.go.th/thai_news/index1.php?id=16253
- อมรลักษณ์ ไชยวงศ์ษา. (2548). การศึกษาคุณลักษณะนักคิดเชิงอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดลำพูน ตามแนวคิดของเวเบอเออร์. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัมพร วิจิตรพันธ์ และอัญชลี ค้อคงคา. (2525). เศรษฐศาสตร์การศึกษาและการวางแผนกำลังคน. กรุงเทพฯ ฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อารมณ สุวรรณपाल.(2537). “การบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษาปฐมวัย”. ประมวลสาระมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ชุดวิชาการบริหารสถานศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 13. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อำนาจ นาไชย. (2542). การศึกษาการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครูอาจารย์ในงานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม. สารนิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- อำภา บุญช่วย. (2537). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน.พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ฯ: โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.
- อุไรวรรณ อมรนิมิตร. (2546,พฤษภาคม - สิงหาคม). การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ *Logistic Regression* : ทางเลือกของการวิเคราะห์ความเสี่ยง. วารสารวิชาการด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. 2 (23): 21 – 34.
- Alexander, Leigh and John, Simmons. (1975). The Determinant of School achievement in Developing Countries.The Education Production Function.
- Baldrige, J.Victor. (1979). Sociology : A Critical Approach to Power , Conflict , and Change. New York: John Willy and Sons.

- Calderon, Larry Antony. (1989,March). *Characteritics of the Excellent Teacher as Perceived by student,teacher administrators in the Los Angeles Community College District*. Dissertation Abstracts International.49Z9X: 2512-A.
- Carpenter, G peter, And Fleishman , A John. (1987,August). *"Linking Intention and Behavior Astralian Student College Plan and College Attendance , "* Amarican Education Research Journal. 24 (1): 214- 215.
- Field, A. P. (2005). *Discovering statistics using SPSS*. 2 sd ed. London: Sage Publication :196.
- Fishbein, M., and Ajzen , I .(1975). *Belief , attitude intention and behavior : and introduction to theory and research*. New York: Addison – Wesley Publishing Company .
- Gale, rebecca.(2003). *Transition from School to Work*. (Online). Availabl:
<http://www.personal.psu.edu/faculty/n/x/nxd10/transition/group213/artile2.html>
- Goldenson, Robert and Longman,M (1994). *Dictionary of Phychology and Phychaitry*. New York Longman INC.
- Guralnik, David.B. (1996). *Webster s New World Dictionary of America Language*. Second College Edition. 1 st ed. Cleveland, Ohio : Prentice – Hall Press.
- Hankin, Bondie Dix.(1991,March). *An analysis of Criteria Used by new York: Commissioners in Deciding Cassesdealing with teacher Competence from 1958 to 1986*. Dissertation Abstracts International.51(9): 3044-A.
- Hill, Peter H.and Others. (1980). *Making Decision : A Multi – disciplinary Introduction*. Massachusetts: Addission – Wesley Publishing Company.
- Hinds, Kerstin and Park, Alison. (2000). *Parent ' demand for childcare in Scotland*. (online). Aviaable: <http://www.scotland.gov.uk/library3/social/in64-02.asp>.
- Hoy,Wayne K. and Miskal, Cecil G.(2000). *Education Adminstation: Theory , Research, and Practice 6th*. New York : Mc Graw - Hill.
- Jerry, Ellig. Internet. (1992). *jill:/ citizen for a sound Economy. Issue Analysis 96 - School Choice issues and anwer*. Htm.
- Joyce, C.F., J.R. (1992). *"Parental Choice in Public Elmentary School: Who Chooses and Why (School Choice)"*. Dissertation Abstracts International. 53 (October 1992): 53/04 DAI - A.
- Maslow, Abraham Harold. (1954). *Motivation and personanality*. New York: Happer & Row.

- Olfatpour, B. (February 1985). *parental choice: An ethnography of a small private school*. Desertation Abstracts International. 47: 371.
- Patterson, Jong. (1980). Teaching Personalized Decision Making. P.148 Santa Clara County: K-12 Career Education Consortium Orarterly.
- Setliff, Ben F.(1990).The effects of the Texas Teacher Appraisal System on the Climate of six small school system. TEXAS: Texas Tech University.
- Stacy Mitchell. (2000). Jack and the Giant School. New Rule Journal. Retrieved June 24,2005,from <http://www.newrules.org/equity/smallschool.html>
- Willms, Douglas J. (1997). Parental Choice and Education Policy. (Online). Available : <http://www.unb.ca/crisp/9706.pdf>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เลขที่

--	--	--

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของท่านที่ตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ในด้านผู้ปกครอง ด้านการรับรู้ของผู้ปกครองต่อครูผู้สอน และด้านการรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียน การตอบแบบสอบถามของท่านไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตัวท่าน ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิจัยเป็นภาพรวม ไม่จำเพาะบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดตั้งนั้นจึงขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีไว้ ณ โอกาสนี้

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามชุดนี้มี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นในการตัดสินใจของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา
2. ในการตอบแบบสอบถามนี้ ขอให้ท่านกรุณาตอบแบบสอบถามทุกตอน / ทุกข้อ และตอบตามความคิดเห็นที่แท้จริงของท่าน

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดเติมคำหรือข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้หรือทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด (หนึ่งข้อความตอบได้เพียงหนึ่งคำตอบเท่านั้น)

1. เพศ
 - () ชาย
 - () หญิง
2. สถานภาพที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในฐานะ
 - () บิดา มารดา
 - () อา น้า ลุง ป้า
 - () ปู่ ย่า ตา ยาย
 - () อื่น ๆ โปรดระบุ

3. อาชีพ

- () รับจ้าง () ค้าขาย
 () รับราชการ () ธุรกิจส่วนตัว
 () พนักงานรัฐวิสาหกิจ () อื่น ๆ โปรดระบุ

4. วุฒิการศึกษาสูงสุด

- () ประถมศึกษา
 () มัธยมศึกษา
 ()ปริญญาตรี
 () สูงกว่าปริญญาตรี
 () ไม่ได้รับวุฒิการศึกษา

5. รายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน

- () ต่ำกว่า 5,001 บาท
 () 5,001 - 10,000 บาท
 () 10,001 - 15,000 บาท
 () สูงกว่า 15,000 บาท

ตอนที่ 2 การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับการตัดสินใจเลือกโรงเรียนประถมศึกษาตามความเป็นจริงมากที่สุด ข้อละ 1 ระดับเท่านั้น

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ	ระดับในการตัดสินใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ปัจจัยด้านผู้ปกครอง					
	ความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน					
1	โรงเรียนมีบริการตรวจสอบสุขภาพของนักเรียน					
2	โรงเรียนจัดให้มีการทำประกันอุบัติเหตุแก่นักเรียน					
3	โรงเรียนจัดบริการรถรับ-ส่ง ที่มีจำนวนเพียงพอต่อนักเรียนที่ใช้บริการ					

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ	ระดับในการตัดสินใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4	โรงเรียนมีการบริการอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนยากจนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย					
5	โรงเรียนมีการควบคุมคุณภาพร้านค้าให้ขายเฉพาะอาหารที่มีประโยชน์					
6	โรงเรียนมีน้ำสะอาดไว้สำหรับนักเรียน อุปโภคและบริโภคพอเพียง					
7	โรงเรียนมีมาตรการรักษาความปลอดภัยภายในโรงเรียน					
8	โรงเรียนมีการกำหนดกฎระเบียบ แนวทางปฏิบัติให้นักเรียนทราบอย่างชัดเจน					
9	โรงเรียนจัดให้มีครูเวรประจำวันดูแลนักเรียน					
10	โรงเรียนติดตั้งเครื่องหมายเตือนให้นักเรียนระมัดระวังบริเวณที่อาจเป็นอันตราย					
11	โรงเรียนบริการแนะแนวให้คำแนะนำแก่นักเรียนที่มีปัญหาอันเป็นผลกระทบต่อการเรียนของนักเรียน					
12	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองที่มีปัญหาสามารถผ่อนผันค่าเล่าเรียนได้					
13	โรงเรียนมีบริการสอนพิเศษช่วงปิดเทอมให้แก่นักเรียนที่เรียนช้า					
14	โรงเรียนมีการให้ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียน					
15	โรงเรียนจัดบริการหนังสือยืมเรียน และอุปกรณ์การเรียน เช่น เครื่องเขียน สมุด					
	ความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน					
1	นักเรียนสามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้คล่องแคล่ว					
2	นักเรียนสามารถอ่านและเขียนภาษาอังกฤษได้ถูกต้อง					
3	นักเรียนมีความสามารถในการคำนวณทางคณิตศาสตร์					

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ	ระดับในการตัดสินใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4	นักเรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนและศึกษาค้นคว้าหาความรู้					
5	นักเรียนสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ ล่วงหน้าโดยไม่ต้องตกเดือน <u>นักเรียนสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน</u> <u>สาระการเรียนรู้ต่อไปนี้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา</u> <u>กำหนด</u>					
6	สาระภาษาไทย					
7	สาระสุขศึกษาและพลศึกษา					
8	สาระศิลปะ					
9	สาระคณิตศาสตร์					
10	สาระวิทยาศาสตร์					
11	สาระภาษาต่างประเทศ					
12	นักเรียนสามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการสื่อสาร					
13	นักเรียนมีความสามารถและได้รับรางวัลในการ แข่งขันทักษะทางวิชาการ เช่น การจัดทำโครงงาน การคิดเลขเร็ว การคัดไทย การพูดภาษาอังกฤษ เป็นต้น					
14	นักเรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้จากแหล่ง ต่างๆ ด้วยตนเอง					
15	นักเรียนชอบอ่านหนังสือที่พบเห็นทั่วไป ในชีวิตประจำวัน <u>ปัจจัยด้านการรับรู้ของผู้ปกครอง</u> <u>ต่อครูผู้สอน</u> <u>บุคลิภาพที่ดี</u>					
1	ครูมีสุขภาพอนามัยดี สมบูรณ์ แข็งแรง ไม่เป็นโรคร้ายแรง					
2	ครูพูดจาไพเราะ สุภาพอ่อนโยนกับนักเรียนและ บุคคลทั่วไป					
3	ครูอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ					

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ	ระดับในการตัดสินใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4	ครูมีความอดกลั้น รู้จักควบคุมอารมณ์ ไม่โกรธง่าย					
5	ครูแต่งกายสุภาพ สะอาดเหมาะสมกับกาลเทศะ					
6	ครูให้การต้อนรับบุคคลทั่วไปด้วยอัธยาศัยอันดี เมื่อไปติดต่อที่โรงเรียน					
7	ครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองและบุคคลทั่วไป					
8	ครูมีบุคลิกลักษณะของความเป็นผู้นำและน่าเชื่อถือ					
9	ครูมีกิริยาท่าทางที่น่าศรัทธาเช่น ยืน เดิน นั่ง สง่างาม					
10	ครูมีกิริยามารยาทสุภาพเรียบร้อย อ่อนน้อม ถ่อมตน					
11	ครูเข้มงวดกวดขันให้เด็กอยู่ในระเบียบวินัย					
12	ครูใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง					
13	ครูปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในชุมชนได้เป็นอย่างดี					
14	ครูมีความกระตือรือร้นในการสอนและการปฏิบัติงานทั่วไป					
15	ครูมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจช่วยเหลือนักเรียน					
	ลักษณะการจัดการเรียนการสอน					
1	ครูนำสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น สื่อคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน โปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
2	ครูจัดกิจกรรมพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง					
3	ครูเน้นการเตรียมความพร้อมทางการอ่าน เขียน และการคำนวณเลข					
4	ครูมุ่งสอนให้นักเรียนอ่าน เขียน และสะกด คำภาษาไทย					

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ	ระดับในการตัดสินใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5	ครูเน้นจัดการเรียนการสอนมุ่งฝึกทักษะภาษาอังกฤษ					
6	ครูเน้นจัดการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต					
7	ครูสอนคอมพิวเตอร์และทักษะวิชาต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนที่สนใจนอกเวลาเรียน					
8	ครูจัดให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากคนใกล้ชิด ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นต้น					
9	ครูจัดสอนซ่อมเสริม ให้กับนักเรียนนอกเหนือเวลาเรียน					
10	ครูให้นักเรียนทำการบ้านทุกวันเพื่อเพิ่มทักษะความรู้					
11	ครูเน้นวิธีการทดสอบเพื่อประเมินผลนักเรียนหลังการสอน					
12	ครูวัดผลการเรียนของนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริง					
13	ครูเอาใจใส่ต่อการเรียนของเด็กแต่ละชั้นอย่างต่อเนื่อง เช่น การตรวจการบ้านนักเรียนเสมอ					
14	ครูเน้นให้นักเรียนเรียนหนังสือและทำกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้					
15	ครูส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่านหนังสือโดยการเข้าห้องสมุด					
	<u>ปัจจัยด้านการรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียน</u>					
	อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม					
1	โรงเรียนตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสมมีอากาศถ่ายเทสะดวก ปลอดภัยจากมลภาวะ คว้นพิษ ฝุ่น เสียง รบกวน					
2	โรงเรียนตั้งอยู่ในที่ราบน้ำท่วมไม่ถึง					

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ	ระดับในการตัดสินใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3	โรงเรียนตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีแหล่งการ อบายมุข เช่น สถานบันเทิง บ่อนการพนัน โต๊ะสนุก ร้านเกมส์ เป็นต้น					
4	โรงเรียนมีพื้นที่สำหรับการกีฬาและนันทนาการ เพียงพอ					
5	โรงเรียนมีอาคารประกอบหรือห้องประกอบ เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องดนตรี ห้องโสต ฯ ห้องพยาบาลเพียงพอ					
6	โรงเรียนมีห้องสำหรับการจัดการเรียนการสอนและทำ กิจกรรมต่าง ๆ เพียงพอ เช่น ห้องดนตรีไทย - สากล ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องวิทยาศาสตร์					
7	โรงเรียนจัดทำถนน ทางเข้า- ทางออกให้มีความ สะดวก มีเครื่องหมายจราจรชัดเจน					
8	โรงเรียนมีห้องเรียนที่สะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก					
9	โรงเรียนมีอาคารเรียนและอาคารประกอบ ต่าง ๆ ที่มีความแข็งแรง มั่นคง ปลอดภัย					
10	โรงเรียนมีที่พักผ่อนริมทางเดินในบริเวณโรงเรียน อย่างเพียงพอ					
11	โรงเรียนมีโรงอาหารที่กว้างขวางพอเหมาะกับ จำนวนนักเรียน					
12	โรงเรียนมีห้องสมุดกว้างขวาง พอเหมาะกับ จำนวนนักเรียน					
13	โรงเรียนมีบริเวณที่สวยงาม สะอาด และร่มรื่น					
14	โรงเรียนมี โต๊ะ เก้าอี้ อยู่ในสภาพใช้การ ได้ดี ปลอดภัย					
15	โรงเรียนมีห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาด ถูกสุขลักษณะ					

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ	ระดับในการตัดสินใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	สื่อการเรียนการสอน					
1	โรงเรียนพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจ					
2	โรงเรียนจัดหาสื่อนวัตกรรมที่ทำให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง					
3	โรงเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอน และสื่อการสอนที่ทันสมัย					
4	โรงเรียนมีสื่อและอุปกรณ์เทคโนโลยีอยู่ในสภาพใช้การได้ดี					
5	โรงเรียนมีสื่อทางเทคโนโลยีไว้บริการนักเรียน (เช่น ที.วี. วี.ซี.ดี ซี.ดี)					
6	โรงเรียนมีหนังสือกลุ่มสาระต่าง ๆ อย่างเพียงพอสำหรับนักเรียน					
7	โรงเรียนมีคอมพิวเตอร์ให้นักเรียนใช้ในการเรียนและศึกษาค้นคว้าเพียงพอ					
8	โรงเรียนมีแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนที่หลากหลาย เช่น สวนสมุนไพร บ่อเลี้ยงปลา เล้าไก่ เป็นต้น					
9	โรงเรียนมีจำนวนหนังสือในห้องสมุดสำหรับนักเรียนเพียงพอ					
10	โรงเรียนมีอุปกรณ์วิทยาศาสตร์สำหรับให้นักเรียนค้นคว้าและทดลองเพียงพอ					
11	โรงเรียนมีอุปกรณ์และสื่อการสอนกลุ่มสาระต่าง ๆ เพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
12	โรงเรียนมีการใช้บุคลากรภายนอกถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ไปสู่นักเรียน					
13	โรงเรียนจัดพานักเรียนไปทัศนศึกษา อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง					

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ	ระดับในการตัดสินใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
14	โรงเรียนนำภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้วิทยากรในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน					
15	โรงเรียนมีระบบการจัดเก็บรักษา การซ่อมบำรุง การให้บริการ วัสดุสื่อการเรียน การสอนให้มีความพร้อมที่จะใช้ประโยชน์ได้					
	ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน					
1	โรงเรียนมีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อชี้แจงนโยบายและการดำเนินงาน จัดการศึกษาของโรงเรียน					
2	โรงเรียนเชิญผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน เช่น วันพ่อ วันแม่ ฯลฯ					
3	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล การดำเนินงานของโรงเรียน					
4	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองสามารถมาเยี่ยมบุตรหลานหรือขอพบครูเมื่อมีความจำเป็น					
5	โรงเรียนจัดทำวารสาร แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน					
6	โรงเรียนขอความอนุเคราะห์จากผู้ปกครองในเรื่องเงิน วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เฉพาะเมื่อถึงคราวจำเป็น					
7	โรงเรียนให้บริการและความสะดวกแก่คนในชุมชนที่มีติดต่องาน					
8	โรงเรียนให้ยืมวัสดุอุปกรณ์ เพื่อใช้ในงานของชุมชน					
9	โรงเรียนจัดบริการครูให้คำแนะนำ และความรู้ต่างๆ แก่ชุมชน					
10	โรงเรียนจัดบริการครูที่มีความรู้เป็นวิทยากรในกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น					

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ	ระดับในการตัดสินใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11	โรงเรียนจัดให้คณะครูออกพบปะพูดคุย เยี่ยมบ้านผู้ปกครองเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการดูแลบุตรหลานร่วมกับทางโรงเรียน					
12	โรงเรียนให้ครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาที่ชุมชนจัดขึ้น เช่น วันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา					
13	โรงเรียนมีกิจกรรมร่วมกับชุมชนในการรักษาสุขภาพ การออกกำลังกาย การป้องกันยาเสพติด เป็นต้น					
14	โรงเรียนมีกิจกรรมรณรงค์เรื่องต่าง ๆ ร่วมกับชุมชน เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การงดสูบบุหรี่ต่อต้านยาเสพติด					
15	โรงเรียนจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชนในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันพ่อแห่งชาติ					

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า มีจำนวน 5 ท่าน คือ

1. รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์

ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์

สถานที่ทำงาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. นายบัญชา ชินศรี

ตำแหน่ง ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ

สถานที่ทำงาน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. นายสมชาย มิตรมูลพิทักษ์

ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ

สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราชญ์บุรี

4. นายสมพงศ์ ชินสร้อย

ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ

สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราชญ์บุรี

5. นายกิตติศักดิ์ หงษ์วิไล

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

สถานที่ทำงาน โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 93 (ลาดตะเคียน)

ภาคผนวก ค
ค่า IOC ของเครื่องมือ

ตาราง 14 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC
		1	2	3	4	5	
	<u>ปัจจัยด้านผู้ปกครอง</u>						
	ความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน						
1	โรงเรียนมีบริการตรวจสุขภาพของนักเรียน	1	1	1	1	1	1
2	โรงเรียนจัดให้มีการทำประกันอุบัติเหตุนักเรียน	1	1	1	1	1	1
3	โรงเรียนมีบริการรถรับ-ส่ง นักเรียนที่มีความสะดวก ปลอดภัย	1	1	0	0	-1	.2
4	โรงเรียนจัดบริการรถรับ-ส่ง ที่มีจำนวนเพียงพอต่อนักเรียนที่ใช้บริการ	1	1	1	1	1	1
5	โรงเรียนมีการบริการอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนยากจนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย	1	1	1	1	0	.8
6	โรงเรียนมีการควบคุมคุณภาพร้านค้า ให้ขายเฉพาะอาหารที่มีประโยชน์	1	1	1	1	1	1
7	โรงเรียนมีน้ำสะอาดไว้สำหรับนักเรียน อุปโภคและบริโภคพอเพียง	1	1	1	0	0	.6
8	โรงเรียนมีมาตรการรักษาความปลอดภัยภายในโรงเรียน	1	1	1	1	1	1
9	โรงเรียนมีการกำหนดกฎระเบียบ แนวทางปฏิบัติให้นักเรียนทราบอย่างชัดเจน	1	0	1	1	1	.8
10	โรงเรียนจัดบริการด้านการจราจร เพื่ออำนวยความสะดวกแก่เด็กและผู้ปกครองในการรับ – ส่งนักเรียน	1	1	1	1	1	1
11	โรงเรียนจัดให้มีครูเวรประจำวันดูแลนักเรียน	1	1	1	1	1	1
12	โรงเรียนมีระเบียบกฎเกณฑ์ในการดูแลนักเรียนให้มีระเบียบ ปลอดภัย	1	1	-1	0	0	.2
13	โรงเรียนติดตั้งเครื่องหมายเตือนให้นักเรียนระมัดระวังบริเวณที่อาจเป็นอันตราย	1	0	1	1	1	.8

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC
		1	2	3	4	5	
14	โรงเรียนบริการแนะแนวให้คำแนะนำ แก่นักเรียนและผู้ปกครองที่มีปัญหาอันเป็นผลกระทบต่อการเรียนของนักเรียน	1	1	1	1	1	1
15	โรงเรียนเรียกเก็บค่าเล่าเรียนในจำนวนที่ผู้ปกครองสามารถจ่ายได้	1	1	0	1	1	.8
16	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองที่มีปัญหาสามารถผ่อนผันค่าเล่าเรียนได้	1	1	1	1	1	1
17	โรงเรียนมีบริการสอนพิเศษช่วงปิดเทอมให้แก่ นักเรียนที่เรียนช้า	1	1	1	1	1	1
18	โรงเรียนมีการให้ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียน	1	1	1	1	1	1
19	โรงเรียนจัดบริการห้องสมุดแก่ผู้ปกครองและบุคคลทั่วไปในวันหยุดราชการ	1	1	0	0	0	.4
20	โรงเรียนจัดบริการหนังสือยืมเรียน และอุปกรณ์การเรียน เช่น เครื่องเขียน สมุด	1	1	1	1	1	1
	ความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน						
1	นักเรียนสามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้คล่องแคล่ว	1	1	1	1	0	.8
2	นักเรียนสามารถอ่านและเขียนภาษาอังกฤษได้ถูกต้อง	1	1	1	1	0	.8
3	นักเรียนมีความสามารถในการคำนวณทางคณิตศาสตร์	1	1	1	1	0	.8
4	นักเรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนและศึกษาค้นคว้าหาความรู้	1	1	1	1	1	1
5	นักเรียนสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงโดยไม่ต้องดักเตือน	1	1	1	1	1	1
	<u>นักเรียนสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน</u> <u>สาระการเรียนรู้ต่อไปนี้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา</u> <u>กำหนด</u>						
6	สาระภาษาไทย	1	1	1	1	1	1

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC
		1	2	3	4	5	
7	สาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	1	1	1	1	1	1
8	สาระสุขศึกษาและพลศึกษา	1	1	1	1	1	1
9	สาระศิลปะ	1	1	1	1	1	1
10	สาระคณิตศาสตร์	1	1	1	1	1	1
11	สาระวิทยาศาสตร์	1	1	1	1	1	1
12	สาระภาษาต่างประเทศ	1	1	1	1	1	1
13	สาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี	1	1	1	1	1	1
14	นักเรียนสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในทุกสาระวิชาอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ	1	1	0	1	-1	.4
15	นักเรียนสามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการสื่อสาร	1	1	1	1	1	1
16	นักเรียนมีความมั่นใจในตนเองและ กล้าแสดงออก	1	1	1	1	1	1
17	นักเรียนมีความสามารถและได้รับรางวัลในการ แข่งขันทักษะทางวิชาการ เช่น การจัดทำ โครงงาน การคิดเลขเร็ว การคัดไทย การพูดภาษาอังกฤษ ฯลฯ	1	1	1	1	1	1
18	นักเรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้จากแหล่ง ต่าง ๆ ด้วยตนเอง	1	1	1	1	1	1
19	นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ชอบอ่านหนังสือจากที่ พบเห็นทั่วไปในชีวิตประจำวัน	1	1	1	1	1	1
<u>ปัจจัยด้านการรับรู้ของผู้ปกครอง</u>							
<u>ต่อครูผู้สอน</u>							
<u>บุคลิกลักษณะที่ดี</u>							
1	ครูมีสุขภาพอนามัยดี สมบูรณ์ แข็งแรง ไม่เป็น โรคร้ายแรง	1	1	1	1	1	1
2	ครูสามารถใช้คำพูดในการติชมนักเรียนให้ ผู้ปกครองฟังได้อย่างนุ่มนวล	1	1	1	1	1	1
3	ครูพูดจาไพเราะกับนักเรียนและบุคคลทั่วไป	1	1	1	1	1	1
4	ครูพูดจาสุภาพอ่อนโยนกับนักเรียนและบุคคลอื่น	1	1	-1	-1	1	.2

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC
		1	2	3	4	5	
5	ครูอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ	1	1	1	1	1	1
6	ครูมีความอดกลั้น รู้จักควบคุมอารมณ์ ไม่โกรธง่าย	1	1	1	1	1	1
7	ครูแต่งกายสุภาพ สะอาดเหมาะสมกับกาลเทศะ	1	1	1	1	1	1
8	ครูให้การต้อนรับบุคคลทั่วไปด้วยอัธยาศัยยินดี เมื่อไปติดต่อที่โรงเรียน	1	1	1	1	1	1
9	ครูแสดงกิริยามารยาทที่ดี ให้การต้อนรับ ผู้ปกครองทุกคนโดยเท่าเทียมกัน	1	1	1	1	1	1
10	ครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองและบุคคล ทั่วไป	1	1	1	1	1	1
11	ครูมีบุคลิกลักษณะของความเป็นผู้นำและ น่าเชื่อถือ	1	1	1	1	1	1
12	ครูมีความมั่นใจในตนเอง กล้าพูดแสดง ความคิดเห็นในที่ประชุม	1	0	1	0	0	.4
13	ครูมีกิริยาท่าทางที่น่าศรัทธาเช่น ยืน เดิน นั่ง สง่างาม	1	1	1	1	1	1
14	ครูมีกิริยามารยาทสุภาพเรียบร้อย อ่อนน้อม ถ่อมตน	1	1	1	1	1	1
15	ครูวางตัวเหมาะสมกับนักเรียนไม่สนิทสนมกับ นักเรียนเกินไป	1	1	1	1	1	1
16	ครูเข้มงวดกวดขันให้เด็กอยู่ในระเบียบวินัย	1	1	1	1	1	1
17	ครูใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง	1	1	1	1	1	1
18	ครูปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในชุมชนได้เป็น อย่างดี	1	1	1	1	1	1
19	ครูมีความกระตือรือร้นในการสอนและ การปฏิบัติงานทั่วไป	1	1	1	1	1	1
20	ครูมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจช่วยเหลือนักเรียน	1	1	1	1	1	1

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC
		1	2	3	4	5	
	ลักษณะการจัดการเรียนการสอน						
1	ครูนำสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	1
2	ครูจัดกิจกรรมพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง	1	1	0	1	1	.8
3	ครูเน้นการเตรียมความพร้อมทางการอ่าน เขียน และเลข	1	1	1	1	1	1
4	ครูมุ่งสอนให้นักเรียนอ่าน เขียน และสะกดคำ ภาษาไทย	1	1	1	1	1	1
5	ครูเน้นจัดการเรียนการสอนมุ่งฝึกทักษะ ภาษาอังกฤษ	1	0	1	1	1	.8
6	ครูซึ่งจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นครู ชาวต่างชาติ	1	1	-1	1	-1	.2
7	ครูเน้นจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการคิด คำนวณทางคณิตศาสตร์	1	1	1	1	1	1
8	ครูเน้นจัดการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์และ อินเทอร์เน็ต	1	0	1	1	1	.8
9	ครูสอนคอมพิวเตอร์และทักษะวิชาต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนที่สนใจนอกเวลาเรียน	1	1	1	1	1	1
10	ครูจัดสอนพิเศษ ส่งเสริมความสามารถพิเศษของนักเรียน	1	-1	-1	1	1	.2
11	ครูจัดให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากคนใกล้ชิด ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นต้น	1	1	1	1	1	1
12	ครูจัดสอนซ่อมเสริม ให้กับนักเรียนที่มีผลการเรียนอ่อนและส่งเสริมนักเรียนที่เรียนเก่งในด้าน วิชาการนอกเหนือเวลาเรียน	1	1	1	1	1	1
13	ครูให้นักเรียนทำการบ้านทุกวันเพื่อเพิ่มทักษะ ความรู้	1	1	1	1	1	1

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC
		1	2	3	4	5	
14	ครูส่งเสริมให้นักเรียนในชั้นเรียนเข้าร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการ เช่น ตอบปัญหาเชิงวิชาการ การจัดทำโครงงาน แข่งขันทักษะคอมพิวเตอร์ และคณิตศาสตร์	1	1	0	0	1	.6
15	ครูเน้นวิธีการทดสอบเพื่อประเมินผลนักเรียนหลังการสอน	1	1	0	1	1	.8
16	ครูจัดส่งผลงานของนักเรียนให้ผู้ปกครองรับทราบความก้าวหน้าทางด้านการเรียน	1	1	1	1	1	1
17	ครูวัดผลการเรียนของนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริงและรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ	1	1	1	1	1	1
18	ครูเอาใจใส่ต่อการเรียนของเด็กแต่ละชั้นอย่างต่อเนื่อง เช่น การตรวจการบ้านนักเรียนเสมอ	1	1	1	1	1	1
19	ครูเน้นให้นักเรียนเรียนหนังสือและทำกิจกรรมส่งเสริมความรู้	1	1	1	1	1	1
20	ครูส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่านหนังสือโดยการเข้าห้องสมุด	1	1	1	1	1	1
<u>ปัจจัยด้านการรับรู้ของผู้ปกครอง</u>							
<u>ต่อการบริหารโรงเรียน</u>							
อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม							
1	โรงเรียนตั้งอยู่ไม่ไกล การคมนาคมสะดวกต่อการเดินทางรับ - ส่งนักเรียน	1	1	1	1	1	1
2	โรงเรียนตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสมมีอากาศถ่ายเทสะดวก ปลอดภัยจากมลภาวะ คว้นพิษ ฝุ่น เสียง รบกวน	1	1	1	1	1	1
3	โรงเรียนตั้งอยู่ในที่ราบน้ำท่วมไม่ถึง	1	1	1	1	1	1
4	โรงเรียนตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีแหล่งการอบายมุข เช่น สถานบันเทิง บ่อนการพนัน โต๊ะสนุ๊ก ร้านเกมส์ เป็นต้น	1	1	1	1	1	1

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC
		1	2	3	4	5	
5	โรงเรียนมีพื้นที่สำหรับการกีฬาและนันทนาการเพียงพอ	1	1	1	1	1	1
6	โรงเรียนมีอาคารเรียนและห้องเรียนเพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอน	1	0	0	1	0	.4
7	โรงเรียนมีอาคารประกอบหรือห้องประกอบ เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องดนตรี ห้องโสต ห้องพยาบาลเพียงพอ	1	1	1	1	1	1
8	โรงเรียนมีห้องพยาบาลและจัดให้มีครูประจำเพื่อดูแลนักเรียนยามเจ็บป่วย	1	0	0	1	0	.4
9	โรงเรียนมีห้องสำหรับการจัดการเรียนการสอนและทำกิจกรรมต่าง ๆ เพียงพอ เช่น ห้องดนตรีไทย - สากล ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องวิทยาศาสตร์	1	1	1	1	1	1
10	โรงเรียนจัดทำถนน ทางเข้า- ทางออกให้มีความสะดวก มีเครื่องหมายจราจรชัดเจน	1	1	1	1	1	1
11	โรงเรียนมีห้องเรียนที่สะอาด มีแสงสว่างเพียงพออากาศถ่ายเทสะดวก	1	1	1	1	1	1
12	โรงเรียนมีอาคารเรียนและอาคารประกอบต่าง ๆ ที่มีความแข็งแรง มั่นคง ปลอดภัย	1	1	1	1	1	1
13	โรงเรียนมีห้องคอมพิวเตอร์เพียงพอสำหรับนักเรียนศึกษาหาความรู้	1	1	1	1	1	1
14	โรงเรียนมีที่พักผ่อนริมทางเดินในบริเวณโรงเรียนอย่างเพียงพอ	1	1	1	1	1	1
15	โรงเรียนมีโรงอาหารที่กว้างขวางพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน	1	1	1	1	1	1
16	โรงเรียนมีห้องสมุดกว้างขวาง พอเหมาะกับจำนวนนักเรียน	1	1	1	1	1	1
17	โรงเรียนมีบริเวณที่สวຍงาม สะอาดและร่มรื่น	1	1	1	1	1	1

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC
		1	2	3	4	5	
18	โรงเรียนมีระบบป้องกันเพลิงไหม้ อุปกรณ์ดับเพลิงมีพร้อมและอยู่ในสภาพใช้การได้ดี	1	1	1	0	-1	.4
19	โรงเรียนมี โต๊ะ เก้าอี้ อยู่ในสภาพใช้การได้ดี ปลอดภัย	1	1	1	1	1	1
20	โรงเรียนมีห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาดถูกสุขลักษณะ	1	1	1	1	1	1
	สื่อการเรียนการสอน						
1	โรงเรียนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตจัดหาสื่อเทคโนโลยี และนวัตกรรมการศึกษาให้นักเรียน	1	1	1	1	1	1
2	โรงเรียนพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจ	1	1	1	1	1	1
3	โรงเรียนจัดหาสื่อนวัตกรรมที่ทำให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง	1	1	1	1	1	1
4	โรงเรียนมีสื่อเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษา และใช้สื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษาเข้าช่วยในการสอน	1	0	0	0	1	.4
5	โรงเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอน และสื่อการสอนที่เหมาะสมทันสมัย	1	1	1	0	1	.8
6	โรงเรียนมีสื่อและอุปกรณ์เทคโนโลยีอยู่ในสภาพใช้การได้ดี	1	1	1	1	1	1
7	โรงเรียนมีสื่อทางเทคโนโลยีไว้บริการนักเรียน (เช่น ที.วี. วี.ซี.ดี ซี.ดี)	1	1	1	1	1	1
8	โรงเรียนมีเอกสารประกอบการเรียนการสอน เช่น แบบฝึกหัด หนังสือ เพียงพอสำหรับนักเรียน	1	0	0	0	1	.4
9	โรงเรียนมีหนังสือกลุ่มสาระต่าง ๆ อย่างเพียงพอสำหรับนักเรียน	1	1	1	1	1	1
10	โรงเรียนมีคอมพิวเตอร์ให้นักเรียนใช้ในการเรียน และศึกษาค้นคว้าเพียงพอ	1	1	1	1	1	1

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC
		1	2	3	4	5	
11	โรงเรียนมีหนังสือในห้องสมุดสำหรับเด็กหลายประเภทและทันสมัย	1	1	0	0	0	.4
12	โรงเรียนมีห้องสมุดที่มีเอกสาร หนังสือ ตำรา ที่เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า	1	1	1	1	0	.8
13	โรงเรียนมีแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนที่หลากหลาย เช่น สวนสมุนไพร บ่อเลี้ยงปลา เล้าไก่	1	1	1	1	1	1
14	โรงเรียนมีอุปกรณ์วิทยาศาสตร์สำหรับให้นักเรียนค้นคว้าและทดลองเพียงพอ	1	1	1	1	1	1
15	โรงเรียนมีอุปกรณ์และสื่อการสอนกลุ่มสาระต่าง ๆ เพียงพอกับจำนวนนักเรียน	1	1	1	1	1	1
16	โรงเรียนมีการใช้บุคลากรภายนอกถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ไปสู่ นักเรียน	1	1	1	1	1	1
17	โรงเรียนจัดพานักเรียนไปทัศนศึกษา อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	1	1	1	1	1	1
18	โรงเรียนนำภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้วิทยากรในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	1
19	โรงเรียนมีระบบการจัดเก็บรักษา การซ่อมบำรุง การให้บริการ วัสดุสื่อการเรียนการสอนให้มีความพร้อมที่จะใช้ประโยชน์ได้	1	1	1	1	1	1
	ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน						
1	โรงเรียนมีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อชี้แจงนโยบายและการดำเนินงานจัดการศึกษาของโรงเรียน	1	1	1	1	1	1
2	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการดำเนินงานของโรงเรียน	1	1	1	1	1	1

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC
		1	2	3	4	5	
3	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรหลักสูตรสถานศึกษา	1	1	1	1	1	1
4	โรงเรียนเชิญผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน เช่น วันพ่อ วันแม่ เป็นต้น	1	1	1	1	1	1
5	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล การดำเนินงานของโรงเรียน	1	1	1	1	1	1
6	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนำเด็กมาสร้าง ความคุ้นเคยก่อนเข้าเรียน เช่น เยี่ยมชมการเรียน การสอน มาเล่นในสนามเด็กเล่น	1	1	1	1	1	1
7	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองสามารถมาเยี่ยม บุตรหลานหรือขอพบครูเมื่อมีความจำเป็น	1	1	1	1	1	1
8	โรงเรียนเชิญผู้ปกครองที่มีความชำนาญบาง อาชีพมาเป็นวิทยากรช่วยสอน บางรายวิชา	1	1	1	1	1	1
9	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและคนในชุมชน เข้ามาศึกษาหาความรู้ในห้องสมุดและใช้โรงเรียน เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	1	-1	0	1	0	.2
10	โรงเรียนประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรม เคลื่อนไหวภายในโรงเรียนโดยออกทางวารสาร โรงเรียน เสียงตามสาย หอกระจายข่าว ให้ ผู้ปกครองและชุมชนทราบอย่างสม่ำเสมอ	1	-1	1	0	1	.4
11	โรงเรียนจัดทำวารสาร แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมของโรงเรียน	1	1	1	1	1	1
12	โรงเรียนขอความอนุเคราะห์จากผู้ปกครองในเรื่อง เงิน วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เฉพาะเมื่อถึงคราว จำเป็น	1	1	1	1	1	1

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC
		1	2	3	4	5	
13	โรงเรียนให้บริการและอำนวยความสะดวกในการใช้อาคารสถานที่ หอประชุม สนามกีฬา ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน	1	1	1	1	1	1
14	โรงเรียนให้บริการและความสะดวกแก่คนในชุมชนที่มีติดต่องาน	1	1	1	1	1	1
15	โรงเรียนให้ยืมวัสดุอุปกรณ์ เพื่อใช้ในงานของชุมชน	1	1	1	1	1	1
16	โรงเรียนจัดบริการครูให้คำแนะนำ และความรู้ต่าง ๆ แก่ชุมชน	1	1	1	1	1	1
17	โรงเรียนจัดบริการครูที่มีความรู้เป็นวิทยากร ในกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น	1	1	1	1	1	1
18	โรงเรียนจัดให้คณะครูออกพบปะพูดคุย เยี่ยมบ้านผู้ปกครองเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการดูแลบุตรหลานร่วมกับทางโรงเรียน	1	1	1	1	1	1
19	โรงเรียนให้ครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาที่ชุมชนจัดขึ้น เช่น วันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา	1	1	1	1	1	1
20	โรงเรียนมีกิจกรรมร่วมกับชุมชนในการรักษาสุขภาพ การออกกำลังกาย การป้องกันยาเสพติด เป็นต้น	1	1	1	1	1	1
21	โรงเรียนจัดบริการให้ครูเป็นพิธีกรและวิทยากรดำเนินงานในพิธีการต่าง ๆ ที่ชุมชนขอความช่วยเหลือ	1	0	0	0	1	.4
22	โรงเรียนมีกิจกรรมรณรงค์เรื่องต่าง ๆ ร่วมกับชุมชน เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การงดสูบบุหรี่ต่อต้านยาเสพติด	1	1	1	1	1	1
23	โรงเรียนจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชนในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันพ่อแห่งชาติ เป็นต้น	1	1	1	1	1	1

ภาคผนวก ง
คำอำนาจจำแนกรายชื่อของเครื่องมือ

ตาราง 15 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามในแต่ละด้านที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ข้อที่	ข้อความ	r
ปัจจัยด้านผู้ปกครอง		
ความคาดหวังด้านอรรถประโยชน์จากโรงเรียน		
1	โรงเรียนมีบริการตรวจสอบสุขภาพของนักเรียน	.4758
2	โรงเรียนจัดให้มีการทำประกันอุบัติเหตุนักเรียน	.3570
3	โรงเรียนจัดบริการรถรับ-ส่ง ที่มีจำนวนเพียงพอต่อนักเรียนที่ใช้บริการ	.3084
4	โรงเรียนมีการบริการอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนยากจนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย	.4455
5	โรงเรียนมีการควบคุมคุณภาพร้านค้า ให้ขายเฉพาะอาหารที่มีประโยชน์	.4927
6	โรงเรียนมีน้ำสะอาดไว้สำหรับนักเรียน อุปโภค และบริโภคพอเพียง	.5348
7	โรงเรียนมีมาตรการรักษาความปลอดภัยภายในโรงเรียน	.5228
8	โรงเรียนมีการกำหนดกฎระเบียบ แนวทางปฏิบัติให้นักเรียนทราบอย่างชัดเจน	.4830
9	โรงเรียนจัดบริการด้านการจราจร เพื่ออำนวยความสะดวกแก่เด็กและผู้ปกครองในการรับ - ส่งนักเรียน	.1363
10	โรงเรียนจัดให้มีครูเวรประจำวันดูแลนักเรียน	.2826
11	โรงเรียนติดตั้งเครื่องหมายเตือนให้นักเรียนระมัดระวังบริเวณที่อาจเป็นอันตราย	.4184
12	โรงเรียนบริการแนะแนวให้คำแนะนำ แก่นักเรียนและผู้ปกครองที่มีปัญหาอันเป็นผลกระทบต่อการเรียนของนักเรียน	.3135
13	โรงเรียนเรียกเก็บค่าเล่าเรียนในจำนวนที่ผู้ปกครองสามารถจ่ายได้	.1145
14	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองที่มีปัญหาสามารถผ่อนผันค่าเล่าเรียนได้	.2667
15	โรงเรียนมีบริการสอนพิเศษช่วงปิดเทอมให้แก่นักเรียนที่เรียนช้า	.2680
16	โรงเรียนมีการให้ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียน	.2470
17	โรงเรียนจัดบริการหนังสือยืมเรียน และอุปกรณ์การเรียน เช่น เครื่องเขียน สมุด	.4600
ความคาดหวังด้านความรู้ความสามารถของนักเรียน		
1	นักเรียนสามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้คล่องแคล่ว	.3798
2	นักเรียนสามารถอ่านและเขียนภาษาอังกฤษได้ถูกต้อง	.4464
3	นักเรียนมีความสามารถในการคำนวณทางคณิตศาสตร์	.5148
4	นักเรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนและศึกษาค้นคว้าหาความรู้	.3144

ข้อที่	ข้อความ	r
5	นักเรียนสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงโดยไม่ต้องตักเตือน <u>นักเรียนสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ต่อไปนี้ตาม</u> <u>เกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด</u>	.3004
6	สาระภาษาไทย	.4267
7	สาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	.1761
8	สาระสุขศึกษาและพลศึกษา	.4558
9	สาระศิลปะ	.4513
10	สาระคณิตศาสตร์	.2435
11	สาระวิทยาศาสตร์	.3745
12	สาระภาษาต่างประเทศ	.3241
13	สาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี	.0833
14	นักเรียนสามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการสื่อสาร	.4490
15	นักเรียนมีความมั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออก	.1915
16	นักเรียนมีความสามารถและได้รับรางวัลในการแข่งขันทักษะทางวิชาการ เช่น การจัดทำโครงงาน การคิดเลขเร็ว การคัดไทย การพูดภาษาอังกฤษ	.3553
17	นักเรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้จากแหล่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง	.4499
18	นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ชอบอ่านหนังสือจากที่พบเห็นทั่วไปใน ชีวิตประจำวัน	.4769
	<u>ปัจจัยด้านการรับรู้ของผู้ปกครอง</u>	
	<u>ต่อครูผู้สอน</u>	
	<u>บุคลิกภาพที่ดี</u>	
1	ครูมีสุขภาพอนามัยดี สมบูรณ์ แข็งแรง ไม่เป็นโรคร้ายแรง	.4407
2	ครูสามารถใช้คำพูดในการติชมนักเรียนให้ผู้ปกครองฟังได้อย่างนุ่มนวล	.1958
3	ครูพูดจาไพเราะ สุภาพอ่อนโยนกับนักเรียนและบุคคลทั่วไป	.4972
4	ครูอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ	.3287
5	ครูมีความอดกลั้น รู้จักควบคุมอารมณ์ ไม่โกรธง่าย	.4654
6	ครูแต่งกายสุภาพ สะอาดเหมาะสมกับกาลเทศะ	.4964
7	ครูให้การต้อนรับบุคคลทั่วไปด้วยอัธยาศัย อันดีเมื่อไปติดต่อที่โรงเรียน	.4667
8	ครูแสดงกิริยามารยาทที่ดี ให้การต้อนรับผู้ปกครองทุกคนโดยเท่าเทียมกัน	.1636
9	ครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองและบุคคลทั่วไป	.5197
10	ครูมีบุคลิกลักษณะของความเป็นผู้นำและ น่าเชื่อถือ	.3575
11	ครูมีกิริยาท่าทางที่น่าศรัทธาเช่น ยืน เดิน นั่ง สง่างาม	.4305

ข้อที่	ข้อความ	r
12	ครูมีกิจกรรมร่ายกายสุขภาพเรียบง่าย อ่อนนุ่มถ่อมตน	.4922
13	ครูวางตัวเหมาะสมกับนักเรียนไม่สนิทสนมกับนักเรียนเกินไป	.1994
14	ครูเข้มงวดกวดขันให้เด็กอยู่ในระเบียบวินัย	.4016
15	ครูใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง	.4922
16	ครูปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในชุมชนได้เป็นอย่างดี	.4886
17	ครูมีความกระตือรือร้นในการสอนและการปฏิบัติงานทั่วไป	.3721
18	ครูมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจช่วยเหลือนักเรียน	.4983
ลักษณะการจัดการเรียนการสอน		
1	ครูนำสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โปรแกรม บทเรียนสำเร็จรูป เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน	.3638
2	ครูจัดกิจกรรมพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ เพื่อให้นักเรียนได้รับ ประสบการณ์ตรง	.2554
3	ครูเน้นการเตรียมความพร้อมทางการอ่าน เขียน และเลข	.3845
4	ครูมุ่งสอนให้นักเรียนอ่าน เขียน และสะกด คำภาษาไทย	.3234
5	ครูเน้นจัดการเรียนการสอนมุ่งฝึกทักษะภาษาอังกฤษ	.2638
6	ครูเน้นจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์	.1636
7	ครูเน้นจัดการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต	.2792
8	ครูสอนคอมพิวเตอร์และทักษะวิชาต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนที่สนใจนอก เวลาเรียน	.4542
9	ครูจัดให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากคนใกล้ชิด ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นต้น	.3669
10	ครูจัดสอนซ่อมเสริม ให้กับนักเรียนที่มีผลการเรียนอ่อนและส่งเสริมนักเรียน ที่เรียนเก่งในด้านวิชาการนอกเหนือเวลาเรียน	.4383
11	ครูให้นักเรียนทำการบ้านทุกวันเพื่อเพิ่มทักษะความรู้	.4096
12	ครูส่งเสริมให้นักเรียนในชั้นเรียนเข้าร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการ เช่น ตอบปัญหาเชิงวิชาการ การจัดทำโครงงาน แข่งขันทักษะคอมพิวเตอร์ และคณิตศาสตร์	.1590
13	ครูเน้นวิธีการทดสอบเพื่อประเมินผลนักเรียนหลังการสอน	.5127
14	ครูจัดส่งผลงานของนักเรียนให้ผู้ปกครองรับทราบความก้าวหน้าทางด้าน การเรียน	.1770
15	ครูวัดผลการเรียนของนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริงและ รายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ	.2797

ข้อที่	ข้อความ	r
16	ครูเอาใจใส่ต่อการเรียนของเด็กแต่ละชั้นอย่างต่อเนื่อง เช่น การตรวจการบ้านนักเรียนเสมอ	.3871
17	ครูเน้นให้นักเรียนเรียนหนังสือและทำกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้	.4226
18	ครูส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่านหนังสือโดยการเข้าห้องสมุด	.3270
	<u>ปัจจัยด้านการรับรู้ของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียน</u>	
	อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	
1	โรงเรียนตั้งอยู่ไม่ไกล การคมนาคมสะดวกต่อการเดินทางรับ - ส่งนักเรียน	.1458
2	โรงเรียนตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสมมีอากาศถ่ายเทสะดวก ปลอดภัยจากมลภาวะ ควันพิษ ฝุ่น เสียงรบกวน	.5112
3	โรงเรียนตั้งอยู่ในที่ราบน้ำท่วมไม่ถึง	.4352
4	โรงเรียนตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีแหล่งการอบายมุข เช่น สถานบันเทิง ป่อนการพนัน โต๊ะสนุก ร้านเกมส์ เป็นต้น	.6356
5	โรงเรียนมีพื้นที่สำหรับการกีฬาและนันทนาการเพียงพอ	.6028
6	โรงเรียนมีอาคารประกอบหรือห้องประกอบ เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องดนตรี ห้องโสต ห้องพยาบาลเพียงพอ	.6272
7	โรงเรียนมีห้องสำหรับการจัดการเรียนการสอนและทำกิจกรรมต่าง ๆ เพียงพอ เช่น ห้องดนตรีไทย - สากล ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องวิทยาศาสตร์	.5670
8	โรงเรียนจัดทำถนน ทางเข้า- ทางออกให้มีความสะดวก มีเครื่องหมายจราจรชัดเจน	.3971
9	โรงเรียนมีห้องเรียนที่สะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก	.3256
10	โรงเรียนมีอาคารเรียนและอาคารประกอบต่าง ๆ ที่มีความแข็งแรง มั่นคง ปลอดภัย	
11	โรงเรียนมีห้องคอมพิวเตอร์เพียงพอสำหรับนักเรียนศึกษาหาความรู้	.1868
12	โรงเรียนมีที่พักผ่อนริมทางเดินในบริเวณโรงเรียนอย่างเพียงพอ	.6574
13	โรงเรียนมีโรงอาหารที่กว้างขวางพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน	.4507
14	โรงเรียนมีห้องสมุดกว้างขวาง พอเหมาะกับจำนวนนักเรียน	.6250
15	โรงเรียนมีบริเวณที่สวยงาม สะอาดและร่มรื่น	.3336
16	โรงเรียนมี โต๊ะ เก้าอี้ อยู่ในสภาพใช้การได้ดี ปลอดภัย	.2881
17	โรงเรียนมีห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาดถูกสุขลักษณะ	.2981

ข้อที่	ข้อความ	r
สื่อการเรียนการสอน		
1	โรงเรียนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาสื่อเทคโนโลยี และ นวัตกรรมการศึกษาให้นักเรียน	.1618
2	โรงเรียนพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจ	.2546
3	โรงเรียนจัดหาสื่อนวัตกรรมที่ทำให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง	.3192
4	โรงเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอน และสื่อการสอนที่เหมาะสมทันสมัย	.4797
5	โรงเรียนมีสื่อและอุปกรณ์เทคโนโลยีอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี	.3098
6	โรงเรียนมีสื่อทางเทคโนโลยีไว้บริการนักเรียน (เช่น ที.วี. วี.ซี.ดี ซี.ดี)	.2504
7	โรงเรียนมีหนังสือกลุ่มสาระต่าง ๆ อย่างเพียงพอสำหรับนักเรียน	.4860
8	โรงเรียนมีคอมพิวเตอร์ให้นักเรียนใช้ในการเรียนและศึกษาค้นคว้าเพียงพอ หลายประเภทและทันสมัย	.4640
9	โรงเรียนมีห้องสมุดที่มีเอกสาร หนังสือ ตำรา ที่เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า	.3811
10	โรงเรียนมีแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนที่หลากหลาย เช่น สวนสมุนไพร บ่อเลี้ยงปลา เล้าไก่	.3898
11	โรงเรียนมีอุปกรณ์วิทยาศาสตร์สำหรับให้นักเรียน ค้นคว้าและทดลอง เพียงพอ	.4000
12	โรงเรียนมีอุปกรณ์และสื่อการสอนกลุ่มสาระต่าง ๆ เพียงพอกับจำนวน นักเรียน	.5750
13	โรงเรียนมีการใช้บุคลากรนอกถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ไปสู่ให้นักเรียน	.3626
14	โรงเรียนจัดพานักเรียนไปทัศนศึกษา อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	.3902
15	โรงเรียนนำภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้วิทยากรในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การจัดการเรียนการสอน	.4140
16	โรงเรียนมีระบบการจัดเก็บรักษา การซ่อมบำรุง การให้บริการ วัสดุสื่อการ เรียนการสอนให้มีความพร้อมที่จะใช้ประโยชน์ได้	.3816
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน		
1	โรงเรียนมีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อชี้แจงนโยบายและการดำเนินงาน จัดการศึกษาของโรงเรียน	.4301
2	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ กำหนดนโยบายการดำเนินงานของโรงเรียน	.1729
3	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำ หลักสูตรหลักสูตรสถานศึกษา	.1800

ข้อที่	ข้อความ	r
4	โรงเรียนเชิญผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน เช่น วันพ่อ วันแม่ ฯลฯ	.3777
5	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล การดำเนินงานของโรงเรียน	.4627
6	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนำเด็กมาสร้างความคุ้นเคยก่อนเข้าเรียน เช่น เยี่ยมชมการเรียนการสอน มาเล่นในสนามเด็กเล่น	.1972
7	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองสามารถมาเยี่ยมบุตรหลานหรือขอพบครูเมื่อมีความจำเป็น	.3216
8	โรงเรียนเชิญผู้ปกครองที่มีความชำนาญบางอาชีพมาเป็นวิทยากรช่วยสอนบางรายวิชา	.1958
9	โรงเรียนจัดทำวารสาร แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน	.3294
10	โรงเรียนขอความอนุเคราะห์จากผู้ปกครองในเรื่อง เงิน วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เฉพาะเมื่อถึงคราวจำเป็น	.3772
11	โรงเรียนให้บริการและอำนวยความสะดวกในการใช้อาคารสถานที่ หอประชุม สนามกีฬา ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน	.2556
12	โรงเรียนให้บริการและความสะดวกแก่คนในชุมชนที่มีติดต่องาน	.1647
13	โรงเรียนให้ยืมวัสดุอุปกรณ์ เพื่อใช้ในงานของชุมชน	.4904
14	โรงเรียนจัดบริการครูให้คำแนะนำ และความรู้ต่าง ๆ แก่ชุมชน	.3800
15	โรงเรียนจัดบริการครูที่มีความรู้เป็นวิทยากร ในกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น	.3268
16	โรงเรียนจัดให้คณะครูออกพบปะพูดคุย เยี่ยมบ้านผู้ปกครองเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการดูแลบุตรหลานร่วมกับทางโรงเรียน	.3205
17	โรงเรียนให้ครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาที่ชุมชนจัดขึ้น เช่น วันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา	.3549
18	โรงเรียนมีกิจกรรมร่วมกับชุมชนในการรักษาสุขภาพ การออกกำลังกาย การป้องกันยาเสพติด เป็นต้น	.3853
19	โรงเรียนมีกิจกรรมรณรงค์เรื่องต่าง ๆ ร่วมกับชุมชน เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การงดสูบบุหรี่ต่อต้านยาเสพติด	.4283
20	โรงเรียนจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชนในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันพ่อแห่งชาติ	.3881

ภาคผนวก จ

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
หนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามจากผู้ปกครอง

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศธ 0519.12/ 6613

วันที่ 25 ตุลาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกท่าน

เนื่องด้วย นางสาวจรรยาพรหมโน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำหรับบุตรหลาน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์องอาจ นัยพัฒน์ และรองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำหรับบุตรหลาน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวจรรยาพรหมโน และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12 / 6611

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

25 ตุลาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวจรรยาพรหมโน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำหรับบุตรหลาน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์องอาจ นัยพัฒน์ และรองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์บัญชา ชินศรี เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำหรับบุตรหลาน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวจรรยาพรหมโน และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087-067-8680

ที่ ศธ 0519.12 / 6611

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

25 ตุลาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

เนื่องด้วย นางสาวจรรยาพรณ์ พรมโน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำหรับบุตรหลาน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรถ นัยพัฒน์ และรองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นายสมพงศ์ ชินสร้อย ศึกษาานิเทศก์เชี่ยวชาญ นายสมชาย มิตรมูลพิทักษ์ ศึกษาานิเทศก์เชี่ยวชาญ และ อาจารย์กิตติศักดิ์ หงษ์วิไล ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 93 (ลาดตะเคียน) เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำหรับบุตรหลาน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวจรรยาพรณ์ พรมโน และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087-067-8680

ที่ ศธ 0519.12 / 0321

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

9 มกราคม 2551

เรื่อง ขอมูลความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

เนื่องด้วย นางสาวภณิษา พรหมโน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการวิจัยและสถิติ
ทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษา
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเลือกและไม่เลือกโรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดเล็กสำหรับบุตรหลาน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อองอาจ นัยพัฒน์ และรองศาสตราจารย์ชูศรี
วงศ์รัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บ
ข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตอบแบบสอบถามความ
คิดเห็นในการตัดสินใจของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ในระหว่าง
เดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2551

จึงเรียนมาเพื่อขอมูลความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวภณิษา พรหมโน ได้เก็บ
ข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087-067-8680

ที่ ศธ.04090.307/ 15

โรงเรียนวัดสระมะเขือ
อ.ศรีมโหสถ จ.ปราจีนบุรี
25190

10 มกราคม 2551

เรื่อง ขอมความอนุเคราะห์ในการกรอกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือก
โรงเรียนประถมศึกษา

ด้วยโรงเรียนวัดสระมะเขือมีข้าราชการครู คือ นางสาวภณิษา พรหมโน
ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท เอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
และได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกและไม่เลือก
โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำหรับบุตรหลาน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องใช้กลุ่มตัวอย่างซึ่ง
เป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนของท่านเพื่อตอบแบบสอบถาม ในการนี้
จึงขอมความอนุเคราะห์จากท่านและครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ช่วยกรุณาส่งแบบสอบถาม
ตามที่แนบมาให้ผู้ปกครองนักเรียนกรอกด้วยจะเป็นพระคุณอย่างสูง

จึงเรียนมาเพื่อขอมความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณท่านเป็นมา ณ โอกาสนี้
เป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิรัช มีเชาว์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสระมะเขือ

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

โรงเรียนวัดสระมะเขือ

โทร. 0 – 3727 - 6119

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล

นางสาวภณิษา พรหมโน

วันเดือนปีเกิด

2 ธันวาคม 2518

สถานที่เกิด

อำเภอศรีมโหสถ จังหวัดปราจีนบุรี

สถานที่ปัจจุบัน

16/2 ม.5 ต.โคกปีบ อ.ศรีมโหสถ จ.ปราจีนบุรี
25190

ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน

ข้าราชการครู คศ. 2

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

โรงเรียนวัดสระมะเขือ

200 ม.1 ต.โคกปีบ อ.ศรีมโหสถ จ.ปราจีนบุรี
25190

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2536

มัธยมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนโคกปีบวิทยาาคม จังหวัดปราจีนบุรี

พ.ศ. 2540

ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.)

วิชาเอกการประถมศึกษา

สถาบันราชภัฏยะเชิงเตรา

พ.ศ. 2551

การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม)

สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ